НОВА БЪЛГАРСКА ЛИТЕРАТУРА

ПРОЗА 2014

АЛМАНАХ

Българско национално радио
медиен партньор

Алманах „Нова българска литература
Проза 2014“
Copyright © 2014 Фондация „Буквите“
© Издател Фондация “Буквите”
ISBN 978-619-154-121-8

СПОМЕНИТЕ НА ГАРГОЙЛИТЕ

Ние сме Гаргойлите[1] от Църквата на Зеленото Братство – отдавна изчезнал орден. Днес Манастирският комплекс се е разраснал с всичките онези хотели, механи, сувенирни магазинчета и дори банка, задължително ограждащи историческите обекти. Нямаме нищо против оживлението и шума, тълпите туристи и лекциите на екскурзоводите. Само ни липсва красивата гледка, разкривала се някога към хълмистата земя, покрита с широколистни гори, наръсена с далечни махали и селца, пресечена с малки поточета и бари от бавно течаща, почти застояла вода.

Яркозелена бе цялата област, преди да отсекат многолистните дървета, защото не давали плод, ядлив за човеците. На мястото на горите разораха и засяха манастирските ниви. Та тъкмо заради изсичането на дърветата, продължило с години, хората нарекоха монасите основатели „Зелените Братя", без да обръщат внимание, че последните си бяха измислили прозвището „чистите по сърце" – твърде неясно за разбира-

1 **Гаргойли** – каменни скулптури с гротескни изображения на фантастични същества; предназначението им е да отвеждат стичащата се от покрива на сградата вода настрани от основите („Уикипедия").

не от неграмотните селяни. Накрая самият Отец – игуменът на ордена, се примири с прякора и дори го използва за разграничаване на служителите му от всички останали свети общества, като въведе задължителните зелени наметала с качулки като отличителни белези.

Това, а и много други подробности, не можете да чуете от екскурзоводите, нито да прочетете в книгите. Летописците са добри хора и не искат да смущават душевния мир на бъдещите поколения с шегите на историята. Техен дълг е да представят миналото във възможно най-приличен вид, за да предизвиква сладка носталгия.

Обаче не се заблуждавайте – от нас няма да разберете пълната истина. Но вероятно сте от онези, които го знаят – всичко зависи от гледната точка. Нашата е високо и виждаме надалече, надничаме през стъклописите в Църквата – откогато ги има, преди това – през малките прозорчета, а в началото – през подобните на бойници дупки; обаче пропускаме случващото се зад затворените врати на килиите и гадаем за него по шепота на вятъра. Та настоящата история е само едно от лицата на истината плюс измислиците ни за онова, което не знаем. Предупреждаваме ви, че приковани към църковния покрив, сме били принудени да развием богато въображение, за да оцелеем и душите

ни да не се вкаменят, подобно на телата.

Естествено, препоръчваме да прочетете и официалната версия на летописците. И не се притеснявайте, ако ви се стори по-правдоподобна. Освен от гледната точка, истината зависи и от избора да повярвате в нея.

1

Ние, Гаргойлите, не сме създадени от хората, както можете да си помислите, наблюдавайки ни как скучаем неподвижно на слънце или повръщаме вода в дъждовни дни. Населяваме земята от незапомнени времена, още преди Богът на Небето да изобрети първите глинени човеци и да ги остави да съсипят всичко. Ние сме Зелените Духове на хълмовете, дърветата и тревата. Не се заблуждавайте, че хващаме патина, мъх или каквото там ви убеждават екскурзоводите – това е естественият ни цвят, упорито изтъркван от реставраторите. Имаше и Сиви Духове, които се грижеха за дивите животни, но отдавна избягаха в непристъпни места в планините заедно с подопечните си.

Бродехме тук, когато така наречените варвари боготворяха земята, слънцето и звездите. Те поне бяха лесни за разбиране. Ядосваха ли се, крещяха, размахваха брадвите и се сбиваха; доволни ли бяха, пееха и танцуваха; влюбеха ли се, се взимаха, без да губят време за мислене.

Не ни закачаха и дори ни носеха храна в години на плодородие – оставяха я по олтарите, построени на върха на всеки хълм, защото си мислеха, че ядем като тях.

Въобще няма разлика между прости и образовани хора, когато иде реч за представите им за почитаното от тях Божество – всички до един го уподобяват на себе си: отъждествяват го със своите потребности – физически, духовни (*ако имат такива*) и нуждата от контрол над някого; ограничават го до рамките на собственото въображение (*в случай, че го притежават*).

По времето на древните философи човеците най-сетне осъзнаха, че се различават един от друг и настана Ерата на Многото Богове. Олтарите се умножиха. Пак изхождайки от себе си, хората си втълпиха, че Безсмъртните имат нужда от жертви, за да си помръднат пръста да направят нещо добро. Но като изключим кръвта – животинска и понякога човешка, пролята в храмовете, древните не водеха войни на религиозна основа. Бореха се за територия и плячка – като обикновени хищници, но не ги интересуваше дали съседът се моли на „тяхното" Божество, или на друго, защото почитаха или поточно се страхуваха от всички Безсмъртни.

По онова време жаждата за знание се роди у много умове, макар никога да не придоби размерите на епидемия, както се случи с ма-

териализма – та и до ден днешен. За първи път считаното за всеизвестна истина биде подложено на съмнение. Открити бяха някои природни закони, заподозряни – други, а абстрактното мислене, математиката и логиката се издигнаха почти до нивото на култ.

През онзи период ни считаха за най-близки слуги на Божествата, носещи късмет на видели-те ги човеци. Покланяха ни се учтиво, допускаха ни в градовете, канеха ни на празненствата и ни даваха от книгите си.

Но както е известно на четящите, мисленето има и странични ефекти – губи се апетит и спокоен сън, излиза се извън законните очертания на тялото и реалността, и най-вече – колкото повече разсъждаваш, толкова повече се объркваш, осъзнавайки сложността на нещата. Та виждайки пораженията върху философите и учените, уморени от анархията на идеи и школи, човеците поискаха някой да ги освободи от задължението да си блъскат главите и да решават поотделно кое е право и кое – криво. Пожелаха силен лидер, опростяване на разнообразието до единовластие. Поставиха си императори, едновременно изпълняващи ролята на жреци и богове, но синовете им се оказваха слабоумни или мързеливи, неспособни да вземат решения дори за себе си. Сменяха една империя с друга, търсейки идеалния властелин.

Накрая разбраха, че многобожието възпрепятства концентрирането на управлението поради криворазбрана толерантност и мирно съжителство на толкова вероизповедания. В различните части на света си избраха по една религия, първоначално създадена не с тази цел, но оказала се идеална за обединяването на база духовен лидер.

Именно по онова време човеците започнаха да ни заглеждат с подозрение. За първи път ни казаха, че сме били грозни, откъдето заключиха, че сме зли духове и се мотаем наоколо, за да им вредим. Избягвахме ги, криехме се в короните на дърветата, но ни обвиниха за повреждането на външните стени на многото новопостроени църкви. Всъщност сами си бяха виновни – вместо да им слагат стрехи, както на къщите за живеене, държаха на някаква странна архитектура, вероятно измислена в топли и сухи земи; та дъждът се стичаше безпрепятствено по тях и разяждаше мазилката.

Бе ерата на Светците, когато започна нещастието на Гаргойлите. Проклеха ни за хиляда и петстотин години – да се вкаменят телата ни (*понеже над душите ни нямаха власт, но се надяваха и те да последват съдбата на физическата форма*). Изпопадахме от дърветата, а човеците ни събираха и вграждаха в църквите, за да изхвърляме през устата си дъждовната вода,

та да не се повреждат стените. Водеха се от старата поговорка „Дръж приятелите си наблизо, а враговете – още по-близо“. Тогава загубихме свободата да се движим и приковани с вековe към една-единствена сграда, принудително ограничихме гледната си точка до наличното визуално поле, без да можем да узнаем какво става с останалите Духове по широкия свят.

Ние, Гаргойлите от Църквата на Зеленото Братство, сме изчислили, че годините на проклятието ни са преброени. Появяват се очевидни признаци – в полунощ устните ни се освобождават и можем да говорим до първи петли, макар останалите части на телата ни да си остават вкаменени.

Една нощ наскоро някакъв луд се изкатери по Църквата, за да се хвърли отвисоко. Не се случва за първи път, но никога преди не сме могли да ги спираме. Заговорихме, а той си помисли, че халюцинира – междувпрочем с основание, заради изпития алкохол. Беше голям късметлия, че се бе добрал невредим до покрива. Спря се, зяпна ни и в отчаяния му поглед блесна интерес. Следващата вечер се изкачи пак – този път трезвен, за да провери дали халюцинацията ще се повтори. Обещахме да му разкажем шест истории – по една на нощ, а на седмата да си починем и да го оставим да реши дали иска да се хвърли от Църквата или

не. Взе да си носи тетрадка и да си води бележки, защото паметта на човеците е много слаба, макар не всички да си го признават.

Та настоящето четиво не е нищо друго, освен записките на един потенциален самоубиец върху историите, разказани му от Гаргойлите в опита им да му подарят поне още една нощ смислен живот.

2

По времето на построяването на Църквата на нашето заточение, наричана в началото „Светата Дева", Зеленото Братство се състоеше от не повече от петдесетина монаси, в това число игумена, готвача, овчаря, свинаря и билкаря. Тридесетина от тях се занимаваха само със строежа на храма и на жилищните килии, а останалите – с изключение на овчаря, свинаря, готвача и игумена, разораха и засяха житни ниви и зеленчукови градини в близката околност, грижеха се за кокошките и гъските.

Докато изграждаха и уреждаха Манастира и продоволствието му, Братята живееха горе-долу като огромно семейство обикновени селяни, чиито жени са били покосени от незнайна болест. И се справяха чудесно сами.

Когато Църквата бе готова, пролича духовната същност на заниманието им. Въведе се ред, наречен йерархия. Братя, работили преди

рамо до рамо, се оказаха на по-нисши или по-висши позиции и според това трябваше или да прекарват повече време в копане на градините, или – в молитва. Обаче по-висшите монаси се изпоразболяха от лежането по студените каменни подове на Църквата, от липсата на физическо движение и от строгите диети, на които се подлагаха с цел да станат още по-свети и по-бързо да се преселят на небето. Тогавашният игумен възпря добродетелните им намерения и ги изпрати да проповядват вярата на селяните, та едва намираха време да си казват молитвите – обикновено възседнали сивите си магарета на път за някоя далечна махала.

Пролича и духовната нужда на Братята от жена – от цялата плеяда Светци, за патрон на Манастира избраха Девата. Докараха скулптор каменоделец да направи нейна статуя в естествен ръст и художник зограф – да изпише Църквата със сцени от живота ѝ. Едва работили месец, ги изпратиха обратно, защото образите на Девата подозрително напомняха на истинска жена. Игуменът реши да не допуска повече лица извън Ордена да участват в дейностите на Манастира. Избра двама млади Братя – Боян и Драко, които считаше за талантливи и ги изпрати да учат за зограф и скулптор. Първият бе дребен и слаб като скелет, покрит с бледа кожа, голобрад, със сиви очи и рядка светла коса. Из-

браха го, защото беше преписал и прерисувал изящно цялото Евангелие само за пет месеца. Другият – Драко, имаше черна къдрава коса и дълга брада, червеникаво загоряло лице и едро силно тяло, а най-важното – точно око и ръка. Работил бе на строежа на Църквата като каменоделец.

Цели пет години двамата се пиляха по широкия свят, завършиха по две художествени училища, но накрая се върнаха, готови за мисията си. Бяха се попроменили, поотворили, та забавляваха монасите с шеги и истории по време на ядене. Покланяха се на висшите Братя, но някак пренебрежително, без да свеждат смирено очи, като да си мислеха, че вече са нещо повече от тях. Игуменът виждаше всичко и когато се молеше сам в Църквата, го чувахме да говори на Девата относно връзката между знанието и възгордяването. Обаче на оплакванията на висшите монаси отвръщаше примирено, че ще постави младите Братя на пост и молитва, но едва след като приключат работата си.

Боян се нахвърли да зографисва Църквата с голямо желание. Отначало работеше и денем, и нощем, но игуменът му забрани да работи по тъмно, за да не почерни стените с пушека от факлите. Вечер или рано сутрин в храма се палеха само свещи, и то единствено по време на службата. Драко работеше над статуята из-

вън Манастира – край реката, откъдето избра огромния камък за статуята на Девата. Игуменът бе наредил така – да не смущава молитвите на Братята с ударите на чука и длетото, а и не искаше монасите да виждат образа, преди той лично да го е одобрил.

Та докато Боян трябваше да спира изографисването на Църквата по четири пъти на ден заради службите, Драко бе оставен да работи необезпокоявано с изключение на редките сутрешни посещения на Отеца, които най-често проспиваше, понеже имаше навика да работи до късно. Факлата му бе единствената светла точка в мрака нощем. Понякога Боян скришом напускаше Манастира след службата в единадесет вечерта и отиваше да види Девата край реката. Съзерцаваше я с часове, но винаги се връщаше преди първи петли, та никой не го усети. Игуменът не можеше да си обясни голямата прилика на образите от Църквата и лицето на статуята. Сладкодумният Боян му разправи, че Девата му се била явила насън и наредила да я изографиса точно, както я е видял, а Драко потвърди, че му се е случило същото. Игуменът повярва, защото лицето на светицата притежаваше израз на непорочност, а очите ѝ гледаха наивно и глуповато – обстоятелство, оневиняващо хубостта ѝ. Освен това и художникът, и скулпторът скриха формите ѝ под богатите гънки на широки одеж-

ди, та тялото ѝ изглеждаше съвсем прилично – почти като на мъж в нощница.

Игуменът не знаеше, че в най-отдалечените ъгли на Църквата – до дупките, през които ние, Гаргойлите, надничахме, Боян бе изписал друга миниатюрна Дева, богато надарена с всички женски форми. В ръцете ѝ лежеше младенецът, носещ чертите на самия художник, а тя го кърмеше. В друг ъгъл беше изографисано твърде откровено раждането в момента на подаване на главата на бебето, отново изглеждащо като Боян, между краката на Девата. Освен нас, обаче, никой не забеляза тайните картини от ъглите още няколко века.

Междувременно статуята на Девата бе завършена и поставена в центъра на малкото калдъръмено площадче – между Църквата и килиите. Игуменът бе толкова доволен от резултата, че пропусна да постави Боян и Драко на пост и молитва, а вместо това ги обяви за по-висши Братя.

Боян продължи да преписва книги с красивия си почерк и да прерисува с голяма точност изображенията и картинките, а Драко се затвори в себе си. Цели дни не излизаше от килията си под предлог, че се моли, или се пилееше по полето с обяснението, че проповядва вярата на селяните. После поиска да му разрешат да копае в градините и го правеше с такова усърдие,

че вършеше повече работа от петима монаси, взети заедно. Вечер коленичеше пред статуята на Девата и се молеше, докато заспеше в краката ѝ. И понеже никой не успяваше да го повдигне или събуди, го оставяха там до сутринта.

Откакто започна да спи в краката на Девата, Драко се успокои. Възвърна си доброто настроение и с позволението на игумена се зае да дяла статуята на Свети Йосиф край реката. В светлите нощи на пълнолунието го виждахме да се покатерва на пиедестала, да обгръща Девата с големите си ръце и да я целува по каменните устни.

Когато застудя, игуменът забрани на Драко да спи при статуята и за да е сигурен, лично го заключваше вечер в килията и го отключваше сутрин. Иначе за всичко друго му се доверяваше и дори не ходеше край реката да инспектира външния вид на Свети Йосиф. Драко се натъжи, загуби апетит, залиня и не след дълго се разболя. Игуменът даде ключа от килията му на билкаря, който прекара няколко дни и нощи до леглото му. Накрая, победен от изтощението, болногледачът се оставил сънят да го надвие и задрямал.

Във виелицата на онази зимна нощ Драко се приближи, залитайки, до статуята. Нямаше сили да се покачи на пиедестала. Обгърна краката на Девата и заспа. Така го намериха на су-

тринта – вкочанен, но с щастлива усмивка на лицето. Опитаха да го повдигнат и се учудиха колко е олекнал след смъртта си. Обаче не можаха да откопчат ръцете му от Девата, та се наложи да ги съсекат с брадва и да измият статуята от следите.

След погребението монасите се сетиха за другата статуя край реката и отидоха да я видят. Върнаха се стреснати, а когато игуменът ги попита какво се е случило, ужасени произнесоха:

„Свети Йосиф изглежда като Брат Драко!"

Отецът нареди да унищожат новата статуя и Братята (*с изключение на Боян, който се оправда с крехкото си телосложение*) се заеха с похвално усърдие да стоварват големия чук върху ѝ. Цял ден се сменяха и потиха, накрая капнаха, но не успяха да отчупят дори дребно парченце от нея. Игуменът докара най-яките занаятчии – каменоделците и ковачите от околните села, обаче и те нищо не направиха. Накрая в пристъп на гняв заповяда да пренесат тленните останки на Драко от осветеното гробище, където не заслужавал да почива, до реката и да ги закопаят до статуята на Свети Йосиф. Забрани на монасите да ходят там или да говорят за случилото се. А на Боян нареди да не записва нищо в Летописите на Зеленото Братство.

Дали го послушаха и какво си шепнеха по килиите и сред градините, не знаем. Едно е си-

гурно – една безлунна нощ Боян влезе в Църквата, покачи се на стълбата със свещ в ръка и в най-отдалечения таванski ъгъл изписа образите на Девата и на Драко, отдалечени на известно разстояние, ала гледащи се един друг. Никой не забеляза, освен Гаргойлите.

До осемдесет годишна възраст Боян успя да препише толкова много книги, че учреди Манастирската библиотека, а след смъртта си бе обявен за Свети Боян Зограф Книголюбец.

След като се споминаха очевидците, историята се забрави, понеже незаписаното в Летописите се считаше за неслучено. Когато след около три века слагаха стъклописите на прозорците, откриха изображенията по ъглите на църковния таван. Тогавашният игумен нареди да бъдат белосани тихомълком. Всички, освен картината с Девата и Драко. Чудили се бяха Братята каква е зеленясалата от мъх статуя при реката и сега Отецът си помисли, че е прозрял истината заради приликата ѝ със стенописа. Нареди да я почистят, пренесат и поставят до Девата. Преименува Манастира на „Светата Дева и Свети Йосиф".

3

Промяната в името бе нищожна в сравнение с другата – по-голяма, която сполетя ордена сто години по-късно.

Броят на монасите бе понамалял до два-

десетина, защото измираха на по четиридесет - четиридесет и пет, а рядко се намираха желаещи да се приобщят към Братството, както в миналото. Работата бе там, че новият игумен, наречен по-късно Свети Борис Суровоядец, изгони готвача, овчаря и свинаря с подопечните им, и обяви модерен начин за духовно извисяване – отричане от храната, преминала през огън. Огънят, проповядваше Отецът, повреждал естественото състояние на зеленчуците, в което Господ ги бил създал. И понеже за разлика от варварите, християните не ядяха сурово месо, то логично трябваше да се откажат и от него. Единственият сигурен начин да се намират нови Братя бе отглеждането на момчетата сираци от цялата околност. Обаче и те се поболяваха – особено през зимите, когато се ядеше само ряпа, праз и сурови картофи, и още преди да станат на възраст за послушници, бягаха от Манастира.

По онова време стремежът към по-голяма святост бе особено популярен заради изчисленията на Отец Борис Суровоядец, посочващи Коледата на десетата година от поставянето му на поста игумен за дата на свършека на света. Затова монасите търпеливо понасяха стомашните болки и не възроптаха срещу никое ново правило. Ако вярата на някой по-неопитен се огънеше и приемеше хляб, варени картофи или

не дай си, Боже, месо от трапезите на селяните, по-възрастните го поучаваха:

„Сега е времето да се стегнеш! Само няколко години глад и отиваш в рая! Предците ни е трябвало да се отричат от себе си цял живот."

През последната година преди свършека на света, монасите наложиха суровоядството и на селяните. Направиха го от добро сърце, та и миряните да могат да отидат на небето. За по-сигурно им изклаха животните и иззеха всички тенджери, тави и тигани. Обикаляха селата и ежедневно проповядваха апокалипсиса, призоваваха хората да се молят денем и нощем. Те и нямаше какво друго да правят – особено след края на есента.

Една нощ в началото на декември огромен камък падна от небето, издълба дупка в земята и я разтърси така, че стъклописите се счупиха и изпопадаха по пода на Църквата. Приближаването му и блестящата огнена диря за момент вдъхнаха съмнения относно правилността на изчисленията на Отеца, но опасността отмина. Обаче пред очевидното предзнаменование на апокалипсиса и най-упоритите селяни се разкаяха за греховете си и престанаха да мърморят за суровоядството.

В навечерието на Коледа невярващи в областта нямаше. Цял ден се молиха и чакаха, а вечерта излязоха навън и се взираха в ясното

небе. Нищо не се случи, освен че Отец Борис Суровоядец умря – за по-сигурно не се бе хранил от две седмици. Не бе объркал сметките, а събитието.

Селяните изведнъж се съживиха. Мъжете организираха ловна хайка и докараха три елена и пет глигана. Опекоха ги на огън и демонстративно ги изядоха пред манастирските порти. След като заситиха глада си, разбиха и ограбиха църковната каса, а Братята нямаха нито сили, нито желание да ги спрат. Монасите погребаха игумена, запалиха огън в отдавна неизползваната кухня и си опържиха картофи. Двама-трима умряха от преяждане, а един едва се спаси след задавяне, поради бързото поглъщане на храната.

В следващите дни долетяха слухове за камъни, паднали от небето и по други краища. Един дори разрушил женски метох в планините. Но Братята не обърнаха никакво внимание, заети с разочарованието си, че още дълго трябва да се мъчат на грешния свят.

Нещата вървяха постарому, докато пред портите не пристигнаха коли със Сестрите от разрушения метох. Имаха си игуменка, но бяха водени от виденията на дребна млада монахиня, наречена по-късно Света Милена Съновидка. Бе предсказала разрушението на метоха им – затова и нямало убити, както и бъдещото им

обединение със „Светата Дева и Свети Йосиф". Ангел се бе явил в съня ѝ и наредил женитбата на Сестрите с монасите, за да се възродял изчезващият Орден на Зелените Братя и да се поддържа от децата, родени и възпитани в него.

Отначало Братята се отнесоха скептично към виденията – поради скорошното си разочарование от погрешните предсказания на Отец Борис Суровоядец. Обаче след като присъстваха на едно от тях и забелязаха домашните животни и хранителните запаси, докарани от монахините, окончателно се убедиха, че Милена е вдъхновена от Светия Дух и не посмяха да се противят повече на ангелската заръка. Организираха масова сватба и започнаха градежа на нови – по-големи килии, в очакване на наследници.

Сестрите разправяха, че Милена била родена в разрушения вече манастир в планините. Майка ѝ решила да се присъедини към ордена след смъртта на мъжа си и вече била надянала расото, когато разбрала, че била бременна. Милена се родила спяща в кристално чисти околоплодни води. Не проплакала и помислили, че е мъртва. Сестрата, която акуширала, я хванала не особено внимателно за краката, за да я отнесе и погребе. Милена се събудила и за първи път чули гласа ѝ, но окуцяла за цял живот. От най-ранна възраст ѝ се случвало да

заспива изведнъж, както си ходела, яла или се молела. Майка ѝ не смеела да я оставя сама, откакто паднала в коритото за пране и щяла да се удави, ако не била открита навреме от случайно минаваща Сестра. Все пак Милена погълнала малко вода, част от която не успяла да изкашля и останала в дробовете да я мъчи до края на живота ѝ. Но по-важният резултат бил, че в онова корито получила първия си сън видение. Майката го записала, защото идвала от богато семейство, където я били научили да чете и пише.

В онзи сън Милена се видяла да пълзи по тесен мост над огромен град с къщи. Куцият ѝ крак я болял, но от далечината чувала глас, който я окуражавал и напътствал да продължава напред. Мостът правел завои между сградите и не било ясно къде свършва. Наближила голяма църква и видяла, че пътят ѝ води през вътрешността. Милена пълзяла, а монашеският хор долу пеел, без някой да я забележи. Чула онзи глас да ѝ казва да се хвърли от моста, защото нямало да умре на свята земя, но не посмяла да го послуша. Пропълзяла извън църквата и се намерила над занемарено гробище, потънало във висока зелена трева. Гласът ѝ обяснил, че тук почиват „забравените" - онези, които не са направили нищо запомнящо се – нито добро, нито зло, защото им липсвал кураж да

скочат в църквата или извън нея – по покривите на градските къщи (*където, естествено, щели да се убият*), а цял живот прекарвали на моста, там умирали и телата им падали долу. Милена се уплашила толкова много от описаната ѝ перспектива, че страхът ѝ дал смелост да се върне в храма и да се хвърли. Тъкмо тогава случайно минаващата Сестра вдигнала главата ѝ от коритото и тя оживяла.

По-късно, в Манастира на Зелените Братя, Милена получи и разказа други подобни сънища – все свързани с онзи мост. В един от тях на последния били закачени разни любими човешки притежания – бижута, пищни шапки, цели огледала, закачалки с рокли, че и сандъци с жълтици и златни съдове. Най-впечатляващата гледка, обаче, се оказала висящ на кука огромен шкаф библиотека, пълен с книги. Веднъж оставили любимите си вещи, притежателите сваляли бреме от сърцата си и събирали кураж да се приземят в църквата.

По онова време Милена вече умееше да пише, а и майка ѝ се бе споминала наскоро, та сама хващаше перото, за да запази сънищата си за идните поколения. Но все така заспиваше по всяко време и мъжът ѝ не смееше да я оставя сама. Още по-зле стана, когато зачакаха наследник. Наложи се винаги да ходи под ръка с две Сестри, за да не залитне и удари корема

си. Случи се да заспи точно преди да роди и това беше първото в историята безболезнено раждане, обявено за чудо. По същия начин на бял свят се появиха и останалите ѝ девет деца. Мнозина бяха убедени, че Милена е безгрешна, че е заченатa и заченала непорочно, т.е. по време на сън и само с участието на мъжа, защото не пострада от проклятието на жените да раждат с мъка.

4

Хора от различни места идваха да се посъветват със Сестра Милена за лични проблеми или ѝ пишеха писма. Наложи се да построят специална килия за приемане на посетителите. Макар да не бе доктор, тя даваше и безплатни медицински консултации, на които народът ходеше, защото вярваше в непорочното ѝ зачатие и защото не му струваха нищо. Когато някой ѝ описваше болестта си, тя го отпращаше и му казваше да се върне след няколко дни или седмица в зависимост от спешността на проблема. Сънуваше решението и го съобщаваше на страдалеца, който прилагаше лечението, а вярата в лечителката го изцеляваше. Такива неща се случват и до ден днешен с тази разлика, че Милена не взимаше пари за услугата, а я правеше от доброта и съжаление към нещастниците.

Тя популяризира името на Ордена извън областта и разнесе славата му чак до Свещения Град. Предприемаше дълги пътувания с други монахини или със съпруга си, по-голяма част от които проспиваше, а докато бе будна, записваше виденията или ги разказваше по местните църкви. Затова, когато се върна от Рим и внуците ѝ поискаха да им опише града, тя отвърна, че не го помни, но по-важното е, че там е съществувала рая.

Случило се през третото ѝ пътуване дотам. Била на петдесет години, когато най-сетне получила разрешение да се яви пред Светия Престол и с биещо от вълнение и умора сърце изкачила петстотин петдесет и петте стъпала до него. Отначало се отнесли с пренебрежение към пророческата ѝ дарба. Обаче Сестра Милена внезапно заспала от изтощение по време на визитата, а когато я събудили, разказала онзи прословут сън, в който въздушният мост над града се превръщал в стръмна стълба с петстотин петдесет и пет стъпала, водеща към рая. Именно с този аргумент по-късно правнукът ѝ Антоний убедил Светия Престол да я канонизира за Светица.

Един-единствен попътен спомен ѝ бе останал от някакво безименно рибарско селце по крайбрежието, където по-голямата част от населението било черно, а другата – мулати. Били

бежанци от някаква война в Африка. Когато каруцата ѝ минавала оттам, се събудила от невъобразимия шум, вдиган в чест на сватбата на двама млади. Милена никога не била виждала цветнокожи човеци преди. С ужас наблюдавала полуголите мъже и жени, танцуващи така страстно, както никои грешници в многобройните ѝ видения.

По-късно написа, че определени човешки раси били резултат от смешение между човек и звяр, и именно затова се раждали с див нрав. Светските власти я похвалиха за напреднячавото ѝ мислене и тогавашните учени я обявиха за почетен член на новооткрития Университет. А една банда разбойници дори реши да изостави грешния си начин на живот и започна честна търговия с чернокожи роби. Кралете видяха блестяща възможност за стабилизиране на икономиката чрез неизползваната дотогава работна сила. За да изразят благодарността си към Милена, я поканиха на официални приеми и тържества. Обаче тя отказа с аргумента, че светските дела не я интересуват, а в Манастира изрази учудване, че властимащите придават толкова голямо значение на най-незначителното от писанията ѝ, с което не е целяла да промени нищо, а отминават по-важните истини.

Сестра Милена надживя съпруга и децата си, та дори и пет от внуците. Имаше желязно

здраве, с изключение на хроничната кашлица, останала ѝ за спомен от първото видение, и никога не узна какво е безсъние или нервност. Не страдаше силно и от загубата на близките си, понеже бе сънувала, че са отишли директно на небето и бе убедена, че са щастливи. На погребението на първия си внук Сестра Милена произнесе слово, в което изрече крилатата фраза, че вярващите хора не скърбели толкова силно за близките си, колкото скептиците, защото знаели, че ще ги срещнат отново. При все това, в края на речта майката на мъртвия зави като ранена вълчица с такова страстно отчаяние, сякаш искаше да оспори думите на свекърва си. Обаче сестрата на умрелия я изведе навън и я нахока за липсата на принципи.

Милена почина на сто и петдесет годишна възраст върху дебел дюшек на пода в Църквата, където бе наредила да я пренесат, веднага след като сънувала близкия си край. Така и не се узна какво е видяла за последно, макар да не липсваха клюки, че еди коя си Сестра била дочула предсмъртния ѝ шепот за отварянето на райските порти, ангелските хорове и посрещащата делегация от Светци с палмови клонки.

Истината бе друга. Видяхме я да се събужда с вик, после сърцето ѝ спря и умря с отворена уста и очи, пълни с ужас. Дотичаха двете дежурни Сестри, които бяха излезли за малко на

чист въздух. След първоначалното обърквaне, по-старата затвори очите и устата на мъртвата и с привични движения нагласи още топлото лице на Милена в толкова спокойна поза, че почти го докара до усмивка. По-младата плачеше разтреперана, но ѝ биде обяснен неподозирания от нея факт, че смъртта носела страдание и на Светците, а болката принуждавала всички да викат. Обаче за да не се разклатела вярата на по-слабите, ѝ забраниха да говори за видяното и официално обявиха, че Сестра Милена е починала кротко в съня си, пощадена от агонията на смъртта, така както бе избегнала и агонията на живота.

Такова многолюдно погребение не бе имало от създаването на Манастира, нито се случи вече до изчезването на ордена. Почти никой не плачеше, защото всички бяха убедени, че Сестра Милена е вече при Самия Бог. Появиха се доста желаещи да преписват свитъците със сънищата ѝ, но за да отворят място в Библиотеката, вече претъпкана, преместиха по-старите книги на тавана. Много от последните, с изключение на онези с метални корици и заключалки, копирани и изрисувани още от Свети Боян Зограф Книголюбец, станаха жертва на гладните плъхове. Оцелелите могат да се намерят днес в Манастирския Музей.

След канонизирането на мъртвата за Све-

тица, Манастирът бе преименуван на „Света Милена Съновидка“. Култът на Братството към нея придоби размери, надвишаващи този към Девата.

5

Усетихме напрежение в стените на Църквата и треперене на колоните още преди да се стъмни. При последния слънчев лъч проговори най-древният от нас – онзи с драконовата глава, единственият, на когото Светците не можаха да вкаменят устните, но който упорито бе мълчал с векове, използвайки предимството си, само за да спира изтичането на дъждовната вода, докато вали и да я излива в слънчево време върху главата на някой случайно минаващ монах. Каза, че Драконът се събужда.

Знаехме за пещерата ѝ, намираща се дълбоко под хълмовете и останала неоткрита от човеците до ден днешен. Но мислехме, че е избягала в Планините заедно със Сивите Духове или е била вкаменена, подобно на нас. Естествено, нито за миг не повярвахме на легендата, разпространена сред населението, според която Свети Пламен бил победил и изгорил Дракона с изключение на главата и врата, оказали се огнеупорни. До днес екскурзоводите я повтарят, твърдейки че най-древният от нас представлявал останките на чудовището. Ние, Гаргойлите,

знаем, че не можеш да изгориш Дракон, дори да е мъртъв. Обикновено след смъртта телата им се вкаменяват от само себе си и с времето се покриват с лишеи и мъх, после с трева, цветя и храсти, докато не обраснат с гора. Едва ли подозирате колко много хълмове са били някога Дракони.

Та най-древният от нас бе слугувал на местното чудовище. Задачата му била лека, но много важна – да буди господарката си на всеки сто години със специален ритуал. През останалото време правеше, каквото си пожелае, преди да го вградят в Църквата.

Ако даден Гаргойл не изпълнеше ритуала, съответният Дракон спеше много по-дълго и векове по-късно се събуждаше с пристъп на паника, придобиваше чудовищната си форма и разтърсваше околността, бълваше огън и гореше селата. Такива неща не се случваха в древността, защото Зелените Духове си гледаха работата. Събуден, както си му е редът, Драконът изглеждаше като снажен юнак, висок и напет, или ако бе женски, както в случая, като хубава червенокоса мома с необикновена сила. Без значение на пола, бяха много привлекателни, безразсъдно смели и лесно избухливи, но също толкова бързо им минаваше. За човешката им форма сте чували от не един и двама писатели, понеже отделни хора са способни да ги разпоз-

нават в този им вид, макар досега никой да не е взимал на сериозно подобни книги и да ги причисляват погрешно към жанра на фантастиката.

Та когато най-древният от нас заяви, че Драконът се събужда, помислихме, че е дошъл краят на Зеленото Братство. След залез слънце напрежението в земята стана толкова осезаемо, че дори домашните животни го усетиха. Мучене, блеене, лаене и магарешки рев огласиха Манастира. С изключение на кучетата, които избягаха с подвити опашки, останалите животни безуспешно се опитваха да се отвържат или разбият с копита дебелите порти на кошарите. Човеците, научени да не се доверяват на сетивата си, а само на разума, игнорираха усещането за истинска беда и си легнаха да спят.

Бяха потънали в дълбок сън, когато започнаха трусовете. Драконът фучеше из пещерата си, объркана от предългата летаргия и неосъществения ритуал. Изхвърлени от леглата си, монасите, монахините и наследниците им уплашено излязоха на бегом от килиите си, точно преди покривите да паднат върху главите им. Едната стена на Църквата, иначе по-здраво построена от жилищата, се пукна от горе до долу, а след още пет труса се срути голяма част от нея. За съжаление, покривът оцеля и ние, Гаргойлите, си останахме, където бяхме. По незнайни причини Драконът се успокои и не излезе да пали

къщи по селата, а и земетресението спря.

Тогавашният игумен обяви, че идва краят на света и натири всички в полуразрушената Църква да се молят за грешните си души. Нито се сетиха да спасят оцелелите животни, затрупани под срутените кошари, нито съобразиха, че най-разумно би било да бягат колкото се може по-далеч от гнева на Дракона, в случай, че излезе от пещерата си. Обаче човеците явно имаха луд късмет и осъмнаха живи.

Когато на следния ден през разрушените порти на Манастира пристъпи Камък Еднооκия, осъзнахме, че такъв мъж не бяхме виждали от древността. Беше с две глави по-висок от всички, с тъмно руси коси, сплетени на множество плитки, по-дълги от тези на момите, с гъста брада, снажен и хубав, с пламък в единственото си зелено око. Мълчаливо се захвана да помага в разчистването на руините, както, между-впрочем, и доста селяни, надошли от околните села. Голямата му сила правеше впечатление и го викаха да вдига от най-тежките камъни до парчета стени.

Игуменът го поразпита и се оказа, че е каменоделец, идващ от много далечна земя, оградена от високи планини. Описанието ѝ ни напомняше за люлката на човечеството – Долините в Краката на Боговете, но Еднооκия не спомена името на родината си. Изглеждаше

като да идва от друг свят. Говореше напевно и гласът му бе мелодичен, но подобно на варварите, приказката му бе проста и ясна, с малко думи и си личеше, че идва отвътре. Игуменът нае Еднооκия да помага в поправянето на разрушената стена и му разреши да спи в един от ъглите на Църквата. Монасите и семействата им бидоха временно приютени в селата до възстановяването на домовете им, но никой не посмя да покани в къщи непознатия мъж.

През последвалата нощ към Манастира се приближи снажна хубавица със свободно падаща къдрава червена коса, ярко блестяща на лунната светлина. Беше облечена само в груба стара риза, дълга до глезените ѝ. Веднага я разпознахме, макар да не я бяхме виждали хиляда години. Най-древният от нас ѝ проговори, а тя му се накара, задето не я е събудил с ритуал. Гаргойлът никак не се впечатли от лошото ѝ настроение – явно бе свикнал с нея. Когато си изля гнева, Драконът забеляза, че сме вкаменени и разбра колко дълго е спала. Тогава най-древният от нас ѝ разправи накратко за световните промени и най-вече ѝ обясни факта, че нейният вид вече не е свещен за хората.

Докато Гаргойлът говореше, откъм разрушената стена на Църквата се появи сънен и рошав Камък Еднооκия. Бе дочул гласове и излязъл да се скара на събудилите го бъбривци. Но

когато видя огнекосата хубавица, загуби дар слово и не можа да откъсне зеленото си око от нея. Тя го хвана за ръката и го поведе към пещерата си, както бе постъпвала със стотици мъже от древността. Защото, събуди ли се, Дракончът първо се нахранва със суровото месо на разкъсани диви животни, а после в зависимост от пола си, търси любовници сред човеците.

През ерата на варварите избраниците биваха считани за големи късметлии поради свещения статут на това същество. От времената на Светците, обаче, се създадоха нови предания, според които Драконите водели моми или момци в пещерите си, за да ги изяждат. Уплашени до смърт, последните се дърпали и отказвали да идат в леговището, а мъжете от околностите се събирали и запалвали големи огньове на входа, наивно вярвайки, че ще задушат чудовището. Пушекът, обаче, действал приспивно на Драконите и те задрямвали поне за още сто години. Човеците си въобразявали, че са ги убили и си приписвали рицарски титли. Вероятно сте чували множество подобни истории за храбри мъже, затрили Дракони. Смелостта им все пак си имала разумни граници и никой герой не се решил да влезе в мрачните пещери, за да се убеди лично в смъртта на чудовището. Но въпреки всичко, хората постигали своето, защото попречили на Драконите да се размно-

жават. Вече и дума не можело да става мома да се съгласи да носи малкото в утробата си както някога, а женските Дракони все по-рядко намирали мъж да заченат – обикновено без да му казват за своята нечовешка природа. Ако днес все още се намират по земята, го дължат на лъжите си. А чуете ли истории за чудно красиви жени или мъже, които са прелъстили и изоставили някого, изчезвайки загадъчно, да знаете, че става дума за Дракони. След периода на размножаването се прибират в пещерите си и заспиват отново с рожбата си, растяща по време на съня. Такъв им е жизненият цикъл, освен ако не се влюбят. Последното е най-голямото нещастие, постигало Дракон. Защото отказва да заспи през времето на краткия живот на любимото човешко същество, а изгуби ли го, умира от разбито сърце. За съжаление тази болест не е много рядка и досега е отнесла поне една пѐта от Драконите.

Камък Едноокия всяка вечер очакваше огнекосата хубавица и я следваше като унесен. Дали се сещаше каква е, така и не стана ясно. Но след година размножителният период на Дракона приключи. Когато спря да търси Едноокия, той започна да я издирва. Отиде до пещерата, но намери входа препречен с огромен къс скала. Викаше хубавицата, разпитваше за нея, но безуспешно. Заряза работата и се отда-

де на скръбта си с варварска безутешност. Започна да се напива и не спря до момента, когато игуменът строго му нареди да се ожени за момата, която носела неговото дете.

Омаян от огнекосата хубавица, Камък не бе забелязал, че е станал обект на женския интерес. И докато повечето моми се задоволяваха с традиционното шушукане и изчервяване в негово присъствие, една си постави за цел да се омъжи за него. Казваше се Гроздана и живееше в село Мандрата. Беше хубавка, но слабичка и дребничка, та се губеше незабелязана сред поедрите моми. Под предлог, че трябва да помогне на Братството в бедата му, напусна родната къща и се зае да готви закуски, обеди и вечери за работниците по възстановителните строежи. Лично носеше храната на Еднооκия, за да привлече вниманието му, а той винаги ѝ благодареше, взимаше паницата и на момента я забравяше. Гроздана започна да го следи нощем и така узна за тайната му любов. Друга на нейно място би се отказала, но след като си поплака обилно, момата изми лицето си, решена да се бори докрай. Въоръжи се с библейско дълготърпение и зачака своя час. А той дойде неочаквано скоро. Само след година Еднооκия биде изоставен. Гроздана се опита да го утеши с вкусни гозби и мили думи. Обаче той нито ядеше, нито чуваше, нито я забелязваше. Друга на нейно място

би се отказала, но не и Гроздана. Продължи да го следи нощем, а щом Еднокият се напиеше, се промъкваше под завивките му. Той, естествено, не помнеше нищо и така я караха, докато Гроздана зачена дете. Отиде със сълзи на очи да моли игумена за прошка и помощ.

Камък не се възпротиви, нито пък поспори по въпроса дали детето било негово. Ожени се послушно за Гроздана, а след като приключи с възстановяването на Църковната стена, замина да живее с нея в село Мандрата. Появи се в Манастира за кръщенето на дъщеря си, която още от бебе приличаше на него, само че имаше две здрави зелени очи, та ако някой бе имал съмнения относно бащинството на Еднокия, се убеди напълно. Камък се усмихваше – за първи път, откакто бе изоставен от Дракона, и с обожание гледаше малката. Гроздана, напротив, бе посърнала и дълбоко нещастна.

6

Четири столетия след предишното събуждане на Дракона, една нощ земята отново затрепери. Този път монасите обърнаха внимание на случващото се поради исторически причини и избягаха боси и по нощници към най-близките села. Драконът стъпи пред портите на обителта в чудовищната си форма и даде първия урок по бълване на огън на младата си дъщеря.

Килиите изгоряха заедно с покъщнината и зелените наметала с качулки, оставени в бързината. Църквата оцеля, макар опушена и напукана, понеже Еднооκия я бе поправил добре, а и всичко бе строено от камък. Останаха да стърчат и статуите на Девата и Драко по средата на двора, където си стоят и до ден днешен. Куполният покрив на Църквата запази изхвърлените на тавана стари книги, включително онези от времето на Свети Боян Зограф Книголюбец. Обаче Манастирската Библиотека, претъпкана с преписи на съчиненията на Света Милена, изгоря напълно. Никой не видя опожаряването, освен ние, Гаргойлите. Тръгна слух, че мълния подпалила Манастира. Днес можете да чуете това предположение да се разказва от екскурзоводите като достоверен факт.

Бяха неспокойни времена на войни, обичайно отключващи природни и други бедствия като суша, беднотия, глад и епидемии. Та колкото и да обикаляха селата и градовете, Зелените Братя не успяха да съберат средства за възстановяването на Манастира. Построиха си дървени колиби около опушената Църква и кошари за животните, залепени за жилищата, за да не се губи от топлината на четириногите през зимата. Едва изкарваха нещо за ядене от запустелите ниви и ако не бяха кравите и кокошките, щяха да умрат от глад. Грижата за на-

същния наложи прогресиращо разреждане на богослуженията, докато започнаха да се събират само веднъж в седмицата като обикновени миряни.

Децата на онова последно поколение монаси основаха Зеленото Село, а Църквата се превърна в общински параклис, понеже бе единственият храм в околността. После войната свърши и настъпиха плодородни години. Никой не пожела да възстанови Манастира. Преживелите оскъдицата, наречени по-късно „щастливото поколение", умееха да се радват на мира и благополучието, понеже не бяха свикнали с тях. На децата им, обаче, това не стигаше. Искаха по-скъпи играчки, а пораснеха ли – и по-големи къщи, повече земя и пари, а ако не ги получеха, се оплакваха колко несправедлив бил животът. Ако пък имаха късмета да наследят богатство, пожелаваха още и живееха с вечното усещане на незадоволеност. Нарекоха ги „нещастното поколение".

Цял век по-късно в Зеленото Село пристигна Професор Археолог заедно с жена си и внуците си на почивка. Разгледа внимателно опушените стенописи на Църквата и прозря историческата им стойност. Докара група младежи, които разкопаха цялата околност и откриха каменните основи на килиите, бронзови монети, глинени съдове, сребърни кръстове,

железни остриета на мотики и огромни медни тави и тенджери. Основаха Манастирския Музей и изложиха намерените предмети заедно с оцелелите книги от църковния таван под наименованието „археологически артефакти". Тълпи туристи заприиждаха за най-голямо учудване на местните хора, които не разбираха какво толкова ценно има в разните стари и вече неизползваеми вещи. Последното им се изясни чак когато посетителите взеха да си плащат за квартирата и храната. Така бидоха построени всички онези хотели, механи, сувенирни магазинчета и дори банка.

Обаче археолозите не забелязаха пещерата. А там и до ден днешен стоят запазени метри драконова кожа, сменяна след всяко събуждане и превръщане в човешка форма. Колкото до двете женски чудовища, те не успяха да си намерят любовници сред мъжете в областта и заминаха незнайно къде.

* * * * *

След като Гаргойлите ми разказаха спомените си, седнах на бюрото в хотелската стая, за да запиша всичко подробно, преди да съм го забравил. През почивките разглеждах подробно всички вещи, изложени в Манастирския Музей и прекарвах часове пред стенописите на Църквата, опитвайки се да разчета тяхната ис-

тория. Вечер разпитвах старците, насядали по пейките пред домовете си в Зеленото Село, а те само това чакаха, за да започнат да разправят за младините си в отговор на историческите ми въпроси. Така измина цяла седмица. А после разбрах, че вече не искам да се хвърля от купола на Църквата.

Реших да потърся пещерата на Дракона и с дни обикалях, оглеждайки всички скали наоколо. Почти се бях отказал, когато видях входа. Убеден съм, че предишния ден нямаше процеп в скалата. Влязох с учестено биещо сърце. Включих фенера и огледах наоколо. Нямаше и следа от драконова кожа. Стъпките ми кънтяха по мокрите камъни, докато навлизах все по-дълбоко в пещерата, воден от любопитството си.

Изведнъж фенерът изгасна. Порових из джобовете си, за да установя, че съм забравил да взема резервни батерии. Обхвана ме паника. С трепереща ръце опипвах влажната скала и запълзях обратно, понеже краката не ме държаха, а и се страхувах да не падна в някоя дупка. Опитвах се да си припомня разклоненията и по коя галерия бях тръгнал на влизане.

Лазех с часове, или поне така ми се стори, преди да видя слаба светлинка в далечината. Куражът ми се възвърна, изправих се и започнах да ходя на още треперещите си крака. Светлината ставаше все по-интензивна, когато забеля-

зах процепа в скалата, откъдето бях влязъл.

Внезапно пред мен премина сянка. Сърцето ми затуптя почти чуваемо. На входа на пещерата стоеше чудно хубава жена с къдрава ярко червена коса и зелени очи. Беше облечена в бежов туристически панталон и кафява тениска. Носеше раница на гърба, а в ръката си държеше фенер. След нея влезе висок едър мъж с разрошени коси и поглед на сънуващ, който не забелязваше нищо, освен хубавицата. Жената ме огледа любопитно, после ми се усмихна, включи фенера и смело навлезе в тунелите на пещерата, следвана от спътника си.

ЖЪТВИТЕ НА МАЙСТОРА

Земята и небето са се слели в огнена прегръдка. Отрониената капка вода от устата на стомната съска в нагорещената земя. Птичата песен е секнала. Тук-там се обажда дългосвирец.

Белоризи жени редят ръкойка след ръкойка зрели класове и ги мятат зад себе си. Проблясва слънчев лъч от жаден сърп и пърли очите. Само едно „шръъп", „шръъъп" нежно гали слуха. Мъже връзват златни снопи и ги редят на кръстци като огромен кръст. Добър берекет дал Бог.

Изведнъж откъм Струма плисва протяжно песен, близва върховете на тополите, отблъсква се от зеления склон на билото и пада като слънчев дъжд над узрелите жита:

Ябълчица цвет цветила,
цвет цветила, род родила,
от рода се поломила...

Изправят гръб жетвари и жадно пият вода от хладните стомни. Бавно забърсват соленото чело и търсят с поглед откъде иде песента.

Кратък отдих, усмивка - надежда. Благославят певиците – Бог здраве да им дава. И отново навеждат рамо над разпаленото поле. Жътва е. Хлябът в ръцете им свети с бронзов загар.

Под разпнатото като орлово крило мъжко наметало – майка кърми рожбата си, приседнала, загледана в свидното лице.

Художникът реди своите краски на бялото платно и не сеща ни жега, ни умора. Това е неговата жетва!

И всичко ляга като малък къс от природата върху платното му – до век, до края.

ВЪРТЕЛЕЖКА

Панаир.

Клоун на кокили развява дълги панталони и мощно крачи връз ошашавения народ. Устата му до ушите. Бузите му – великденски яйца. На носа червено топче от пинг понг. Сълзите – студено нарисувани.

Панаир...

От очукана метална фуния хвърчат дрезгавите му призиви: „Който не е гледал цирк „Буш" поне веднъж!..." Крача след него. Стискам левче в джоба.

Семки тиквени, фъстъци, сладолед във фунийка, локум на клечка, захарен памук на вретено, близалки-залъгалки! Сок от малини, цитронада, бира – пенлива! Очите ми, ококорени от дългото взиране, сълзят. Ушите бръмчат от хорския брътвеж. Вървя, блъскам се в тълпата – разбунена река.

Панаир!

Циганин хитро ми намига и подава нож: „Стомана реже! Хайде, брат'чед, евтино давам. На теб даже без пари!" За какво ми е нож, искам ножче със седефена дръжка. Прасета не коля... Свирка от върба да си направя...

Вървя, провирам се между хорските рамене. Мирешеше на нафталин, евтин одеко-

лон, конска пот, очадени кебапчета, разгонени мъже и празни женски пазви... В краката ми кал и хартийки от бонбони карамел. Пресоват ме, извиват. Вървя на верев с едното рамо напред, после с другото – сякаш плувам в буйна вода. Нахлупил съм бомбето на дядо – същински каубой. Ученички с плисирани полички се пулят срещу мен и въртят малките си главички. Мустаците ми са още мъхави, като че ли сутринта съм пил мляко и не съм си обърсал горната устна. Някои сигурно си мислят, че съм от цирка!

Панаир.

Изведнъж пред мен! Изографисана мадама полегнала над стрелбището, досущ истинска. Очите ѝ – сини мъниста – се въртят свободно в големите орбити и съзаклятнически намигат. „Заблеяло ми е агънце в бащини двори..." – пищи гласът на Борис Машалов от високоговорителя над ухото на желязната мадама. Зеблото така се опъва от силните акорди, че тупти като сърчицето на ваклото агънце. Под нея друга – жива, с дълга цигара. Кима: „Стреляй, юначе, право в сърцето желязно!" И тъкмо да грабна пушката...

„Насам, народе!" – спира ме креслив женски глас – „За пръв път – тук на панаира: жена-змия, теле с две глави, прасе с три очи, кон с пет крака! Елате, почти без пари!" Брей, дали няма крава с осем цици? – подскача будната

ми мисъл – Леле, че мляко ще лапаме!

И таман да хукна към телето с две глави, чувам: „Насам, народе! Кюфтета нервозни с подправки фамозни! Елате, не чакайте!“

„Фамозни“ – питам се аз – що ли е – и хуквам на другата страна.

Панаир.

И пак напред! Купувам една дълга, бяла папироса „Спорт“ от един разносвач с табла. Подава ми я театрално. Пали кибритената клечка от канта на панталоните си. За малко да ми опърли мустачетата. Дърпам здраво – чак до петите. Въздухът ми спира. Кашлям – очите ще ми изскочат. Някой ме тупа по гърба: „Наборе, дай да ти покажа как става!“ – Зад мен ухилен стои Минчо Гърмидолски, четири път повтарял първо отделение, но иначе го бива – първа селска панта... И докато си събирам очите в орбитите, той дръпва яко – та половината цигара отива и пуска малки кълбета, вдигнал глава. Зяпачи се спират, въртят очи и се усмихват. „А мога и да глътна пушека и след час – да го изпусна. Ела тук и ще видиш. Бас за левче!“ Оставям го. Показвам му среден пръст и... А иначе, и слаб като глист! Как го прави? Корем няма!

Изведнъж пред мен изникват две мустакати ченгета. Влачат чорлав индивид. Брадясал, разрошен, сякаш се е въргалял в плевнята. Едното му око полузатворено, кръвясало, синьо. Жал-

на му майка. На гърдите табелка – „Крадец“. За миг тълпата спира, прави път. Милицифайките ни поглеждат и сякаш искат да кажат: „Не правете като него, да не ви сложим букаи на ръцете!“ Типът съсипан, отпуска глава на единия униформен, оня го блъска и продължават.

Протяжен глас с тенекиен припев на латерна отдалеч пробива гълчавата. На стол два човешки боя се изкиприл Цонко Медовински. Върти ръчката на музикалната кутия и припява: „Чудна хубавица залюбила млад момък...“ Латерната е одеска. С три мадами почти голи отпред. Като истински. Колко пъти съм го гледал, ама очите ми са все там, в голото.

Виждали ли сте латерна, тя е като на Сали кутията за лъскане на обувки, само че луксозна...Трупа се народ. Сълзи се леят. Сополи текат. Стари баби хълцат на глас и се бършат с носни кърпички. Цонко спира внезапно и раздава песнопойки – левче едната. Купува народът, дано разбере съдбата на изстраданата любов...

Цвъкам през зъби тарикатски и бягам към вртележките. Там е младото, там може и даже гадже да си намериш...

„Ела, градски, да цунеш шишето!“ – ме моли непознат.

Събудих се в един шипок. Главата ми мътна. Нищо не помня. Джобовете празни – хастарът им виси навън – изплезен език на крава.

Пазвата обърната. Опипвам край мен тревата. На една страна дървеното пищовче с халосни тапи намирам. На друга бомбето виси на една клонка и се клати сякаш ми вика: „Здравей!“

Ега ти вьртележката.

Абе панаир!

ВИРТУАЛНО...

Каменоломна река. През нея протича столетен каменен мост. Оттатък тополите - безбрежно поле.

Бързам.

Жътвено време. Чувам протяжна песен и бързам.

Сръчни невести, белозабрадени, мятат ръкойка след ръкойка. Млади мъже с изпечени мишци въртят снопите като фокусници и ги трупат на кръстци. След миг моминski глас се извива над полето - млъкват птици, щурци...

Изскачам иззад пердето на тополите. Нивата. Бурен до бурен, коприва връз коприва. Безбрежна пустота.

На хълма до църквата – училището - само от две големи учебни стаи. Весел детски глас звучи в ушите ми.

Бързам.

Ето го моето нямо училище. Без очи - прозорците неми. Покривът килнат надясно. На вратата голям катинар, а тя зее тъмна. Дори ехо от детски смях не улавям...

Бързам.

Църквата безкамбанена тревожно мълчи. На малкия сводест прозорец някой е палил свещ, дори не е догоряла. Боже!

Бързам.

На големия хълм – къщата ни. Малка – купа сено. А хълмът го няма.

Нямо село.

Но дълбоко в мен живее моето виртуално.

ИЗВЪН СИНЕВАТА

Как можем да разберем дали в тъмнината има живот? Всяко движение може да е породено от обхвата на вятъра, придаващ живот на неодушевени предмети. Един от шедьоврите на природата - вятърът. Грациозните движения на фини предмети в сумрака. На тавана на една тераса през лятото може да има много живот - минал и настоящ. Паяците придават нов облик на пейзажа. На фона на традиционния мръснобял цвят нюансите на сивото се открояват ясно - линии, ленти, геометрични фигури, контури и постелки - всичко в различни оттенъци като една по-различна дъга. Как трептят и подскачат на тавана досущ като съхнещите листенца и клони на бреза през есента, но не предавайки се пред мощните прегръдки на вятъра, както брезата пред мразовития обхват на зимата, а бунтувайки се. Поклащат се на една страна, избутвани от вятъра, треперейки и държейки се за стената със сивите си пипалца за грапавата повърхност, а после, щом вятърът леко смени посоката си, се възвръщат в старата си позиция, потрепервайки леко, задъхани от битката. После отново.

Но защо някои от тях продължават да се бунтуват и след като вятърът утихне? Срещу какво се бунтуват? Как изобщо е възможно неодушевени предмети да се движат сами? Кой е отговорен за тази магия? Това е вина на природата. Защото тя е създала нюансите и оттенъците в цветовете. Никъде няма едноцветност. Мракът също крие своето разнообразие. Не можем да разберем дали има живот в тъмнината, ако не светнем лампата. Бутонът е наблизо, протягаме се и в следващия миг голата крушка пожълтява като мазно петно на мръснобяла покривка. Ама странно е електричеството! Тази светлина не е нито като слънчевата - по-бледа е, нито като лунната - по-ярка е. Намира се някъде в златната среда и сигурно затова багрите ѝ са златисти. Тя изпълва тясното помещение за наносекунда и разкрива една загадка, която иначе би станала известна чак с помощта на розовата зора след близо десетина часа. Някои от паяжините имат криле, имат тела, очи и антенки като извънземни. Те са тези, които непокорно шават из тясното пространство на тавана, достатъчно силни, за да се изправят срещу деспотичните тласъци на вятъра и да не играят в синхрон с неговите дирижирания. Те са нощните пеперуди и молците. Макар че са бледи - със сивкави, черно-бели и ненаситенокафеви окраски, животът в тях не е тлеещ, не трябва да позволя-

ваме на външността да ни заблуди. Техният дух е по-жив от нашия - те са бунтовници, а никой не е по-жив от бунтовника. Без да се плашат от недостатъка на ръста си, те устремено се борят срещу съдбата си. Не знаейки какво престъпление са извършили, те знаят само едно - в затвор са, няма обособен изход. На хоризонта - стени, решетки и фалшиви изходи. Стъклото, на места прозрачно, им дава напразни надежди, на други места е опасано с железни ленти като затворническа килия, на трети - крие риска на спасението. Където времето е било благосклонно към осъдените - има отвори, но някои от тях - със заложени капани. Стражарите с шест крака и осем очи са заложили своите мрежи и чакат някой да се осмели - наказанието за опит за бягство е смъртна присъда и мумифициране. Само надеждата би могла да крепи затворника в такъв пандиз. Говори се, че тя умира последна, но това означава, че и тя умира. А след смъртта ѝ е ясно какво се случва - за това подсказват безжизнените тела на бивши затворници, погребани в общ гроб, небрежно заровени с прахта на зле почистената кралска килия, дом на всички, без значение от провинението. Помещението е едно, обгърнато в този момент от светлина - лимоненожълта в центъра му, ябълковожълта в същината му и с чаровния цвят на остролистата иглика в ъглите му. Тази светли-

на е допълнително средство за измъчване на сенколюбивите нощни обитатели, някога на природата, сега държани под ключ в неестествена сграда, несътворена от самата природа. Става дори по-зле сутринта. Колкото е ведра тя за нас хората, толкова е мрачна за тях. Вместо да спят спокойно през деня, както им е отредено по право, те трябва да са нащрек, защото тогава се пробуждат кръвожадните стражари. Трудно е да се отбраняваш и криеш, когато си заслепен от ярка светлина, а противникът ти - с осем здрави очи и шест ръце, с които може да те атакува. Опитваш се да избягаш, но стигаш само до стени, стремиш се да ги изплашиш, разпервайки криле, опитвайки се да изглеждаш по-едър и заплашителен, но няма смисъл. Те знаят всички номера в книгата, всички похвати на действие, прекалено голям стаж имат, за да има нещо, което още да не са виждали. Изходът е един - прераждането. В следващия живот ще си опиташ късмета отново.

Страшно, нали? Но няма нищо, важното е, че там - на терасата, има живот. Утихващ, замиращ, в капан, но съществува. Все пак, кой живот не затихва някога? Кой живот не е бил в капан някога? Та така започва всеки живот - в затворено пространство. И така завършва. Ако ни беше отредено друго, нямаше да има затворени пространства, предполагам. Но кой

си води записки по въпроса? Не че има някакво значение, не решаваме ние, решението отдавна е взето. Важното е, че имаме отговор на въпроса: ето как да разберем дали има живот в тъмнината - използваме светлината, за да разсеем мрака. Не сме котки, та да виждаме в тъмното, така че трябва да го превърнем в светло и ще можем да видим кой успява да преживее на тъмно, за разлика от нас.

АНГЕЛЪТ ХРАНИТЕЛ, КОЙТО НЕ МОЖЕ ДА ЛЕТИ

Все още сирените и медузите спяха, когато Маркос опъна платна и пое напът. С охота той напусна пристанището в Пуерто Рико, за да навлезе право в Бермудския триъгълник. Пътуването, особено в морето, не беше нещо, което би уплашило този стар португалски моряк. Същото може да се каже и за отношението към света на малкото момиче, Ксимена, което спеше в помещението под дека. Особено когато това беше мечта и на двамата - и обещание! Дадено малко преди деня, в който им беше предоставена възможността да поемат на така бленуваното пътешествие. Бяха си обещали, че ако имат възможност, ще тръгнат. И най-сетне родителите на Ксимена решиха, че тя е достатъчно голяма, за да поеме на път с дядо си. Сега светът беше техен и нямаше какво да се изгуби. В такива моменти се проявява истинската природа на човека - дали ще се скрие от света, или ще го превземе. Никой не можеше да спре похода на тези двама завоеватели. Те нямаше да спрат, докато не минеха през всички морета и океани на планетата. Вече бяха достигнали Карибите, а беше едва третото лято. Отдавна беше настъпил краят на замечтаните погледи на момичето, което често ходеше при дядо си

във фургона, където живееше, за да гледа към морето - толкова близо, че ѝ се струваше прекалено лесно да се опита да го преплава. С дядо си гледаха към него в мълчание. Мислеха за онзи ден, в който щяха да потеглят през него, когато корабчето щеше отново да заработи. Какво ги спираше, когато всичко беше готово за път?

Времето беше хубаво в тази сутрин, само надалече се виждаха няколко сиви облачета. Маркос спокойно навлизаше в далечината на океанската шир, докато брегът все повече се приближаваше до перспективата да бъде невидим. Скоро след като и това стана, Ксимена се събуди и се качи горе при дядо си.

— Добре ли спа, детето ми? - усмихна ѝ се дядо ѝ.

— Добре - отговори му тя. - Какво е това? - и посочи напред с малката си ръчичка.

— Какво? Не виждам нищо - загледа се дядото.

— Синьото - отговори му внучката.

Той напрегна старите си очи и накрая едва успя да съзре ярка синя точка насред океана.

— Не го виждам добре - каза ѝ той. - Сигурно е отражение от слънцето.

— Добре - съгласи се момиченцето.

Съвсем скоро вече не беше проблем да се види синият блясък, който вече се разпознаваше като светлина. Колкото повече корабчето

се приближаваше до нея, толкова по-ярка и обширна ставаше. Накрая заприлича на стена.

— Слез долу за малко, моля те - каза Маркос нервно на внучката си.

— Защо? Какво има? - забеляза напрежението в гласа му момичето.

— Хайде, после ще те извикам! - настоя дядо ѝ.

Какво значение имаше дали тя ще е горе или долу? Той самият нямаше представа. Също както не знаеше какво да очаква от стената. Накрая той я достигна. Затаи дъх. Мина през нея. За момент се разстели синя мъгла - много гъста, през която не се виждаше нищо. После изчезна, а стената се виждаше вече зад тях. А пред тях като изневиделица се беше появил огромен кораб. Десетки метри нагоре Маркос едва видя знамето на най-високата им мачта - Веселия Роджър. Той не можа да повярва на очите си. Остана неподвижен, с вкаменен поглед зад кормилото. След миг забеляза, че започнаха да се струпват хора на палубата на кораба и да гледат надолу към него. Бяха странни - с кърпи на главите, разпокъсани бели ризи и чувалести панталони.

— Пирати!? - възкликна на глас Маркос.

Преди да успее да си събере мислите, видя как те започнаха да се спускат надолу по въжета.

— Не! - извика той.

Извади един револвер, който носеше за

спешни случаи, и започна да стреля. Точното му око уцели около дузина от тях, но те непрекъснато приждаха и изведнъж той се оказа обграден от десетина пирати, които държаха извити остри саби. Те започнаха да разговарят помежду си на непознат език, който малко му заприлича на испански. Накрая започнаха бавно да се приближават. Обградиха го от всички страни и докато успее да реагира, го хванаха и изхвърлиха зад борда.

— Ксимена! - отчаяно започна да крещи той към корабчето си. - Детето ми!

Той не знаеше какво ще се случи с нея. В следващия момент забеляза, че течението все по-силно го придърпва обратно назад към синята завеса. Беше неизбежно да мине отново през нея. След миг тя отново блесна пред погледа му, след което отново се появи мъглата. Изведнъж той усети, че се движи нагоре. За секунди скоростта неколкократно се увеличи и той сякаш летеше нагоре. Внезапно проблесна бяла ярка светлина горе над него, към която се насочваше, незнайно как, с огромна скорост. Скоро тази светлина стана прекалено ярка и го заслепи. Той затвори очи и едва след секунда усети, че пада го гръб.

Приземи се върху твърда земя. Отвори очи и видя тъмни облаци над главата си. Поизправи глава, доста замаян, и се подпря на ръцете си.

Тогава пред себе си видя нещо. Това създание беше тъмнокафяво, ниско на ръст, стоеше изправено на два криви крака, имаше козя брада и дълга тънка опашка. На главата му стърчаха две рогца - това беше истински дявол! Маркос изпадна в ужас и започна панически да пълзи назад на лакти.

— Спокойно, бе, човек! Нищо лошо няма да ти направя! - проговори му с дрезгав глас дяволът.

— Как да ти вярвам!? - изкрещя му Маркос.

— Сякаш имаш друг избор - въздъхна дяволът.

Маркос се изненада.

— Какъв си ти? И какво правиш тук? Аз защо съм тук? - започна да му задава въпроси старият моряк.

— Аз те изведох до тук - отговори му дяволът. - Иначе щеше да се удавиш. Аз съм Алеикссо. Това ми е португалското име всъщност. Но нямаме време! Трябва да побързаме, за да се върнеш там и да спасиш внучката си.

— Откъде знаеш? - изненада се Маркос.

— Нали ти казах, аз те изведох оттам. Значи съм видял какво е станало. Сега хайде да тръгваме, докато все още имаш възможност да се върнеш навреме! Времето не е на наша страна.

— Добре - отвърна му Маркос, мислейки за Ксимена.

— Ще минем през три свята - започна да му

обяснява Алеиксо. - Този тук е първият, прилича на вашия. Ще отидем в една пещера - довърши той, след което извика нещо на непознат език.

След броени секунди зад един хълм се появи летящо килимче - червено, със сини, бежови и черни мотиви.

— Не може да бъде! - възкликна глухо Маркос.

— Ако знаеш какво още ни чака! - отговори му Алеиксо. - Сега се качвай, хайде! - нетърпеливо го подкани дяволът.

Двамата седнаха върху килимчето и полетяха нагоре към една планина. Преминаха през няколко склона нагоре. По пътя Маркос започна да го разпитва:

— Защо точно ти ми помагаш? Та ти си...

— Дявол. Да, такъв съм. Но това не означава, че трябва да ти правя зло. Всеки прави своя избор. Не забравяй, че ние всички сме били ангели някога, преди да ни отнемат крилете. Вече не можем да летим, грозни сме и неизбежно ви отблъскваме. Това пречи много на тези от нас, които предпочитат да помагат на хората.

— Как помагате? - недоумявайки го попита Маркос.

— Както на теб сега - отговори му Алеиксо. - Понякога нарушаваме волята на онзи отгоре, понякога откраднем работата на ангелите му, за да докажем на повече хора, че не всички

сме зли и да променим представата им за нас... После ще ти говоря повече. Сега трябва да слизаме, пристигнахме!

Двамата слязоха пред една пещера. От нея се носеха могъщите стенания на вятъра, изпълващ коридорите ѝ, сякаш вътре имаше някой величествен вековен дракон. Наистина имаше дракон вътре. Така каза Алеиксо. Отвътре излезе влечугото, изправи се на задните си крака и застана пред Маркос, не по-високо от него на ръст. Той го попита:

— Но драконите винаги се описват като огромни. Това лъжа ли е било?

— Не - отговори му драконът. - Просто тези от нашите, които отидоха на земята, бяха изтребани прекалено бързо, за да бъдат запомнени. Аз останах последен. Опитах се да се завърна в нашата родна земя, но не успях. Така попаднах тук и оттогава помагам на Алеиксо. Каква е твоята история?

— Аз пътувах с внучката си... - започна Маркос.

— Дете! - прекъсна го драконът. - Какво чакаме, хайде! - прикани ги той. - Това е последното, което знам за тях в момента. - Той подаде на дявола нещо като пергаментна хартия, върху която бяха изписани букви, които на Маркос се сториха като йероглифи.

Алеиксо прочете набързо изписаното и се ядоса:

— Тези негодници! Въоръжили са се с камъни... Ако можех да се справя с тях един по един... Няма значение! Хайде! - извика той на Маркос и двамата бързо се качиха върху килимчето отново.

— Внимавайте с магиите им! - даде им последни напътствия драконът, след което кихна и избълва кълбо огън.

Маркос се стресна и едва не падна от килимчето.

— Дръж се здраво докато се бием срещу тях! - предупреди го Алеиксо по пътя. - Ако сега залиташ, как ще се справяш тогава?

— Кои са те? - нетърпеливо го попита морякът.

— Еднорозите - отговори му мрачно дяволът.

Маркос повече не попита нищо. Скоро стигнаха до водопад. Минаха рязко през него, но Маркос не усети нито капка вода.

След това пред тях се разкри свят, изпълнен с летящи във въздуха скали. Наоколо всичко беше тъмно, с изключение на няколко зелени, светещи като неон, облака.

— Внимавай - прошепна Алеиксо. - По всяко време може да изскочи някой от тях иззад тези облаци. - Когато видиш някой, скачай към него! Хванеш ли го за рога на челото му, той е подчинен. Тогава можеш да вземеш камъка му. Там се крие магията им. Внимавай и се пази от

заклинанията им! Това е тяхно старо оръжие. Непрекъснато измислят по нещо, за да пречат на хората като теб да се избавят! - довърши нервно той.

Двамата започнаха да се оглеждат на всички страни, очаквайки иззад облаците да се появят еднорозите. За по-малко от секунда изскочиха трима иззад три съседни облака, вдясно от тях. Започнаха бавно да се приближават. Единият от тях внезапно произнесе нещо на непознат език и от камъка на врата му изскочи цикламен лъч.

— Залегни! - изклещя Алеиксо към Маркос.

Морякът се наведе светкавично и едва избегна светлината.

— Сега скачай към него! - заповяда дяволът.

Маркос се хвърли напред с всичка сила и за своя изненада полетя с голяма бързина на няколко метра напред - право към еднорога. Улови го за гривата и успя да се присегне до рога му. Еднорогът тутакси замръзна на място. Другите двама пристъпиха назад.

— Накарай го да ти каже името си! - провикна се Алеиксо от килимчето.

— Кажи ми кой си ти! - заповяда Маркос.

— Тенолион - процеди еднорогът ядосано.

— Това ни трябваше да знаем! - погледна към еднорозите подигравателно дяволът и се ухили. - Само му вземи камъка и да тръгваме! - каза на Маркос.

Двамата поеха напред и излязоха извън царството на еднорозите.

— Това беше по-лесно, отколкото очаквах - каза Алеиксо ведро. - Ако побързаме, ще имаме достатъчно време. Сега ни остава само още една среща и ще стигнем до препятствието - гласът му заглъхна накрая и погледът му стана мрачен.

Мястото, в което навлязоха, приличаше на гробница. От земята стърчаха остри камъни и фина бяла мъгла се разпростираше по земята, която беше черна като нощта. В далечината се откроi цветна фигура.

— Тя е! - промълви тихо Алеиксо. - Снежната птица!

Двамата достигнаха до камъка, върху който лежеше птицата. Тя се изправи като ги видя, че наближават. Дългата ѝ опашка на небесносини и розови ленти се отпусна върху камъка, щом се изправи, синьото ѝ тяло и криле се изправиха достойно, а бялата ѝ качулка клюмна назад.

Като се приближиха още, ги попита с тънък женски глас:

— От кого ми носите дар?

— От Тенолион - отговори ѝ Алеиксо. - Този човек ти носи вълшебен камък от еднорога. В замяна иска да му помогнеш да се завърне в своя свят.

Маркос подаде камъка. Птицата го взе с

клюна си, след което литна нагоре и като стигна до небето, разпери настрани криле и изкрещя зловещо. Небето се разцепи и надолу се спусна стълба.

— След мен! - заповяда Алеиксо.

Двамата се изкачиха и се озоваха в пространство, изпълнено с часовници и чаркове.

— Това е! - каза тежко Алеиксо. - Тук е мостът към времето и пространството. Оттук всичко зависи от теб самия. Аз само мога да вървя след теб. Помни, че ако не успееш сега, ще можеш да се завърнеш в собствения си свят най-рано след месец.

— Прекалено късно ще е за Ксимена! - отчете решително Маркос, разбирайки важността на това, което му предстоеше.

— Трябва да преминеш върху чарковете на часовниците, без да паднеш. В противен случай ще пропаднеш във времето и няма да мога да ти помогна дълго време. Накрая само трябва да докоснеш синята светлина.

— Готов съм! - отсече старият моряк.

— Накрая вземи златното цвете. То ще ти помогне да върнеш пиратите обратно в тяхното време. Само го хвърли в океана, щом пристигнеш. Нямаш много време, трябва да достигнеш цветето преди махалото пред него да го бутне в бездната долу. Внимавай за стрелките и махалата!

Маркос кимна и тръгна бързо по чаркове-те. Залиташе, препъваше се в стрелките, защо-то виждаше как махалото се приближава все повече до цветето. Алеиксо само крещеше напътствия към него, казваше му за какво да внимава, от какво да се пази да не го изкара от равновесие и затаяваше дъх всеки път, кога-то Маркос залиташе. Накрая Маркос видя как махалото пада прекалено надолу, точно към цветето, което беше само на два метра от него. Скочи напред с всичка сила и едва го улови в последната възможна секунда. Стоеше на ръба на последния чарк и залитна. Едва запази рав-новесие. Накрая се намери на крачки от свет-лината.

— Ти успя! Заслужи го! - чу зад себе си гласа на Алеиксо. - Тръгвай бързо!

— Как да ти се отблагодаря? - попита го за-дъхано Маркос, подпирайки се с ръка по челото.

— Само ти и момичето да сте щастливи ми е достатъчно! - отвърна му тихо Алеиксо.

Маркос се обърна към него, погледна го в лицето и видя неговите очи - сапфиреносини очи, изпълнени с болка.

— Благодаря ти! Сбогом! - каза му кратко Маркос и се пресегна към светлината.

Едва миг, след като я докосна, той се наме-ри на палубата на кораба си. Видя пред себе си двама от пиратите и внучката си, която стоеше

на ръба на палубата, гледайки нагоре към токущо изгрялата месечина. Ярко пълнолуние осветяваше тримата. Ксимена се обърна, когато пиратите извикаха нещо, и възкликна:

— Дядо! Знаех си!

Пиратите се нахвърлиха с крясъци към Маркос, който веднага хвърли цветето през борда. Докато се обърне, от тях нямаше и помен.

Като видя че изчезнаха, Ксимена се хвърли възторжено в прегръдките на дядо си!

— Знаех, че ще дойдеш сега! Чаках те! - започна развълнувано да му говори тя. - Месечината така ми каза! Точно както казваше баба! Когато свети ярко, винаги ще бъдем заедно! - продължи момиченцето и накрая попита:

— Някой ангел ти е помогнал, нали? Ангел хранител!

— Наистина един ангел ми помогна! - отговори ѝ през сълзи дядо ѝ.

— Някой ангел долетя с големите си бели криле и те спаси, така ли стана?

— Няма нужда ангелът да може да лети, за да е ангел! - отговори Маркос на любопитството на малката си внучка.

ХАЙРЕДИН ПАША

Подир Кримската война, Хайредин паша - везир на земите на падишаха в Бàб-Алиѐто[2], намисли да наобиколи Българско. Където и да идеше, деребеите[3] му кършеха кръстове с теманѐта и се надпреварваха да му угаждат. Макар че, да не си кривим душата, той не беше никак придирчив, а благ и справедлив - изслушваше какви ли не прошения и отсичаше заслуженото. В султанския двор пашата се издигна от най-обикновен аскер, затуй от всички бе почитан и ценѐн.

Между богатите дарове, с които го затрупваха управниците, един хептен го натъжи. Наред с коприната и златото, валията[4] на Филибе го дари и с пъстър славей. Като му го даваше, рече:

— Хайредин паша, вземи го за кадем! Дано песните му те направят още по-доволен и честит!

— Ишаллах[5]! – любезно отвърна везирът, макар че в него нещо се преобърна.

2 **Бàб-Алиѐ** (ар.) – Висока порта; правителство в Османската империя

3 **деребей** (тур.) – своеволен турски феодален управител

4 **валия** (тур.-ар.) – управител на вилает; Пловдив не е вилаетски център, а санджак, но незнайно защо хората от Рупчос титулуват управителя си валия вместо мютесариф.

5 **Ишаллах** (тур.) – Дай Боже!

— Аллах керим[6], паша ефенди! – угодливо допълни валията.

Хайредин паша не каза нищо, но като остана насаме с кафеза, в очите му проблясваше влага...

На другия ден везирът пожела да свърне към Рупчос и последван от свита низами[7], тръгна през Родопите. По обед конниците стигнаха Бяла черква и пред очите им се откри дивна гледка - разполовена от бягаща река, под тях лежеше натежала от благодат долина, сгушена на топло между зелените пазви на Глухи връх и Персенк. Омаян, вези-рът спря коня си.

— Ропката, паша ефенди! Тъй ѝ вика раята долу – притече му се услужливо валията, но онзи само кимна и дълго-дълго се взира натам.

Подир сахат влязоха в Хвойна, където ги срещна първенецът на селцето Тодор Губер, чиято дума тежеше и пред свои, и пред чужди.

— Хош-гелдин, Хайредин паша! - честити го на турски той.

— Хош-болдук! Хош болдук! – отвърна му везирът и неочаквано попита. – А къде е Ахмед ага?

— Тръгнал е от Тъмраш, паша ефенди. Късно му обадихме... – каза валията притеснено.

— Тръгнал ли е - ще дойде! – успокои го Хайредин паша.

---

6 **Аллах керим** (ар.-тур.) – Аллах е добър!
7 **низам** (тур.) – войник от редовната армия в Османската империя

Ахмед ага наследи управлението на Рупчос през 1855-та от баща си Хасан ага, който стана зян при корабокрушение по време на войната с руснаците. Седалището на деребея беше в Тъмраш и затуй българите в нахията[8] с боязън му викаха Тъмрашлията, че наказваше и без да има някакъв хаталък[9]. Дотолкоз деребействаше, че чат-пат чупеше хатъра даже и на валията.

Подир посрещането Хайредин паша, придружаван от валията и други големци, влезе в селската джамия, а християните изчакаха отвън под чинара, дето бликаха чучурите на белокаменна чешмица. Като свърши молитвата, везирът попита Тодор Губер:

— Имате ли си място за черкуване, челеби[10]?

— Имаме, Хайредин паша, имаме – зарадван отвърна българинът, който бе ктитор на храма. – Ей, къде е! Преди пет лета го дигнахме!

Сетне ги покани на обяд. Додето ядоха на сефалък под асмата на двора, везирът, някак между другото, попита:

— А кое е селцето отсреща?

— Павелско, паша ефенди – отвърна челебията. – Крие се, ама е бая голямо.

— От най-старите в Родопа е – побърза да уточни валията.

8 **нахия** (тур.-ар.) – подоколия в Османската империя
9 **хаталък** (тур.-ар.) – грешка, пакост, щета
10 **челеби** (тур.-ар.) – обръщение към по-заможен българин

Щом станаха от софрата, Хайредин паша поиска от валията да идат в отсрещното село. Взеха трима низами и съпроводени от челеби Тодор, тръгнаха да пресичат Голяма рѝка. По средата на сребърното ѝ туловище везирът неочаквано спря коня си и се загледа в бистър вир до обрасла със зелен мъх схлупена воденица. В един миг му се счу хор от игриви детски гласове, усмихна се загадъчно и побърза да срита àта си. Когато минаха оттатък, пред тях щръкна обло баирче:

— Как се казва тепето? – попита везирът.

— Свети Никола, Хайредин паша. Горе имаше манастирче, ама... – рече хвойненецът и сконфузено замълча.

— Ще го качим на връщане! – каза турчинът и препусна коня си край хълма.

Влязоха в Павелско, но по каменните сокаци не се виждаше жив челяк. Като видя, че и мегданът пустее, валията запелтечи:

— Не пуснахме хабер, щото...

— Няма нищо – утеши го пашата. – Людете са на къра, харманено време е...

— Ей ся ше рукна наш Мите! – притече се на помощ челебията и гласът му екна в прозорците на чардаклия къща. – Митьо-о-о-о!

След малко портата се отвори и в рамката застана усмихнат млад мъж с пъстри очи и засукани мустаци.

— Бялиолу, посрящай госте! – каза му Тодор Губер и почна да представя големците, подир което поясни: – Митьо води моя Велика, даскал е...

Щом сайбията ги покани вътре, Хайредин паша рипна от коня, но благо възрази:

— По-добре да ни покажеш селото, челеби! – и подаде повода на един низамин.

Даскалът наметна някаква дреха и тръгна с тях. Не бяха минали няколко крачки и се озоваха пред църквата. Везирът попита:

— Скоро ли е строена?

— 1834-та, паша ефенди – отвърна Бялиолу. – Джамията насреща е малко по-раншна...

Хайредин паша кимна и неочаквано взе да качва стъпалата. Като стигна прогнила дървена камбанария, се обърна:

— Даскале, ела ми разкажи нещо за храма, а и за селото! – и показа с ръка околовръст.

Бялиолу припна нагоре, а другите останаха до стълбите. Младият мъж почна своя разказ, начесто прекъсван от неподозирания интерес на пашата. Чул говор в двора, след малко на черковната врата се подаде поп с възтънка осанка и тутакси замръзна. Хайредин паша се усмихна дружелюбно и като извади кожена кесия, му рече:

— Вземи! За камбанария!

— Аллах да те поживи, ефенди... – едвам успя да продума попът тогава, но още същата есен вдигна двукатна каменна камбанария, която по-

дир Освобождението тъй растеше, че стана с една глава повече от минарето отсреща.

А Хайредин паша заслиза бавно надолу, сподирен от слисания Бялиолу...

Валията и челеби Тодор – нищо не разбрали – тръгнаха подир пашата, който хвана сокака към Кьошка. Когато пред тях се изпречи порутена каменна къщица, везирът изненадващо се закова:

— Що е паднала? – попита с дрезгав глас той.

— Всички измряха, паша ефенди! – отвърна Бялиолу, но дочул, че везирът въздъхна изтежко, се опита да го разведри. – Къща без сайбия е като лаком бекрия[11] - един ден пада!

Валията почна да се кикоти, но съзрял безмълвно застиналия пред руините Хайредин паша, неловко млъкна, чудейки се какво да стори. Колкото повече растеше тишината, толкова пò смаляваше фигурата на везира - раменете му хлътваха все по-ниско, а погледът му незнайно защо овлажня.

„Ако всички са кат везира, агалъкът ше са търпи!", мина през ума на даскала, окончателно надвит от човещината на големеца. Когато по някое време пашата се размърда, Бялиолу - осенен от нещо, рече:

— Добри люде бяха! Ама си отидоха с мъката...

11 **бекрия** (тур.-ар.) – пияница

Хайредин паша, погълнат от свои си дертове, не попита нищо, само глухо пророни:

— Чакайте ме долу край тепето! Аз ще подишам въздух на къра, че в сарая няма... – и яваш-яваш затътри крака към Кьошка.

Като стигна до извора, отпи жадно, наплиска лицето си и закрачи самотен към Блатà. В началото избягваше людете, но сетне покорен от купчините жито, завървя от харман на харман - спираше, подпитваше, благославяше. Раята - изпървом обзета от страх, накрая го отпращаше с радостна почуда. След няколко сахата лутане из натежалите от снопи ниви, везирът се озова сред изоставена орница в Йверце. В горния ѝ край буренясваше харман, а по-натам самотен орех шумеше кротко с листа. Нещо трепна у петдесетгодишния мъж и той приседна умислен в ореховата сянка. Колко време стоя там, не разбра, но като видя, че до заник слънце има един сарък място, се огледа още веднъж наоколо и заслиза надолу към селото.

Край Свети Никола го чакаха селските първенци и валията, на когото низамите бяха опънали шарена шатра. Щом съзря началника си, турчинът рипна като ужилен:

— Седни, Хайредин паша, първо да отмориш снагата си. Сетне ще преспим у Бялиолу.

— Даскале, берекет версин, тая вечер се връщаме – посочи към Филибе везирът, но като

видя, че лицето на мъжа посърна, ненадейно го прегърна свойски през гърба и му прошепна в ухото. – Ти си мъдър, ще ме разбереш!

Бялиолу кимна, а пашата се сбогува с челеби Тодор и каза нещо на един низамин, който препусна лудо с коня си към Хвойна. Валията, учуден от неочакваното пътуване, загледа объркано след везира, който закрачи самотен нагоре по тепето. Когато след малко низаминът се върна и остави заръчаното, Хайредин паша стърчеше безмълвен сред манастирските руини, тъй впил поглед наоколо, че нищо не усети.

По някое време вдигна кафеза, който му донесоха, и отвори вратичката. Славеят, невярващ на свободата си, първо стори кръг над избавителя си, сетне полетя към Павелско. Везирът дълго-дълго гледа подир него, додето го изгуби от погледа си.

Когато се обърна назад, залезът запълзя нагоре по дрехите му. Сетният лъч мина през лицето на Хайредин паша и се скри зад Персенк, но не можа да избърше влагата в очите му...

Сетне везирът бавно заслиза надолу. Там вече го чакаше Ахмед ага, който мигом почна теманетата, но Хайредин паша властно го запря и почна да му говори. Какво си казаха двамата, никой никога не разбра, но насетне Тъмрашлията изненадващо намали харача[12] в нахията и

12 **харач** (ар.) – поземлен данък, плащан от раята в Османската империя

въпреки че дотогава почти не стъпваше в Павелско, взе начесто да прескача в него...

След като се раздели с Ахмед ага, везирът се качи на коня си и препусна, последван от свитата си. Един спомен обаче тъй препускаше подире му, че вече четирийсет лета Хайредин паша не можеше да му избяга. Везирът отдавна не помнеше кой бе черковният празник, но всяка нощ сънуваше горящото манастирче и чудовищния писък на майка си, когато го взеха еничар...

ОБИЧ

Тодор Стаматюски бе по-голям и от върлина - бòят му наближаваше три аршина[13]. По онова време в селото нямаше порта за него - речеше ли някъде да се провре, редовно свеждаше глава. Правеше ли обаче селям на турчин, като че ли гуглата му стоеше пò на височко...

Вярно, че по-рядко ги срещаше, щото повечето време беше из баирищата, ама и когато ги видеше, много-много не им цепеше басма. Макар че - да си кажем правичката - и той като всички люде в Павелско, гледаше да стои подалече от тях...

Тодор рано-рано свърши с ученето. Учи, колкото учи при даскал Стратю, и баща му взе, че се разболя. А братята му до един бяха по-невръстни от него и той – ще-не ще – смени паничката с пясък с овцете.

Че изучи изтънко овчарлъка - изучи го, ама какво е овчар без песен? Дърво без корен. Затуй и Тодор хем пееше, хем и свиреше. Надуваше и гайда, ама като че ли извеждаше овцете повече с кавала. Изглежда, щото му пестеше място - турне го в пояса, скимне му да свири, бръкне и хоп - готово!

Кавалът на Тодор беше втори поред, защото първия го строши по главата на един турчин.

13 **аршин** (тур.-пер.) – мярка за дължина, равна на около 69 см

Тъкмо свиреше, когато османлията се опита да му краде агне, та нямаше друго под ръка... Ама нали си беше овардà[14], сетне даде агнето на неговата кадъна за Курбан-Байрам, че бяха сиромаси люде...

Вторият кавал му го хариза дядо Петко, че оварди от глутница внучката му Петранка, с която сетне се загалиха и се случи тъй, че старият овчар дочака и правнуци...

Вярно, че в онова робско време не беше никак за свирня - турският агалък се ширеше надлъж и шир - ама нали челяк има нужда чатпат да се поразтъжи с песен. И по-весела, и пожална. Според зòра си...

А на Тодор, като му се досвиреше - свиреше, хич не го бе еня за времето. Не го правеше напук. И да искаше, не можеше без песен - даваше мило и драго да попее! А какъв топъл, меден глас имаше. Свирнята му пък беше тъй омайна, че засвиреше ли, кърът онемяваше...

И друго много обичаше овчарят. В билюка си имаше един вакъл коч[15]. Нарочно го кръсти Драго, щото сърцето му преливаше от драгост, като го видеше. Ама и животното му отвръщаше - очите му, които инак гледаха на кръв всичко наоколо, светваха, щом чуеше гласа на сайбията. Че коча си го биваше - дума да няма!

---

14 **овардà** (тур.) – щедър, с широка ръка
15 **коч** – нескопен овен

Изглежда обаче, че и той си го знаеше, защото се разкарваше сред овцете тъй важно-важно, все едно им е господар. И му се падаше! Като отмахнем, че тежеше барем сто окѝ, дотолкоз беше кàматен[16], че другите овчари извръщаха глави от него, чак когато стадата им се изпогубеха нейде.

Голям красавец беше Драго. От възчерното му лице гледаха две въздребни очички, които се подаваха едва-едва изпод валмо от вълна, над което се ширеха два грамадни и по-извъртени от на муфлон рога.

Не дай си боже, да удари някого с глава - все едно гръм го удря, кокал до кокал няма да му остави...

Освен да се бòри, на един коч прилягаше да е важен, затуй рано напролет - като го стрижеше - Тодор нарочно му оставяше алъци[17]. И как няма да му оставя, като още в памтивека овчарите точно затуй бяха взели от юруците тая дума алък - гордост, щото всеки сайбия вирeше нос, като ги видеше да се размятат от гърба на коча си. И както си му е редът, всички гледаха те да са поизточени, затуй Драговите алъци бяха дотолкоз провесени, че от време на време галеха земята...

Освен че имаше гиздило, Тодоровият галеник беше и коч на място - рипнеше ли на овца,

16 **каматен** (от гр.) – хубав, красив

17 **алъци** (диал.) – неостригани ивици вълна по гърба на остриган овен

семето му на вятъра не отиваше. По Петковден прескачаше билюка, а през първата неделя на март почваха да проблейват рожбите му, коя от коя по-гиздава...

А инак Драго като челяк се сещаше. Гледаше овчаря право в устата, все едно разбира какво му говори. Когато пък Тодор подхванеше да свири, кочът - и на другия край на стадото да беше - гледаше да наближи сайбията си. По сума песни се заслушваше, но на една ѝ стоеше диван чапраз, а и на овцете не даваше гък да рекат! Ей тая песен го караше да немее:

Овньо льо вàкъл,кàматън,
дошло е време, овньо льо,
от тука да са вдигаме,
от височкаса планина.
Утре ще, овньо, да минем
през нàшно село голямо.
Височко вдигай главана,
нисичко спускай алъци,
ситънко стѝпай[18]*с ножинки,*
дорде през село минеме.
Всичкине тебе да гледат,
на мене да ми завидят.

Въобще Тодор и Драго много се галеха и

18 **стѝпай** (диал.) – стъпвай

спогаждаха, ама...

Веднъж овчарят свъртя билюка до Вѝнека и кръстоса нозе на една скала, сетне извади кавала от пояса и се унесе... По някое време подкара и "Овньо льо вакъл, кàматен", като сегиз-тогиз поспираше да пее, сетне пак вдигаше свирката. Както се и очакваше, Драго занемя, щом я чу, ама - не щеш ли - изведнъж наведе рогата и тръгна...

Вярно, че не му налетя в гръб - до последно челякът го гледаше и не вярваше на очите - ама тъй го изтряска, че той полетя в урвата...

Насетне овчарите разправяха, че по среднощно време откъм Вѝнека долита омаен глас на кавал, а селяните, които знаеха как се галеха Тодор и Драго, клатеха глави и викаха:

— И Господ взима най-първом людете, дето най обича...

КОЛЕДА

Бъдни вечер. Една от най-топлите вечери в годината. Въпреки зимния студ.

Топли са душите на хората тази вечер. Поне на добрите от тях.

Такъв беше и Стоян – висок, едър младеж, на около двадесет и три – двадесет и четири години, облечен в тъмни дънки и късо спортно яке. Целият му вид излъчваше здраве и енергия.

Но имаше и нещо, което го отличаваше от всички други добри хора. Същата вечер той не си беше вкъщи пред постната, но богата трапеза.

Със стегната крачка Стоян вървеше из притихналите улици на София. Покоят на бъдната вечер се нарушаваше единствено от самотните гласове на минаващите на дълги периоди трамваи. Тънък, студен вятър забиваше стотиците си иглички в бузите му и го караше да крие лицето си във високата яка на блузата.

Тази вечер той бе решил да направи подарък.

С Таня бяха близки вече почти четири години. Отдавна той чувстваше нежното момиче като част от себе си. Тя бе мълчалив и затворен човек, но той знаеше, че го обича. Сигурен

беше. Родителите ѝ също му се радваха като на собствен син. Именно те го бяха поканили да прекара тази свята вечер с тях.

В първия момент понечи да се поддаде на порива и веднага да приеме. Миг преди да отвори устата си, му хрумна изненадата и той отказа. Неубедително, но го направи. Имаше цел.

Стори му се, че Таня мълчаливо одобри решението му. За разлика от него тя се отнасяше далеч по-критично към контактите с родителите – независимо дали нейните или неговите. В началото му се стори странно, дори го подразни, но времето продължи да крачи по вечния си път, (*вечен поне за самото време*), двамата млади намериха, както се казва – „златната среда", и сега сякаш всичко беше наред.

Огромен букет от бели и червени рози, обвит в жълто-златиста хартия, бе лъскавото допълнение към изненадата.

Павлово винаги е бил един от хубавите квартали на столицата, въпреки че точно в този момент Стоян не би заложил живота си за това. Пазарчето зад трамвайната спирка бе празно и някак унило, сякаш стаило се сред здрача, докосван от крайните лъчи на далечните неонови реклами и светлините на отдалечаващия се трамвай.

Въпреки това на него му бе леко на душата – за днес бе изненадата, а за утре чудото. Нали на

Коледа ставаха чудеса? Младежът вдигна поглед към обсипаното със звезди нощно небе. Усмихна се. Утре ще е слънчево, мина му мисъл за старото поверие. Щеше да бъде подходящ фон.

Романтичен по душа, Стоян бе решил да заведе Таня в зоопарка на другия ден и там да ѝ предложи да направят житейския си път общ, както гласеше една от официалните формулировки за този важен момент. Ако зоологическата градина бе затворена, щеше да го направи в Южния парк. Все едно. Бе решил и щеше да го стори.

Разбира се, носеше и пръстен. Изобщо бе се подготвил с тези малко досадни, но необходими нещица. Но... нека дойдеше Коледа, сега го чакаше друго. Ускори темпо и причината за това не беше студът.

Крачеше бодро нагоре към кръстовището с кръгово движение, тихо тананикайки си някаква песен, сякаш бе прохладна лятна вечер. Всяка измината крачка го приближаваше към целта му и сякаш вливаше мощни топли вълни в тялото му. Стигна кръстовището, свърна в първата пряка от него. В дъното на улицата бе нейният блок. Странно бе съчетанието между частни къщи и масивните силуети на кооперациите насреща им в този тих квартал. Странно, но той си го харесваше. Даже като се замисли, май го обичаше.

Слезе от тротоара, заобиколи паркиран микробус и погледна към входа на блока. Видя женска фигура.

Продължи стегнато още няколко крачки, докато съзнанието му възприеме това, което очите му бяха познали.

Таня.

Усмихна се. Взря се напред. Светлина от фарове му се притече на помощ. Таня бе с гръб към него и говореше по телефона. Дали не беше разбрала? Усмивката му отлетя. От кого? Нямаше как. Продължи напред нерешително.

Чудеше се какво да стори. Звънкият ѝ смях го стъписа. Така се смееше, когато беше щастлива.

Така се смееше, когато бяха щастливи.

Тя се извърна, затваряйки капачето на телефона. Искрящите ѝ очи бяха обърнати към него.

Той спря.

Луксозна кола с ярки ксенонови фарове бавно го задмина.

Искрящите ѝ очи бяха вперени някъде в купето над реките от светлина.

Не. Беше сгрешил. Тя не беше щастлива. Тя преливаше от щастие.

Тъмнорусите, едри къдрици разкошно се разстилаха над пищната яка на новото ѝ палто.

Беше красива. По дяволите, беше красива!

Сърцето му се сви. Пое си въздух дълбоко.

Таня отвори вратата, изчурулика нещо на фона на мъркащия двигател и потъна в бездънната сякаш паст на колата.

Останал сам на пустия тротоар, вцепенението младеж гледаше отдалечаващите се стопове.

На него ли се случваха тези неща?

Не търсеше отговор, просто гледаше празната улица.

Постоя още малко. Мислите му се бяха оттеглили. Стоеше сам пред блока на любимата си, а тя живееше някъде своя собствен живот. И определено не бе започнала да го живее от днес.

Мислите му се завърнаха. Студът не закъсня да напомни за себе си.

Стоян осъзна, че изглежда нелепо. Вдигна букета и се се загледа в него. На слабата светлина от далечната улична лампа изглеждаше тъмен и мъртъв.

Той беше тъмен и мъртъв. От един минал живот на Стоян.

В прекрасната зимна вечер, без въобще да подозира, Таня бе запалила моста назад към този живот и той бе изгорял до основи.

Вдигна букета и вяло го хвърли встрани. Не чувстваше нищо. Все още.

Несъзнателно вдигна поглед към апартамента на момичето и видя майка ѝ. Милата леля Гергана. Гледаше го.

Гняв, болка и обида се надигнаха в него.

Милата леля Гергана бе излязла да изпрати милата си дъщеря и нейния мил приятел на Бъдни вечер.

Лицето му се стегна в гримаса на отвращение и той бе сигурен, че милата леля Гергана я видя. Припряно се изтърколи от терасата в стаята, след което светкавично загаси лампата.

Обхвана го ледено спокойствие. Видя знак. Светлина назад нямаше.

Завъртя се и закрачи уверено без да се обърне нито веднъж.

* * * * *

Стоян вървеше по алеята, следваща снагата на павирания булевард. Тъкмо бе отминал голямото кръстовище, пресечено напреки от трамвайни линии.

Нямаше представа как бе стигнал до тук. Нито за колко време. От унеса го изтръгна гневен клаксон на автомобил. Притича няколко крачки. Светлините на денонощно работещия огромен магазин го ориентираха. Осъзна къде се намира.

Продължи по алеята. С поглед обърнат навътре към себе си.

По всичко личеше, че спокойствието си беше отишло. Останал бе само ледът. Тресеше го. Знаеше, че не е само от студа на ясната нощ. Спря за миг. Трябваше да си върне контрола

върху командния пулт. Шегата, изскочила от нейде, не му се стори никак смешна. Истината обаче беше, че трябва да го направи.

Тръгна бавно, като се стараеше да насочи вниманието си към пейзажа около себе си. Не му помогна особено. При липсата на светлина, паркът до останалата зад него автогара, толкова хубав през деня, напомняше стаено, безлико чудовище. Но това не тревожеше Стоян. Всъщност нищо не го тревожеше.

Подла твар, допускаше, че е червей, дълбоко, дълбоко нейде в него, с огромни хапки ръфаше душата му. Но не го тревожеше, болеше го. Потръпна. Ето го пак. Наближаваше. Захапа. Хапе. Къса. Мляска. Младежът задиша учестено. Ускори ход. Идваше. Беше червей. Да. И беше зъл. Огромен. Той...

Стоян спря. Пое дълбоко въздух и тръсна глава. Отново въздух. Стисна очи.

Внезапно приседна до оголял розов храст, с което изненада най-вече себе си. Отвори очи. Притвори ги пак и се отпусна.

Бодлите на розата пропукаха по якето му. Не му пукаше.

Ако можеше смътно да прецени преди колко време Таня напусна живота му в луксозната си каляска, още по-малко бе в състояние да отговори колко време бе седял така с розовия храст впит в гърба.

А този отговор може би имаше значение. Така щеше да знае кога Сузана се появи в живота му.

* * * * *

Далечен, но остър вик го върна в реалността.

Изглежда беше задрямал.

Викът се повтори. Протяжен. Болезнен. Беше жена и не бе толкоз далече.

Пак вик.

Стоян скочи на крака. От унеса нямаше и следа. Всъщност всичко друго изчезна.

Насочи се към парка, подтичвайки. Не му бе никак лесно. Студът, сковал ставите му, не се бе трогнал от ужаса в женския вопъл. Отмина изоставени обществени тоалетни, зад които тъмнееше силуетът на сграда.

Долови мъжки глас в нощния покой. Гласове. Приглушен говор.

Стоян ускори темпото. Тялото му се събуждаше. Чу отново жената. Плачеше. Вече тичаше покрай оградата, потънала в клони и мрак. Мъжките гласове се чуваха все по-отчетливо. Зад сградата. Разкопча якето си в движение. Вече тичаше на предела на възможностите си. Оградата сякаш нямаше край.

Най-сетне стигна ъгъла и изскочи иззад него. Бе се объркал. Бяха до къщата.

Двама здравеняци на среден ръст държа-

ха наведена напред полугола жена, затискайки ръцете ѝ на оградата. Зад нея трети раздра бикините ѝ със замах.

Странно спокойна мисъл прелетя през съзнанието му.

„Да. Ето кой ще плати за всичко."

И беше последната, преди да връхлети.

Стоян беше здраво момче. В истинския смисъл на тази дума. Юмруците и ритниците му бяха бързи и тежки. Нападателите на жената съвсем скоро разбраха това по най-директния начин.

Силен шут отхвърли суетящия се насилник и го прекатури в калния сняг. С инерцията на едрото си тяло Стоян се стовари върху двамата други, използвайки двата си лакътя за тарани. Здравеняците тежко се метнаха назад върху стената. Младежът удари по-ниския с глава в лицето, след което заудря другия с лакът, утежнявайки удара със силата на другата си ръка, стиснал в юмрук юмрука на атакуващата.

— Бягай! – изхриптя Стоян на жената, извъртайки се. – Бягай! – изкрещя отново, докато стоварваше тежкия си зимен ботуш върху надигащия се от земята насилник.

Извъртя се отново и нов удар с глава попадна в лицето на по-ниския. След това в нестроен ритъм в употреба влязоха юмруците му. Лицата на двамата му противници се обагриха с кръв.

Стоян не спираше. Див унес движеше ръцете, краката и тялото му. Колко удара понесе насилникът на земята не можеше да се каже, но факт беше, че успя да се надигне едва след като се претърколи встрани.

— Робин Худ, ще съжаляваш горчиво! – изграчи той, след което потъна в тъмата.

Новоизлюпеният Робин Худ отклони вниманието си за миг, резултат от което беше силен удар в челюстта, който извика звездното небе пред очите му. Стоян залитна и отскочи встрани, с което омекоти следващия удар от другия си противник.

Това, което се изсипа после върху двамата, стената, а и с един случаен удар върху тяхната жертва, беше подобно на ураган. Най-зле си изпати този, който успя да го удари. Стоян вложи цялото си усърдие в побоя над него. Другият използва това и също потъна в нощния парк.

Скоро останалият сам противник се предаде. Или поне така можеше да се съди по липсата на съпротива от негова страна. Съвсем малко след това Стоян намали порива на атаките си. Това даде възможност на здравеняка срещу него да си плюе на петите, на което младежът не се възпротиви. В края на краищата той не бе връхлетял, за да бие за удоволствие.

Или поне нещата не стояха изцяло така. След шока и болката, стълкновението му бе

добре дошло. Сякаш полетялата във вените му кипяща кръв бе отмила горчивите наноси.

Стоян направи няколко крачки и излезе от парка. Огледа тротоара и локалното платно, плъзна поглед и по окъпаната в оранжева светлина алея. Не видя никой наоколо. Съблече якето си и прецени щетите по него. Май не бяха поправими. Единият от противниците бе увиснал на него и сега левият ръкав бе клюмнал, сякаш прекършен. Розовият храст също бе оставил следите си. Триъгълен прорез, вероятно резултат на рязкото ставане, го гледаше ухилено откъм гърба на дрехата. Калта и мръсотията бяха логични.

Стоян поклати глава. Облече якето, озърна се още веднъж и пое по тротояра покрай парка.

Момичето. Къде беше момичето?

С бегъл поглед по време на боя младежът бе отбелязал, че не бе жена, а момиче и то доста приятно наглед. Същото това момиче не излизаше от главата на още замаяния победител.

* * * * *

Нещо го караше да я търси. Нещо в него. Нещо в нея. Нещо в снежнобялата ѝ кожа. Нещо в погледа.

Кратък. Мигновен поглед. Поглед, който му проговори. В който говореше болката, говореше тържеството, благодарността. Говореха и

онези малки нежни искрици огън пръснати навсякъде из този поглед, които караха усмивката да търси своето място на лицето му – въпреки всичко, въпреки всички.

Той знаеше, че ще я намери. Беше сигурен и интуицията му не го излъга.

Едва стигнал границата на парка, той съзря момичето на старата желязна пейка с импровизиран навес от извити тръби, актуален декор на парковете от седемдесетте години на миналия век.

Без да се замисли, Стоян преодоля празното пространство и намали ход на крачка от момичето. То се сви трепереще, като продължи да хлипа. Изглежда не бе спирала изобщо.

Младежът забеляза, че е успяла да се облече. „Бельото обаче едва ли...", мина му мисъл, която той прогони с лек укор към себе си. Постоя минута-две прав, след което седна до нея. Не прекалено близо, не и прекалено далеч.

Момичето не помръдваше. Продължаваше да седи с глава свита под дясната ѝ ръка, сякаш очакваше удар.

Стоян изчака известно време безмълвен, като рееше поглед из кълбетата пара, които двамата издишваха в нощния мраз.

— Стоян се казвам – рече най-накрая той.

Никаква реакция.

— И съм от добрите – допълни и в същата минута се почувства като абсолютен глупак.

Замълча и отново се загледа в облачетата пара. Ненадейно установи, че всъщност търси нейния дъх сред общата маса. Стана му смешно. И мило.

Погледна момичето за пръв път, откакто бе седнал до нея. Беше се отпуснала, но все още криеше глава под ръката си. Тялото ѝ потръпваше от време на време в безмълвни хлипания. Сякаш я беше срам дори да плаче пред него.

Изведнъж разбра. Копнееше да види очите ѝ. По-точно онези искрици огън в тях.

Ала момичето криеше лицето си.

Мимоходом отбеляза, че ако някой има основание в този момент да го прави, то това е тя и се опита да си припомни очите на Таня. Не успя. Насили се пак. Странно и необяснимо, споменът за нея отлиташе далеч и все по-далеч. Стоян се усмихна широко. Почувства болезнено подръпване в челюстта си отляво, там, където бе попаднал ударът одеве. Примижа и довърши усмивката си.

— Всъщност – започна той – колкото помогнах аз на теб, нали може на ти - попита без да чака отговор, - толкова помогна и ти на мен.

Хвърли поглед, без да очаква реакция. Оказа се прав.

— Малко преди да се... – преглътна – срещнем, ако мога така да се изразя, получих удар не по-малко тежък от тези, които нанасях пре-

ди малко. Дори, мисля си, бе доста по-тежък. Ако не бе предпочела да не общуваш, можеше и да ти покажа къде.

Стоян замълча за миг, след което продължи:

— Какво пък – аз ще ти покажа и ти все едно си видяла... а и аз... все едно не си говоря сам. Ето тук – посочи той сърцето си.

Момичето смъкна ръка и хвърли бърз поглед.

Стоян не успя да го улови, но успя да се усмихне лъчезарно. Дали тя не му отвърна сред облаците издишани от двамата? Не си позволи да губи време да проверява.

— Да, тук. Сигурно знаеш – боли. Странно, в днешната свята вечер, но ето - и на двама ни се случи. Всяко зло за добро – допълни философски.

„Всяко шибано зло за добро.", добави на ум.

— И ето, сега и ти не си сама, а и аз – ами да – май не съм сам. Поне на пръв поглед. Говоря си с теб. Ти ме слушаш, предполагам. А преди... не знам преди колко точно време, не ме и интересува... Та, преди известно време тази вечер, преди да те срещна, бях най-самотното и тъжно копеле на планетата. Извинявай за израза, но беше така. Поне така се чувствах. Аз съм от Тетевен. Предполагам, че не те интересува, но има връзка с това, което смятам да ти разкажа – погледна към нея – стига да не се оттеглиш

преди да съм свършил – изсмя се кратко, колкото да провокира реакция. Най-сетне.

Момичето се размърда и сякаш се намести по-близо до него.

— Казах ти откъде съм, защото на Бъдни вечер човек трябва да си е в къщи, при близките и семейството си. Нали така. По презумпция. Е, аз реших да изненадам бъдещото си семейство и да прекарам днес с тях. Вървя си аз с един букет...

Стоян заразказва своята история, която кой знае защо сега му се струваше колкото тъжна, толкова и комична. Говореше бавно, без да бърза, въпреки студа, който полека пропълзяваше по тялото му. Чувстваше се прекрасно. Никога не би повярвал, ако някой му опишеше подобна вечер и му кажеше, че ще се чувства щастлив. Да, май това беше точната дума.

Момичето се намести и допря рамото си в него. Дали беше жест на доверие? Много му се искаше да е така. Някакъв трепет, трудно обясним в подобна ситуация, го караше да вярва, че е така.

Стоян усещаше, че тя поглежда към него крадешком. Все по-често. Не го отбелязваше по никакъв начин. Не искаше да я плаши. Изведнъж този бегъл акт на внимание се бе превърнал за него в безценен. Затова просто говореше.

Момичето го слушаше. Убеден беше в това. Когато стигна до появата му иззад оградата, тя леко се отдръпна от него. Миг след това, като

че ли взела решение, облегна рамото си на ръката му.

Идеше му да подскочи от радост.

И за малко да го направи, но се овладя. Забави леко думите си, но продължи.

Преди много се биех. Сега вече не – завърши той малко по-късно.

Усети, че тя обърна поглед към него и го задържа на лицето му.

— Всъщност, освен в изключителни случаи. – замълча за миг и допълни – и за изключителни жени.

Погледна я. Тъмните коси бяха закрили бледите ѝ страни, като че ли я пазеха от студа. Не успя да разчете погледа ѝ.

— Не знам защо го казах.

Чувстваше се неловко. Сякаш се извиняваше. Сякаш имаше за какво да се извинява.

Просто допълни това, което и той не знаеше откъде долетя.

Студено ми е. Да повървим. – проговори тя.

Младежът се сепна. Тъкмо се чудеше как да продължи монолога. Дали да го продължи или да тръгне нанякъде и в нощния град да посрещне Коледа сам.

— Добре, да вървим. – каза бързо.

Страхуваше се тя да не промени решението си. Чувстваше се странно. Действаше странно. Сякаш...

„Не. Невъзможно е.", каза си и тръсна глава докато ставаше и ѝ подаваше ръка. „Невъзможно и неестествено. Сигурно търся уют инстинктивно."

Тя леко положи ръката си в неговата, но се изправи без помощ.

Поеха бавно по алеята.

* * * * *

Повървяха един до друг кратко разстояние, когато тя заговори:

— Беше ми приятел.

Стоян изненадано я погледна.

— Този отзад – допълни тя след кратка пауза, без да го погледне. - Прозаично или не, девствена съм. Явно накрая той реши, че това е начинът да го преодолеем. След всичкото време...

Стоян не знаеше какво да каже след тези нейни думи, затова предпочете да замълчи.

— Времето с него беше страшна мъка. Нещо като днешната ти история, но в ежедневен вариант. Майка ми дори казваше, че бил ми направил магия.

— Казваше? – вмъкна младежът.

— Да – отвърна тя престорено небрежно. – Докато още хранеше надежди, че ще скъсам с него. После се отчая и спря да говори за това. Баща нямам. Всъщност имам – някъде в родния Плевен – продължи бързо - но нека кажем, че

нямам и да продължим нататък.

Стоян се загледа в неоновия надпис на районното управление, което приближаваха. Сигурно някой би описал светлината му като призрачна, но не и той, не и тази вечер.

— Преместих се в София. Студентка съм. Не мога да кажа, че тайничко не хранех надежда, че това ще ме отдалечи от Стефан – така се казва... мъжът – но той ме последва и много бързо се адаптира към тукашната обстановка – ако ме разбираш какво имам предвид. Нали може на ти?

Момичето вдигна поглед и младежът видя да проблясват искри. Онези искри. Сърцето му подскочи. Сякаш палаво малко колибри запърха с криле из гърдите му. Не можа да сдържи усмивката си.

Тя сведе поглед. Продължиха мълчаливо. Изравниха неоновия надпис „Police". Той погледна лицето ѝ на синкавите му отблясъци. Не. Не беше призрачно. Ни най-малко.

Момичето забави крачка и мина от лявата му страна. Пъхна ръка под лакътя му и се сгуши в сянката на раменете му. Неволно той плъзна поглед по женствените издутини на якето ѝ, което след миг го смути. Не това търсеше чувството, което го водеше в студената нощ незнайно накъде. Отмести поглед.

Пресегна се и погали пръстите ѝ. Тя бързо ги скри в ръкава на якето.

Продължиха да крачат заедно. Той се стараеше да обуздава устрема си, за да може тя да не изостава. Беше му хубаво.

— Името ми е Сузана – прекъсна тя мълчанието.

— Приятно ми е да се запознаем – отвърна той шеговито. – Дали ще бъде нахално от моя страна, ако ви поканя на... - Стоян се затрудни.

— ...на нещо, което работи по това време – помогна му тя. – Нали бяхме на ти?

Той усети усмивката ѝ.

— Опитах да се пошегувам, но не се получи.

— Получи се – каза тя и погали мимолетно скъсания ръкав на якето му.

— Тогава да пресечем отсреща.

Тя кимна. Под ярката светлина от билборда на спирката, косата ѝ изглеждаше смолисточерна. Инстинктивно Стоян сведе глава към нея и долови парфюма ѝ. Момичето имаше вкус.

— Бързо! - каза той внезапно и се затича, теглейки я зад себе си.

Жълтият сигнал на светофара мигаше еднообразно, булевардът бе пуст, коли не се виждаха на километри далеч. Но той я дърпаше припряно напред. Нарочно. И постигна ефекта си.

Стигнал до трамвайната линия, рязко намали ход и тя меко се притисна в него от инерцията. Смехът ѝ бе чист и искрен.

— Какво правиш?! – престорено му се скара тя.

— Нищо лошо на никого. – отвърна той и я поведе към другия мигащ светофар.

Пресякоха напречния павиран булевард и се озоваха пред витрина с банички.

Взеха си и се отместиха встрани.

— Тук е студено – каза той, сякаш се извиняваше.

— Там също – кимна тя неопределено.

Двамата се засмяха едновременно.

— Искаш ли полека да вървим към такситата?

Той кимна единствено, защото нямаше друг вариант. Знаеше, че тази вечер няма да бъде безкрайна, но и не му се искаше да свърши точно сега.

Желанието му бе удовлетворено. Вечерта им продължи още известно време.

* * * * *

— Пази се! – изкрещя тя.

Той отскочи назад без да задава излишни въпроси.

Широка, тъмна кола с рев профуча покрай него. Рязко наби спирачки и се понесе по леда.

Две дълбоки поднасяния и спря на сантиметри от стоманените перила на мостчето в близост.

— Бягай! - ревна Стоян на Сузана за втори път в тази дълга, дълга вечер.

Едновременно с това получи дежа вю. Миг по-късно човекът, който бе видял в съзнанието си, изникна пред него.

Със скок Стоян го изрита с коляно. Онзи потъна обратно в купето. Стори му се познат.

Други двама вече бяха излезли. Младежът тласна единия с тяло и се обърна към другия. Нещо твърдо се вряза в корема му. Падналият в колата отвръщаше. Стоян се сви изненадан и това беше началото на края.

Силен удар с тръба го повали на земята.

Стоян успя да мушне главата си под вратата и това го спаси от следващия, който можеше да бъде последен. Не беше.

Четиримата нападатели го заритаха и заудряха вкупом.

Стефан - човекът на Сузана бе единият с тръбата, другият беше шофьорът.

Удар попадна във врата му. Стоян изрева мощно и с всички сили изрита единия в слабините. Нов удар. Пред погледа му се появиха петна. Опита да стане.

Тръбата се стовари в гърба му. Едрият момък рухна на леда. Дланта, оказала се на пътя на желязото, пое тежестта от замаха. Мастилените петна, танцуващи пред очите на Стоян се разляха встрани.

При следващия удар погледът му угасна.

* * * * *

Връщаше се бавно. Струваше му се, че се надига от вана с разтопен асфалт.

Наоколо бе тихо. Или той не чуваше нищо? Къде ли се намираше?

Дали беше жив?

Този въпрос вяло се повъртя из главата му, докато Стоян не усети, че наистина се събуди.

Отвори очи. По-точно се опита да го направи.

През тънкия процеп отляво, той долови лице. Всичко плуваше в странна мараня.

Затвори око и след малко опита отново.

Процепът бе също толкова малък, но вече успя да види по-ясно.

— Сузана.

Странно.

— Да, аз съм – чу гласа ѝ той сякаш в отговор на своите мисли.

Прокара език по устните си. Чувстваше всичко някак чуждо.

— Таксиметровите шофьори се намесиха. Дойде и полиция.

— Къде съм? – изхриптя някой и минаха няколко мига преди Стоян да разбере, че е чул гласа си.

— В Пирогов.

Той притвори око и потъна някъде навътре в себе си.

Дълго след това отново отвори окото си.

— Цял ли съм? – попита с усилие.

Тя кимна.

— Ти... - прошепна той, сякаш се страхуваше да не изчезне.

— Аз съм с теб.

— Ти...

— С теб съм – повтори тя.

Стоян не успя да довърши. Едра сълза закриволичи по подутото му лице.

Момичето се наведе над него. Мека целувка докосна сълзата му.

— Днес е Коледа – прошепна тя.

Малкото палаво колибри ненадейно изскочи от пелената на притъпената болка и отново запърха бодро в гърдите му. Суха буца сякаш заседна на гърлото му.

Стоян едва забележимо раздвижи глава в опит да каже нещо.

— ... чудеса... - изтръгна се мъчително от устните му.

Сузана се усмихна. Хилядите искрици огън в очите ѝ озариха душата му.

Момичето кимна.

* * * * *

Стоян и Сузана живяха дълго и щастливо заедно до края на дните си.

Коледа остана специална за тях. Далеч по-

специална, отколкото за всеки друг. Двамата имаха своята малка тайна – наистина на Коледа ставаха чудеса. Поне те чувстваха нещата така.

Имаше и нещо друго.

Понякога и те на Коледа правеха своите малки чудеса.

Първото бе в топлата тиха и свята нощ на следващата година. Известно време след това тяхното малко чудо получи светлото име Кристина.

НЕНАПИСАНА ИСТОРИЯ

Ако тръгнеш от центъра на Пловдив и караш към края по пътя на слънцето, по някое време ще стигнеш на някакви си 12 километра от Босилеград. Пътят леко клони надолу, защото следва диплите на баира отляво на реката, а след мегдана се засилва право към нея, за да я пресече през моста, или в последния момент да си поеме историята пак все отляво, по-високо, като ширит по диплите на планината, да не се намокри.

В кошмарните ми сънища уморените ми стъпала търсят съединителя на колата, за да превключат на трета и да забавят темпото, а пътят пропада, отнесен от времето, оголен върху скалите и наводнен по равното. Колата се стопява под мене. Тръгвам бавно и внимателно, големите камиони минават и бучат нагоре по пътя от грамадни гранитни камъни и размита червена пръст като кръв, а ако хванат по наводненото - големите им колела минават над ямата, където е пълно с риба от реката. Минават и не показват признаци, че има човек-шофьор в тях. А за босоногите пешеходци като мен оставят пътя през гробищата, които са на горния площад зад красива ограда от дялан мрамор с барелефи и орнаменти от черно ковано же-

лязо... и цветя и големи дървета. Или - надолу от площада, където пътят е чист и равен, но от двете му страни има цветя и нападали пъстри листа от нахлуваща есен и завои, завои, които те връщат и пречат да стигнеш до къщи.

Извън кошмарите там е голямата красива къща със слепи прозорци – наследниците не могат да се разберат как да делят печалбата, а някой иска да я купи и да живее в нея... Красива къща, изоставена и вятърът вее през нея. От другата страна са варосаните едноетажни и двустайни къщици с нацъфтелите мушката по прозорчетата – сияйно бели в светлината на август с боядисани в зелено или синьо дървени врати. По тях некролозите се открояват. Само майката е останала да изпрати всичките, да белоса и да накичи – да се помнят, да не се губи името на рода. Редят се истории, навързани като дълъг железен синджир, който звъни, като го влачиш по земята.

Избледнява кошмарът на уморените ми стъпала. Историите са ярки и звънки, цветни и жестоки – не някакви си сънища за оголени пътища и пропаднали в реката участъци, а истинските истории на децата на земята. И гранитът си е там – под нацъфтелите поляни на дъждовното лято. И водата е там – накичена със сребро от слънцето и кротка под моста.

Няма сълзи, само пот капе, струи и люти на очите, а думите бягат като танц върху огън...

ВЕЛИКДЕНСКИТЕ ЯЙЦА И МАГАРЕШКАТА ПРИНЦЕСА

— От какво се получава боята за яйца? – питам дядо ми, който е спец по всичко, а в момента е сложил един мрежест шлем и се е навел с пушливата съдинка в ръка над отхлупения кошер, за да види как пчелите са изкарали зимата. Беше ги напухал с нещо, което ми приличаше на запалени сухи кравешки лайна – не миришеше лошо, нали кравите бяха пасли билки по гората...

— Ако искаш да са ярки оранжево-червени, трябва да наберем мечо зеле – казва дядо ми тутакси, без да се замисли даже... нали ги знаеш онези тъмнозелени листа по Чонгара (това е баирът отсреща – между градината и него е рекичката и къщата на Драган с цялата ѝ градина) – казва и едновременно повдига мрежата от лицето си дядо ми, обръща се и вижда как братовчед ми е хванал една пчела и я държи за коремчето.

— Не за коремчето, бре, ще те ужили!

— Ама, ако я хвана отпред, нали ще ме ухапе? – и понеже тя вече го ужили, той надава боен рев.

— Сложи малко кал от вадата – казва дядо ми.

Аз също слагам на ужилената си вече ръка – вярно, минава. Дядо ми се прави, че не е забе-

лязал – принцесите не плачат и не си губят времето за дребни приказки – а аз си имам тема и не ща да я изместваме.

— Ами зелените? – дядо ми започва да разправя за друга билка – жабешко-нещо-си – забравила съм я вече, макар че и днес в градината ми с глухарчетата всяка пролет израства по една.

— Ами червените? – мислех, че вече съм го хванала в крачка, но дядо ми се измъква, като казва нещо си за обелки от червен лук.

После пак ме поглежда проницателно – тогава очите му стават сиво-зелени и остри, а около тях има дребни бръчици смях от едно вътрешно безмълвно „ХАХАХА! Не вярваш, а! Я да те видим тогава как ще реагираш на истината!" – и заявява:

— Стара ти майка взима боя за вълна от Дудо – (*това е селският шивач, при който дядо ми си шие вълнените костюми, с които ходи непрекъснато – защото старите му кокали не обичат вятъра и студените сутрини*) – затова нейните са такива гладки-мазни и с плътен цвят.

Това вече си е приказка като за големи хора. Оценявам жеста, но вече съм захапала темата и не може да ме откаже:

— Дедко, хайде да си наберем мечо зеле и да видим как ще боядиса яйцата!

Дядо ми, който си умира да се измъкне по къра от съботната суетня преди Великден, решава важно да закараме магарето на Чонгара да пасе, а ние ще видим какво има из Усойната.

И така, магарето е закарано „всреща", както се изразява той, а на братовчед ми са връчени железните букаи, с които го спъваме, за да върви бавно по гърбицата-поляна и да не пропусне някоя мащерка или диво карамфилче, да не говорим за магарешките тръни – онези дребните, светлозелени, които растат тук-таме по поляната. А ние продължаваме през боровата горичка, през старите черешови градини до кладенчето на Черньовец, където са ми разяснени навиците на стърчиопашките, косетата и разни други пилета – виждаме едно-две гнезда с по няколко шарени яйчица вътре, но не ни дават да ги докосваме, защото пилетата няма да се върнат, ако сме ги пипали.

Мечото зеле си расте необезпокоявано, но за сметка на това стигаме до голямата и гъста борова гора, а там има двойка яребици с безброй малки яребичета – дребни пухчета, които мигновено изчезват, когато ние се втурваме да ги хванем.

После се прибираме за обяд, а след това ни се възлага отговорната задача да наблюдаваме магарето и ако забележим, че се е устремило нанякъде, да ходим да го върнем в правия път или да го докараме.

Естествено, пропускаме момента и следващия път, когато поглеждам насреща, Чонгърът се кипри зелено, без следа от магарета. Баба ми издава заповед, защото тя е мениджърът на домашните задачи и братовчед ми тръгва да търси магарето, защото това е мъжка работа, а аз отивам да наглеждам братовчед ми, защото не може да се разчита на един мъж да свърши работата без надзор.

Хукваме първо надолу, преджапваме реката, а после хукваме нагоре – Чонгърът се гърби и издува дипли, но ние му знаем номерата и след малко сме чак горе, където започват старите череши – магарето си е там, придремва на шарена сянка и гледа лукаво, защото там има и една дърта кафява магарица с гръб като лодка, а до нея е Дана – приятелката на братовчед ми.

Дана е хулиганка – по цял ден скита сама по къра, знае кое къде е, играе с момчетата, може да се бие и изобщо не е плачла. Не ни дават да играем с нея – затова никога не си признаваме. Тя язди магарето като принцеса, нищо че лицето ѝ е немито, а рокличката – прокъсана от тръните.

—Хайде да се състезаваме – вика Дана – горе до дълбокия кладенец и да напоим магаретата. Там не ни пускат сами и аз веднага съм навита.

Братовчед ми е готов да си даде душата, та даже и да жертва страхливата кожица за един

бой заради Дана и веднага се метва на гърба на сивобялото яко мъжко магаре, а ние с Дана се качваме на гърба на магарицата. И се започва лудо препускане право нагоре, докато по едно време магарицата решава, че не ѝ се търчи по магарета, спира рязко и навежда глава към някакъв едър трън с малки зелени листенца, а Дана и аз се хързулваме по тая пързалка. Дана пада направо в тръна, а аз върху нея. След това започваме да вадим тръни, да бършем сополи, сълзи и кръв, като ги размазваме кално по ръцете, краката и лицата си, докато всъщност се кикотим като луди.

После отиваме на кладенеца, чакаме магаретата да пият, а после лягаме и пием направо от големия бистър извор, измиваме се, гоним жабетата, пак се мием, подпираме ръце на пясъчния бряг, нагазваме във вадата, където има червена вода – веднъж бях докопала един кафез със забранени книги и там бях прочела за наказанието, което накарало Мойсей да поведе хората си към нови земи – червената вода, която течала от изворите – тоя кладенец явно имаше древни извори...

След това Дана си тръгна, братовчед ми отиде да я изпрати, магарето остана да си ходи само – беше му дошло време за вечерната торба стар хляб, нарязан на кубчета и посолен с каменна сол. Заваля.

Аз тръгнах към синьо-черната борова гора и така попаднах сред вълшебната поляна, където светът беше изтънял и се виждаха едни великани – гранитеносиви с черен лишей, които не пускаха някакви черни грамадни котки да минат и да навлязат сред черешите.

Дъждът образуваше завеса от ресни, а капките се редяха на опашки, за да наръсят високата трева с бисери. Билките, смачкани от котешките лапи, започнаха да крещят с мирис, който замайваше, а аз стоях пред стената от великолепните борове – с червената си лятна рокля на бели точки – като център на магически вихър и слушах бойната песен на вятъра в тъмните клони. Великанът-предводител ме короняса с борови игли и ме обяви за Пазителка на Звездната врата – Воин.

От дъжда си изплетох сребърна броня,
От мълниите си направих мечове,
От вятъра извиках тъмни криле,
От омаята на билките израснах колкото високите борове.
И тогава видях как сред звездите се вие път чак до земята,
А полянката беше преддверие.
Хайде, затвори вратата – пееше земната гора, -
Защото космическият вятър ще ме изсуши,
А сенките, които чакат да преминат, са враждебни
Когато Земята премине опасните пътища,
Тогава ела пак, ще видиш Звездните градове...

Затворих вратата, събрах електрическите мечове и ги сгънах на малко ключе, отместих завесата от дъжд, накарах вятъра да отнесе облаците, набрах гъби и ги нанизах на стрък дива мента, преминах през вече нарасналата рекичка и навлязох сред уханието на Великден, който не беше празник тогава, а Дана, братовчед ми и магарето ме чакаха под долния плет на нашата градина, за да не стане инфекция.

И се прибрахме навреме. Да де – още не беше мръкнало.

— Намерихте ли магарето – каза дядо ми – браво! – А зад сивозеления поглед се подсмиваше весело.

— Къде е стара майка? – попита братовчед ми страхливо.

— А, тя отиде по вас да види дали не сте се уплашили от дъжда и от придошлата река.

Погледнах накъм Чонгара – там, където поляната навлизаше в предната ниска борова горичка, имаше силует – една позната фигура с огромни ръце, напъждаше звездните коне да си ходят и заключваше портите на дъжда. А после излезе и тръгна прегърбено към долния мост, защото реката вече ревеше и бе отнесла малкото дървено мостче под градината.

И после баба ми се появи с цяла престилка мечо зеле.

И сварихме оранжева боя.

И направихме яйца като слънца.

А въздухът ухаеше на агнешко с диви треви – и нощта не беше гладна, а на утрото светът си беше на мястото и беше Великден, който не беше празник, затова всички бяхме много заети да се правим, че не празнуваме.

ХВАНАТИ В МРЕЖАТА

Odette Magdalina De Sol бе най-забавната сред случайните му познанства в скайпа, който и да се криеше зад това име. Можеше да коментира всяко събитие, ако не със задълбоченост, то с блестяща ирония и забележителен стил.

Etien Idris Salazar бе неудържимо привлечен към този аватар - концентрирана женска същност, която пробуждаше мъжествеността в него и го караше да посещава предполагаемите сайтове, където можеше да я срещне и да ги визуализира в златоалени залези на фона на синьозелено море от меки планински масиви. Някъде там имаше и море с плажове от златен пясък. Така поне изглеждаше светът от нейния край на мрежата и така се промъкваше в нейните описания. Топло, златно лято, омайващ аромат и неистов копнеж по приказна екзотика. Не можеше да е мъж. Мъжете не описваха света и – което бе по-важно – не излъчваха света по този начин. Не и толкова копнежно-нежно. Сякаш мрежата дишаше с аромата на жена.

Не знаеше къде се намира в действителност. Попита я и тя отговори а Sofia, а браузърът показа предградие на Марсилия. Тя се бе смяла неудържимо и той поднови търсенето. Не бе очаквал да срещне такава жена от Балканите. Не изключваха скайпа. Дните и нощите му бяха

озарени от финеса и очарованието на нейното присъствие в мрежата. Не разбра как се появи идеята да се видят наистина. Може би тя бе подсказала, а може би младежката му физика бе поискала дан за чувствеността.

Първия път тя дойде в Париж. Беше му казала да я чака на едно кафе по снимка в Монмартр. Явно знаеше много за Париж и искаше срещата им да мине в средата на розата на времето: на място, където Париж се разгръщаше с цялото си очарование пред нея, а също и за момчето, което цял живот бе живяло там, но сякаш не го бе забелязало. Дамиан бе дошъл по правилата един час по-рано и седеше на крайната кръгла масичка пред кафето на слънце, за да се вижда. Бе избутал стола си до края на тротоара и минувачите го заобикаляха преди да се бутнат в него. Така, мислеше си той, няма как да я изпусне. Изстиналите му от вълнение пръсти стискаха чашата с кафе сякаш бе компютърна мишка и се надяваше да е наистина жена зад аватара на Одет и да се появи в синия въздух на ранната пролет.

Една дребна и много елегантна жена с черна трикотажна рокля, с плоско лице на петна и дрезгаво-лиричен глас спря и попита дали е Етиен Идрис Салазар и Дамиан скочи смутен и първо прекатурна стола, а после го вдигна и я настани да седне до него. Тя се казваше Ана-

стасия и беше от България. Не откриваше нищо чуждо в красивия ѝ френски. Магьосващият глас му пречеше да види тежката брадичка и рационалния поглед. Бляскавият интелект я обгръщаше като аура и той не забеляза възрастта. Дори когато му каза на колко години е, седемнадесетте години разлика му се сториха преиграване.

Дамиан-Флор беше програмист и имаше обещаващо бъдеще. Мразеше второто си име и никой не го наричаше другояче, освен Дамиан.

Анастасия беше лингвист с огромни познания и бе готова да приеме предизвикателството на един от институтите на Сорбоната и да представлява пред света автентичните текстове на един от големите лингвисти на 20 век. Обичаше блясъка на живота и мъжете с артистичен и бърз интелект. Беше сама. Дамиан я стъписа: младеж на вид, но зрял и грижовен, както никой друг не бе се отнасял към нея.

И за двамата имаше място в неговия свят. Той не знаеше как стоят нещата в нейния свят и не искаше да знае, когато тя бе с него. Имаше малък син там някъде у дома и една възрастна болна майка, които не бяха проблем за Дамиан. Той бе готов да обикне целия ѝ свят, а също и да го пренесе в Париж, само и само тя да остане с него.

После нещата си тръгнаха по реда: пред-

ложи ѝ още там, на кафенето, купиха годежен пръстен, а после тръгнаха да я представи на родителите си и всички роднини. Тя вече знаеше всичко за тях. Беше много емоционална, но сдържана. Не показа смущение, но внимателно следеше реакциите на майка му – русата, бледа, ефирна парижанка и на баща му – син на емигрант от Мароко, постигнал с труд кариера на лекар и спечелил сърцето на красивата Анели Роз, която му бе родила една дъщеря и трима синове. Живееха в много уютна къща в Нантер, дъщерята бе омъжена и домът ѝ бе на две преки, но синовете им отдавна се бяха отделили. Двамата по-големи живееха в Отьой, но Дамиан бе предпочел бляскавия и шумен Дефанс – в район 16а, на границата с големия парк. Това напълно удовлетворяваше амбициите на Анастасия и подхранваше самочувствието ѝ, без да я наранява да крие истината и да позира пред познати и приятели с недействителен социален статус. Прекалено. Дамиан бе най-малкият и единственият неженен. Родителите му не си бяха представяли бъдещата си снаха толкова голяма и от толкова стъписващо място. Тя бе никой. Една поредица от знаци, хвърлени към момчето им през Мрежата и безвъзвратно отклонили потока на неговото съзнание. Но пък явно Анастасия държеше на семейството и проявяваше мания за изграждане на благо-

получие. Не се месиха. Той бе болезнено самостоятелен. След месец двамата се ожениха и Дамиан обяви, че ще осинови момчето на Анастасия от първия ѝ брак – Кирил, дребно, русо хлапе със сини очи и няколко лунички на носа, мило и любопитно като нея.

Дамиан имаше самостоятелен апартамент, достатъчно широк за тримата. Анели Роз помогна с декорирането му, доволна, че Анастасия приемаше препоръките ѝ: с часове седяха на скайпа и прехвърляха модели на апартаменти, а после Анели Роз поръча и плати с кредитната си карта, а Анастасия трябваше да стане от своя лаптоп в апартамента на другия край на Париж и да отвори на доставчиците и аранжьора.

Междувременно Анастасия настоятелно кандидатстваше за работа в Сорбоната, където я приеха отначало на пробен период, без заплащане, а Дамиан – в своя кабинет – бързаше да навакса с изостаналите поръчки. Срещаха се за един час на обяд, но неизменно се виждаха преди вечеря, излизаха на заведение, а после консумираха брака си. Така бе редно.

В края на лятото Анастасия се върна в България, за да подготви нещата, за преселването си в Париж. Трябваше да прекрати договорите за работа, да се сбогува с всичките си приятели и познати, да им покаже колко много е била

оценена, да подготви Киро за осиновяване. Точно тогава се случи нещастието с него.

— Не го обичам това дете – повтори Анастасия за трети път, докато седяха на кафенето с червените чадъри под кичестата плачеща върба пред университета.

— Не казвай това – каза Валентина. Тя бе най-близката ѝ приятелка, а също и най-добрата и най-човечната.

— Но аз наистина не го обичам. Той се роди точно в годината, когато се разведох.

— Защо си чакала да забременееш, за да се разведеш – попита третата от групата, Мария. Тя бе рационална, грозна и нетактична, но пък никога не се опитваше да сваля мъжете, които Анастасия харесваше.

— Исках да се разведа още след първата брачна нощ – замислено каза Анастасия, но тогава не ми дадоха. Беше много отдавна и разведените жени нямаха много голям шанс в живота.

— Не бива да казваш, че не го обичаш – каза като ехо Нати – четвъртата от групата.

Анастасия беше доволна, че си има обичайна група от приятелки, макар че се отнасяше покровителствено към тях и ги презираше донякъде. Валентина бе на път да се разведе и Анастасия я водеше интуитивно по този път, без да се замисля, макар че другите от групата ѝ пречеха. Мария бе тъпоумна. Не реагираше

на интелектуалните закачки, обличаше се като почтена учителка от 70-те, понякога се правеше на оригинална, но пък можеше да гледа на кафе. Нати бе пълничка и добра, но пък имаше предимството, че бе спечелила зелена карта и се готвеше да се пренесе в Сиатъл с цялото си семейство.

— Мери, хайде да ми гледаш на кафе за последно – рече Анастасия, докато я оглеждаше през новия си поглед на омъжена за парижанин жена. Не бе забелязвала колко добре се облича Мери до този момент, сякаш бе стажувала при свекърва ѝ.

— Добре – каза Мери – но не очаквай кой знае какво – нали ти гледах преди няколко дена.

Пиха кафе и обърнаха чашите. Трите – Анастасия, Валентина и Нати. Мери бе гледачката и на нея никой не ѝ гледаше, а тя не можеше да гледа в собствената си чаша. Първа бе Анастасия. Мери примъкна чинийката с обърнатата чаша и внимателно я пренесе върху салфетка, за да се отцеди докрай. Главата я заболя. Сети се как преди няколко години се бяха запознали с Анастасия в автобуса. Някаква невзрачна женица бе седнала до нея и след броени минути я бе заговорила. „Аз мога да познавам зодиите на хората по физиономията им", бе казала, „вие сигурно сте зодия Овен". Мери бе оценила закачката, но не реагира. Женицата излъчваше

някаква болка. Но беше и забавна: „Аз пък съм Коза", рече, с което спечели усмивка в края на неизречената им игра на думи.

— Хайде, не стана ли готово – подкани я Анастасия – къде се отплесна?

Мери бавно обърна чашата, като в сън. Сега си мислеше как Анастасия ѝ бе разказала за самотата си след развода и ѝ бе показала списък с 92 гаджета, никой от които не бе поискал да ѝ стане втори съпруг. „Имам нужда от съпруг до мен", често казваше Анастасия, „от сигурност". Не се притесняваше, ако трябваше да разведе някого, но обикновено мъжете се изплашваха в последния момент и се връщаха към не толкова бляскавите си съпруги. Черните фигурки показваха самотен път. И още един, успореден до него.

Мери не искаше да започва с това. Щяха да си помислят, че е от завист. Затова се вгледа внимателно във фигурките по вътрешната страна на чашата близо до дъното. Черните – за добро, белите – за лошо. Плетеницата съдържаше редичка от три бели фигурки – две големи и една малка.

— Ей, къде тръгна, пийни малко вода – Мери откъсна очи от фигурките и видя как от двете ѝ страни Валентина и Нати я поддържаха, за да не се свлече под масата.

— Лошо ми е... Не, не ми трябва вода, мерси, момичета. – После пак взе чашата.

— Сия, – обърна се тя към клиентката си за гледане, въпреки че знаеше, че Анастасия мрази да я наричат така – има нещо странно в чашата ти. Виждам лекар и санитар.

— Какво друго – пренебрегна това Анастасия, която така или иначе не взимаше гледането на Мери насериозно.

И Мери ѝ каза няколко неща, като завърши: „Има нещо, свързано с болест“. Не посмя да ѝ каже за самотата. За двойния самотен път. Може би наистина ѝ завиждаше.

Късно на същия ден Нати ѝ се обади, че Анастасия е в болницата при детенцето си. Била го бутнала кола на паркинга пред техния блок и било с мозъчно сътресение и в кома.

Кирчо излезе от комата на 28-ия ден, но никога не се възстанови напълно.

Анастасия дежуреше денонощно край него.

— Не съм подозирала колко го обичам това дете. – Така бе казала, когато ѝ предложиха да я отменят. Не позволи на никого да я замести.

Но някъде в нея имаше поза. Тя може би се притесняваше дали Дамиан ще го осинови.

— Нима мога да изоставя тази част от тебе, любов моя – каза Дамиан и това бе всичко.

Годината се изтъркаля. Заминаха. Най-после тримата бяха в Париж и бяха истинско семейство.

Бяха решили, че ще си имат бебе. Започнаха да избират имена - първо за момченца, но след като Дамиан каза, че би искал да има дъщеричка - и за момиченца. Зарязваха текущите си задачи сутрин и с часове разискваха въпроса по скайпа, всеки от своя компютър.

Естествено, първо прегледаха списъците на сайта на Париж.

После пуснаха запитване до приятелите си. Заваляха предложения.

— Започвам да се оборквам – каза Дамиан.

Анастасия си замълча. Тя не бе оборкана, защото не усещаше нищо в себе си. Нямаше бебе.

Кирил известно време бе допускан до списъците с имена и след като разбра, че няма да има конкуренция, си насъбра никове за аватари. Любимото му бе Габриел. Роднините на Дамиан тактично намекваха за родовите имена. Мари-Анели, Ирен-Анабел Валери, Амели-Роз, Александра-Люсил, Валери Роксан, Фатима-Анабел, а също и Теодор Едуар, Венсан Франсоа, Маркус-Гийом. Нямаха край.

На Анастасия вече ѝ призляваше от имена за бебе, което никога нямаше да роди. Затвори се в къщи, затвори достъпа на роднини до любимите си места в мрежата. Промени аватара си и се прекръсти на София.

Дамиан прикри огорчението си, като про-

мени аватара си на Антоан и намери туристическо предложение за едномесечна ваканция-круиз между Лориен и Бордо – не можеха да си позволят Ривиерата, но не можеха да си позволят да не бъдат оригинални. Познаваше жена си и разбираше, че тя не би могла да се примири с нещо по-малко от класата на интелектуалка, попаднала сред аристократите.

Вечерта преди да отпътуват, донесе плосък пакет. - Последното парче от багажа - весело обяви, но не позволи на Анастасия да го отвори. Оказаха се палитра и комплект маслени бои и четки за рисуване, а също и няколко картона и дори две платна. Разпънаха едно върху сгъваемия статив на средната палуба и Анастасия се почувства добре с новото усещане да изразява бушуващите в нея страсти в импресионистични цапаници, които после очертаваше в някакво гротескно подобие на сецесион. Бяха оставили компютрите в кабината си и изживяваха физическата близост, която се оказа пълна с мълчание.

Когато камбаната, истинска сребърна камбана, не електронно устройство, звънна за обяд, Анастасия бе направила едно мрачно платно, където сивозеленото отиваше накъм тъмносиньо и размацан китайски вермилион, който бе твърде шумен за фона си. Бе изморена, не ѝ се рисуваше повече. Но на другата сутрин опита

пак, на третата също. После се научи да отнема от пластовете бои и да полага нови, но картините ѝ продължаваха да са като затворена под оловен похлупак самота. Дамиан настояваше да рисува: „Така изхвърляш ненужното от себе си". И Анастасия упорстваше и изхвърляше късчетата студена или крещяща от болка самота в бездната на черно-синьо отчаяние.

След рисуването на утринното слънце отиваха на курс по синхронно плуване и се пръстуваха, че се забавляват. Анастасия често подхвърляше забележки колко професионални са младите инструктори и какви големи сладури са, а Дамиан кимаше. Той бе възприел за себе си ролята на мълчаливия, вглъбен в работата си, толерантен към капризите на жена си съпруг. Тя, обратно, не млъкваше. Но разговорът между тях не можеше да тече извън мрежата. Изнервяха се от бавното протичане на нещата от живота.

Анастасия започна да проявява нетърпение и нервност. Бяха направили достатъчно снимки. На третата вечер се извиниха и се прибраха в каютата си веднага след вечеря. Затова не забелязаха как другите от тяхната група също се изнизаха от салона, където остана само обслужващият персонал. Тръшнаха се на широките си легла и Дамиан не бе сигурен кой първи се добра до скайпа.

Неудобството да са в една стая се оказа лесно преодолимо. Просто нямаше нужда да му обръщат внимание. Интелектуалното сливане на двата блестящи аватари бе в ход. Нищо не можеше да ги разедини. Чатиха си до малките часове и проспаха изгрева. Но това вече бе маловажно.

През останалото време от круиза поддържаха имиджа на щастлива двойка от двама бохеми, повече приятели, отколкото традиционно семейство. Анастасия продължаваше да произвежда интелектуални мацаници. После отиваха на обяд, снимаха морето, снимаха басейна и новите си приятели. След това отиваха в каютите си, качваха снимките и влизаха в блестящите си аватари. Откриха, че и другите им познати от круиза също са в чата. А пък другите, които останаха в Париж, се оплакваха от невероятно жестокото лято. Анастасия чувстваше превъзходство и това я измъкваше от бездната. Изтраяха до края на круиза, прибраха се и се втурнаха към стаите си в сенчестото лично пространство на черупката-дом, където можеха най-сетне да разгърнат своите мрежови личности, защитени от удвоената си самота, в която нямаше място за физическите им тела.

Дамиан бе хубав, тъмнокос и черноок млад мъж, който обожаваше присъствието на зряла жена около себе си и ценеше възможността да

бъде неин съпруг – приятел, покровител, съветник, роб. Понякога се дразнеше от снобизма и дребнавостта на жена си, но винаги намираше начин да я разсее. Бе възпитан, че мъжът носи отговорност, ако жената се чувства нещастна. Никога не би му минало през главата да я изостави. Дори започна да ѝ приглася в нейните опити да установи виртуално доминиране над познатите им от Мрежата. Заедно се включваха в игри и гледаха филми, които само до преди пет години щяха да квалифицират като детски или инфантилни. Сега бяха лидерите и си позволяваха да скроят шеги над другите.

Анастасия, която всъщност бе дала идеята за този брак, се потапяше в чувството за пълнота на живота си – мъж с кариера, собствено жилище в един от хубавите квартали на Париж. Работа в един от институтите на Сорбоната. Някой, с когото можеше да се появи под ръка в посещенията си в България веднъж на две-три години, събирайки завистливи погледи и демонстрирайки превъзходството на своя живот. Дамиан бе незрял още и физически бе като по-голям син. Но и двамата не търсеха смисъла във физическата си близост. Не харесваха секса, макар и по различни причини. Но едно семейство си имаше правила и режим. И двамата изпълняваха този режим, а през останалото време се отдаваха на истинската си близост в мрежата.

Понякога се случваше Дамиан да влиза в кухнята и да намира Анастасия седнала на два стола с поглед, вперен в тавана. Смутен, той се прибираше на своя компютър, търсеше я и с часове обсъждаха въпроса за отделността, самотата и самотността. А после всеки се прибираше в главата си и не се показваше, докато не стигнеше до тема за обсъждане, която още не бяха минавали.

Тя седеше на масата в кухнята и съзнанието ѝ отлиташе, без да има начин да го спре. Даде си сметка, че ѝ липсват приятелките. Кирил бе настанен в специално училище. Нямаше бъдеще за него. Тя бе напълно щастлива с Дамиан. Трябваше да си мисли само за тях двамата. Или, по-скоро, за собственото си оцеляване в света на Дамиан. Помисли си, че двамата се разбираха по-добре, когато бяха сами, всеки на своя край на мрежата. Удвоена самота. Или пък... Върна лентата назад. Търсеше тежестта на самотата в миналото.

Веднъж ѝ се бе случвало – в края на двадесетото столетие, когато нямаше мрежа, а и телефонът бе рядкост. Потискана от бедността на семейството си и ужасния тормоз във френската гимназия от страна на добре облечените под униформената манта и със самочувствие на светски госпожици съученички от столицата,

тя не можа да издържи и попадна в лапите на снобизма. Беше достатъчно умна, за да го осъзнае, но единственият ѝ начин да го потисне бе да позира. Една малка позьорка: бохемка-интелектуалка без задръжки, която играеше на безразличие към външната красота, подредения дом, ежедневието на „нормалната" домакиня. И която можеше да си позволи да живее извън столицата. Всъщност, една много ранима от невзрачния си живот и невзрачна външност жена. Зодия Козирог. Перфекционистка с дарба на разказвачка и искрата на сарказма към всичко под установеното за момента ниво.

След университета се завърна в родния си град и веднага успя да си намери работа сред екипа градски интелектуалци, които правеха Енциклопедия на града. Не пропускаше купон. Не оставяше друг да потъмни обаянието и авторитета ѝ в компанията.

Омъжи се за душата на компанията – художника-бохем Светльо. Премина през цялото унижение на девствеността си и изненадата на мъжа си, който я маскира в присмех. На другия ден, след сватбата, избяга от къщи рано сутринта и се видя с най-близките си приятелки на кафе: искаше да се разведе. Разубедиха я заради благоприличието. Живяха така девет години – в удвоената си самота между изпълнените с физически секс нощи и дни в центъра – все-

ки на своята компания, прикриващи самотата с железен самоконтрол. На деветата година тя неочаквано забременя, роди момченце и веднага подаде молба за развод.

Прочете във вестника обява за асистентски конкурс по български език – кандидатства и спечели. Това бе съвсем в реда на нещата – бе бляскава не само в разказването на анекдоти и пикантни клюки, но и добре подготвена, стабилна в знанията си и последователна до перфекционизъм. Присмиваше се на невежите, но те я боготворяха като източник на информация и пак се събираха около нея. Детето растеше при майка ѝ, а тя пътуваше до университета в другия град. Когато стана на седем, тя си намери квартира и го взе при себе си, за да го наглежда в училище.

Имаше обаче един проблем – когато го погледнеше, макар и да не виждаше нито една черта от мургавия му черноок баща в него, тя потръпваше от отвращение към брака без връзка, от който се бе родило. „Не го обичам това дете", казваше от време на време.

Липсваше ѝ мъжът в леглото и започна да търси постоянна връзка. Отказът им да се оженят за нея смазваше самочувствието ѝ. Стигна до 91. Деветдесет и вторият се задържа при нея три години. После изпаднаха в самотата.

Започна да търси професионални контакти. Спечели второ работно място в средата на 90-

те с компютър и мрежа. Висеше по цял ден и търсеше хора – това го умееше.

Умееше да вижда и да съхранява и най-дребните детайли информация за хората, но истинският ѝ талант бе в тяхното втъкаване в анекдоти и истории, които всички обичаха да слушат. В тях имаше самоирония, но също и пикантност, емоционалност, изострена до крайност чрез патоса на търсещото истината съзнание, бичуване, но и незлобливост. Защото бе добра по душа, но наранена, а раните придават на характера острота. Целта на всичките ѝ истории бе не да нарани другите, а да стане центърът на вниманието им, търсеният събеседник, обичаната жена, звездата на купона, душата на компанията, която подбираше с усета на аристократична дама, която подрежда своя интелектуален салон в центъра на Париж.

Презираше приличието. Обличаше се предизвикателно, макар и да не се гримираше, а бельото ѝ струваше колкото една средна месечна заплата.

Всичко това се бе оказало суета.

Сега имаше всичко, за което бе мечтала: социален статус, мъж, работа, жилище в най-хубавия за нея град.

Седеше там и бавно изпадаше в небитието на самотата. Пресегна се и понечи да изтрие профила си в скайпа. Поредният нерешителен

опит. Отказа се в последния момент. Стана и отиде да прелъстява Дамиан.

— Един мъж губи влиянието върху жена си, ако не прави секс с нея – беше казал веднъж брат му Алмир.

Дамиан-Флор го бе запомнил, но не искаше да се съгласи с това. Анастасия му бе повече от жена – двамата бяха духовни близнаци и той знаеше, че тя е по-голямата, тя определяше какво да правят или да не правят, тя знаеше кое е добро за тях, тя имаше усет за нещата, които трябва да изолират. С една дума – тя пазеше връзката им – видимо като семейство, но в същността ѝ – много повече от тленната връзка на човешкия живот.

Дамиан имаше хубав доход и Анастасия му бе казала да отдели една сметка, в която да нямат достъп, защото и двамата не можеха да спестяват. Парите се пазеха, всеки месец се увеличаваха от вноската и от лихвата. Щяха да имат достатъчно за трудни времена. Анастасия мислеше за всичко.

Дамиан си отделяше по два часа ежедневно за една особена поръчка. Анастасия не се бъркаше в работата и поръчките, които изпълняваше, а той не можеше да сподели това сега с нея. Това бе поръчка, която сам бе дал на себе си. Тя касаеше една банка с памет, която бе от-

ворена към обновяващата се мрежа и нейното цялостно оформление като действаща система с два независими входа: първичният бе двоен и се управляваше от всяко действие на Анастасия и Дамиан в мрежата, а другият, който той бе нарекъл След това бе входът за обновление, където от мрежата можеха да постъпват данни с особени характеристики само. Програматапропусквател още не бе завършена, защото бе сложна, макар и вече да се очертаваше доста ясно: тя бе връзката на Анастасия и Дамиан, проектирана в безвремието на мрежовото съществуване и трябваше да действа във виртуалното пространство неограничено след като тях двамата ги нямаше. Аватарите им бяха с истинските си имена: Анастасия и Дамиан.

Натрупаната в живота самота и понесените от двамата удари ги бяха направили чувствителни към всяка забележка от страна на другите. Приемаха ги като унижения и искаха да си отмъстят, а отмъщението им се изразяваше единствено в демонстрирането на благополучие. Дори злобничката ирония, нерядко преминаваща в сарказъм, бе напуснала характеристиките на аватара на Анастасия. И връзката им, която бе на база болезнена необходимост, се бе превърнала в идеализиран образ на самата себе си, където двамата бяха неразделни и физически, вървяха през света като неоста-

ряваща влюбена двойка, неумиращи в неизчепващите се пространства на човешките виртуални светове.

Един ден Анастатия бе по-раздразнима от всякога. Дамиан я бе потърсил в малките часове на нощта по специалния им канал за разговор, но там нямаше следи от нея. Коридорът в кабела бе зейнал като тунел към открития космос и в него бе стерилно и даже ехото липсваше. Дамиан пусна търсачката, но в мрежата липсваше София. След това той зададе името Анастасия, но тя също не бе там. Имаше хиляди други, но не неговата Анастасия. Рамките на неговия свят станаха внезапно незначителни, стегнаха сърцето му и чак не можеше да диша. Пусна специалната си програма и там всичко беше налице. Цялата Анастасия, кодирана в електронни импулси до момента на повикването. Програмата бе успешна – в нея нямаше празнота – тя бе използвала външни данни. Дамиан изстина, защото това означаваше, че нещо не е наред с Анастасия. Стана и тръгна да я намери.

Когато Дамиан я намери в кухнята, тя пушеше, макар да бе отказала привидно цигарите в самото начало на тяхната връзка. На масата до лаптопа ѝ имаше чиния с кула от фасове, а в мивката зад гърба ѝ бяха всички неизмити чинии от седмицата с остатъците и мухъла, върху миялната машина имаше разлято кафе.

Дамиан се подпря на рамката на вратата и задиша.

— Любов моя – каза – как ме изплаши, помислих, че те няма.

Анастасия пушеше и гледаше втренчено с очи, по-черни от маслини.

— Какво има – не се предаде Дамиан – защо се скри от мен?

— Няма смисъл – каза Анастасия, без да промени неутралната посока на черния си поглед.

— Кое няма смисъл – какво те тревожи?

— Всичко – каза Анастасия. После го погледна за миг. – Изтрих си аватара. Вече ме няма и в мрежата. Изтрих всичките илюзии, които създадохме за себе си. Няма смисъл – повтори пак.

Но Дамиан я гледаше с блеснал поглед. Анастасия пак го погледна.

— Кажи нещо! Кажи, защо мълчиш? Провалих ти живота – и двамата нямаме какво повече да си дадем – Кирил е съсипан, не ти родих деца, майка ми е полудяла от самота и пак е натрупала дългове, живеем в лъжа – всичките ни приятели си мислят, че сме идеалната двойка и се опитват да ни подражават. Но ние сме никои – една свързана, удвоена самота, която е огромна празнота, а като си отидем – ще остане само шепа прах.

— Любима моя – каза тихо Дамиан, приближи се, взе нежно смачканата цигара от ръката

ѝ, угаси я, а после взе двете ѝ ръце в своите. Загледа ги: въпреки стройната ѝ фигура, ръцете бяха вече на застаряваща жена – синкави и трепереща. Погледна я в лицето – нямаше грим, беше на петна, а косата ѝ пак бе започнала да капе на кръгове.

— Какво ти е?

Анастасия искаше да чуе точно това. Чакаше го жадно и жадно го пое.

— Имам анемия – каза. Не каза „левкемия".

— Няма да живеем вечно – каза Дамиан.

— Да, но аз съм 17 години по-стара от тебе.

— Да, но си от род на столетници, а моите хора живеят около 70 години.

— Но какво ще правим стари и ненужни? И сега не можеш да ме гледаш.

Дамиан се усмихна.

— Не, не можеш – ядоса се Анастасия. - Нали видя ръцете ми, лицето, косата...

— Не ме интересуват – рече Дамиан. – Това е само видимост. Ти знаеш това. Косите на моята любима са като жици, а гръдта ѝ е далече от белотата на снега. Не са очите ѝ лъчисти като слънцето, не са страните ѝ като напъпил розов цвят... Но само тя, единствена в света е моята любима. (*по Шекспир, Сонет 130*)

Шекспир звучеше много красиво на френски, а Дамиан перифразираше един сонет, който тя не бе обичала много.

— Но аз вече изтрих всичко от себе си в мрежата – Анастасия винаги е била интелигентна.

— Не – каза Дамиан с отнесен и някак усмихнат поглед. После я хвана за студената синкава ръка, прегърна я с другата през острите рамене и я отведе до масата с лаптопа ѝ. Настани я на стола, после примъкна един стол и за себе си.

— Сега ще ти покажа нещо – и ръцете му затанцуваха по клавиатурата в непознат на Анастасия ритъм. А после се появиха те – Анастасия и Дамиан, ангажирани в ежедневния си разговор, без да е изгубена и секунда време, откакто тя бе изличила аватара си.

Докато гледаха, диалогът течеше в обичайния си бляскав ход, като намесваше темите от днешния ден и обичайните вметвания към приятелите.

— Какво е това? -– изуми се Анастасия.

— Казва се „След това" – отговори Дамиан. – Над него работих последните шест месеца. Човекът е слаб и знаех, че може да дойде срив и да се затвори някой от нас във физическата си слабост. Затова направих връзката ни вечна – ще я има далече след времето, когато ще сме прах и пепел и пръстите ни няма да се движат в ритъма на деня.

— Божичко! – каза Анастасия.

— Виждаш ли – това сме ние. Истинските.

— Но това е илюзия – рече Анастасия.

— Не е – твърдо каза Дамиан. – Това сме ние двамата – всяка секунда от нашата връзка.

Поседяха така. Рамо до рамо. Дори нямаше нужда да се държат за ръце. Нямаше нужда от изразяване на емоционалност. Анастасия върна напъпилите сълзи обратно, а рационалната част от нея знаеше, че всеки атом от физическото ѝ тяло играе румба върху плота на масата.

— А сега – започна Дамиан...

— Да – каза Анастасия – ще си направя аватара пак.

— Не – меко я побутна програмистът Дамиан – няма да те пусне да сложиш пак същия аватар, вече е използван, ще те извлека от паметта на мрежата, цялата, но искам да добавиш още едно име.

Анастасия го гледаше как изписва кодове и команди, а после се появи трепкащо поле за името.

— Избери ми ти едно име – каза тя – нека това е името за тебе.

— София Риен Егзистанс – каза Дамиан. – Като капки роса в мрежата, даващи нов живот и съществуване след като всичко е прах. А сега, моля те – ти си го въведи.

После скочи и изтича навън към личния си кабинет от другата страна на огромния хол.

Анастасия кликна върху бутона за въвежда-

не и новият ѝ аватар изгря, а там вече бе повикването на Дамиан и нетърпеливо трептеше.

„Илюзия. Или пък сън". Мислеше Анастасия. „Като в оня досаден монолог на Шекспир – без болката от ударите на живота. Живот в съня на мрежата." Но дали не беше това последната истина? Тяхната връзка не можеше да се разпадне, защото беше повече от любов или от брак по сметка. Тя бе удвоена самота. За хиляда години и цяла вселена от знаци.

Погледа трепкащото повикване – отвори вратите широко, написа „Идвам", а после стана, отиде в другата стая, надвеси се над рамото на Дамиан и положи ръка на него.

После кротко се върна на своето място и продължиха да създават неразривната връзка на своята удвоена самота. Понякога я оставяха на автоматичен режим и излизаха в обикновения свят да отидат на посещение в дома за бавноразвиващи се, или да посетят някой роднина, или да организират погребение на близък. Понякога даже отиваха на круиз. Вървяха незабележимо през живота – две сини нежни фигури в синкав полуздрач. Така ги помнеха. А също – ромолящ като капки дъжд смях, проблясваща ирония и разказ, който събуждаше сладка болка по нещо, което бе тук и сега, а едновременно с това – неуловимо като лъч бягаше през пространства от споделена самота.

КАРТИНАТА

Беше първата самостоятелна изложба на художника.

Една картина властно привлече вниманието ѝ. Закова се на място. Еднообразна сивота, сред нея – женско лице, сякаш увиснало в безтегловност, което излъчваше безнадеждност. Жената от платното гледаше безсмислено в празното пространство и оставаше усещането, че нито може, нито иска да помръдне. Сякаш нямаше нито плът, нито мисъл, нито желание за живот, нито желание за смърт. Само безчувственост след силно страдание.

Дана искаше да прочете надписа, но усети, че не може да помръдне, също като жената от картината.

„Какво ли е преживяла? Навярно смърт! Смъртта на дете или съпруг! Като мен!"

Последната мисъл я разтърси. Като мен, като мен... Споменът нахлу в нея. Беше се заключила в спалнята. Плачеше, скубеше коси, блъскаше глава в стената, ридаеше. Накрая се отпускаше в леглото или се свиваше до стената без съзнание за минало и бъдеще, без усещане за живот. Не знаеше колко време прекарва в

това състояние. После всичко започваше отново.

— Мамичко, мамичко!

Дана чу дванадесетгодишната си дъщеря. Бавно идваше на себе си. Лежеше на пода в изложбената зала. Около нея се бяха насъбрали хора, загриженитѐ съпруг, пребледнялата Лина. Дана се надигна към дъщеря си.

— Няма нищо страшно – обясняваше възрастен мъж на съпруга ѝ. - Картината е предизвикала възпроизвеждане на тежък момент от живота ѝ.

— Да, на двадесет и две години е загубила първия си съпруг и двегодишен син при катастрофа. А после... видяхте.

— Жена Ви ще се оправи. Желая Ви всичко добро.

Когато възрастният мъж се отправи към изхода, разтревоженият художник го настигна.

— Докторе, трябва да сваля картината, нали?

— В никакъв случай! Нали видяхте колко е въздействаща.

— Но жената...

— ... преживя катарзис. Впрочем коя е жената от картината?

Художникът се смути.

— Два дена преди сватбата годеницата ми

отиде при друг.

— Жалко.

Лекарят се замисли.

— А страданието ражда силни творби и повече подхожда на женско лице. Моите поздравления!

ЧУЖДА ПОЛИВКА

— На чужда поливка е минало детето. Затова не е добре - гласът на гадателката звучеше категорично и уверено. - Мога да помогна, но трябва съгласието на родителите.

— О, сестра ми никога няма да се съгласи. Тя само на лекари вярва.

— Нейното недоверие в това, което правя, ще пречи. Донеси ми дреха, ще опитам да помогна все пак...

— Аз нося.

Възрастната жена взе детската блузка и грижливо я опъна на масата. Над нея постави паничка с вода. Пусна котлона, на който беше поставила малък дълбок кастрон с похлупак. В него се загряваше восъкът. Чуваше се пукане и пръскане. Когато утихна, жената отвори капака и изсипа разтопения восък в купичката с вода. След като се втвърди, извади фигурката и се взря в нея.

— Да – потвърди тя. - На чужда поливка е минало. Играло е около дърво с плодове. Може и да е яло.

— Лекарите казват, че се е натровило от нещо.

— Виждам и къща до дървото. Жена на балкон.

Три пъти разтопи восъка и го изсипа в паничката с вода като си шушнеше нещо. Младата жена ясно виждаше, че фигурките си приличаха, но всяка следваща беше с по-размазани очертания. Възрастната жена подаде блузката на клиентката си.

— Нека детето облече това довечера и да преспи с него. И дано помогне... Все пак, леля си му... Ако е речено, Бог ще помогне...

Когато Лина отиде при сестра си, Еви лежеше изнемощяла в креватчето си. Погледна любимата си леля със замъглени очи и ги затвори, без да успее да ѝ подари очарователната си усмивка.

— Сега е с нови лекарства. Ще ѝ помогнат. Вече нищо не смея да ѝ давам да яде. Каквото и да хапне - нови обриви.

— Може да ми се сърдиш, но ходих да ѝ леят восък.

— Стига с тия глупости.

— Ако не помогне, няма да навреди

— Ами като си нямаш друга работа...

— Аз съм ѝ леля.

— Любимата ѝ леля!

— Е, тя много лели няма...

— Добре де, какво искаш от мен?

— Само да ѝ сложиш тази блузка да преспи с нея.

— У-у, само ги измисляш едни...

— Свързано било с дърво до къща с балкон. И жена е замесена.

— Стига глупости, де... Е... пред къщата ни череша... И аз съм жена, ако забелязваш! И да не вземеш да разказваш пред баща ѝ. Знаеш как ги мрази тези работи.

Преоблякоха момиченцето и то спа добре. На сутринта ококори очички.

— Мамо, къде е леля Радка?

— Какво си сънувала, миличка?

— Аз бях до прасковата, а леля Радка ми викаше от балкона: „Бягай от там, бягай от там!" Ама за какво да бягам? А тя беше притеснена.

Леля Радка беше съседката по къща, а балконът ѝ беше над прасковата в техния двор – любимо място за дъщеря ѝ. Възможно ли е такова съвпадение? Дърво до къща с балкон... и жена. Това каза сестра ѝ, това е сънувала и Еви. Странно наистина. Слисаната млада майка погали нежно момиченцето.

— Е, това е само сън. Ама ти май си по-добре? Действат лекарствата.

— И ми се яде... варено яйце!

— О, нали знаеш, че лекарят каза „не" на яйцата!

— И-и, ама аз съм здрава... Тогава препечена филийка с масло.

— Нали знаеш, че се изриваш, бе детенце. Приготвила съм ти варен картоф с чубрица.

— Омръзнаха ми тия диети. Искам баница.

С един куп уговорки и увещания, все пак детето си изяде картофа. То беше още слабо, бързо се измори и се унесе.

Младата майка побърза да се обади на сестра си за странното съвпадение.

— Покани я на кафе, разговаряй с нея!

— У-уф, тя е една скучна лелка...

— Добре, утре съм втора смяна и сутринта ще съм при теб.

— Мамо, пак я сънувах!

— Кого?

— Леля Радка! Сега плачеше и ми се извиняваше. Ама за какво... Нищо не разбрах. Знаеш ли само как плачеше... Извинявай, извинявай...

Младата жена погледна към балкона. Леля Радка изтръскваше чаршафи. Излезе на двора и безцелно се запъти към дръвчето с узрели праскови.

— Добро утро, Магде! - провикна се възрастната жена. - Как е малката?

— По-добре! Мини после за едно кафе.

— Дадено! - зарадва се лелката.

След около час Магда сипваше кафе в три чаши, а сестра ѝ нареждаше сладки в чинийка.

Обсъдиха времето, дъждовете - точно колкото са нужни за добра реколта.

— Моята дъщеря те е сънувала – от балкона си настоявала да се махне от прасковата.

Леля Радка сведе очи, сви рамене, приведе се и сякаш се смали.

— Да... Аз... Много съм разтревожена... не съм знаела... Щом се разболя Еви, исках да ви кажа... Но...

Възрастната жена се разплака.

— Спокойно, спокойно – каза Лина. Не се притеснявай. Обясни какво те мъчи.

И леля Радка започна своя дълъг разказ. За трудния си брак... за проблемите със свекърва си и зълва си... по какъв начин те са причина да няма деца... а сега и нов проблем... съпругът ѝ се увлякъл по млада... деца да му роди... Направена ѝ била магия... при врачка ходила... да я развалят, де... билка трябвало да свари и да се пролее с отварата и после да я изсипе на дърво...

Магда слушаше и не вярваше на ушите си. После гневът се надигна в нея... Сестра ѝ предвидливо стана, обви главата ѝ с ръце и я притисна до гърдите си. Магда се разрида... Това е... от това е... натравянето...

Еви дотича отнякъде.

— Лельо Радке, да знаеш, сънувах те - ти ми се извиняваше, извиняваше...

Разплаканата съседка поривисто прегърна момиченцето.

— Да, да, мила, да. Цял живот няма да си

простя...

— Не плачи, лельо Радке, не си хубава така... Чу майка си как изхлипа и съвсем се объркa.

— Ама вие да не сте се събрали на плачанка?

Въпреки че направиха всичко, което каза врачката, за да изчистят двора от негативната енергия, Магда не успя да се справи със страховете си. Наложи се да продадат къщата и двора и да се пренесат в апартамент. Никой не се сърдеше на леля Радка, но тя страдаше. Когато съпругът ѝ почина, направи завещание на името на Еви.

Лина се научи да лее восък, а после се увлече по езотериката. Като физичка, тя търсеше начини за неутрализиране на вредните енергии и посвети живота си на това.

ПРИЯТЕЛ ДО ОГРАДАТА

С буца в гърлото вървях безсмислено по безлюдната улица, от двете страни на която се сменяха пъстри дворове. Отнякъде изскочи неголямо куче и заприпка към мен. Никога не съм се страхувала от четириногите, затова потърсих очите му. Бяха добри, доверчиви, почти човешки. Поривисто се наведох към този неочакван приятел.

— Да знаеш какво ми е!

Кучето за секунда замря, втренчи се в мен. После приближи до оградата, подви опашка, седна. Ушите му клюмнаха, сниши глава. Гледаше ме от ниско с топли, разбиращи очи и като че поемаше и поемаше от моята болка.

Сякаш всичката ми мъка се изля в него. Източи шия, гушата му се опитваше да докосне земята, а черните му ирисови дискове изпъкнаха. Муцуната заподскача, напомняйки хрипове.

Направих гузно няколко крачки. Подминах го. Кучешката глава ме следеше, сякаш молеше за помощ. Спрях объркана. Чувствах се виновна за това жизнерадостно до преди минута животинче, което сега се беше смалило до неузнаваемост от чуждата болка. Моята болка!

Погалих топлата муцуна. Усетих приятелско лизване по ръката. Затичах. Дворовете се разминаваха с мен. Летях. Светът беше ласкав и добър.

ОРЛОВО ПРОКЛЯТИЕ

Един летен ден преди доста години реших да избягам от градската задуха и да потърся прохлада в моето планинско село.

По обяд се изкачих на Добрева чука. Поскитах сам из тъмните букови гори за гъби и тръгнах да слизам към село. Пътеката се виеше по полегатия южен склон, обрасъл с бук, дъб и габър. Храстите, растящи покрай скалите, бяха почнали да жълтеят. Около тях се носеше упойващ мирис на мащерка.

Беше тих и горещ августовски ден. Реших да свия към отсрещното дере, за да утоля жаждата си. Отбих се от пътя и тръгнах напосоки. Повървях малко и пред очите ми се откри широка поляна. Стадо от двайсетина овце пасеше по нея, но нито овчар, нито куче се виждаше наоколо. Овцете се притискаха една в друга и навеждаха глави ниско, очаквайки да мине летният зной.

Дочух подсвиркване с уста. Огледах се и видях на горния край на поляната възрастен човек, седнал на сянка под храстите, да ми маха с ръка. Наближих и разпознах овчаря бай Калин Горския, който след пенсионирането бе завъдил малко овце и ги пасеше сам.

— Живо-здраво, Борисе! На въздух ли си излязъл? Трябваше по-ранко, докато не е напекло слънцето – каза той.

Повдигна от земята едрото си жилаво тяло и подаде ръка за поздрав.

— Добра среща, бай Калине! Брей, че нямаш остаряване! – отвърнах на поздрава и избърсах потта от челото. – Зажаднях и тръгнах да пийна вода в дерето, ако не е пресъхнало от сушата.

— Още не е пресъхнало... Преди малко ходих да налея манерката.

Бай Калин извади манерката изпод близкия хвойнов храст и жадно отпих от водата.

— Седни – покани ме бай Калин. – Почини си малко, пък и дума да си кажем.

Приседнах на сухата трева под сянката на дъбовите храсти и неволно зареях поглед високо в небето.

— Какво гледаш нагоре? То и врабците се изпокриха от жегата... Едно време какви големи орли се виеха над Равния камък – сякаш на себе си рече той.

— Орлите сега са само в Зоологическата градина – казах аз и отправих поглед към високия Равен камък, изглеждащ застрашително на отсрещния планински скат.

— Слушай каква история ще ти разкажа. Може да си я чувал, може да не си я.

Бай Калин свъси дебелите си вежди, свали каскета от побелялата си глава и бавно заразказва:

„Някога, разправяха старите хора, над Равния камък, там, където свършва поляната и започва гората, имало голям мощен дъб, на който никой годините не знаел. Дървото било много високо и се виждало отдалече. Разперило грамадни клони, то приличало на гигантски исполин, подпрял небесната вис. Ни бури, ни ветрове, ни тежки снегове могли да го сломят.

На върха на дъба свили гнездо орел и орлица. Всяка пролет те грижливо пристягали гнездото и отглеждали по едно-две орлета в него. Колко поколения орли били отгледали, никой не знаел.

Покрай дървото се извивал и старият римски път. През него от край време нашенци вървели с натоварени мулета за града. Пътници, овчари и козари, щом минели покрай дървото, сваляли шапки, правели поклон и смирено се кръстели. После дълго гледали в дъба и небето над него, където орелът и орлицата волно махали с криле и описвали невидими кръгове.

По онова време на село живеел козар на име Кара Стоян – млад и буен човек. Пасял селските кози. Все щуротии се въртели в главата му, защото не бил с всичкия си.

Била ранна пролет. Забълбукали изворите, закукала кукувицата, вейнал развигорът – зелнали се лъки и хълмове. Гората оживяла от

птичи песни.

Един ден козарят подкарал козите на паша в близост до вековния дъб. Дявол някакъв влязъл в главата му, та замислил каква беля да направи на орлите.

Скрил се Кара Стоян в близките до дъба храсти и зачакал. След малко орелът литнал във висините и превалил билото на планината храна да търси. Издебнал и орлицата да напусне гнездото и се заизкачвал клон по клон на върха на дъба. Щом стигнал до гнездото, посегнал, взел в ръка двете замътени орлови яйца и ги пъхнал в пазвата. Слязъл на земята. Събрал сухи клони, наклал огън и опекъл в жаравата му яйцата. После плахо заоглеждал небето във всички посоки. Видял, че орлите никакви ги няма. Качил се на дървото и оставил яйцата в гнездото.

Върнала се по едно време орлицата. Покрила с тялото си яйцата и започнала да мъти. Лежала дълго над тях. Минали месец, два, три... Обръщала с ноктите на краката си яйцата и пак лягала върху тях да ги топли, но орлета не се излюпвали. От грижи по яйцата и мъка за рожба тя изтощяла и един ден умряла в гнездото.

Орелът записукал жално, сякаш плачел за любимата си. Изместил мъртвата орлица от гнездото и легнал да мъти яйцата той. Така дочакал да дойде зима и една сутрин, когато го-

рата осъмнала побеляла от сняг, орелът от изтощение умрял.

Минали, не минали месец-два и Кара Стоян залинял. Легнал болен от неизвестна болест и занемял. Прокълнат от орлите, скоро след това си отишъл от този свят.

Минала зимата и в планината дошла нова пролет. Така и не се раззеленил големият дъб над Равния камък. Започнали да съхнат напъпилите клони на дървото. Най-напред изсъхнали тези около гнездото, а после един по един и всички останали. До есента целият дъб изсъхнал..."

— Тежко е орловото проклятие! – рече бай Калин, поизкашля се и подкара стадото на водопой.

МИЛУШ

Милуш лежеше на дървения одър в голямата стая и гледаше струйките вода, които се стичаха по прозореца. Навън продължаваше дълъг ред от тъжни и кални дни. Вятърът непрекъснато извиваше и дъждът тихо ромолеше, като обръщаше в блато селото.

Милуш погледна към дъното на стаята, където се намираха дървеният шкаф и долапите, боядисани в синьо. Погледът му се плъзна по наредените на полиците овчарска гега, десетина чана и тюмбелеци. Лицето му беше избледняло, а очите му хлътнали и загубили предишната сила и живост. Устата му горчеше от билките, които бе пил за лек. Дробовете му хъркаха задавено и проточено свиреха. Гърбът му бе като изгнил. Болката не му даваше покой. Вече не си спомняше кой ден беше легнал и кой идеше.

Буковите дърва пукаха в огнището и по тавана се отразяваха и гонеха сенки. Милуш отвори очи, загледа се в тавана и се унесе в миналото. Болката в гърдите не замъгляваше съзнанието му и спомените му бяха тъй чисти и хубави... В болното му съзнание изплува отново образът на стария. Такъв какъвто си го спомняше – висок, вечно брадясал, със сини, много сини очи.

Овцете са издоени и прибрани в кошарата.

Над Чернатица припада мрак и в синкава здрачина се губят нейните върхове и била. Двамата стоят край запаления огън, греят се и си говорят. Стою Сивков запалва лулата, всмуква жадно от тютюна и отваря дума пак за овцете. Каквото му е на сърцето – това му е на устата. „Овчарлъкът, синко, е тънка работа – казва той – трябва да караш овцете полека, да не ги подпираш и назорваш, кога пасат. Сами да си поемат пътя, сами да си лягат на пладнишка. Сбъркаш ли ги, крият млекото и току виж, че пет оки във ведрото по-малко си надоил." Догаря огънят, изчезва и ликът на Стою Сивков, който преди да умре, завеща овцете и малкото земя на Милуш - едничкия син.

Наскоро след смъртта на стария, Милуш повика Ташо Кисьов, направи го ортак и подкараха овцете към Петльов чукал. Направиха егрек, оградиха и сая. На Петльов чукал паша колкото щеш, ама и много вълци се бяха навъдили тогава на това място. Милуш имаше големи каракачански кучета, без които не можеше крачка да направи. Но веднъж по бял ден вълк му отнесе коч и кучетата въобще не джафнаха.

Отдавнашна случка и сега вълнуваше сърцето на Милуш. Беше през една мартенска нощ. Затвориха овцете в саята, събраха дърва и накладоха огън. Постоплиха се. Ташо - сух, но жилав и здрав човек, взе да се стяга за село.

— Отивам – казва – да пременя ризата на жената в село, пък ти варди да не изколи мечка овцете...

— Щом е такава работата, то върви със здраве – съгласи се Милуш.

Милуш остана сам. Нагледа овцете. Те лежаха вкупом и преживяха. След това се прибра в саята и уморен заспа в сеното. По едно време силен шум го събуди. Чу се тропане на вратата и пукане на дъски. Кучетата лаеха. Овцете се разшаваха и заблеяха. Милуш стана бързо, запали фенера, грабна пушката и отърча навън. Но какво да види? Натъркаляни двайсет брава овце. Вратата разбита. Дебелото дървено серкме, с което затваряше саята, бе пречупено. "Дръж, Перчо!" – викна сънено Милуш на най-хубавото куче. Но като се обърна, видя го да лежи проснато на земята. Мечката не бе пощадила и него. Подплашени се разбягаха и останалите овце. Два дена след това ги търсиха и събираха с Ташо по камънаците. Намериха и една овца, заровена близо до саята в един мравуняк. Същата вечер на това място се появи голяма, рунтава и стара мечка, но когато започна да рови, Милуш, който познаваше хитростта на това животно, я причака и уби.

После я занесоха с Ташо в селото и я побиха на мегдана, за да я видят всички селяни.

На тоя мегдан в празник ставаше голямо

хоро, по два-три ката, краят му се не вижда. В такива дни Милуш слизаше в селото. Той слагаше големия овчи калпак на главата си, обличаше нова долама до коленете и се хващаше на хорото. Стройното му тяло, сините очи и мъжествените черти на лицето караха момите да се изчервяват, щом ги срещнеше с поглед.

На един такъв празник Милуш се глави за Севда – работно и здраво селско момиче. Наскоро след това вдигна сватба. Млад беше тогава Милуш, с буйна кръв. Нищо не можеше да го задържи вкъщи, когато овцете му пасяха по Петльов чукал. Един ден нарами торбата и тръгна пеш за Неврокоп, за да поръча чанове по мерак. След седмица се завърна с цяла дузина. Ама да видиш чанове! По три оки единият, а отвънка изписани. Залюлееш ли ги, пеят като камбани...

Остра болка като с нож отново прободе гърдите му. Пред очите на Милуш се залюляват чановете, люлеят се боровете, цялата земя се люлее.

В стаята влезе на пръсти Севда, състарена млада жена с разплакани черни очи и заплетена до кръста коса. Тя пристъпи плахо, за да не безпокои болния. Притури дърва в огъня и се приближи до Милуш. Севда отметна халището и допря студените си пръсти до челото му. Болният спря да бълнува. Отвори очи и я погледна.

— Да хапнеш малко, Милуш – тихо продума тя, като едва скриваше сълзите си.

Милуш закашля сухо и като протегна трепереща ръка към Севда, бавно заговори:

— Севдо, то се е видяло, че скоро ще ми се кратят дните... Ама ми се иска да умра с отворени очи. Извикай утре Ташовия син Никола да натовари чановете на две мулета и да отиде при Ташо. Нека му каже да навърже чановете и прекарат стадото през Голо бърдо. Искам още веднъж да чуя песента на чановете... – като каза това, той отпусна главата си, загледа се в огъня и дълго нищо не продума.

На сутринта Севда изпълни заръката му и като се върна, видя, че Милуш е станал от одъра. За голяма изненада, той беше се пременил сам като за черква. Болният се чувстваше по-добре и тъпаше по стаята. Той вървеше бавно, с тежки къси стъпки, но главата си държеше изправена високо и гордо. Някаква невидима сила сякаш му помогна да се изправи на крака. Мисълта, че ще види отново стадото, го караше да се държи за живота.

След обед овцете превалиха билото и се спуснаха през зелените поляни на Голо бърдо. Милуш беше седнал до прозореца и с ръце, облегнати на пармаците, гледаше натам, откъдето като бял облак се разточи стадото. Разстоянието не е много – половин хвърлей на пушка.

Очите на Милуш блясват, заиграва сърцето му в болните гърди. Той вижда добре. Най-напред върви еркичът и води стадото. На врата му се разлюлява най-големият чан. След него с равна крачка вървят другите два еркича. Чановете им бият като камбани – бодро и тържествено. След тях с бърз ход вървят кочовете, които разлюляват на шиите си тревожно каба-чановете. След кочовете като широка река се люлее и точи стадото. Тук-там подскачат бели агънца около майките си и блеят. Кучетата лаят отстрани. Най-отзад върви Ташо и размята гегата. Тази музика залива като вълна нивите и ливадите. Цялата земя кънти. Песента на чановете се люлее на талази и ехото я отнася надалече. Пред очите на Милуш се залюляват светли кръгове, люлеят се чановете, люлеят се боровете, цялата земя се люлее...

Същият ден Милуш излезе сам отвън на двора. Болката като че ли го напусна. След малко Севда го намери край градината, опрян на оградата. Тя се приближи до него и тръпки я побиха. Севда погледна с въздишка, прегърна го, като че ли искаше да го задържи. Но Милуш все повече и повече изстиваше. Очите му бяха полуотворени и сякаш гледаха към Голо бърдо. Тогава тя скочи като луда, вдигна престилката към очите си, заплака и със задавен глас завика по двора.

МАНОЛ МАКРЕЛАТА

Запролетяваше. Белият вятър облиза с топлите си езичета снега по Кайнадина и потърси ливадите с жълта иглика. Грохотът на набъбналата и придошла река долиташе все по-ясно и силно до Салихаговия конак.

Салих ага, властник-съдник на Пашмакли, яхнал белия си кон, чиито юлари и гемове отдалече сребрееха на пролетното слънце, влезе през полуотворената порта на конака. Нисък и набит, опасан с ножове и пищови на кръста, той седеше като закован на лъщящото от сърма и кадифе седло. Салих ага се връщаше от водениците край реката, които беше излязъл да наобиколи тази сутрин.

Копитата зачаткаха по сухия калдъръм на двора, където сновяха няколко сеймени. Агата скочи пъргаво на земята и пъхна юздите в ръцете на билюкбашията Страхин.

— Доведохте ли Макрелата? – сухо попита той.

— Хванахме го, Салих ага. Ама калпав гяурин! Едвам вързахме ръцете му - процеди през зъби Страхин.

Салих ага извади кехлибарената си броеница, завъртя я неспокойно в ръката си и се запъти към кьошка. Там, седнал, го чакаше хаджи Иван от Четак. Щом влезе Салих ага, той стана, наведе покорно глава и направи ниско темане.

Агата отговори на поздрава и седна на постлания с китено халище миндер до хаджията.

— Какво има? Пак ли бунтулуци? – загрижено попита Салих ага, като пълнеше дългата си лула с тютюн.

Той потърси очите на хаджи Иван, който беше станал и любезно се усмихваше.

— Не, Салих ага. Тикълци са дигнали глава за един баир – поясни хаджията, - та намини към Четак, викни стари хора от двете страни да разплетеш тая крамола.

— Това ли било, хаджи Иване? Това е бял кахър. Ами другите бели да видя как ще разплитам. Ще хвърчи някой в урвата за леш на орлите! – заканително вдигна ръка и разярен извика – Непокорна стана раята, ала щом зарита овцата, пусни ѝ кръв!...

Хаджи Иван отправи недоумяващ поглед към агата.

— Не знаеш ли, хаджи, каква беля е направил Макреловият син от Чокманово?

— Отвлякъл Рада – главеницата на Теньо кехая.

— Рада ли думаш, Селих ага?... То Радиното лице грее като месечина, а на русите ѝ плитки да те обесят, ще си благодарен – продума с въздишка хаджията.

— И ще го обеся! Не, за назидание ще хвърля Манола в урвата – строго се закани агата.

Властолюбивият Салих ага говореше истината. Той управляваше самосъдно каазата и за най-малките провинения хвърляше виновните в урвата, а за по-големи – бесеше на киселицата в двора и разстрелваше.

— Аз да си ходя, да ти не преча, Салих ага – каза хаджи Иван и стана да си върви.

— Бива, хаджи, бива. Пък за тая работа ще намина към Четак да я оправя – рече агата подир излизащия хаджи Иван.

Салих ага остана сам. Той закрачи неспокойно, като пушеше лулата си. Дебелата му устна нервно потрепваше. Агата плесна с ръце. Един от хайтите, едър и брадат турчин, дотича и застана покорно пред него с килнат настрани фес. Салих ага кресна:

— Доведете ми веднага Манол Макрелата!

След малко четирима сеймени, водени от бюлюкбаши Страхин, доведоха Манол. Дребният Салих ага сякаш се смали още повече при вида на снажния българин. Манол Макрелата пристъпи с вдигната глава и погледна в очите станалия Салих ага.

— Знаеш ли чий син си, Маноле? – запита го агата.

— Знам – отговори отсечено Манол.

— Баща ти е човек от оджак с ихтибар... Знае ли какво си направил?

— Той ще се научи – прекъсна го Манол.

Салих ага отметна глава назад и отново се обърна към Макрелата.

— Защо отвлече Рада?

Манол Макрелата пое дъх и каза със спокоен глас:

— Аз не съм я отвлякъл, тя сама тръгна с мен.

— И лъжеш! – кресна агата. – Мома сама следи ли? Да не мислиш, че щом баща ти ми е дост, та ще те оставя да ми резилиш войводството! За такива калпазанлъци хвърлям в урвата.

Салих ага даде знак с ръка. Сеймените подбраха Манол и се запътиха навън.

— Чакайте - викна след тях Салих ага. – Имаш ли да кажеш още нещо? – обърна се той към Манол.

Настъпи мълчание. Манол сякаш премисляше нещо.

— Няма да казвам нищо... Само те моля, Салих ага, да ми донесат кавала. Да изляза с него на ливадката... Пък след това и сам ще скоча в урвата.

Агата ценеше храбростта. Той нареди да му донесат кавала, да развържат ръцете му и го заведат на ливадата пред урвата. Нека попее и посвири. Салих ага може да почака малко. След това сам ще излезе да види как ще полети Маноловото тяло и ще се разбие в назъбените скали.

Салих ага влезе в конака и закрачи мрачен из стаята. Къде беше се дянала аговицата и хубавата Гюлся? Свъсил вежди, той пушеше непрекъснато и бършеше запотения си врат. Червендалестото му лице беше помрачено и една отвесна бръчка между напрегнатите му вежди издаваше душевното му неспокойствие. Заслуша се. Макрелата пееше. Песента долиташе ясно до слуха на агата, наситена с някаква дива и приятна мелодия:

Момиче, бяло черноочко,
син си ми пламен наклало
на мойно бяло сърчице,
ами кой ще го угаси
га си момиче главено...

Салих ага се показа на прозореца и загледа с наслаждение застаналия пред страшно зейналата урва Манол. Той отместваше от време на време медения си кавал и пееше. Пролетният вятър ровеше косите му, люлееше сянката му и разнасяше песента.

Вратата леко се отвори. На прага боязливо застана аговицата, забулена с фереджето си. Салих ага не я забеляза. Тя се приближи до него и го побутна по рамото.

— Салих, чуваш ли, Салих?

— Какво има? – попита той, унесен в песента.

— Цял живот съм те слушала – продължи аговицата, - послушай ме веднъж и ти. Обещай, че ще ме послушаш.

— Как да ти обещая, като не знам за какво е – отвърна агата.

— За хубаво е, Салих, много е за хубаво – тихо го молеше тя, застанала зад него. – Дай дума!

— Давам ти дума. Казвай сега! – нетърпеливо попита той.

— Чуваш ли песента – сърце къса...

— Тя къса – прекъсна я агата, - че ще го хвърлям в урвата.

— Такъв момък убива ли се – замоли отново аговицата. – Грях ще е. Прости му, Салих. Пусни го да си върви.

— Не пускам аз такива – каза по-меко агата.

— Но ти ми даде думата си вече – не отстъпваше аговицата. – Не Рада, ами аз да бях гяурка, та щях да го заследя... Хаир ще сториш, ага!

— Това ли било – усмихнат попита агата. – Дарявам му живота. Песента и свирката му станаха курбан.

— Здрав да си, Салих ага, здрав да си! – зацелува го аговицата по ръцете и зарадвана изскочи навън.

Салих ага повика Страхин и му нареди да пусне Манол Макрелата да си върви по живо и по здраво. Бюлюкбашията изпълни запове-

дта на агата и за пръв път, откакто служеше при своя господар, не можа да го разбере. Беше смутен и объркан...

Салих ага дълго гледа след отдалечаващия се Манол, докато го изгуби от погледа си.

СИМВОЛЪТ НА ХИЕНАТА

Излязох рано сутринта и както обикновено отивах на работа. Небето беше изпъстрено с огромни и мрачни сиви облаци. А дифузната светлина някак странно рефлектираше върху моето настроение. Не знам защо реших, че не бързам много и мога пеша да отида там, закъдето се бях запътил. Закрачих малко неуверено по прашния път и изведнъж го видях – едно странно куче с вид на хиена, което някак смутено пристъпяше от крак на крак и ме гледаше втренчено. Кой знае защо не се изненадах, но специфичните оголени зъби, наподобяващи тези на хиена, силно ме впечатлиха. За себе си приех, че ме очаква нещо много хубаво.

Неусетно ме задминаваха коли, автобуси, но аз нехаех. Дори се отбих в крайпътно кафене и се забавих допълнително на чаша капучино. Малко след като открих най-скритата маса, в заведението влезе едно чудно хубаво момиче, чието очарование няма да забравя никога. И тя като мен предпочете мляко с кафето и поради липса на свободни места се озова на моята маса. Запрказвахме се и не след дълго станахме приятели. Започнахме да излизаме

заедно почти всеки ден, въпреки очевидната разлика в годините ни (*при това не в моя полза*). След това един ден аз я видях с него. И не толкова, че очаквах нейното внимание да бъде само за мен, но от това ме заболя. Аз не ѝ се обадих тогава и като пълен идиот не отидох на поредната уговорка. Няколко дни по-късно ѝ позвъних и сам не знам защо я излъгах, че ме е нямало, защото съм приготвял документите си за чужбина. Не очаквах да ми повярва, но тя ме запита в коя точно чужбина и по каква работа. Измънках нещо в отговор и записах адреса ѝ, няма начин, вече бях излъгал.

А защо ти го разказвам всичко това - много просто. Тази сутрин тръгнах за работа по същия необичаен за мен начин – пеша. Небето отново беше тежко, оловносиво, изпъстрено с невероятни по форма и количество облаци, само някъде в центъра му имаше един празен овал, оформен като око. За него си отбелязах наум, че се е появил, за да ме следи. Не съобразих, че е изминала точно една година от деня, в който се запознах с нея. И какво мислиш? Пак го видях – онова куче с вид на хиена. Точно пред съседния блок, този път лежеше някак лениво, изгледа ме и разтвори озъбената си паст в подобие на насмешка. И ето, аз вече цял ден се питам – какво ли ми вещае то този път...

ЗА БАРМАНА, КОЙТО ВСЪЩНОСТ НЕ БЕШЕ БАРМАН

Смях, ама много. При това един такъв гъст и заразителен. А приятелите ми така и не могат да повярват. То и историята е една, ама нали е на мой гръб... А аз сам не вярвам на това, което съм изпитал.

Бар като бар – на две преки от нас е, ама досега не бях и надниквал в него. Всеки път го измервам с очи, като се връщам от издателството пешачката, ама... не. И ето, снощи се реших. То, нали ви разправям, жената – при майка си, децата – при сестра ми в провинцията, вкъщи само тигърът...

— Какъв тигър бе? – прекъсва ме Момчо.

— Какъв, какъв? Котката, която е копие на бенгалски тигър, ама миниатюрен вариант. Да не коментирам, че сама цъфна при Данчо (*б.а. – моя милост*).

— Тя си ги избра, а не те нея – вместо мен реагира Цвятко.

— Сега слушате ли, или ще разводняваме случката – вметвам аз.

— Като каза разводняваме, на мен някой ми изпи водката, та ми остана само вода – репликира Момчо.

— Да бе, някой – впрегна се Цвятко. – Никой от нас не пие водка, сещай се сам!

— Тъй де, изпил съм я, ама не ми се мърда чак до денонощния за друга бутилка, а и навън се е натрупал сняг...

— Вижте – ядосвам се не на шега, - ако не ви е интересно, аз да си ходя, а?

— Не, не-е-е – в хор възкликват моите приятели и също така едновременно вадят цигара и много отговорно примижват с дясното око, докато огнените езици на запалките им облизват края на цигарената хартия.

— Та, викам си, никой не ме чака, я аз да поседя в бара. Откога не ми се е случвало, сам не помня. Ръката ми посяга към дръжката – топка. Пише: врътни и бутни, така и направих. Вътре – по-просторно, отколкото предполагах, не беше и тъмно, нито задимено. Хора – нормално, имаше и свободни спретнати масички със спретнати столчета, но аз се запътих към бара, защото видях съответните подходящи за барплотовете височки места за по един човек. Почаках порядъчно, но докато се запознавах с менюто – никакъв барман. Така и не се появи. А явно и сервитьор нямаше. Не след дълго, докато обмислях барманския си опит от далечното минало и се питах дали е актуално туй що зная, другите също установиха липсата на обслужващ персонал.

То аз сам нямаше да се реша така лесно, но околните ме активизираха. Пиеше ми се едно малко, последвано от по-голямо уиски със сода. Спор нямаше, че щях да си го заплатя по ценоразписа най-надлежно. Та надигам се от мястото си, или по-точно – слизам, и от далечния ляв ъгъл: „Барман, ти явно си нов, но тука вече ни се стопи ледът. Донеси и още две блъдита, ама с меритата им и не се бави!"

— То... аз, а-а-а не сс... – изпелтечих, но отзад по гърба ми една широка длан се опитваше да ме убеди, че са решили компанията да завършат с бутилка старо шато и нещо като че се отприщи в мен. Викам си, какво пък, цените са указани. Запретнах ръкави...

— Стига бе, верно? – гледат слисани Цвятко и Момчо, но като прецениха, че гневните искри в очите ми са силни, отново съвместно си затвориха устите.

— Зад бара ме чакаше изненада. На закачалката се мъдреха живописна престилка стил „Ути", но по-бармански модел, и подходяща барета пепит. Забраних си да се колебая и си заповядах – блъдитата за масата вляво, а и шатото, отлежало за собственика на широката длан и компания. Май не ми вярвате, а? – сам прекъснах аз.

— Че това не е в твой стил – опита се да каже Цвятко. – Ти обикновено режеш осем пъти...

— Абе, сега слушай – смъмри го Момчо. – Мериш и то седем пъти... Но нали искаме да чуем историята.

— Аз си заплатих уискитата, така също събрах и сметките дотук. Опитах се да обясня, че не съм човекът, за когото ме мислят, но никой не ме чу. По-късно, докато старателно лъсках чашите, които бях измил, се наслушах на глупостите на едни хлапетии, запознах се и с един съученик на Гала от Нова Т., макар и да не съм искал. Доколко ѝ е съученик не можах да разбера, но това, че ѝ беше голям почитател в стил „Господари на ефира", го схванах бързо.

— Що бе, к'во толкова? – реагираха симпатягите.

— Ми нещо, че не е професионална актриса, но се напъвала като такава, че имала грешки, че явно някой я лансира и в този дух. Та дори научих за омразата на същия типаж към Евгени Минчев, който само сеел объркване и т.н. Наслушах се и на коментари за политиците от някакви охранители към КНСБ. Дори се наложи да почерпя една хубава, но безпарична млада дама. Отначало с чай с лимонче, а не много належащо и с едно дайкири. Някак си без да се усетя, аз ѝ предложих. Във всеки случай, тя не отказа... По едно време се доближих до вратата, а в ключалката връзка с ключове и много скъп ключодържател. А аз бях отишъл да видя

работното време – изтичаше след седем минути. Ясно указано: 9 – 24 ч. Явно посетителите си знаеха, защото много бързо се видях с парцала в ръка и сам. Ама вие не ме слушате като хората, а и на мен ми се спи. То аз утре съм в почивка от издателството, но сега при тигъра и възглавницата.

— Глей ти, какви ги разправя Данчо – цъкат двамата, но аз вече затътрих крака към ап.31 на 5-ия етаж.

На вас, читателите, ще призная: два и половина през нощта е и трябва да си лягам. Утре в девет няма кой да отвори бара...

ЕДИН ШЛЕМ, ЕДИН ШЛЕЙФ, ЕДИН ШНОРХЕЛ. А КЪДЕ Е КУЧЕТО?

Тези предмети са странни един до друг, особено ако става въпрос за последици от катастрофа, в която очевидно има участник от друга планета. От този ред мисли се редяха безкрай в мозъка на следователя от отдел БСП (*Безкрайно Странни Произшествия*) с лично име Верхес. Той имаше обичай да гледа на своите случаи хем като страничен наблюдател, хем като множество детайли от един пъзел. Пъзелът винаги има решение, т.е. като се напаснат отделните парчета – има един краен резултат. Номерът беше да се сведе всеки отделен случай до неговото крайно решение.

...Значи определено е имало сблъсък – нещо отвъд тази планета и изцяло земно произведен морски плавателен съд. Но как бе станало всичко? – чудеше се Верхес. - Нарочно не ми дадоха пълните сведения до момента, за да не навредят на трезвата ми преценка. Но дали това не пречи? Следователят от БСП прибра в джоба си „Елона" – приличен на пръстен по големина и форма дискмен, с чиято помощ записваше това, което му хрумне и натисна зумера на часовника си, за да се свърже с Немъс. Това бе негов колега и приятел, на когото неведнъж бе

разчитал да му помага. Връзката бе осъществена. Немъс не бе имал време да се запознае със случая на плажа в курорта до град Оден. И него го порази струпването на трите предмета – очевидно земни.

— А кой е управлявал чуждоземния кораб? – внезапно попита Немъс.

Виж, още се изследват останките. Не са ясни много неща. Дори не ми е съобщено за намерени жертви. От отломъците трябва да се прецени, кои чии са, след това възстановка на случая... Но знаеш ли, през цялото време си мисля, че този, който е управлявал чуждопланетния кораб е малък, четириног и прилича на куче. За трите предмета е ясно, че са на земни притежатели, по всяка вероятност – двама – каза Верхес.

— Това пък откъде ти хрумна?

— Много просто – шлем и шнорхел - спокойно могат да бъдат на някой мъж, докато виж, шлейфът, предполага женско присъствие.

— Това добре, аз питам за кучето. Шегуваш се, нали?

— Не, не, просто сънувах един сън, а знаеш, че понякога са ми пророчески.

— Не съм психолог, но за какво става въпрос? – попита Немъс.

— Ами какво?! Просто бях на един пуст плаж, неизвестно къде. Имаше много боклуци

и странни предмети. Аз разглеждах внимателно точно един шлем, един шлейф и един шнорхел. За днешния случай научих преди няколко часа, а това го сънувах вчера. После малко нещо ми се губи, но накрая някой се обажда по "Елона" и пита – А кучето, къде е кучето? - Кое куче? - питам аз. – Там трябва да е някъде – ми отвръщат. После не помня. И откакто се захванах с този случай днес, направо се плаша от съвпаденията, а в главата ми е този глупав въпрос.

— Кой въпрос? – попита Немъс обезпокоено.

— А къде е кучето? Просто трябва да го има някъде.

АВГУСТ

Въздухът беше толкова горещ и гъст, че можеше да бъде разрязан с нож. Кафенетата по пешеходната зона от двете страни на улицата бяха пълни с хора, които пиеха с наслада студени коктейли или бира. Яворите разперваха клоните си като крила над човешките души и дишаха лятото на големи глътки. Дори музиката в заведенията беше толкова тиха, че едва се чуваше. Идваше краят на лятото – безпощадно, неуловимо, като първите признаци на старостта. Но все още бе лято, все още цветовете бяха ярки и жените носеха прозрачни, леки и ефирни рокли, а мъжете пълнеха погледите си с тяхната красота и оставаха недопълнени.

Звукът на тамбура удари страстно в напечените плочи на дремещата улица. Звукът беше прекрасен, жив и пълен с любов, която прелиташе пеперудно над коктейлите и колите наблизо. Тихата музика в заведението, в което седяхме, спря. Приятелят ми погледна въпросително минаващата сервитьорка.

— Изключваме я, докато Август свири – поясни тя.

Затърсих с поглед музиканта. Възрастен мъж с морскосини очи, бяла къса брада и бяла

риза. Седеше на плочките, прегърнал влюбено тамбурата като любима жена. Слабата му ръка галеше струните, а погледът му беше заключен за хората.

— Сляп ли е? – попитах на свой ред момичето.

— Не, просто свири със затворени очи – беше краткият отговор.

Наслаждавах се на кадифения глас, който се разливаше като хладна милувка и докосваше душата ми. Тези песни ги бях слушала в детството си по селските събирания на площада, по годежи, сватби и изпращания. Беше някаква странна смесица от различни по вид песни за различни поводи, сякаш слушах цял един живот, но с разместени моменти във времето.

Постепенно хора от масите започнаха да отиват до музиканта и да му оставят по левче или стотинки. Той не отваряше очи, сякаш не го интересуваше дали някой ще сложи нещо в избелялата шапка до тамбурата.

Гледах го, той беше тук и беше Там. Само огромна болка и огромна любов можеха да накарат някого да свири така. Само и единствено те можеха да принудят един мъж да седне на улицата да свири, за да избяга от мизерията или от себе си.

Ризата на мъжа беше евтина, износена, но чиста. Лицето му излъчваше гордост, но и ня-

каква вина, че бе скрил мъката си зад музиката и затворените клепачи.

За първи път исках да разгадая тайната на някого, който се скрие от света. Каприз на август ли беше това? Или мъката, която искаше да излезе извън обръча на душата ми?

Поредната песен удари като плесник сърцето ми. Сякаш с всички устни на мъката си усетих, че това е последната песен. Дали защото парите бяха напълнили наполовина шапката, или защото горещината си обуваше сандалите, за да отиде на разходка в планината, но мъжът щеше да си тръгне след тази песен. Не можех да го обясня. Чувствах го. Може би защото пръстите започнаха малко по-бавно да целуват струните. Знаех тази песен. Тя ми напомняше един човек, с когото никога нямаше да бъда заедно в топлата прегръдка на август, но всеки път, щом август разцъфнеше, щях да дишам изгарящия му аромат и да си спомням за онова несбъдване, което Съдбата удря като клеймо на душата ни, а ние си казваме, че така е по-добре, за да преживеем поредния август и да чакаме следващия с надеждата, че горещото клеймо в душата може и да спре да боли някога, в този или в другия живот.

Отворих портмонето си.

— Моля те, аз ще платя – протегна ръка към мен приятелят ми.

Стиснах парите и станах. Доближих се до музиканта. Оставих железните левчета и прокарах ръка по горещите плочки пред тамбурата. А после хванах шнолата си и я хвърлих на горещата улица. Звукът накара музиканта да отвори очи. Изненада, гняв, болка, любов и страст имаше в погледа му. Разтърсих коси и протегнах ръка. Видях неизплаканата сълза в очите му и го целунах по бузата.

Обърнах се. Приятелят ми стоеше прав, готов да разкъса мен, август и музиканта. Обърнах се. Мъжът с тамбурата не свиреше. Седеше и ме гледаше. Чакаше. Моят приятел също чакаше. Август прегърна косата ми с най-красивата шнола от гордост и страст.

Усмихнах се и тръгнах към спомена, който отдавна трябваше да превърна в реалност.

ТАМ, НА ПЛАЖА

Там на плажа, от четиресет години, всяко лято, на спасителен пост номер 5 стоеше като шоколадова статуя Старият гларус. Когато беше млад, рускините и чехкините се надпреварваха за неговото мъжко внимание и той им го даваше щедро. Постепенно възрастта на почитателките се увеличаваше заедно с белите облачета в къдрите на косите му. Това не го натъжаваше. По плажа винаги имаше достатъчно глупави рибки, които много искаха да бъдат уловени от мрежите му. И после да се хвалят на приятелките си в офиса: „Каква любов правих там, на плажа!"

Там на плажа, след толкова години дежурство, тази година му прикрепиха младо момче – помощник. Това го удари в сърцето. Едва сега почувства умората, годините го сграбчиха без милост и забиха стрели в гърба му подло. Старият гларус нищо не каза, прие мъдро промяната. Това беше последното лято, време беше да се оттегли, но още не усещаше момента.

Стоеше на поста, беше прегледал всичко необходимо. Оглеждаше тълпата деца отляво и дясно – двата лагера преливаха от тичащи хлапета. Ръководителите спокойно четяха вестници или се печаха на слънцето. Имаше спасители, дори цели два, да отговарят за хлапетата.

Разсеяно се огледа – рускините отново бяха

много, нямаше ги чехкините, но българките все пак бяха най-красиви.

— Стар Трек – подвикна му младият помощник – отивам да пия една бира с рускините.

Възрастният мъж се усмихна. Имаше време младокът да разбере, че рускините са губене на време, че онова, което има смисъл, е да живееш в мир със себе си и да намериш жена, която на стари години да ти слага мед в чая и накрая да ти затвори очите.

Той пропусна този момент с добрата жена. Все му се струваше, че не е достатъчно сериозна. Или че не е достатъчно умна, или не е колкото трябва красива. Така неусетно стигна до сребърните къдрици и помощник на поста.

— Стар Трек, как е ситуацията? – ухилен до уши, се върна младежът.

— Като за началото на август. Още не е достатъчно зле – усмихна се среброкосият мъж.

— Я кажи сега – кои са по-добри в леглото – рускините или българките? – попита младокът.

— Жените, които обичат – отговори мъдро спасителят.

— Хайде сега, това е скучно – махна с ръка младият.

Спасителят се обърна и извика:

— Сменяй флага – появи се мъртво вълнение. – Сменяй го, ти казвам – вече изкрещя възрастният мъж. - Трябва да извадим всички навън!

Младият се огледа – в морето имаше като облаци вряща пяна на няколко места. Вълните изведнъж се вдигнаха, сякаш морето кипеше на силен огън. Дори двамата младежи, които продаваха царевица и винаги хвърляха свежи и пиперливи стихчета, бяха спрели и гледаха съсредоточено морето.

— Днеска бурно е море, царевичка се яде! – намери новата реклама единият.

За половин час хората се дръпнаха, после сякаш полудяха.

— Защо на онзи пост знамето е жълто?

— Как така там няма мъртво вълнение?

— Некадърници!

Вървяха и обясняваха, крещяха, хората обаче гледаха началото на залива и хич не ги интересуваше обяснението, че там е по-плитко, че вятърът тук се обръща и обръща и вълните. Наскачаха сред врящите вълни и старият гларус усети аромата на смъртта във въздуха.

— Да се давят, като им е толкова патешкият мозък - махна с ръка уморен младият спасител и седна на стола. – Отивам да си взема една бира.

— Не сега, изчакай още поне час – опита се да го спре Старият гларус.

— Жаден съм, ние сме вдигнали флаг, който е влязъл, да си носи последствията – заяви помощникът и се запъти към барчето, където пърхащи рускини го чакаха с широки усмивки

и деколтета.

Среброкосият мъж въздъхна. Беше го виждал десетки пъти – поредния давещ се, който е пил повече от необходимото, със самочувствие колкото Хималаите, смятащ, че многото пари го правят недосегаем и безсмъртен.

Трябваше да скочи. Погледна към барчето – младокът се забавляваше, а мъжът близо до шамандурата потъваше и пак изплуваше.

Жадните за зрелище летовници се струпаха на брега. Снимаха измъкването на удавника като поредното интересно клипче, с което да се похвалят във Фейсбук. Мирисът на смърт ги настървяваше и бързаха да запечатат всяка секунда от случващото се.

Старият гларус се отпусна уморен на пясъка. Глупакът щеше да оцелее. Поредният. И да се хвали после как е плувал при мъртво вълнение.

— Стар Трек, ма ти си бил голяма работа – чу до себе си гласа на помощника си.

Обърна се и юмрукът му се вряза в лицето на младежа. Тълпата ахна. А Старият гларус свали бавно червената мокра тениска и си тръгна гордо изправен.

Там, на плажа, беше дошло времето да се сбогува с морето и да се опита да намери онази жена, която не е нито добра, нито умна, нито красива, но ще затвори очите му и ще го прегърне за последен път, когато му дойде времето. Там, на плажа.

ДОКТОР ЗА МИЛИОНИ

В понеделник сутринта новината обиколи три пъти селото и се запря задъхана в големия камък на площадчето. Монката, внукът на дядо Георги, бе завършил медицината и си идваше доктор в тяхното село. От вълнение и възторг котките размахаха опашки като приветствени знамена, а кучетата се отъркаляха в песъчливите улици няколко пъти.

Във вторник самият Монка пристигна цял целеничък в здравната служба. Цялото село се изсипа пак на площада да види с очите си и да въздъхне с облекчение. Нямаше лъжа, нито измама. Имаха си доктор, и то не какъв да е, а внукът на най-умния човек в селото. Е, млад беше, ама ще се научи, успокояваха се хората. Наше момче е, няма да ни объркa лекарствата.

В сряда опашката от хора пред кабинета засенчи дори тази за маслини и вносен прах за пране от миналия петък. Доктор Георгиев преглеждаше, пишеше рецепти, съветваше, даваше нареждания на сестрата и санитарката като истински Наполеон, което всички пациенти благоговейно одобряваха с едно: „Аферим, Монка, машшалах, баш като истински доктор си!“, от което на младия лекар му се изправи косата. Усети той, че кръщението му на истински доктор в очите на хората предстои и се чу-

деше откъде ще дойде мълнията. Пък тя, като всяко нещо в женски род, трясна и хрясна точно когато не очакваше.

В четвъртък следобед, изтощен и брадясал, докторът погледна пред вратата и въздъхна радостно, нямаше никого. И тъкмо затвори, дръжката на вратата сякаш сама се отвори и влезе баба Елефтера. Лекарят усети как лека студена пот полепна по ризата му - знаеше характера, устата и навиците на съседката, която седна със скръстени ръце пред него и поглед, вперен в лицето му, сякаш очакваше като Исус да превърне водата във вино.

— Чедо - започна тя, – дупето съм ти бърсала, лангиди съм ти пържила, в теб ми е спасението – и замълча.

Доктор Георгиев пак усети мравки по гърба си и за по-голяма сигурност стисна слушалката.

— Трябва – възрастната жена така произнесе думата, че младият лекар преглътна – да дадеш хапчета на дядо Киро и да го убедиш да ги взема, докато е жив. Иначе – пак замълча за минута тя – ще се хвърля в реката.

Монката мълчеше и чакаше. Жената също мълчеше.

— Какви хапчета? - накрая попита тихо той.

— Против мъжкарство – още по-тихо отговори тя.

Монката се вцепени. Ха сега де! Стана и се

разходи из стаята. Знаеше характера и на двамата. Ако послушаше баба Елефтера, дядо Киро щеше да му види сметката. Ако не я послушаше, отиде му името на доктор. Припомни си думите на стария си професор, че лечението е магия - лекарства плюс общуване между лекар и пациент. Скъса ли се доверието, отиде конят в реката. Името му беше на конец.

— Ела утре сутринта, ще направя каквото трябва – спокойно и уверено изпрати бабата навън и седна отчаян на стола.

След пет минути вратата се отвори с трясък и дядо Киро застана в средата на кабинета с ръце на кръста.

— Оная чума е била тук, аз знам защо, ама да знаеш, че ще ви извия вратовете и на двамата, само да ми извъртите тоя номер с хапчетата.

Докторът го гледаше намръщен, а дядото продължи:

— Даже искам да ми дадеш хапчета, нали знаеш, да мога повече – и се засмя като момче. Каква вдовица дойде в горната махала! Гражданка, и по-младичка е от нашите чуми, и по-либерте – възрастният мъж направи жест с ръка.

Монката започна да се смее. От нерви, от безсилие, от младост. И внезапно една гениална мисъл се излюпи в главата му.

— Утре вечерта ела – ще ти дам специални хапчета – увери мъжът.

Старецът отвори уста да каже нещо, но замълча, изгледа заплашително доктора и си замина.

Цяла нощ младият човек се въртя в леглото и мисли. На просветляване пак се сети за стария си професор, който казваше, че всяка лъжа, която удължава живота на болния, е полезна. А тази, която спасява живота на лекаря, е необходима, допълни с ирония Монката.

Стана, прегледа какво има в наличност в чантата си и взе бързо решение. Насипа витамин Ц в едно шишенце и го затвори внимателно. Когато баба Елефтера дойде, ѝ го даде с уверението, че е точно каквото трябва. Когато вечерта дядо Киро пристигна, му обясни, че хаповете, които са у баба Елефтера, са точно тези, които му трябват. Междувременно мина през къщата на вдовицата, за да ѝ каже, че дядо Кирил много я харесва и ще отиде на другия ден да прегледа асмата ѝ за мана, като многозначително намигна.

Събота и неделя младият доктор живя като върху живи въглени. Не посмя да отиде дори до селската кръчма да си вземе нещо за ядене. В корема му свиреха зурните на девет селски чалгии, но той лежеше на леглото и единственото, което си мислеше, беше: „Ще ме бъде или няма да ме бъде?“

Отговорът дойде в понеделник сутринта. Начело на опашката стоеше баба Елефтерия с нещо завито в шарена кърпа. Лекарят изтръпна. Щом влезе в кабинета, бабата разви бързо пакета – в него се кипреше голяма купа мекички, поляти с домашен мед. Тя погледна лекаря с обожание и тихо излезе. Към обяд влезе вдовицата. И тя носеше нещо, завито в шарена хартия. Разви го мълчаливо пред доктора – ароматът на кекс със смокинови резенчета изпълни кабинета. Жената го погледна с обожание и излезе. Привечер дядо Киро се изтърси в кабинета, изправен като войник, и с многозначителна усмивка хлопна на бюрото на лекаря шише с вино.

— Двайсетгодишно, с букет от специални билки – и му намигна съучастнически.

Само за седмица славата на младия лекар обиколи всички села наоколо. Станеше ли дума за него, всички бяха единодушни:

— Златно момче, доктор за милиони – хвалеха го и жени, и мъже.

А докторът ги гледаше и се усмихваше. При толкова изпит витамин Ц - мъжете в селото грип нямаше да ги хване, докато са живи.

БИЛЕТ ЗА ВЛАКА

Нощта вървеше безшумно по смълчаните павета на малкото морско градче. Седяхме под смокинята с моята приятелка и пиехме вода с лед и магданоз. Говорехме за всичко и нищо, спомняхме си хубави преживени мигове, радвахме се на това, че сме заедно.

Той се появи като привидение в горния край на тротоара. Вървеше безшумно, ризата му се сливаше с притъмняващия полумрак. Спря на вратата мълчалив.

— А, бай Иване, здравей – разпозна го моята приятелка и стана да отвори вратата.

Човекът влезе нерешително.

— Седни, седни – покани го отново Галя.

— Не, не – махна с ръка мъжът. – Аз при вас съм дошъл - и ме погледна. - Вие нали сте писателка?

Усетих бодване под лъжичката.

— Разказвам истории, но не бих се нарекла писателка - признах си откровено.

— Аз затова съм дошъл – нерешително ме погледна мъжът. – Да ви разкажа една история, пък вие да я напишете, че годините си вървят, не искам да я отнеса в гроба. -Уморен съм, години наред ми изяжда отвътре душата – сякаш към вечерта се обърна той.

Галя отиде да простира и аз попаднах във

времето на влаковете, границите, бариерите и любовта, която дава криле, а после ги реже сама.

„Бях на двайсет години, тъкмо се върнах от казармата. В Строителни войски служих и там ме научиха на занаят. Плочки лепях, шпакловки, боядисване, майстор, с една дума. Бързо се разбра как работя и взеха да ме викат хората. Живеех си като истински принц. Само дето си нямах принцеса.

Един ден дойде да ме вика Малин, пияницата от горната махала. Похвали се, че се оженил наскоро. Коя ли грозотия се е прилъгала да го вземе това вмирисано буре, помислих си аз. Ама нали е клиент, уговорихме се и отидох. Така се запознах с Яна.

Усетих ритник в сърцето при първия поглед. Хубава жена, чиста. Кой дявол я беше докарал в това забутано място, където освен три месеца живот през курортния сезон, зимата няма нищо? Не ми беше работата да питам, заработих, а едното око все към другата стая – какво прави тя, какво си говорят с Малин.

Беше на трийсет и две, учителка по биология. Умна, добра, слънчице. Умът ми не го побираше какво прави при този пияница. И защо беше дошла тук чак от Троян?

По-късно от нея самата разбрах, че има дете в един дом, като студентка родила и го оставила. Та Малин бил съгласен да го вземат при

тях и да го гледат, а тя да му роди на него друго. Какъв ад я чакаше, ако знаеше, никога не би си взела билет за този влак.

Ремонтът свърши, а аз все гледах да я срещна някъде, беше ми паднала на сърцето. У дома брат ми се ожени, доведе снаха, не ти е от работа. Изяде го заради моята стая. Ден и нощ мрънкаше, че дете чакат, пък имат една стая, пък аз, ерген, се ширя. Скарах се с брат си, излязох ядосан и – в кръчмата. А там, естествено, Малин.

— Какво са ти потънали гемиите, майсторе? – подхвана ме от вратата.

— Така и така, му казвам, трябва да си намеря дом.

— Ела у дома, вика - имаме свободна стая, а и пари ще ни трябват, нали чакаме да вземем Светлин.

Така отидох да живея там и двамата с Яна живи скочихме в ада. Момченцето ѝ беше добро, ама Малин не можеше да преглътне, че гледа чуждо дете. Все думата „копеле" му беше в устата. Яна мълчеше и преглъщаше, нейните роднини знаеха, че това е дете на мъжа ѝ от първия брак.

Първите месеци нещата вървяха спокойно, после започнаха скандалите. Малин се връщаше от кръчмата и започваше да крещи. Яденето не било топло, по чашата имало прашинка. Пу-

шех на терасата и едва сдържах гнева си. Умирах всеки път, щом загасяха лампата в спалнята. Не знам какво правеше той или какво искаше тя да направи, но чувах тихото ѝ хлипане и неговите псувни до среднощ.

Питах я няколко пъти, но тя само мълчеше, докато един ден се свлече в ръцете ми с ридания:

— Не мога да забременея от него.

Прегърнах я и започнах да галя косата ѝ. Не знаех какво да ѝ кажа, да я успокоя. Само я притисках до себе си. Не разбрах как я целунах. После всичко тръгна като лавина. Не можех да спра, не можеше да спре и тя.

— Хайде да те взема с детето и да заминем заедно – умолявах я аз.

— Не съм си купила билет за този влак - отговаряше тъжно тя. – Ти си на двайсет, аз - на трийсет и две. Как ще погледна хората? Какво ще кажа на майка ми?

— Какво значение имат хората и какво ще каже майка ти? - уговарях я аз. – Ще заминем, имам златни ръце, ще заживеем спокойно.

— Не мога - отговаряше в сълзи тя - и цяла започваше да трепери.

Постепенно нещата се влошаваха. Малин ѝ посягаше, аз влизах и го измъквах навън. Той започна да заключва вратата.

— Не е твоя работа - казваше ми на сутринта и аз стисках юмруци.

Светлин ме гледаше с упрек, сякаш питаше: "Защо нищо не правиш, нали обичаш мама?"

Една вечер разбих вратата и влязох. Негодникът я беше вързал за стол и я удряше. Как не го убих тогава, не знам. Като в мъгла чувах гласа ѝ: „Моля те, спри!"

На сутринта ѝ наредих да си събере багажа по най-бързия начин, а аз ще отида да взема билети за Бургас. Там имах познати, щяхме да се справим.

— Не съм купувала билет за този влак – прегърна ме тя с подпухнали устни. – Обещай да отгледаш Светлин.

По пътя за гарата мислех да мина през районното да подам жалба, но като какъв? Яна не искаше да се дава гласност на връзката ни. Три пъти отивах до вратата на МВР-то, три пъти се връщах. И това ми беше голямата грешка.

Когато се върнах, Светлин плачеше в коридора.

— Мама се затвори в банята, още е там.

Преряза ме право в сърцето. Разбих вратата и изкрещях:

— Бягай у леля Иванка – да викат линейка!

После седнах на пода и заридах. Нямаше да имам право на сълзи, когато дойде лекар.

Беше си срязала вените. Ако знаех какво я очаква после, нямаше да извикам никого. „Неуспешен опит за самоубийство поради психи-

ческа нестабилност“. Това бяха написали гадовете в картона ѝ и мъжът ѝ я изпрати в лудница. Пак го пребих, но той не се оплака на никого. Знаеше, че има защо. И мен трябваше да ме пребият, защото не отидох в районното и не разказах истината.

„Моля те, Ванка, недей!“ Това ми казваше, когато ходех на свиждане и я молех да напусне пияницата.

За този влак с лудницата и аз не бях купувал билет, не бях подготвен за цялата гнусна кал от слухове, измислици и интриги, които малкото градче с удоволствие изсипа върху нея. Все още живеех у тях, гледахме се двамата със Светлин и чакахме да се върне Яна. По цяла нощ мислех какво да ѝ кажа, за да я убедя да се разведе.

На последното свиждане беше по-бледа от всякога. Минаваше месец, откакто бе в клиниката.

— Мисля, че съм бременна – с отчаяние ми съобщи тя.

Прегърнах я радостен, мислех, че сега вече ще се съгласи да прескочи стената и да си купи билет за нашия влак.

— Не мога – каза ми с побелели устни Яна. – За нашия влак никъде не продават билети.

На следващия ден се обадиха. Беше се нагълтала с хапчета преди отново да си пререже вените.

Така и не прескочи стената, не си купи билет за нашия влак. Години наред ме мъчи огромна вина, че и аз не направих всичко възможно тогава. Отгледах Светлин. Не ме питай как взех правата. Колко ремонти съм правил на „големи" партийци, дето не заслужават „здравей" да им кажеш. А можехме да бъдем щастливи. Скоро тя щеше да има рожден ден. Не искам с мен да си иде и споменът за нея. За всички влакове можеш да си купиш билет, ако имаш достатъчно смелост да прескочиш стената."

Мълчах. Душата ми се разкъсваше от разказаната история. Защото и аз имам своята тежка вина за един незакупен билет за влак, който отдавна ме чака.

МОРСКИ ШАХ

(*По действителен случай*)

Ще ви разкажа една чудна история, която въобще не подозирах, че ще ми се случи. Мислех, че подобен род неща са пълни измислици и се случват само в приказките на принцесите или в сценариите на филми, родени от нечии блянове. Но (ах, да, винаги има едно „но"), както често се случва в живота, той обича да ни поднася изненади и да ни изпитва, оставяйки ни неподготвени и така изваждайки най-доброто и естественото от нас. Та така се случи и с мен.

През пролетта, когато всичко живо полудява, а аз отново бях сама, разбирайте – нямах любим, запълвах дните от най-дългоочаквания за мен сезон с всякакви разходки навън. Един ден дойде покана да се присъединя към група орнитолози, които вече са опънали палатки и навеси в рибарниците край село Петърч и опръстеняват птици. Като любител орнитолог, тази идея веднага ме спечели и започнах да се подготвям. Все още нямах палатка, нито спален чувал и нямаше да мога да се насладя на пълен уикенд на това местенце, но какво пък, щях да отида в събота, да се прибера и в неделя да

отида пак. Речено-сторено.

Напълних раницата със сандвичи (*аз съм един вечно гладен човек*), вода, тефтер за записки, задължителния бинокъл и още по-задължителния фотоапарат. Заредих батериите на телефоните и реших да звънна на една приятелка, която вече беше там, за да питам дали някой има нужда от нещо. Чух се с Божидара и от дума на дума на нея ѝ стана ясно, че определено искам да пренощувам, за да спестя пътя, но пък нямам спален чувал и палатка. Тя веднага предложи да спя в нейната, а пък един приятел, Светлин, дочувайки разговора ни, предложи да ми осигури и завивка за хладната нощ над рибарниците. Широка усмивка грейна на лицето ми! Ето, че без да предположа, нощувката ми в селото беше уредена!

Видях се с едно момиче, което ми предаде още същата вечер спалния чувал. Тогава още не знаех, че скоро с нея ще се видим отново и ще си допаднем, като едни видни шоколадови хора (*нали ви казах, аз съм един вечно гладен човек, особено за шоколад!*).

На следващия ден трябваше да преодолея разстоянието София - Петърч. Да, някой, който разполага с кола, ще си каже – а, какво пък толкоз има за преодоляване – скачаш в колата и след 40 минути си там! Да, ама не! Когато разчиташ на градския и извънградския транспорт,

нещата коренно се променят. Ах, какви тиради имам само за този градски транспорт! Това вълшебно място, което те събира за определено време с неопределени хора, този остров от ходещи маски, тази невъобразима маса от бавно стелещи се остатъци от сапунени миризми (*чиято скорост се увеличава, ако им стоиш на пътя*) и такава безкомпромисна преса, взимаща и дъха ти, и въздуха ти, и цялата ти душа!

Пътувах три часа. Е, нищо! Какво са те пред това, което ме очакваше! А там ме очакваше не само орнитознанието и Божидара, а и Светлин! Да, нали ви казах, че през пролетта всичко живо полудява. Та и аз така! Плюс това пролетта си е моето време – тогава съм родена, тогава се чувствам най себе си, тогава обожавам да обикалям сред природата и да напълвам до преливане всяка своя клетка с виното на зараждащия се живот. Не е нужно и да споменавам, че Светлин не ми беше безразличен и много се радвах, че именно той предложи да услужи със спален чувал, а и цялото ми същество тръпнеше от удоволствие, че отново ще се видя с него.

След три часа маратонките ми благополучно стъпиха на Петърчова земя и тръгнах да търся черния път към рибарниците. Отново по телефона ме упътиха накъде трябва да вървя, но, разбира се, аз обърках посоките. Видях два

бели щъркела от много близо, но не се осмелих да извадя фотоапарата и да ги снимам, тъй като предпочетох да оставя онези, вътрешните, душевните очи, да се насладят на прекрасната гледка. Единият от двойката щъркели прелиташе до близкия двор, откъдето взимаше клонки, за да укрепи гнездото. След като повървях петнайсетина минути, започнах да се съмнявам, че съм на прав път и попитах хората в един двор дали знаят накъде са рибарниците. Те озадачено ме погледнаха и сякаш за първи път чуваха, че край тяхното село има такива. Поговорихме си малко, след което се върнах обратно. Полюбувах се отново на щъркелите и най-сетне поех по правилния път. След още един телефонен разговор, разбира се! Така е, като за първи път отиваш на непознато място! След още петнайсетина минути Божидара ме пресрещна до първия рибарник.

Веднага открих, че не съм се обула подходящо. Въпреки, че вече беше 10 часа, тревата беше висока и мокра, и един чифт гумени ботуши определено ѝ подхождаха повече. Без да се замисля, си намокрих краката и с Божидара тръгнахме към палатките. По пътя се спряхме да погледаме една нутрия, която беше излязла на сушата, вероятно за да се припича на слънце. Стараехме се да не мърдаме рязко, за да не я подплашим. Това не беше проблем, защото,

когато се движиш бавно, тя не те забелязва. Миг след това стигнахме лагера и се присъединихме към останалите, които вече опръстеняваха птици. Хвъркатите биваха хващани в орнитологичните мрежи, поставени на стратегически места така, че да не ги забелязват птиците в полет. На всеки час се проверяваха дали нещо не се е хванало. Ако намерехме птица, то внимателно я отстранявахме от мрежата и я слагахме в платнена торба, а след това пристъпвахме към измерванията и попълването на всички данни в дневник. Накрая птицата се опръстеняваше, като за всяка птица имаше определен размер пръстен, нищожен като товар, както е часовникът за човека, например. И ги освобождавахме! Най-любимата за мене част. Светлин беше край мен през цялото време и се предавах като ледена висулка от отдавна изоставена стряха на топлата прегръдка на пролетта му. А в неговия поглед имаше такава топла и пъстра пролет, че аз горях от нетърпение да се озова сред нея и да изгубя там всяка своя пияна клетка, всеки свой кичур коса и всеки свой дъх! Аз също бях край него, но не прекалявах. Нямаше да се давам тъй лесно, я!

Вечерта дойде много бързо. Всички се бяхме скупчили като нощни пеперуди край светлината на навеса. Говорехме и се смеехме край вечерята на масата, а аз изяждах доволна по-

редния си сандвич и гризках едро нарязаните пресни краставици. Никак не подозирах, че след броени минути ще имам пълна самостоятелност със Светлин, но когато един по един всички тактично започнаха да се прозяват, защото цял ден се бяха наслаждавали на нескритите ни закачки и задявки, и им беше станало ясно накъде вървят нещата, и да напускат светлите очертания на навеса, ми се изясни, че ние двамата оставаме сами. Е, имаше и комари, от време на време подухваше и слаб студен ветрец и ни бяха зяпнали хиляди звезди, но на кого му пукаше. Най-сетне имах възможност да поговоря с него, да се опия от очите му и да се сгуша в обятията му като непослушно хлапаче, което е ожулило коляното си.

Още докато се разотиваха другите, нашите два стола бяха преместени с лице към необятната шир на полето и небето и се озоваха един до друг. Никак не се притесних. Е, добре де, малко ми беше притеснено и неловко – все пак за първи път с него бяхме напълно сами. За да скрия неудобството си, гледах към небето с широко отворени очи и говорех ли, говорех... Знаете как е. Човек се притеснява и за да прикрие това, не спира да върши някакви неща. При мен беше говоренето. И тогава забелязах, че на небето имаше почти оформена решетка за игра на морски шах и Луната тъкмо се наме-

стваше в едно от полетата, съвсем като подкана за начало на игра. И тогава замечтано казах, че сега трябва да минат още два самолета и да оставят своите следи, за да се завърши решетката и да започне играта. Светлин погледна към нея и потвърди с лека усмивка това. Седяхме един до друг, вперили погледите си нагоре, наместо да ги вперим един в друг. Но за момента това напълно ни стигаше и угасяше пламъка на неудобство, който се вихреше палаво между нас. Така и не разбрах кога минаха още два самолета и то точно там, където трябваше. А Луната се беше преместила в следващото поле. Изведнъж почти извиках, че вече имаме решетка за игра на морски шах и веднага стартирах (нали съм си нетърпелива и се паля от нищото) първата игра. Използвах луната и нейната позиция в момента. Светлин се увлече веднага и побърза да сложи в друго поле своя хикс. Кой можеше да повярва – играехме небесен морски шах, поднесен от случайността само за нас двамата!

Последните лягащи си лагерници вече се подсмихваха под мустак и бързаха да се скрият в палатките си. А ние вече играехме втората си игра. Луната отново се беше преместила и този път отстъпих „фигурата" ѝ на Светлин. След третата игра, която той любезно и уж без да иска, ми подари, самолетните следи почти бяха изчезнали и не можехме да играем повече. Ще

кажете, ах, каква чудесна разтапяща ледовете на сближаването случка, но не стана така. Ние продължихме да седим един до друг (*междувременно бях донесла едно одеяло и вече бяхме завити под него*), вперили погледи в небето – той - своя топъл и пролетен взор и аз - моя щастлив и тихо кротнал се като коте. Мълчахме и бяхме в плен на това, което ни се беше случило току-що. Та кой може да се похвали с игра на морски шах с луната и следите на самолетите, когато около теб нощта танцува, комарите звънтят в ушите, а до теб седи момчето, към което питаеш най-мили чувства? За друго даже и не помислихме.

Миг след това Светлин склони глава на рамото ми. И още един миг след туй, аз склоних своята на неговата. В този, за мен продължил цяла вечност, при това цяла приятна вечност, момент, останахме така близо един до друг, както никога преди, а и след това, не сме били.

Миг след това решихме, че вече трябва да си лягаме, всеки в своята палатка, и погледите ни, доскоро вперени в небето и навътре в себе си, се затвориха за почивка. Неговият – топъл и пролетен. И моят – щастлив и тихо кротнал се като коте.

СЪВСЕМ ОБИКНОВЕНИ СЛУЧКИ

1. АНГЕЛСКА ЗОРА

Беше поредната прекрасна сутрин, когато Слънцето лъщеше ярко над морето, любувайки се като в огледало на безподобното си отражение, докато възпламеняваше кристалната, солена вода в сапфирени, изумрудени и златисти нюанси. През това време сияещите му лъчи като стихийни, жарки искри моделираха увенчаната му с корона прелестна фризура и така манифестираха недостижимото му могъщество. Вълните пък обичливо и смирено милваха нозете му с ефирните си длани, надявайки се да заслужат симпатията му. Безспорно Властелинът на небесата представляваше онази божествена, космическа муза, която сътворяваше живота и осигуряваше изобилието на света. От друга страна за него не съществуваше по-безпределно удовлетворение от радостта да съзерцава блаженството, изписано върху лицата на любимите си земни чеда. По тази причина влагаше всевъзможната си сила и енергия, за да изброди върху всеки печален поглед ведра усмивка.

Както винаги, така и през това чудесно лятно утро Повелителят на светлината господстваше гордо над селенията си. Развличаше се благодарение на чародейна хармония, с която го възхваляваха чайките и благославяше човешките си рожби посредством превъзходна слънчева атмосфера. Независимо от ранния час, хората вече покоряваха плажа с идеята да се насладят и да оползотворят вълшебния простор. Сред наплива от летовници се оказа и една възрастна дама, която стоеше на брега и съзерцаваше пленителната морска панорама. Жената беше заровила босите си ходила в топлия, мек пясък, докато блестящите ѝ тюркоазени очи пленяваха съвършенството на целия омаен пейзаж. В същото време палавият бриз закачливо галеше прошарените ѝ коси и заглаждаше бръчките по целуваното от съкрушителните години лице.

Внезапно, докато овладяваше съвършенството на дивния, възхитителен обзор, се почувства зле. Един юноша, който минаваше наблизо, побърза да ѝ помогне:

— Госпожо, добре ли сте? - попита я загрижен той.

— Напълно – отвърна старицата, съвземайки се.

— Изглеждате ми бледа и отпаднала?!

— Развълнувах се, затова леко ми прилоша! – обясни немощно тя. – Ще се ободря в мига,

щом го приветствам отново!

— Кого? – учуди се младежът.

— Изгрева, разбира се! - заяви ентусиазирана непознатата. - От години не съм посещавала това място, а то е много специално за мен, също колкото и самата зора!

Докато момчето я наблюдаваше с недоумение и слушаше, подразбра за един привлекателен млад мъж, който беше навил крачолите на панталона си до коленете и вървеше безгрижно по брега. Изглеждаше весел и жизнерадостно си подсвиркваше някаква незнайна мелодия. В лявата си ръка носеше памучната си риза, а с другата държеше вестник, в чието съдържание непрекъснато се зачиташе. Провокиран от затруднение, с което не успяваше да се справи сам, се наложи да потърси съдействие от човека насреща му:

— Издирвам местоположението на ето този клуб за танци – обясни той, показвайки на случайния минувач обявата за работа. – Собственикът се нуждае от специалист за стопанисване на материалната база и ме одобри. От друг град съм, затова не знам къде точно трябва да отида.

Следвайки посочените указания, странникът лесно можа да намери сградата. Щом влезе, забеляза, че репетицията беше започнала. Неусетно един висок, слаб особняк с права коса,

вързана на опашка и изпито лице ненадейно го подмина, отправяйки се към сцената. Младежът го настигна, за да попита за директора:

— Аз съм този, който се разпорежда за всичко тук – обясни намръщен мъжът.

— Значи търся именно Вас. Става дума за работата. Обадих Ви се преди няколко дни по телефона и ме наехте по спешност на мястото на пострадал Ваш служител.

— Лъчезар, нали? – досети се уредникът.

— Точно така.

— Слушай, Лъчезаре. Аз съм хореографът на тази трупа и режисьор на спектакъла, който предстои да бъде представен пред много важна аудитория. От заключението на журито зависи бъдещото развитие на клуба. По тази причина съм много взискателен и претендирам за максимални усилия от всички. В това число влиза и поддържащият персонал. Следователно ако имаш намерение да се трудиш усърдно, чувствай се добре дошъл, ако ли не... изходът е отзад.

Лъчезар веднага остави багажа си и запретна ръкави, демонстрирайки безусловно желание да действа начаса:

— Чудесно! Засега стой тук и наблюдавай, за да придобиеш представа относно задълженията си. Ще те повикам, щом ми потрябваш.

Тогава управителят застана пред сцената и започна да дирижира постановката, наставля-

вайки властнически артистите. След миг се разкрещя бесен, понеже някой липсваше:

— Анимира? Къде се изгуби това момиче? Защо не е на мястото си?

Изневиделица въпросната персона се появи:

— Клюките и шегите могат да почакат и до после – подметна саркастично той по повод небрежността ѝ, повдигайки с иронията си настроението на останалите.

Девойката се усмихна свенливо и веднага се включи.

Лъчезар онемя още в мига, щом я съзря. Тя го заслепи с изяществото и финеса си, със съблазнителната си фигура и грациозните движения, които обрисуваше, докато танцува. Безвъзвратно го омагьоса с миловидното си ангелско лице и с блестящите си тюркоазени очи. Също така се прехласна по свилените ѝ коси, които природата грижливо бе обагрила в огнени краски. Неоспоримо Анимира изглеждаше божествена и представляваше едно невинно и наивно създание, което влагаше целия си потенциал в изпълнението си. Същевременно с това благата и усмивка издаваше нейната непринуденост и добродушие.

Докато я съзерцаваше, Лъчезар се оказа обезпокоен от друга личност, чийто презрителен поглед изразяваше враждебност и ненавист по отношение на красавицата:

— Това е Анимира, както вече предполагам, си разбрал - заяви язвително особата. - Тя е протежето на нашия хореограф Сава Фучеджиев, който я толерира и не престава да я превъзнася. Дори ѝ възложи водещата роля. Аз самата не съм по-малко способна, но той избра нея. Безспорно е много хитра и винаги успява да се понрави на хората, привличайки ги на своя страна.

Младежът наблюдаваше завистницата объркан:

— Аз съм Моника, между другото - представи се любезно тя.

— Лъчезар – отвърна ѝ почтително той, ръкувайки се с нея.

Ненадейно управителят Фучеджиев ги повика и двамата на подиума. Нуждаеше се от Моника за следващото действие, а Лъчезар трябваше да подреди декорите. През това време на сцената настъпи същинска суматоха. Сърдити, танцьорите започнаха да протестират поради неоснователните упреци и непрестанните претенции от страна на сприхавия хореограф. Негодуваха, защото тиранът ги принуждаваше да преповтарят безспирно все едни и същи съчетания. Единствено Анимира изглеждаше бодра и жизнерадостна, понеже танцът я правеше щастлива. Реално тя му се отдаваше напълно с надеждата да се прослави.

Лутайки се по трибуната, тя и Лъчезар случайно се срещнаха:

— Вие сте новото попълнение в екипа ни, нали? – заговори го общително тя.

— Лъчезар – представи се младежът, подавайки ѝ уважително ръка за поздрав.

— Анимира – произнесе името си тя, вдъхновявайки го с благозвучието на гласа си.

— Знам.

— Така ли? - изненада се приятно тя.

— Всички само за Вас говорят. Твърдят, че сте сензацията на спектакъла.

— Нима? - усмихна се девойката, възгордявайки се. - Радвам се, задето съм толкова известна, макар и за момента все още неоснователно.

— Ще успеете. Уверен съм в това.

— Дано - отвърна лъчезарното момиче, след което се върна към задълженията си.

Вечерта, когато приключиха с репетицията, всички от състава отидоха в едно заведение на плажа. Анимира ги подсети да поканят и новия си колега, който доволен прие. Вкупом се забавляваха до късните часове с изключение на него, понеже той предпочете да неглижира изкушението на ритмите, любувайки се на очарователната Анимира от дистанция:

— Очите ти те издават, че я харесваш - обезпокои го със своята злонамереност Мони-

ка. - Възхищаваш ѝ се, нали? Не съм учудена! Нея всички я обожават, само дето не разбирам, защо?! Реално не притежава изключителни качества.

Лъчезар презря Моника заради нейната жлъч, но не я наскърби, понеже възпитанието не му позволяваше. Въпреки това наглостта ѝ го смущаваше и за да се спаси от нахалното ѝ присъствие, тръгна към бара. Прекосявайки подиума, пред него изневиделица се появи неустоимата и пламенна Анимира, която го провокира със своята енергичност. Младежът се поддаде на магнетизма ѝ и двамата споделиха един вълнуващ, трепетен миг заедно в незабравим танц.

На сбогуване артистите се качиха в колите си и заминаха. Единствено Анимира взе под внимание обстоятелството, че Лъчезар не разполага с автомобил и отзивчиво му предложи да го закара до вкъщи.

Когато пристигнаха пред квартирата му, той радушно ѝ благодари за услугата:

— За нищо - отвърна му приветливо девойката. - До утре – промълви тя, след което му пожела лека нощ и потегли.

Лъчезар гледаше след нея, докато я загуби напълно от поглед. В следващия момент, когато възнамеряваше да влезе във входа, го пресрещна Моника:

— Какво правиш тук? – ядоса се той.

— Проучих адреса ти и реших да те навестя - отвърна му невъздържана тя.

— А защо си решила, че искам да ме посетиш?! – изрази недоволство спрямо дързостта ѝ младежът.

— Да, но да танцуваш с Анимира, нямаше нищо против?! - разлюти се обожателката му.

— По-добре си върви, преди някой де те е видял, че ще се злепоставиш!

— Това аз го решавам! Все пак, щом ще говорим за благоприличие, не аз качвам в колата си мъже, с които току-що съм се запознала!

— Това беше просто един жест.

— Или непристойна постъпка?!

— Завистта ти те заслепява!

— А теб - твоята доверчивост! – развика му се обезумяла Моника. - Анимира не е толкова идеална, за колкото я смяташ!

Лъчезар обаче нямаше намерение повече да слуша крясъците ѝ, затова я отмина и се прибра.

На другия ден отиде на работа ентусиазиран, защото отново щеше да види изумителната актриса, а от изражението на лицето ѝ разбра, че не ѝ е безразличен.

Вечерта я изчака на изхода и я покани да излязат заедно. Тя нямаше неотложен ангажимент, затова прие.

Докато двамата вървяха по плажа, унесени в увлекателен разговор, не усетиха как слънцето се сгуши зад хоризонта, овластявайки нощта. В онзи сюблимен момент, независимо от оживлението на курортистите, младежите се чувстваха единствени сред обаятелния морски рай, който ги провокираше да разкрият копнежа си един към друг. Вглеждайки се в очите ѝ, които подсказваха, че го желае, Лъчезар дръзна да я целуне. Безкрайно развълнувана от любовния му порив, тя откликна на признанието му с взаимност. Сърцата им трепетно залудуваха под шума на вълните, упоени от медовината на любовта.

На следващата сутрин Лъчезар се яви на работа по-невъздържан и амбициран от всякога. Фактът, че ще срещне любимата си, го обнадеждаваше и го правеше нетърпелив. За нещастие обаче стана свидетел на грозен спор между нея и Моника, причиняващ тревога дори на самия организатор Сава Фучеджиев:

— Дами, моля ви, престанете с кавгите и да работим – опитваше се да ги усмири отчаяният хореограф, който макар и всеизвестен деспот, се оказваше безсилен спрямо женската злъч.

— Не мога да работя при такива условия – оправдаваше се обезсърчена Анимира. – Онази не престава да се заяжда с мен, целейки да създаде скандал! Търси най-дребния повод

за това! Ревността и озлоблението ѝ към мен замъгляват разсъдъка ѝ! Не е склонна да преглътне обстоятелството, че съм по-талантлива от нея и затова ти избра мен!

— Чуйте я само! – иронизира я подстрекателката. - Аз смятах, че само е престорена лицемерка, а тя била и горделива фукла! – обиждаше я двуличницата, надявайки се на погрешен ответ, за да я изложи пред приятеля ѝ.

— Невъзможно е да си сътруднича с човек, който ме наскърбява по този начин! – заяви огорчена Анимира на Сава Фучеджиев, който винаги заставаше на нейна страна, подтикнат от користни подбуди.

— Настоявам да сложите край на противоречията си и да репетираме! – застави ги режисьорът, след което нападна Моника с упреци. – Престани вече да се преструваш на жертва, укорявайки Анимира за всичко! Съвсем не си невинна!

— Позволяваш си да ме обвиняваш ли? – избухна провокаторката.

— Предупреждавам те за последен път, понеже и преди си пораждала подобни зрелища! Или се примири с положението, че Анимира е избраната, или...

— ...или какво? – настоя да узнае края на заканата му Моника.

— ...или си събирай вещите и си заминавай!

Анимира ми е необходима, докато теб мога да те заменя с всяка друга.

Моника освирепя и завладяна от неописуемо себелюбие, предпочете да напусне, вместо да преглътне този горчив залък. На слизане от сцената, дали съзнателно или неволно, се блъсна в конкурентката си, която стоеше в края на подиума. Анимира залитна назад и падна по стълбите с писък. Случилото се потресе всички, но за разлика от останалите, Лъчезар действа моментално. Втурна се към нея, вдигна я на ръце и заедно с Фучеджиев я откараха в болницата.

След прегледа стана ясно, че десният глезен на Анимира беше сериозно изкълчен. Възстановяването му предполагаше време, с което тя не разполагаше. Така въжделенията ѝ за грандиозна изява се сгромолясаха.

— Това е фатална катастрофа! – вайкаше се Сава Фучеджиев, докато двамата с Лъчезар чакаха отвън.

— Уточни се. Бедата сполетяла Анимира ли, или поражението на собствените ти планове? – намекна младежът, възмутен от отношението на безскрупулния си работодател.

В отговор егоистичният циник го удостои с презрителен поглед, изразявайки позицията си:

— Преотстъпвам ти правото сам да ѝ съобщиш новината - заяви бездушно той и бързо

напусна болницата.

Когато докторът разреши посещения, Лъчезар влезе при пострадалата. Завари я разплакана и бледа:

— Всичко пропадна! - промълви с насълзени очи тя. – Край! Приключи още преди да е започнало!

Съпричастен към страданието ѝ, любимият ѝ побърза да я утеши, като я прегърна. Напълно осъзнаваше, че е безсилен да облекчи мъката ѝ или да поправи злополучието. Можеше единствено да я подкрепя, окрилявайки я с обичта си.

Щом състоянието ѝ се подобри, Анимира се прибра да довърши лечението си вкъщи. През това време Лъчезар постоянно я навестяваше, за да се грижи за нея. Докато укрепваше, тя не загуби надежда, че ще успее да се възстанови преди представлението. След като осъзна коварната необещаваща действителност, пожела поне да научи името на заместничката си. Приятелят ѝ умело успяваше да я заблуди до нощта на премиерата, когато постановката непредвидено се излъчи пряко по телевизията. Гледайки я в дома си сама, девойката узна самоличността на дубльорката и остана поразена. Въпросната персона се оказа самата Моника. Бясна, Анимира грабна жилетката си и излезе навън. Беше толкова афектирана, че независимо от лекото накуцване, натисна газта на колата и потегли.

Щом пристигна на площада, където се провеждаше спектакълът, отиде право зад кулисите. Издири Лъчезар и изля целия си гняв върху него:

— Защо ме излъга? - упрекна го тя. – Мислех, че мога да ти имам доверие, а ти ме подведе! Огорчи ме и ме разочарова! Безспорно не си човекът, за когото те смятах!

— Съжалявам, задето се преструвах – направи опит да ѝ се извини той. – Ако ти бях казал истината, със сигурност щеше да ти стане още по-болно, а не исках да страдаш!

— Колко достойно от твоя страна! – иронизира го тя. – Е, можеш да се гордееш със себе си, понеже благодарение на теб сега се чувствам още по-зле! Всички ме предадохте, ...но най-много ме нарани ти!

Изневиделица се появи и Сава Фучеджиев:

— Анимира, ти какво търсиш тук?

— Аз съм в правото си да задавам въпроси! Спестих ти явен позор, като не повдигнах обвинение, а в замяна на великодушието си получавам удар с нож в гърба!

— Бизнес, нищо лично – отвърна безцеремонно режисьорът. - Нямаше време да ти търся заместничка, а единствено Моника владееше композицията ти.

В този момент споменаваната от тях личност, въпреки посредственото си изпълнение, успя да покори публиката. Бурно аплодирана

от зрителите, тя тържествено напусна сцената. Безспорно Анимира беше много по-даровита, но съдбата несправедливо ѝ отне полагащия ѝ се шанс. Освен това към неволята ѝ се причисли и очевидното удовлетворение от страна на Сава Фучеджиев относно постигнатия триумф:

— Дошла си да ме поздравиш ли? – възползва се от присъствието ѝ Моника, за да демонстрира превъзходството си. - Нямаше нужда, но все пак благодаря!

Анимира я гледаше свирепо, опитвайки се с невъобразими усилия да овладее яростта си:

— Отведи я от тук, докато не е последвало още някое нещастие – рече Сава Фучеджиев притеснен на Лъчезар.

Анимира обаче отказваше да си тръгне. Тя жадуваше за разплата:

— Преживей факта, че загуби. Проумей, че аз придобих популярност и станах знаменитост, а не ти!

Безочието ѝ необратимо разяри Анимира. В такъв момент, при подобни обстоятелства човек трудно можеше да запази самообладание и да действа адекватно. Първичната реакция предполагаше физическа саморазправа:

— Анимира, опомни се! - опитваше се да я вразуми приятелят ѝ. - Не се поддавай на нейната злонамереност! Тя точно това цели! Иска да се измъчваш! Не виждаш ли колко е жал-

ка и вместо да ликува заради уж грандиозната си изява, тя се наслаждава на нещастието ти! Отстъпи ѝ незаслужената възхвала и продължи напред! Независимо, че животът ти отне тази възможност, то убеден съм, ти е предопределил друга много по-обещаваща участ!

Любимата му го погледна с насълзени очи. Макар и обезверена, вслушвайки се в обнадеждаващите му слова, някак си се усмири. В този момент, въпреки забраната, един безразсъден моторист профуча край тях с бясна скорост. Всички наоколо изтръпнаха от ужас. Дадоха си сметка, че ако Анимира беше действала импулсивно, посягайки на съперницата си заради обидата ѝ, то водачът неминуемо щеше да прегази озовалата се на пътя му вследствие на удара Моника.

В този кардинален момент, докато очевидците осмисляха ситуацията, Лъчезар се обърна към съкрушената си приятелка:

— Хайде, да вървим - рече ѝ той. - Нямаме повече работа тук. Има много по-изключителни неща, които ако ме последваш, ще ти покажа.

Угнетената девойка без колебание прие протегнатата ръка и загърбвайки всичко лошо, последва любовта.

Младежът я заведе на плажа:

— Това място е наистина необикновено! – заяви въодушевен той, докато крачеше бос по

хладния пясък.

— И какво му е толкова уникалното? - недоумяваше тя. - Всеки божи ден идваме тук и всичко е все едно и също.

— Напротив! – възрази Лъчезар. – Мога да те убедя в обратното! Различно е, защото всеки следващ миг е неповторим спрямо предходния и представлява едно ново начало! Ти например приключи със стария си живот и започваш отново!

— Чудя се защо ли виждам пред себе си само мрак и никаква светлина?! – терзаеше се момичето.

— Понеже слънцето все още не е изгряло, но когато това се случи, повярвай ми, ще откриеш своя бъдещ хоризонт!

Анимира изглеждаше унила и не споделяше възторга му. С цел да я ободри, той я покани на танц:

— Извини ме, но точно в този момент нямам никакво настроение! Освен това кракът ми не се е възстановил напълно!

Лъчезар обаче не се отказа от намерението си. Беше готов на всичко, за да повдигне настроението ѝ. По тази причина отиде и ѝ помогна да се изправи:

— Да, но няма музика – измисли друго оправдание за отказ тя.

— Нима не чуваш чайките?! Заслушай се,

пеят прекрасно, а морето им акомпанира!

— Чувствам се някак неловко! – отвърна смутена Анимира.

— Не бива! – поправи я Лъчезар. - Природата е безпогрешна! В нея няма нищо смущаващо!

Тогава той я прегърна нежно и я понесе в ритми, които до този момент бяха напълно непознати за нея. Сърцето ѝ заби лудо и след миг усети как двамата, притиснати един в друг, се въздигат плавно над Земята. Неусетно Слънцето започна да изгрява и девойката видя, че се носи над морските вълни в обятията на своя любим, който размахваше волно великолепните си ангелски крила на фона на златозарната зора. Анимира онемя от удивление, осъзнавайки случващото се чудо. Проумя, че запознанството ѝ с Лъчезар не беше случайно. Той се оказа висш пратеник, призован да я избави от гибел. Спасена и постигнала бленувания душевен мир, тя се сгуши в обятията на своя закрилник, притвори клепачи и му се довери напълно.

В мига, щом отново отвори тюркоазените си очи, по повехналите ѝ страни се стекоха радостни сълзи:

— Значи причината за състоянието Ви са трогателните спомени? – проумя повода за неразположението ѝ юношата, изслушал тър-

пеливо разказа от младите ѝ години до край. - Тогава няма смисъл повече да се тревожа за здравето Ви!

— Ни най-малко – увери го Анимира. – Съпругът ми е наблизо и заедно с останалите от семейството пристигат насам. Подтикната от сантиментални подбуди, умишлено ги изпреварих. Просто имах нужда да си припомня онзи вълшебен миг, който предопредели и осмисли целия ми живот!

Преди момчето да сподели мнение, родните на старицата я повикаха. Тя се сбогува сърдечно с него, след което последва близките си.

Докато младежът съзерцаваше морето замечтан, се появи приятелката му:

— С какво ти досаждаше онази? – подхвърли подигравателно момичето по адрес на възрастната дама. - Натрапваше ти старомодните си разбирания ли?

— Напротив – опроверга я той. - Накара ме да се замисля!

— Върху какво? – учуди се тя.

— Върху живота.

Девойката го погледна с неразбиране, след което лекомислено заяви:

— Стига сме си губили времето с излишни разсъждения! Хайде да вървим!

Хвана ръката му и го заведе при останалите, които отдавна се забавляваха.

2. РАНЕНИТЕ НЕ ПЕЯТ

На свечеряване талантливият и предприемчив Венцислав Коев се прибираше от културен семинар. Докато възхитителната природа го заслепяваше през прозореца на автобуса с изумителните си чудеса, той копнееше за своята приятелка и си припяваше любимата им песен. Девойката се казваше Розалия и по изящество безспорно превъзхождаше дивното цвете, на което беше кръстена. Тя категорично изумяваше с бялата си порцеланова кожа и пленителните си сини очи. Дългите ѝ кехлибарени коси ухаеха на ванилия, а апетитните ѝ рубинени устни изкушаваха с аромата на амброзия. Младежът си припомни първия път, когато я съзря. Мигновено се влюби в нея. Освен с грацията си, тя го покори със скромността и обноските си, затова той се окуражи да я завоюва. В едно от междучасията се престраши да я заговори, а след училище я придружи до дома ѝ под претекст, че живее в същата посока. Продължи упорито да я ухажва и не след дълго спечели сърцето ѝ. Никога нямаше да забрави онази вълшебна вечер, когато я целуна под звездите. Усети я как трепна от вълнение в ръцете му, отвръщайки на чувствата му. Оттогава двамата официално се превърнаха в двойка и станаха неразделни.

Семинарът непредвидено наруши блажената им идилия. Докато отсъстваше, Венцислав разбира се не пропускаше възможност да ѝ се обажда. Въпреки желанието си се затрудняваше, защото общежитието разполагаше само с един телефон, а градските кабини бяха или препълнени, или повредени. По тази причина двамата влюбени много рядко се чуваха и младежът не долови рязката промяна в поведението ѝ. Дори не се усъмни, когато ѝ съобщи часа на пристигането си, а тя се оправда, че е болна и не може да го посрещне. Преизпълнен с желание да я навести и загрижен за здравето ѝ, купи разкошен букет от прекрасни бели рози, след което се отправи към дома ѝ.

Вървеше целенасочено и устремено, но щом пристигна, покъртителна гледка го съкруши. Стана свидетел как финото му добродетелно цвете без свян отдаваше целомъдрените си устни на друг. Венцислав разпозна съперника си. Казваше се Диан Медаров и учеше в другия клас. Поради факта, че произхождаше от заможно и високопоставено семейство, всички момичета го обожаваха. Изглежда късметлийката, успяла да го омае, се оказа почтената и стеснителна Розалия.

Ненадейно, докато фаталната красавица флиртуваше с настоящия си партньор, забеляза предишния, когото безсъвестно бе предала и

се смути. Младежът запази самообладание въпреки агонията, която тровеше душата му наред с потъпканата чест. По отношение на измяната ѝ, освен с презрение, той отвърна, като грубо захвърли прелестните цветя и си тръгна.

На другия ден, отивайки на училище, не прикри ненавистта си към Розалия. Отношението му видимо не изненада никого, понеже явно всички вече знаеха за низостта ѝ.

В мига, щом преподавателката влезе, предложи да започнат часа с песен. Учителката беше една от онези напредничави педагози, които прилагаха нови похвати за по-ползотворното усвояване на материала. Основно смяташе, че доброто настроение е съществен фактор за тази цел:

— Приятната мелодия винаги избистря съзнанието от неприятните мисли и прогонва лошите спомени. Одухотворява човека, като му помага да забрави и прости всички обиди и вреди, които са му били причинени.

Забелязвайки изтерзания Венцислав, посочи него.

Младежът инстинктивно погледна с пренебрежение към гузната Розалия, след което гордо заяви:

— За другите не знам, но аз специално, не че не мога..., а не искам да пея!

3. ПОСЛАНИЕТО НА ЦВЕТЯТА

Когато Владислав Боев се прибра тъжен и обезсърчен, виждайки го, съквартирантът му Красимир достигна до следното заключение:

— Изглежда посещението ти при Камелия не е минало много добре?! Прав ли съм?

— Напълно - отвърна унилият студент.

— Подари ли ѝ цветя, както предварително беше решил?

— Купих ѝ най-прелестния букет от изумителни камелии, дивни като самата нея и въпреки това тя ме отблъсна.

— Защо? Не разбирам - недоумяваше приятелят му.

— Когато я изненадах, заяви, че подобен жест на уважение и обич не я удовлетворява. Помислих си, че съм сгрешил в избора си на цветя. Развълнувана ми отвърна, че са чудесни, затова не проумях мотива ѝ да ме отхвърли! Обясни, че не те са проблемът, а онзи, който я омайва с тях. Каза, че красотата им е безспорна, но не е уверена в сериозните ми намерения. След като била наясно с репутацията ми на безотговорен ухажор, подозирала искрените ми чувства. Нека ти цитирам думите ѝ: „Пленителността на цветето е явна и истинска, докато честността на човека винаги подлежи на съмнение."

МАРСИАНСКА АФЕРА

„По всяка вероятност по-добрата част от човечеството никога няма да загине - тези хора ще се прехвърлят от едно слънце на друго, докато те угасват. И затова няма да има край на живота, на интелекта и на усъвършенстването на човешкия род. Неговият прогрес ще бъде вечен." К. Циолковски

„Елизия-1" се подготвяше за излитане. Командир Райън започна проверката.

— Компютри включени!

— Да, сър, компютри включени! – отговори първи помощник Адам Смит.

Четиричленният екипаж включваше всички уреди, наблюдаваше многобройните монитори, светваха лампички в различни цветове.

— Запалване на основните двигатели!

— Запалване на основните двигатели! – потвърди помощник-командирът.

— Запали реактивните двигатели!

— Да, сър! Реактивни двигатели в действие!

Командир Франк Райън бе физик, астроном и летец от авиацията на Съединените Щати. Втори астронавт Смит беше биолог-генетик.

Дълго време се провеждаше подбор за членове на мисия „Марсианска афера“. За първи път хора щяха да стъпят на Марс, дори се предвиждаше да живеят там дълго време. Астронавтите трябваше не само да са физически и психически здрави, но трябваше да умеят да вземат бързо важни решения, да оценяват рисковете и да поемат отговорност за решенията си. Да са подходящи за екипна работа най-вече. Десетилетия биваше подготвян най-добрият космически кораб за първи полет с човешки същества до Червената планета. „Опортюнити“ и други станции от години проучваха мястото за пребиваване на земляните. Предвиждаше се корабът да кацне в областта Елизия – вулканично плато на екватора, затова и именуваха кораба със същото име – „Елизия-1“.

Вече шест кораба се бяха подредили на това място в най-подходящия район, където слънчевата светлина бе достатъчна за изработване на електричество. Те щяха да бъдат преобразувани в обитаеми бази. Другият важен момент за живот на Марс беше наличието на вода. Не беше установено с точност, но се предполагаше, че под повърхността има замръзнало море с площ седемстотин хиляди квадратни километра, със средна дълбочина четиридесет и пет метра. По получените данни се смяташе, че ще има достатъчно количество воден лед. Това

щеше да е новият дом на пътешествениците за следващите поне двайсет години. Те щяха да си сглобят и направят животоподдържащи системи, които пък щяха да спомогнат за по-бързото и по-добро тераформиране. От НАСА бяха подготвили и два спътника за по-лесна комуникация със Земята. Единият беше на синхронна орбита около Слънцето, а другият – до Марс.

Тъй като при подбора на кандидатите се имаше предвид те да започнат да се размножават в новата станция, избрани бяха двама мъже и две жени. Освен командирите Райън и Смит, останалата дамска част от екипажа бяха докторът по медицина професор Мая Димитрова и археологът от Египет – Сехмет Шубра, доктор на историческите науки.

— Започва обратното броене!

Астронавтите имаха отлична връзка със земния контролен център. Космическият кораб бе дете на най-високите постижения в историята на човечеството. Освен основните корпуси с горивни клетки, насочващите системи и водородните двигатели с ядрен синтез, отделението за екипажа бе специално направено по нова технология. Имаше допълнителна обвивка от галенит, която трябваше да спира радиоактивните лъчения от Космоса. Също така то беше под формата на въртящ се цилиндър. По този начин щеше да осигури изкуствена гравитация на борда.

— „Елизия“, имате разрешение за излитане – съобщиха от контролния център.

— Бог да е с нас, дами и господа! Излитаме, командир Смит!

Четиримата бяха на възраст между тридесет и пет и четиридесет и две години. Готови да продължат съществуването си на друго място, в друго време, а може би и в един нов живот.

„Елизия-1“ се понесе леко и успешно сред звездите в космическото пространство. Вселената пееше нова песен на своите деца. Надеждите на човечеството бяха за откриване на нови и нови места за живеене. Така многомилиардното население на Земята щеше да я облекчи и да се пресели на нови звезди и галактики.

— Дами, разкажете нещо за себе си. Дойде моментът, в който трябва да започнем по-близко опознаване – усмихна се командирът.

— Втори помощник-командир Сехмет – представи се археоложката. – Древноегипетска Богиня, ако не знаете. Означава „Могъща“, също пазителка на водача в битка – усмихна се и тя, отвръщайки на закачливия поглед на Франк.

— Разказвайте, скъпа, разказвайте! – продължаваше той с дяволитите подхвърляния.

Уж не беше сваляч, но явно напрежението го обземаше и той реши да поразчупи официалните отношения – нали трябваше и да се

сближават. Не мислеше, че ще го обземе такова притеснение, но той беше командир на екипажа и трябваше да оправдае доверието им. И не само на астронавтите, а и на държавата си, и на цялото човечество.

— Какво да Ви кажа, скромна работа – продължи Сехмет, – тя е лечителка, има магически дарби, а жреците ѝ са медици.

— Ха, виж ти! Докторката от България, Мая ли бяхте?! Май трябва да си размените имената.

— Но затова пък се уредихме с две Богини – включи се и Адам.

— Дами и господа, да си опресним знанията за нашия домакин. Смит, първо ти – вече сме на „ти", нали така, семейство? – наполовина шеговито, но и толкова сериозно подаде Райън.

— Марс има рядка атмосфера, слаба гравитация. Има наклон на оста почти като този на Земята.

— Дами?

— Там се намира най-високият връх в Слънчевата система – Олимп, висок цели двадесет и седем километра. Забележително, трябва да проверим там ли са още Зевс и останалите.

— Впрочем, уважаеми командире, знаете ли, че името на град Кайро – „Ел Кахира" означава „планетата Марс" на арабски?

— Виж ти, виж ти, вече започна да става интересно, не мислиш ли, Смит?! – Франк намигна на Адам и двамата се засмяха доволно.

Полетът преминаваше спокойно и успешно. Всички се надяваха проучванията да са били точни и червената планета да отговори на техните очаквания. Нали все пак денонощието беше почти като земното. Сезоните също, само че с двойно времетраене. Атмосферата е много тънка, но все пак се очакваше да им осигурява известна защита от слънчевата и космическата радиация. Очакваха да водят живот, подобен на този на Земята, но бяха с ясното съзнание, че вероятно се жертват в името на бъдещето на човешката раса.

„Елизия-1" навлезе в марсианска орбита, датата – двадесет и трети април, две хиляди двайсет и пета година. Отвори се нова страница в историята на земната цивилизация.

Корабът се приземи бавно и плавно върху златистооранжевата повърхност на Марс. Франк, Адам, Мая и Сехмет облякоха екипите, сложиха скафандрите, допряха юмруци и си казаха:

— Успех, приятели! - и пристъпиха към новия си дом.

Небето имаше бледорозов оттенък, а около слънцето сияеше бледосин ореол - Червената планета ги приветстваше за „Добре дошли".

Модулите за обитаване бяха като войници, които всеки момент ще козируват на своя командир. Докъдето поглед стига, се виждаха само скали и червен пясък.

— Ще се настаняваме ли? Искате ли почивка? - попита Райън.

— Приключенията ни очакват – отвърна Мая.

— Да. Да обходим района – съгласиха се и останалите.

Насочиха се към близкия склон.

— Виждате ли? Там като че ли има вход - посочи Адам.

— Пещера?! - озадачиха се всички.

— Ще влезем ли?

Размениха си погледи, докоснаха отново юмруци и влязоха в дупката. В момента, в който включиха лазерните прожектори, един по един започнаха да пропадат дълбоко под повърхността. Все едно ги беше поел невидим асансьор. Дори малко наподобяваше онова стремглаво спускане по пързалките по плажовете на курортните места и очакваха всеки момент да цамбурнат в прохладен басейн. Въртяха се и се спускаха все по-надолу и по-надолу, като че ли нещо ги засмукваше. Бяха изгубили дар слово, а в един миг изгубиха и съзнание.

Не знаеха колко време беше изминало, когато един по един започнаха да се свестяват. Наоколо се разливаше приятна млечножълта светлина. Лежаха върху нежна червена трева, мека и топла. Наоколо имаше необичайни подобия на дървета – сини и несиметрично разклонени. Чувстваха се

като в омагьосаната гора от приказките, оставаше и Алиса да се появи отнякъде. Имаше множество странни форми, приличащи на цветя, но всичко беше много красиво и цветно.

Мая и Сехмет се приближиха до малка рекичка, водата се стелеше на виолетови вълни. На раменете им кацаха нещо като пеперудени водни кончета, а може би така изглеждаха елфите. Момичетата се засмяха щастливи от приятното посрещане. Но дали бяха толкова дружелюбни и останалите обитатели?

В мекото жълто пространство се появи странно подобие на хуманоид. Тялото му беше много ефирно и светещо, но все пак излъчваше някакъв хлад. Не приличаше нито на мъж, нито на жена, и все пак беше като светец от някоя икона.

— Защо смущавате нашето спокойствие? Нима Вашият свят не Ви беше достатъчен, та идвате да завладявате нашия?

Астронавтите не виждаха очертания на уста, но всички чуваха тези думи в главите си, явно марсианецът владееше телепатията.

Четиримата се спогледаха, чудеха се как да реагират на тези въпроси. Сините очи на Мая блеснаха като светкавици и тя пристъпи крачка напред.

— Ние сме астронавти от планетата Земя – започна тя.

— Знаем кои сте – гласът отекваше като ехо в мозъците им. – От години Ви наблюдаваме.

— Значи Вие сте тези с летящите чинии?

— Ние нямаме нужда от летящи чинии. С тях пътуват по-низшите раси във Вселената. Ние владеем телепортацията и сме на по-високо духовно и еволюционно ниво. Ние идваме, но не завладяваме Вашата планета, наблюдаваме Ви, изследваме Ви. А Вие искате да се настаните неканени в нашия дом. Вървете си с мир!

— Как пътувате тогава през време-пространството?

— По-висшите същества могат да приемат каквато форма пожелаят и не зависят от пространство и време. Следващите Ви поколения ще развият подобни способности, но все още сте на много ниско ниво. Лунните хора са по-развити от Вас.

— Нима има хора на Луната?

— Има. С тях много си приличате. Но и там ходите неканени.

— Да не би това да означава, че на всяка планета и звезда има живот?

— Колко сте ограничени, сами вижте! Вселената няма край, а Разумът е вечен и изпълва всяко нейно ъгълче. Вечна и неунищожима е, защото живее, а животът е безкраен.

— При нас земните хора не е така. Ние се раждаме и умираме.

— Имате още много да учите. Душата не умира. Тя е пътешественик от един живот в друг, а всеки живот е мисия в границите на съдбата. Как ще я изпълните – дали ще се изкачите по стълбата нагоре или ще слезете ниско долу, изборът е Ваш.

— Значи е вярно, че съдбата е предначертана? - престраши се и Сехмет. – При нас в Египет са вярвали в задгробния живот и кармата.

— Съдбата е написана, тя е закодирана във Вас, но съществува и свободна воля. С нея изчиствате или трупате карма – решението е Ваше. Извисената душа не се нуждае от прераждане, а приема по-висша форма на съществуване. Изпълнете Вашата мисия и се прибирайте във Вашия дом – Земята. Когато имате нужда от нас, ние идваме и Ви помагаме без да ни забележите. Не ползвайте ядрена енергия, тя е опасна за Вашите тела. Имате в изобилие друг вид енергия, самите Вие сте като акумулатори. Учени сте, знаете за статичната енергия – там работете. Тя ще Ви даде безплатен ресурс за вечни времена, защото кръговратът е вечен. Любов Ви липсва! Връщате се назад към животинската си природа, а Бог е вложил частица от себе си във всеки един от Вас. Обичайте се и дарявайте любов, така и болестите Ви ще намалеят, че много озлобен е станал Вашият свят. Обединете се, Бог е един за всички същества

във Вселената. Каквото давате – това и получавате. Приемайте се такива, каквито сте и ще се почувствате освободени, извисени и просветлени. Бог е Любов!

Ефирното същество като че ли се разтвори във въздуха и изчезна. Четиримата астронавти стояха стъписани и все още не можеха да реагират разумно. Трябваше им време да осъзнаят какво се случи и да осмислят казаното от марсианеца.

Човечеството имаше нужда от това послание. Сега те щяха да дадат Нова Вяра и Нова Надежда на земните хора. А може би щяха да ги поведат и към едно по-добро бъдеще...

СЕЗОНЪТ НА МУСОНИТЕ

В началото на сезона на мусоните в Индия започва фестивалът в чест на сватбата на Бог Шива с прекрасната Парвати.

Дали със сватбите поставяме окови на любовта, на това Боговете не са ни научили. Вероятно сами трябва да стигнем до отговора. Всяко същество във Вселената е уникално и е част от Божествената мозайка. Без цвят няма плод, всички преминаваме през етапите на своята еволюция. Тъмните и Светли енергии се борят във всяка душа, но резултатът за всеки е различен.

Беше началото на май. Цялата природа се възраждаше като феникс с цялото си оперение. Дърветата облякоха вишневи дантелени рокли. Поляните разстлаха изумрудени килими, а ветровете танцуваха и сменяха посоката си.

Мая празнуваше с приятели в уютно заведение в края на града. Край ушите ѝ се носеха ту забавна музика, ту баладични трели. Компанията вече беше подгряла с първите аперитиви и в очите им играеха палави пламъчета. Мая много обичаше да танцува и се понесе по дансинга толкова нежно и плавно, като че ли не стъпваше на земята. В залата се разля народна музика и почти всички станаха да извият кръшно българско хоро. Магична красота има нашият фолклор, наследство от вълшебните струни

на Орфей.

Всички бяха весели, шегуваха се, намигаха си и се подкачаха. Мая забеляза един чаровен мъж да я наблюдава крадешком. Той наднича-ше иззад нечий гръб, отпиваше от питието си и поглеждаше към лъчезарното момиче. Отнача-ло младата жена си помисли, че е налудничава тази мисъл или твърде приказно, за да е исти-на. Вероятно така ѝ се е сторило. Тя беше тук с приятеля си, но той като че не я забелязваше. Отношенията им бяха станали много сериозни и мислеха за сватба.

Чифт теменуженосини очи я пронизваха. Светлокестенявата му коса беше права и не-покорна. Леко наболата брада му придаваше по-мъжествен вид. Имаше стройна фигура като оживял гръцки Бог.

Мая нямаше самочувствие на красавица и отметна леко глава. Като че ли си казваше: „Едва ли гледа мен."

Кафявите ѝ топли очи излъчваха толкова живот и светлина, че можеха да стоплят всички хора. В заведението се разнесе красивата пе-сен „Силата на любовта". Непознатият хубавец подаде ръка на Мая:

— Може ли да Ви поканя да танцуваме?

Жената погледна приятеля си, но той дори не забеляза какво се случва около него. Водеше оживен разговор, жестикулираше, а и не

обичаше танците. Мая помисли за един кратък миг и прие.

— Какво пък, защо не?! - усмихна се чаровно.

Две трапчинки се очертаха на бузите ѝ. Двамата се понесоха в ритъма на музиката.

— Аз съм Тони - прошепна той на ухото ѝ. - Бих искал това да е нашата песен.

„Ама че самоуверен тип"- помисли си Мая.

Тя не знаеше, че той я наблюдава от мига, в който влезе в заведението. Виждаше в нея изгряло слънце, очарова го грацията ѝ на кошута. Знаеше, че това е ТЯ.

След танца се разделиха и всеки потъна в своето ежедневие. Момичето мислеше, че това е един миг и повече няма да го види. Беше учителка, преподаваше литература в елитна гимназия. Винаги подготвяше игри и любопитни материали, за да привлече вниманието на учениците. Искаше повече да обичат книгите, да четат - независимо какво. В този век на компютърни технологии децата свикнаха да получават информацията в готов „смлян" вид. Предпочитат да гледат филм по дадено произведение, но не и да прочетат книгата, така е по-лесно.

По време на една игра, по средата на учебния час, някой силно почука на вратата. Мая отвори. Беше куриер, който ѝ подаде букет червени рози с картичка.

— Ооооо, Госпожо, не Ви е чиста работата -

започнаха да подвикват учениците.

— Нов обожател, а?!

— Защо мислите, че е нов? - намигна закачливо учителката.

— Ами от стария не сте получавали такива изненади.

Мая постави букета на бюрото и продължи урока. Почти месец получаваше цветя от Тони, а картичките винаги бяха с красиви любовни стихове. Тя също пишеше стихове, искаше да издаде своя книжка, но все още не беше събрала смелост. С Марин, нейния приятел, не си правеха подаръци, а и той не обичаше стихове. Младата жена се страхуваше да изрече на глас мисълта, която я обземаше. Марин иска добра съпруга, тя обича ли го наистина? Започна да се разколебава.

В края на юни Тони я чакаше пред блока, в който живее. Носеше бутилка вино и букет лилиуми.

— Здравей, Принцесо! Ще ме поканиш ли на чаша вино? - подаде цветята и бутилката.

— Виж какво, този път няма да приема цветята. Аз имам приятел, сериозна връзка и ще се женим скоро.

— На мен това не ми пречи. Аз открих своята принцеса и я искам за себе си.

— И кога го разбра това?

— В мига, в който те видях.

— Виж, Тони, сигурно си свестен, но няма да те поканя. Всичко хубаво!

Мина известно време, Тони отново я чакаше пред блока.

— Мая, каня те на вечеря в един добър ресторант. Ако не друго, поне можем да поговорим като приятели.

С Марин не бяха излизали от празничното парти, вече почти не разговаряха, а въздухът така приятно ухаеше на лято и море.

— Добре, ще ме почакаш ли да се преоблека?

— Разбира се - доволна усмивка грейна на лицето на младия мъж.

Не след дълго тя се върна. Облечена в коралова рокля, която контрастираше на тъмните ѝ коси и в същото време беше в тон с цвета на устните ѝ. Бялото ѝ лице беше като разцъфнала лилия. Тони остана без дъх.

Седнаха в един ресторант край морето. Коментираха поезията, казваха си стихове, намериха много общи теми на разговор, бяха като две сродни души. След вечерята се разходиха по плажа, слушаха шепота на вълните. Гадаеха по лунната пътека в морето. В един момент застанаха един срещу друг. Тони погали косите на своята нимфа и двамата потънаха в дълга целувка.

От този момент бяха често заедно. Всеки ден, точно в дванадесет часа на обяд Тони звъ-

неше по телефона на любимата си. Не пропускаше да ѝ прави малки подаръци, стараеше се да отгатва желанията ѝ. Мая се раздели с Марин съвсем тихо.

Влюби се в Тони като хлапачка. Той беше дърворезбар, правеше изложби. Ходеха заедно на всички мероприятия. Имаше и бизнес с мебели, беше много добър и имаше много клиенти. И всичко се развиваше като в романтичен филм.

Мая живееше на квартира с най-добрата си приятелка Нели.

Запознаха се с ухажора ѝ и четиримата станаха чудесна компания. Излизаха вечер на разходка, да потанцуват, ходеха на излети в почивните дни. Станаха като едно малко семейство.

Мая забеляза, че Тони пие повечко алкохол в последно време. Започна често да идва при тях пиян, не успяваше да се справи с поръчките за мебели. Бизнесът му замря, караше се с хората и те се отказваха.

Един ден я потърси русокосо момиче.

— Здравей! Аз съм Светла, сестрата на Тони. Може ли да поговорим?

— Да, разбира се. Заповядай!

Мая направи кафе, предложи бисквити на гостенката и седна.

— Случило ли се е нещо? Тони е добре, нали?

— Брат ми прекалява с алкохола. Започна да буйства, да чупи мебели. Но най-лошото е, че при последния си запой удари майка ми и баща ми.

— Не може да бъде! Не и моят Тони.

— Той много те обича. Молим те да поговориш с него да спре алкохола. Ако не може, да отиде в клиника да се лекува. Теб ще те послуша.

— Случвало ли се е и преди?

— Да, но рядко. Сега е на път да натроши всички мебели.

— Говорили ли сте с него?

— Щом подхванем темата, избухва, започва да вика и излиза навън.

— Добре. Не се притеснявай, ще се опитам да поговорим и да го убедя.

При следващата си среща с Тони Мая започна разговор да се лекува, да не пие, но той я отряза:

— Те лъжат. На тях ли ще вярваш или на мен?!

Дните и месеците отминаваха. Младата жена виждаше как нейният любим гръцки Бог се превръща в ходеща сянка с бутилка в ръка. Никакви молби и уговорки не можеха да го склонят да се лекува. Чуваше се по телефона със Светла. У тях той продължаваше да блъска и да чупи имуществото, да вдига ръка срещу

близките си и да ги заплашва с какво ли не. Мая знаеше, че са се съветвали с полицаи. Но отговорът бил, че трябва да се случи нещо, за да предприемат някакви мерки.

Започнаха Коледните празници. Младата учителка дълго се бори със себе си, но взе решение и се обади на своя любим:

— Тони, разделяме се! Не ме търси повече! Изтрий номера ми, забрави къде живея!

Дълго плака след този разговор, а Нели я гушна и я зави с топло одеяло. Направи ѝ чаша горещ шоколад и се опита да я успокои.

Няколко дни телефонът мълчеше. Мая се уговори с група колеги да посрещнат Нова година в една хижа извън града. Нели реши да остане в квартирата, приятелят ѝ пътуваше и скоро беше заминал. Приближаваше полунощ. От всички апартаменти се чуваше силна музика, наздравици. Палеха бенгалски огън, имаше фойерверки, небето беше изпъстрено във всички цветове на дъгата, дори звездите не се виждаха. Нели си наля чаша вино и се канеше да излезе на балкона, да се поздравят със съседите, когато на вратата продължително се позвъни. Тя се запъти да отвори, вече се блъскаше силно.

— Добре де, идвам! Ех, че нетърпеливи сурвакари - засмя се тя.

Отвори вратата и срещу нея се клатушкаше

Тони. Мъртвопиян, с обезумял поглед.

— Ти не можеш да ме напуснеш! Аз те обичам! Ти си само моя! Ако няма да бъдеш моя, няма да бъдеш ничия!

Тони вървеше заплашително срещу Нели, но явно виждаше в опиянението си своята Мая.

— Тони, аз съм Нели, не ме ли позна?

Но той като че ли не я чуваше. Очите му бяха толкова големи и червени, че щяха да изскочат от орбитите си. Той извади нож и прободе няколко пъти момичето.

— Мая, ти си само моя, чуваш ли? Само моя! Не можеш да ме напуснеш!

Нели падна безжизнено на земята. Тони хвърли ножа и напусна жилището.

Любовта е възторг на душата. А душата обича така, както обичаме себе си.

Всяка мисъл, всяко чувство и действие оставят следи. Човек трябва да пази свободата на душата си. Да се извиси над страховете и страстите. Да прости на себе си и на другите, за да продължи своя Път...

ЗЕЛЕНИ ОБУВКИ

Вървя бързо, а крачката ми е една такава подскачаща... На интервю за работа отивам и като си представя как ще заработя, а след месец ще можем да си покрием всички разходи, ме обземат радостни тръпки. Ще ме вземат на работа, знам, че ще ме вземат. От предишен опит го установих – стигне ли се до интервю, значи съм уцелила времето и мястото, така че сега ми е надеждно. Надеждно, надеждно, надеждно – търкалям думичката в устата си, опипвам вкуса ѝ и много ми харесва... Имаме малък запас, мъничък, определяме го като неприкосновен. Само че ако месец още не работя, ще се стопи между едно затваряне и отваряне на окото... Заплатата на мъжа ми е благословия, но не стига да поръси всички перца на тревожно настръхналия ни бюджет. Затова да започна работа е точка първа, втора и последна от плановете ми за близкото бъдеще, а за далечното... за него изобщо нямам планове.

Телефонът ми иззвънява. Отварям без да поглеждам кой ме търси. От фирмата, в която отивам на интервю, ми съобщават, че то се отлага с един час, извиняват се веднъж, два пъти,

после любезно ми напомнят да проверя дали нося със себе си всички необходими документи, за да подготвят договора в случай, че ме одобрят. Затварям, а настроението ми се повдига на пръсти и „нежно целува небетоооо"! Имам време да се разходя и да вдишам още от надеждата. Разглеждам разсеяно витрините, в една от тях бегло забелязвам, че вървя усмихната, усмихвам се още по-широко... и внезапно се заковавам. Пред мен греят страхотни зелени обувки. Обичам обувките. Слабост са ми. Някога свекървата ми казваше малко назидателно, че купувам от тях прекалено много, но пък двете ми малки тогава момиченца разнасяха токове, цветове и форми из цялата къща, заливаха се от смях с кривящите си фигурки, радостни и трогателни. И аз обичах да се пъхам в обувките на мама. Чувствах се важна, хубава като нея. И на нея обувките ѝ бяха слабост. Мама. Сърцето ми пропуска един такт. Вече седмица откакто не съм я чувала, нито пък сестра ми, изобщо никой от България... Тревогата за работата ми, за дъщерите ми, за мъжа ми - тревогите изобщо - ослепяват, оглушават, откъсват ни един от друг, а впоследствие откъсването – то е още, още тревога и изведнъж се оказваш в омагьосан кръг... Продължавам да гледам обувките и си давам сметка, че откакто съм тук, на Тенерифе, нито веднъж не съм подарявала обувки на

мама. Разни други неща – да, но никога обувки. А това е, което истински би я зарадвало като подарък, забравих ли? Забравих ли? Мама вече много рядко слага високи обувки, но колкото и рядко да ги сложи, дори изобщо да не ги обуе, знам, че ще им се радва. Денят е станал по-красив, някак тържествен, даже и аз, когато излизам от магазина със зелените обувки в чантата.

Телефонът ми отново иззвънява, поглеждам този път екранчето – сестра ми. Най-после! Бързам да ѝ кажа колко много се радвам да я чуя, как много се извинявам, че не съм се обаждала толкова време... Гласът ѝ прозвучава уморено, гласът ѝ тежи от болка, когато го чувам:

— Мама... Получи инсулт...

Изпускам чантата на тротоара. Учудено забелязвам, че слънцето е изчезнало и във внезапната сивота хората около мен се движат много бавно. Времето спира, животът спира и аз не мога да дишам.

— ... но опасността премина, вече е по-добре, говорът не е засегнат...

Сестра ми продължава да говори в слушалката, обяснява ми, че се е случило преди седмица, че не са искали да ме тревожат от хиляди километри разстояние преди да разберат със сигурност какво ще бъде състоянието ѝ...

Трябваше да ми се обадите, трябваше... - артикулирам трудно заради скованите челюсти.

Сестра ми само въздъхва.

— Извинявай, не искам да те упреквам, ще ти се обадя по-късно, ще се видим, ще говорим, тръгвам.

Докато пътувам към къщи, отново ми се обаждат от фирмата за интервюто, питат ме дали не съм объркала часа. Интервю, интервю? О, Интервюто...

Половин час по-късно съм у дома. Мъжът ми вече е разговарял със зет ми, прегръща ме и ръцете му отключват потопа. Хълцам като дете, дете съм, малка съм и ръката на моя мъж е ръката на мама, а пък мама... Отново и отново, и отново „мама получи инсулт", сестра ми го казва, на мен, а аз не мога плувам, не мога, пълна съм с вода и трябва да я повърна, но не знам как...

Взех ти билет, можеш да тръгнеш още тази вечер – чувам гласа на мъжа ми, хващам се за този глас, топъл е, сигурен е, обича ме, обичам го и вече мога да изплувам...

След няколко часа сме на летището, дъщерите ни са пристигнали от студентското градче, за да ме изпратят. Високи са и са големи, но не точно сега.

— Баба ще се оправи, нали, мамо?

— Не знам, но се надявам. Много. – Не мога да ги утеша лековато, порастването е катерене, много често по зъберите на болката.

Взели са решение – аз оставам в България, колкото е нужно, а ако се наложи, следването си ще прекъсне малката, която все още е първа година студентка – мястото ѝ се пази за срок от две години. Ще работят през ваканциите както винаги досега, за да спестят колкото се може повече.

Погледът ми се мести от едната към другата, после към мъжа ми и обратно към дъщерите ми... Насред тревогата започва да ме изпълва едно усещане, за което нямам дума, но ми носи разбирането, че домът не са стените, покривът, прозорците; чедомът са хората в него заедно, когато им е трудно.

... Самолетите също са ми слабост, в смисъл – предпочитам ги. Не само заради бързината, с която съкращават разделящото ме от близките разстояние. Обичам ги най-много заради усещането за неуязвимост. С изключен телефон и лаптоп никаква лоша новина не може да ме достигне. Защото, минавало ми е понякога през ума, ако се случи нещо с някой от близките ми докато съм там горе, във въздуха, аз нищо няма да мога да направя и това ще е адът. Сега новината ме е „хванала" преди да се кача на самолета и ще е най-тежкият товар, който съм вземала със себе си на борда. Няма директен полет Тенерифе – София, затова летя до Мадрид и оттам до България. Общо са около

6 часа и с 3-4 часа престой между полетите, за малко повече от един работен ден съм там. Не е кой знае колко – при нормални обстоятелства. Но сега часовете, часовете... измерването на времето с тревога е най-болезненият начин да разбереш безкрайността.

„Моля те, Господи, нека мама да е добре, моля те, моля те, само да е добре, моля те, Господи" – сигурно нещо от това съм изговорила на глас, защото жената до мен, макар и да не разбира български, докосва леко ръката ми и пита:

— Señora, добре ли сте?

— Добре съм, благодаря... - отговарям машинално, но после сълзите ми тръгват и добавям – не, не съм добре.

Разказвам ѝ за случилото се с мама, за това колко искам да я заваря жива, за подозренията, че сестра ми може би не ми е казала цялата истина...

— Lo siento (*съжалявам*) – долавям топлината в гласа ѝ – lo siento – повтаря тя.

Само това казва, но този път хваща ръката ми и започва утешително да я милва. Вярвам ѝ. След няколко години тук, на Тенерифе, знам, че за канарците родителите са храмът и молитвата. Благодарна съм ѝ, че не започва дълъг „терапевтичен" разговор. Просто седи до мен и милва ръката ми... А аз отново съм малка, мно-

го малка – около три или четири годишна, лежа в леглото си, мама е седнала до мен и съвсем, съвсем тихо ми говори: „Спи, зайче, спи спокойно...“ От очите, косите, кожата ѝ блика светлина, тя цялата сияе и това сияние ме облива, изпълва ме с нещо, което едва сега, след 45 години, разпознавам като любов, безусловна, себеотдаваща се любов, която ме свързва с цялата Вселена и с всяко нещо в нея, и мен не ме е страх, защото не съм сама... И двете със сестра ми бяхме обичани деца, но този спомен сега не е спомен, живо е, истинско, като пренасяне във времето е и ме разтърсва с откритието, че съм зърнала лицето на чистата любов в образа на мама.

Това чувство продължава да ме изпълва, когато кацаме на „Барахас“. Съседката ми по седалка ме прегръща и целува на сбогуване:

— Rezaré por su madre. (*Ще се моля за майка Ви*).

— Благодаря ѝ, тя го вижда в очите ми.

Престоят ми на летището в Мадрид минава като в полусън, а трите часа и половина до София са мъчителни. С почуда установявам, че все пак са изминали, когато кацаме на терминал 1. Вече е на разсъмване и зет ми ме чака. Отиваме направо в болницата. Оставям в колата големия багаж, а чантата с най-необходимото вземам със себе си.

Срещата със сестра ми е дълга, мълчалива прегръдка. Докато я притискам до себе си, усещам как тялото ѝ тежи от умора. Познавам я – през цялата тази седмица почти не е лягала в легло. Тя също ме познава, затова казва:

— Ще подготвя мама, че си пристигнала, една твърде силна емоция сега може да е опасна. Ти през това време се виж с лекуващия лекар.

Миг преди да отвори вратата на болничната стая, сестра ми добавя слисано:

— Мама разказва мръсни вицове...

Сигурно имам същото като на сестра ми недоумяващо изражение, защото, след като се запознавам с невролога, той пита:

— Какво има? Нещо не е наред ли?

— Мама... вицовете...

В очите му пробягва лека усмивка, после умората я замества, но все пак търпеливо ми обяснява, че при тези обстоятелства това е естествена реакция – падат задръжките; че прогнозата е различна в зависимост от масивността на инсулта, че при мама е засегната лявата страна – кракът и ръката; засегнати? - парализирани, превежда докторът... Той продължава да говори, а в главата ми бръмчи думичката „инсулт"- на испански „insulto" означава „обида". Мама е „обидена" в сърцевината си, в самата си същност като личност и всяка, всяка болест е обида за човека. Изведнъж изпитвам...

спешност:

— Благодаря, докторе, но вече трябва да видя мама, сега.

Тя е в съзнание, леко замъглено от лекарствата, които ѝ вливат, но в съзнание все пак. Прегръщам я дълго, не спирам да я целувам, а тя се чуди защо плача. След малко казва напълно смислено:

— Добре съм, не се плашете, добре съм.

Първото, което измъквам от чантата, е една клетка с канарче – играчка е, но като натисна копчето, канарчето разтваря крилцата си, полюшва се напред-назад на клончето и пее почти като истинско. Мама е очарована, кара ме да ѝ го пускам отново и отново... Докато тя слуша птичката, започвам да ровя в багажа и изваждам обувките. Държа ги и се чудя какво да правя с тях. Мама ме гледа, аз гледам нея, объркана съм, не знам дали разбира напълно какво става, когато тя изрича:

— Дай ми ги, цял живот съм танцувала само с хубави обувки.

Слагам обувките на гърдите ѝ, канарчето продължава да чурулика, а мама заспива най-после. Лицето ѝ е осветено, чисто – като детска радост.

Голяма радост за мен и сестра ми като деца бяха летните съботни вечери. Точно до нас имаше ресторант с голяма градина, казваше се

„Чайка". Но истинската чайка там всяка събота вечер беше мама. А татко... Нямаше друг като него. Висок и красив в белите си дрехи, водеше мама по дансинга и извайваха с танц летежа на птиците. Ние танцувахме близо до тях, но много често се оказвахме уловени в прегръдките им, малки рошави врабчета, които един ден, един ден може би също щяха да станат чайки. Татко отдавна отлетя. В небесните сини простори продължава да танцува оня танц с мама, който тук на земята не успяха да довършат. В небесните сини простори на сънищата си мама също танцува в прегръдките на своя лебед, тогава е, когато се усмихва насън. Когато татко почина, мама се събу, седна на леглото до празното място на татко и започна да губи ритъма на танца. Лекарите казаха, че е исхемична болест на сърцето, ние знаехме, че тежката аритмия на мама се появи от невъзможността да бъде в такт с татко. И после инсултът, исхемичен, с парализи като последствие...

— С единия крак съм при татко ти – мама се е събудила и ме изтръгва от размислите, за да ме хвърли в нови...

Една седмица по-късно излизаме от болницата, а два месеца след това се връщам на Тенерифе. Изминава близо половин година преди да мога да се върна отново в България, а през това време, въпреки всички усилия и

лекарства, мама не е успяла да проходи. Но е жива и си служи с дясната ръка, храни се сама, дори пише - редовете ѝ са диагонални, а буквите ситни, ситнички, обаче с лупа могат да се четат. Получавам три писма от нея, и трите са във вид на поеми, и трите завършват по един и същи начин:

„И Богородичка над вас да бди във всичките ви земни дни."

Когато за пръв път след инсулта на мама и продължителното ми отсъствие, се прибирам вкъщи, заварвам цялото семейство на сестра ми на двора. Мама е на инвалидната си количка, стопила се е до размерите на птиче, а на краката ѝ са зелените обувки.

— Непреклонна е – казва сестра ми – винаги ме кара да ѝ ги обувам, дори вкъщи, когато се храни.

Това не ме учудва, но другото, другото... Обувките ѝ са овехтели, с изтъркани, съвсем отънели подметки. Вдигам поглед към мама, искам да попитам, да разбера. Тя не казва нищо, не иска да говори сега, но ме гледа настойчиво и сякаш ме заклина да опазя тайната ѝ. Каква тайна? Мама поглежда към обувките си, после към небето и слага ръка на сърцето си – дясната здрава ръка, чиито пръсти се повдигат и падат, повдигат и падат... отмерват такт. Танцуваш ли мамо? - питам в себе си, а очите на мама бля-

сват триумфално. Там горе с татко? - продължавам абсурдния диалог на мисли. Мама примигва тържествено няколко пъти. Насън, нали? Но как тогава обувките ти...? Тя тръсва няколко пъти глава. Не разбирам, не мога. Вижда се принудена и произнася една единствена дума, която всички чуваме, но само аз знам за какво се отнася:

— Наистина.

А НЯМА ДА ВАЛИ

Вратата се отваря и той влиза. Сърцето прави две салта и се настанява в гърлото. Нейното сърце е. И винаги знае, че е той, когато вратата се отваря. Мигът на посрещането.

В началото не се учудваха - нито тя, нито той. После, бяха минали три или четири години, той попита: „Как става така, че винаги, когато си идвам, ти си на прага? Седиш си тук и ме чакаш ли?". Тя също се озадачи: „Не стоя на прага да те чакам, някъде в къщата съм." - „Тогава как така се озоваваш при мен в мига, в който влизам?"- „Не знам, летя или се телепортирам?"- тя се засмя. Той също. Смееха се и двамата.

Малко странно им беше, когато четяха или чуваха да се говори, че любовта на двама души се изразява в доверието, радостта, нежността, отговорността и т.н. между тях. МЕЖДУ тях това го нямаше. То си беше вътре в тях и течеше свободно от единия към другия. Продължаваха се един в друг, бяха като нещо цяло, като едно. Но не употребяваха тези думи, не ги изричаха - не изпитваха нужда да го правят, имаха просто усещането за единение.

Сподели веднъж с на-добрата си приятелка всичко това, а тя я попита: „Но поне си казвате, че се обичате, нали?". Замисли се преди да отговори... Той не ѝ повтаряше „обичам те",

но казваше, че в сърцето му препускат стадо диви мустанги всеки път, когато срещне зелената прерия на очите ѝ. Тя също не изричаше „обичам те“, но му говореше за цветето в нея. „Всъщност още не е цвете - казваше му тя - а само зародиш на цвете. И не знам точно къде се намира - понякога е в сърцето ми, друг път в гърлото, очите или стомаха, но в повечето случаи ме изпълва цялата от глава до пети. Разцъфтява само под дъжда на ръцете ти, под дъжда на гласа ти, под дъжда на очите ти. Ти целият си дъждът за моето цвете. А когато то цъфти, аз летя“.

Отговори тогава на приятелката си: „Не знам дали трябва... Ние чувстваме, че ни е хубаво заедно и говорим за чувствата си, може би ако забравим какво чувстваме, ще си казваме „обичам те“, за да се подсетим. Но от друга страна пък, ако престанем да чувстваме каквото чувстваме, как ще се сетим какво да си кажем?“.

Така че за другите странни бяха те, но това как ги възприемат не ги вълнуваше особено. Тя все така скачаше, летеше или се телепортираше до вратата в мига, в който той пристигаше.

До скоро.

Преди седмица изпита усещането, че нещо не е наред. Закъсня с няколко секунди за посрещането му, но той не забеляза и тя реши, че може да си го е въобразила. На следващия

ден беше сигурна, че се забавя с още няколко секунди, но той отново не реагира. Това, че се забавя, започна да я безпокои. Но това, че той не го забелязва, оформи оловна капка в горната част на стомаха, причинявайки кратък, но много остър спазъм. После спазмите ставаха все по-дълги и все по-остри – право пропорционални на времето, с което закъсняваше да го посрещне и на липсата на реакция от негова страна.

Тази сутрин, минути след като той беше излязъл, внезапно осъзна - изчезнало бе усещането за единение. Няколко часа по-късно разбра и причината за това.

...Тя гледа нагоре. Опитва се да види онова синьо, което се нарича небе. Или онова сиво, което се нарича облачно небе. Няма го нито едното, нито другото. Сводът е покрит с бледожълтеникава мембрана, от която се сипят почти невидими нажежени прашинки. Калима[19] е. И няма да вали. Отдръпва се от прозореца и спуска бавно щорите. Докато търси дистанционното за климатика, докосва неволно компютъра. Екранът светва и я връща на същото място, което бе оставила преди минути. Гледа буквите и се опитва да ги свърже в думи, а думите в изречения, успява по някакъв на-

19 **калима** – лека мъгла от фини пясъчни частици, причинена от пустинния горещ вятър Сироко.

чин, всъщност знае всяка дума и изречение наизуст и проумява смисъла, ПРОУМЯВА ГО, но не може, отказва да го приеме. Чете трескаво отново и отново, буквите растат, извиват се в пламъци, светят нажежени до бяло, изскачат внезапно от екрана и хищно плъзват по цялата ѝ кожа, проникват навътре и потичат като лава във вените. Гори цялата, изпепелява се. Калимата е в нея. И няма да вали. А има нужда от дъжд, поне от една капка.

„Запознахме се само преди седмица, а имам чувството, че те познавам цял живот." - пишеше той.

Другата, до която бе адресирано това, отговаряше:

„И с мен е така. Никога не съм вярвала, че витруалното пространство може да се окаже място на близост, по-силна от реалната среща между двама души."

„И все пак - продължаваше той - вече искам да те видя на живо. Дори СКАЙП-ът ми е недостатъчен."

Другата:

„Аз също съм нетърпелива, но ще ми трябва малко време, за да подготвя пътуването си до теб."

Той:

„Не се тревожи, ще дойда аз. Винаги мога да кажа, че отивам в дълга командировка. Тя ми вярва безусловно."

Размяната на имейли от тази сутрин свършваше до тук. Вероятно някакво спешно телефонно обаждане ги бе прекъснало и той бе тръгнал набързо, забравяйки пощата си отворена. Тя случайно попадна на нея, когато седна пред компютъра, за да прегледа своята поща. Не искаше да се връща назад, за да види и другите им мейли. Не можеше да го направи за нищо на света.

И сега... всичко е огън. Многочленното жури на сетивата ѝ произнася безпощадна присъда: опустошаване чрез изгаряне. В главата ѝ пулсира само една мисъл - да стигне до вода. Обръща се и тогава го вижда. Не знае от колко време е тук, не ГО Е УСЕТИЛА. Той е на два-три метра от нея, но достатъчно ясно вижда какво тя е видяла. На лицето му е застинал ужас. Устните ѝ оформят молба:

— Искам вода.

Вместо глас от гърлото ѝ излизат песъчинки. Потичат в бавна струя навън, спускат се надолу по тялото ѝ и меко се трупат на пода. „Ако мога да заплача, сълзите ще спрат пожара - мярва се в ума ѝ. - Само няколко сълзи..."

Прави отчаяно усилие и от очите ѝ рукват потоци песъчинки. Насред стаята между двамата расте пустиня, пясъкът тече все по-бързо и по-бързо, струйките извират вечеи от ушите, ноздрите, върховете на пръстите. Почти са за-

трупани до колене, когато лицето му се прояснява и той изрича на пресекулки:

— Аз... те обичам, теб обичам...

Грабва чаша с вода от масата, хвърля я към нея и двамата като в забавен кадър виждат как разлетялата се вода се изпарява още във въздуха, а чашата пада и за секунди е затрупана от пясъка. Погребана е.

Лицето ѝ се изкривява в гротескна пясъчна усмивка, а гласът ѝ, хриптящ, накъсан, стържещ, хрускав, се чува най-накрая:

— ...няма вече... да вали... за мен...

ПИНГВИН НА ЕКВАТОРА

— Моя прекрасна лейди!

Гласът е мъжки, леко дрезгав и прозвучава някъде зад дясното ми ухо. Палецът на десния ми крак подскача. Ох, знам си, щом палецът ми влиза в играта, значи нещо наистина ще се случи. Отпреди години го открих – завладее ли ме силна емоция, вълнението ме залива от глава до пети, както се казва, само че в моя случай е до „пръсти". Като камъче, хвърлено в спокойна вода, емоцията плъзва на кръгове по тялото ми и бааам – право в палеца. Само че този път стана бързо, от дрезгавината в гласа му трябва да е. Ама аз и спокойна вода, а? Изхихиквам вътрешно. И на всичко отгоре – „моя прекрасна лейди". Негова не съм, все още... Иначе съм си лейди и съм прекрасна, но той пък откъде го знае? Чудя си се аз, а собственикът на разсъмващата ме дрезгавина добавя:

— След края ще те чакам на изхода.

Ново камъче ме разплисква и палецът ми подскача за втори път. Само че сега малко се ядосвам – с каква сигурност го каза само, убеден, че ще хукна към изхода веднага след прожекцията. Та аз не го познавам изобщо и той не ме познава – да е видял най-много неясния силует на десния ми профил в полутъмния салон. Откъде накъде си въобразява, че съм ня-

коя, на която може да говори така? Да върви да си търси лейди-та в други кина!

Стягам се и връщам обратно горещите концентрични вълни, изкачвам ги от палеца до гърлото, превръщам ги в студено камъче, което звънко изтъркулвам между зъбите:

— Хич не си и въобразявайте, че ще дойда!

Нарочно го казвам високо, да чуят всички (*добре де, не точно всички, но поне тези наоколо*), че аз не съм някоя си нещастна муха, готова да се хвърли слепешката в мъглявината на първата мъжка паяжина, изплетена от басов тембър и горещ дъх. Облягам се тържествуващо назад, точно когато детско гласче произнася с леко раздразнение:

— Добре, татко, но сега не ми пречи...

Изумена поглеждам източника – на стола вдясно от мен различавам дете, момиче е, усуква около ръката си плитка, метната на лявото рамо, може би на около 7-8 години, с напрегнато приведено напред телце и съсредоточено в екрана пред нас лице.

Зад себе си чувам сподавен смях, изскърцва стол и разбирам, че притежателят на мъглявината Андромеда напуска киносалона.

Боже мой, този мъж не е говорел на мен! Гафът ми е пълен, цялостен и завършен като на матура за издънки, на която получавам безапелационна шестица. Господи, знам, че ще умра

някой ден, но нека да е сега! Изчаквам секунда-две – никакъв знак. Господи, Боже мой, продължавам пазарлъка, направи ме поне невидима! Правя втора пауза – отново никакъв ответ. Ясно – точно сега Господ е зает с други неща. Изведнъж ме обзема неудържим импулс да скоча от стола и да хукна навън, но Господ ме е чул най-после (*винаги закъснява малко, нали?*) и проговаря чрез вътрешния ми глас: „Ако излезеш сега, резилът ще е още по-голям – всички, и детето му включително, ще си помислят, че тичаш, за да го настигнеш." Тази мисъл изтрещява като плесница по бучащата ми глава и ме заковава на място. Хрумва ми обаче втора гениална идея – да се напъхам под стола и, ако може, да остана там до края на живота си. Колкото повече го обмислям, толкова по-ясно ми става, че и това не работи – тясно е и опитам ли да се муша под стола, ще обърна още повече погледите към мен. Така че оставам вцепенена на мястото си, а вместо тялото, самочувствието ми се свлича на тласъци, изтича през единственото останало ми чувствително окончание – палеца, и се настанява кротко на седалката под мен.

След края на прожекцията, когато лампите светват, забивам глава в чантата си сякаш търся телефона, сякаш го намирам и сякаш чета съобщенията си. Косата ми е дълга и покрива

лицето ми успешно отвсякъде, така че ще ги изработя – няма да ме видят, няма да ме запомнят, няма да ме коментират. Е, може и да покоментират, но ще е за някаква почти невидяна и съвсем незапомнена като физиономия патка.

Когато най-после всички се изнизват и в салона утихва напълно, ставам от стола. Сетивата ми май се връщат на мястото си, защото усещам, че зъзна. От климатика е, пуснали са го на последна степен, но нали и заради това влязох тук – 35-градусовата жега отвън бе започнала да ме размеква, когато видях афиша на Хари Потър и реших, че една дневна прожекция ще ми се отрази добре. Мдаа, търсех прохладно убежище, а се хванах в капан, ама хайде сега, няма да мисля повече за това. Отправям се към изхода и с всяка следваща стъпка се чувствам малко по-добре при мисълта, че таткото и дъщеричката му са се отдалечили на безопасно разстояние. Слънцето отвън ме заслепява и не съм съвсем сигурна дали виждам в сянката на една козирка момичето с плитката. Говори оживено с някакъв мъж (баща си?), който е с гръб към мен (слава богу!). Включвам се на режим „котешка походка" и се приплъзвам гъвкаво напред.

— Татко, ето я! Това е тя!

Таткото се обръща и заедно с дъщеричката си тръгват право към мен. Проклет да си, Мърфи, и законът ти – трижди проклет!

— Здравейте, Вас чакахме. Искам да се извиня за неудобството, което Ви причинихме в салона.

От самочувствието ми, дето изтече под седалката в киното, може и да е останало около лъжичка, която разпределям по на няколко капки за очите, още толкова слагам между устните и отговарям с почти нехайна усмивка:

— Ооо, няма нищо... Само за някакви си минута или две се почувствах като пингвин на екватора, иначе всичко е наред...

— Пингвин на екватора! Пингвин! – момичето се залива от смях, а плитката му подскача.

Отпускам се малко. Даже се засмивам истински – ами в свои води съм, така да се каже – сравненията имам предвид. Бива си ме в тях още от дете. „Ей, момиченце, ще си го получиш някой ден, ме предупреждаваше тогава мама, спри да оприличаваш хората на това или онова. Не е нужно да мислиш за тях, че са първото, което ти хрумне."

На мен обаче ми беше забавно. По онова време, в детско-юношеската ми възраст, сравненията ми бяха породени най-вече от прилика с външни белези и през ум не ми минаваше, че мога да засегна някого. Още повече, че никога не казвах каквото там ми хрумнеше на конкретния обект, а го подшушвах тайничко на сестра ми или на приятелките ми. Информаци-

ята обаче стигаше светкавично до въпросното лице и започнах да разбирам, че мрежата „от уста до ухо и от ухо до уста“ работи с безупречна жестокост. Не ми харесваше, ставаше ми гадно, когато обектът на сравненията ми се обидеше, но едва по-късно си дадох сметка, че тази мрежа е опасна заради нещо, което се нарича „подлост“. Само че тогава този урок си беше все още на първа страница, та угризенията ми бяха краткотрайни и лекотоварни.

За сина на татковия приятел например обявих, че прилича на петнист анемичен морков – заради рижата коса и посипаното с лунички бледо лице. Резултатът – момчето не стъпи повече у дома, а аз за цяла седмица бях лишена от любимите ми детски сериали. Измина доста, доста време преди да се реша на нови сравнения (не че не ги правех, но не ги казвах), но когато в къщи пристигна новата приятелка на по-голямата ми сестра, която наистина харесах и си мислех, че е нещо хубаво, не се въздържах и ѝ казах , че има профила на Пушкин в ранна юношеска възраст. Тя пък взе, че се обиди, но с никого не го коментира, така че се размина без последствия. После, когато за пръв път чух името на един телевизионен коментатор – Ричард Груев, се смях до сълзи от крещящата несъвместимост на имената му, ами то ми се видя същото като да се пие уиски с кисело зеле

за мезе (*разбирах ги аз тези работи, защото нашите ги биваше в посрещането на гости и все обсъждаха кое с какво върви на масата*). Но Ричард беше далече, а Груев още повече, освен това нямаше как да научи за моя коментар, така че отново се отървах без укори и наказания.

Така си карах, но когато бях в шести или седми клас, веднъж прошепнах на приятелката ми по чин, че учителката ни по математика прилича на подострен молив със замръчкана гумичка (*точно тази думичка „замръчкана" си предпочитам и до днес пред клиничната „замърсена"*). Приятелката ми свърши останалото и след няколко минути целият клас хихикаше на пристъпи. Математичката обаче засече смеха, изчисли „x" и „y" и безпогрешно стигна до „z", с което предизвика безусловното ми възхищение. Вечерта резултатът от уравнението, т.е. аз, проведе разговор с татко.

— Учителката ти по математика ми се обади. Настоява за по-почтително отношение към нея и предмета ѝ.

— Но татко, знаеш, че уважавам математиката – а като се сетих как блестящо ме бе разконспирирала, добавих: - И учителката ми също.

— Това, което каза за нея ли, наричаш уважение?

— Не, не, онова беше преди – оплетох се аз.

— Учителката ти спомена също така, че ако инцидентът се повтори, ще те срещне с директора.

Опитах се да потисна смеха си – директорът ни беше един такъв почтителен хипопотам, който често придобиваше изражението на объркан хипопотам, внезапно открил, че вместо в сладка, се е накиснал в солена вода. Нищо от това не казах, а на глас произнесох тържествено:

— Следващ път няма да има, обещавам!

— Мен с какво ме сравняваш? – стресна ме татко.

— Теб ли? А, не, мил ми е животът, освен това ми каза да съм почтителна...

Май долових весело пламъче в очите му? Объркала се бях, защото в гласа му прозвуча звън на първокласен кристал, когато попита:

— А себе си с какво сравняваш? Сподели ли го с някого?

Почувствах се като жаба, попаднала в кофа с прясно мляко, която за разлика от онази в притчата, си знае, че колкото и да рита, масло няма да избие, за да се спаси. Но на татко сигурно му съм се видяла като току-що сварен омар, защото проговори с един много нисък, но много ясен глас:

— Можела си да се изчервяваш значи, ста-

не ли дума за теб. Отивай сега пред огледалото, вгледай се добре и реши какво виждаш. Продължавай да се вглеждаш всеки ден, но вече без огледало. После кажи високо на себе си, на мен и на целия свят какъв е резултатът.

Горе-долу това беше времето, когато започнах да разгръщам зелеви листа. Искам да кажа - опитвах да се вглеждам, за да вникна малко по-навътре под първия видим пласт. В продължение на годините разбрах, че с всяко следващо листо разкривам все повече и повече, а в случаите, когато успеех да стигна до сърцевината, се омагьосвах от бялата сияйност на перличката, скрита вътре. Много често външните листа се оказваха проядени от разни пълзящи твари; понякога прояждането продължаваше още по-навътре и само в редки, много редки случаи откривах, че е засегната и самата сърцевина. Пътуването през зелевите листа бе трудоемка работа, но упражненията по вглеждане без огледало ме бяха научили на търпение, така че неусетно бях прелистила първата страница от урока, наречен „Опознай ближния". О, не се отказах от сравненията, но ги използвах, за да оценявам състояния или явления и най-вече - себе си.

От хипнотичната сила на спомена за Оня разговор с татко, ме откъсва продължаващият смях на момичето. Станал е почти истеричен,

плитката му тупка неудържимо на рамото, а ръката му сочи към мен, докато повтаря:

— Пингвин на екватора! Пингвин на екватора!

Поглеждам надолу към гърдите и корема си, за да видя какво толкова ми има и когато разбирам, усещам, че горещата вълна на юлската жега не иде отвън – от мен извира. Облякла съм любимата си бяла рокля, в чийто странични шевове е вмъкната по една черна лента. Намирах я за елегантна, но без излишна претенциозност, така че напълно подходяща за една дневна кинопрожекция. Само че сега вече беше пингвинската ми рокля.

Таткото поглежда към дъщеря си – в погледа му няма нищо осъдително или наказващо, а само трепти въпросът на една горчива тъга. Смехът на момичето заглъхва и то проговаря успокоено:

— Извинете, но не е само роклята, не е само заради Вас. Работата е в това, че точно днес, когато татко говореше с приятеля си, му каза, че откакто мама я няма (*горчивата тъга пробягва и в детските очи*), се чувства като баобаб на Северния полюс.

Този път таткото пламва в червено от приседналата му в гърдите му топлина, но я преодолява с кратко поемане на въздух, който издишва към мен с почти поносима температура:

— Вижте, забъркахме голяма каша с дъщеря ми, ще приемете ли като извинение да Ви почерпим сладолед?

— О, да, ясно е, че обичам сладолед – поглаждам с ръка роклята си.

Двамата прихват, напрежението ми е на път да спадне, когато малкото дяволче отново ме бодва:

— А това какво е? Защо го правите?

Момичето сочи директно десния палец на крака ми, който, изложен свободно пред погледите на всички от дълбоко изрязаните ми сандали, подскача развълнувано.

— А, това ли? – геройски постигам безгрижност. – Така си тактувам танца на пингвините...

— Ще ме научите ли? – вдъхновява се детето.

— Защо не? Целият долен етаж на къщата си съм превърнала в танцувален салон. Учителка по танци съм...

— Татко, ще ме запишеш, нали? Моля те!

— Няма нужда да ме молиш, Косе-босе. Идеята е чудесна, така че – да, ще те запиша, ще те водя и ще те вземам всеки ден.

— Само три пъти в седмицата – уточнявам.

— Така ли? – гласът на таткото ме изненадва с ясно доловимо разочарование.

— Но няма проблем. В другите дни ще уча Вас.

Смехът на детето прозвънва камбанно и пръска светлина по-ярка от юлското слънце над нас.

По-късно, докато близвам сладоледа си, усещам как пингвинчето в мен мърда и се усмихва при мисълта, че може и да е лято, но всичко ще е наред, щом ще го прекара в сянката на един красив баобаб.

ТАЙНАТА МИСИЯ НА ЕДНА МАЦКА

В края на краищата, включих се в мрежата. Направих го смело, но напълно отговорно. А освен това действах и честно – представих се с автентичните си данни. В полето за образование посочих само последната степен – Сорбоната на котките, професия – мацка, вид дейност – лов на мишоци, с особено предпочитание към едрите плъхове, на мястото за снимка качих нещо съвсем семпло – кротко полегнала пред камината и само по козина, разбира се.

През първите пет минути се почувствах най-самотното същество на планетата, т.е. в мрежата. Цели триста секунди – нито един отклик на малко тъжното съобщение, че съм нова тук и си търся приятели. Като за мацка си имам и съответните рефлекси, така че започнах бързо да щракам: ами ако съм сбъркала мястото? Дали под разните там снимки не се крият всъщност мишки и плъхове? И ако е така – как да очаквам, че ще се сприятелят с мен? Но, продължих да си мисля, не може да няма някой и от моето семейство – котараци например (*баба ми ги наричаше „матароци" с ударение на пренебрежението в тона*) или тигри, лъвове, пантери и прочие... Даже, каквото и да си говорим, и с кучетата мога да намеря общ език. Имам един приятел, чистокръвна немска овчарка е,

със сини очи и сребриста козина, с който и до ден днешен поддържаме внимателни отношения. Свърза ни това, че и двамата живеем през по-голямата част от годината в чужбина, т.е. по чуждите тавани, мазета и дворове, а често биваме допускани дори в подредените къщи на стопаните. Те, стопаните, ни имат почти за членове на семействата си , разбира се – аз, докато прочиствам територията от миша напаст, а той – докато брани самоотвержено собствеността. В дългите ни разговори темата най-вече е за хаоса в родните ни домове, който в крайна сметка ще ги срути. „Но, казва приятелят ми, имаме и двамата вече достатъчно натрупани наблюдения и ще се съгласиш, че разликата между нашите и чуждите домове е само в дължината на синджира." - „Как така в синджира?", недоумявам по котешки. - „Ами така - всички сме вързани на един синджир, само че нашият е къс, а техният по-дълъг и създава илюзия за повече волност". Позволявам си да не се съглася съвсем и допълвам в духа на кучешкия речник: „Не само от дължината на синджира, зависи и кой е вързан на края му – помияр или овчарка". Приятелят ми е изненадан, но и трогнат : „Да, затова и овчарките ги хранят по-добре, за да не скъсат синджира".

Отплеснах се малко, но пет минути самота за една Мацка като мен е все едно да излежава

присъда за тежко углавно престъпление и за да намаля страданието, изпълвам ги със спомени за приятели. Позволявам си да поразсъждавам, дори и мацките понякога ги бива за това... А и държах да кажа, че оня израз „мразят се като куче и котка", е силно преувеличен. В моя свят, за да илюстрираме подобно чувство, казваме: „мразят се като хора". И моля, моля – без възражения, защото – да знае някой куче да разкъса котка или обратното? Да се преследват до края на живота си (едно и също куче и една и съща котка)? О, да, ще поръмжат, ще пофучат, даже може и да се посбият, но все идва един момент, в който намират някакъв общ език – особено, ако са от сой и най-вече, ако са сполетени от една и съща беда. И забележете – става дума за създания от различни видове, а пък хората уж са от един вид... Не се връзва много със същността ми на мацка, но самотата ме настройва малко философски, а това пак си е страдание...

Та мъчително, но все пак петте минути свършиха и тогава се започна – покана след покана, отново и отново – за няколко часа само имах регистрирани вече 231 приятелства! Е, винаги съм го знаела, няма защо да скромнича, но това, мацките, сме доста привлекателни същества. Преоткриването на този факт обаче – ооо! изпълни ме с такъв ентусиазъм, че за секунда или две бях готова да пощадя и най-едрия меж-

ду плъховете! А съобщенията, съобщенията, ви казвам – отнеха и последната мъркаща нотка в дъха ми...

Ето, убедете се сами за какво става дума:

„Извивката на гръбнака ти е по-вълнуваща и от силуета на Триумфалната арка в Париж нощем", пишеше един „матарок" (*бабо, да видиш, че научих нещо и от теб!*) и завършваше поетичния си изблик с разбиваща поанта: „Иска ми се да мина под тази дъга на мечтите, та ако ще това да ме превърне в плъх";

„Зелената загадъчност на погледа ти е като миша благодат за гладните ми сетива", пишеше друг;

„Танцувай с мен, маце, и нека опашката ти отмерва такта на моето сърце" – ме канеше трети;

„В измамната мекота на лапите ти ще се положа без остатък, за да изтърпя реалната болка на страстните ти нокти само за едно твое златно косъмче" – декларираше четвърти и ме караше да се чувствам интелектуално извисена заради алюзията с един разказ на Елин Пелин;

„Мълчаливата принуда на твоята поза крещи във вените ми по-силно и от най-разгорещеното размахване на разкошната ти опашка" – продължаваше следващият, цитрайки наполовина Ремарк, но напълно засищайки суетата ми да се чувствам не просто маце, а Мацката;

„Бих дал живота си за любов с теб, но млъкни, сърце!“ – казваше по-следващият, като благоразумно заместваше с цитат от Ботев последния ред от прочутото стихотворение на Шандор Петьофи...

...и още, и още, и още...

Няма да крия – всички тези послания погъделичкаха приятно същността ми на Мацка, а изтънченият начин, по който бяха поднесени, разкриваше джентълменския характер на новите ми приятели – все пак бяха наясно, че адресатът е възпитаничка на Сорбоната. Няма да крия обаче и друго – получих и откровено вулгарни, направо писнюшки покани, както ги нарекох с присъщата ми френска елегантност. Получих покани за приятелство и от други мацки, но по стила на придружаващите ги съобщения, а и от снимките в профилите им, разбрах, че се касае за упадъчни котки от клас „уличен“, марка „чалга“, така че ги разкарах на секундата – пак по френски елегантно. Но голямата награда за деня се оказа светкавичното ми членство в Клуба на Черните Пантери. Основателката му ми написа следното: „Скъпа Приятелко! Наричам те така без значение дали ще приемеш или не да членуваш в нашия клуб. Знаеш, че ние, пантерите, имаме специалната способност да проникваме в истинската същност на индивидите около нас. В няколкото ти статуса, които

изчетох досега, усетих ясно кавичките (*ти не ги беше маркирала, разбира се*) на думичката толерантност всеки път, когато ставаше дума за проявите на съвременните ценности, освен това долових сигналите ти да бъдеш жив капан и цедка едновременно на остатъчните (*в смисъл на недоизказани*) помисли на някои обитатели на мрежата и това ме изпълни със симпатия към теб. Каква е целта на пребиваването ти тук си е твоя работа, но да членуваш в нашата група, ще бъде удоволствие за нас." Не можех да откажа на тази покана, какво ти отказване – мечтаех за това. Имах си мисия в мрежата, но съпътстващото удоволствие да съм член на този клуб, си имаше и полезните страни...

В следващите няколко дни приятелствата ми се размножиха като пъпки на варицела, а до края на седмицата еуфорията ме изтощи напълно. Така че на седмия ден седнах и си починах. Но, за разлика от Господ, моята почивка се изрази в това да преразгледам новосътворените приятелства и да отсея всичко, което реших, че носи повече мъка отколкото радост и започнах новата седмица на чисто. Пишех статуси от време на време, коментирах тези на другите и най-вече – поглъщах огромни количества мъдрост. Изглежда обаче преяждах, защото на два или три пъти получих силно неразположение и за моя изненада ме заболя не стомахът, а

главата. Не знам как е при вас, но при мен екзистенциалните въпроси напират точно и само в моментите на болка. Мдаааа, та гледах аз как мъдрите прозрения на гениите на планетата се цитират, копират, препредават, убедена, че всички, които правят това, искрено ги споделят и харесват, но защо, защо тогава мъката все е в повече отколкото радостта им? Хрумна ми, че след като се цитира веднъж, два или много пъти, мъдрото в цитата може би трябва и да се попрактикува, но реших да не си давам мнението по въпроса – нали се сещате как едно такова мнение ще катурне по гръб имиджа ми на Мацка... Освен това – първото и най-важно упражнение в училището за Мацки се нарича „преодоляване на интелекта". Идеята е да остане само Инстинктът в най-чистия си вид – гол и озъбен. Другото само пречи, Пречи, ПРЕЧИ – личната ми треньорка в упражнението градираше тона, когато казваше тези думички, а после обясняваше, че това плъховете са едни от най-интелигентните същества на планетата. „Плъховете имат чувство за хумор, изследвано и доказано е – добавяше тя, - а то е най-показателното за наличието на интелект. Ние, Мацките, генетично губим на това ниво и ни остава само да компенсираме с инстинкт. И в никакъв случай да не ги смесваме – интелекта с инстинкта, де!" - „Ама защо да не ги смесваме,

няма ли да сме по-силни така?", плахо се опитвах да противореча. „Хайде де! – тръшкаше се моята треньорка, ми ще стане ужасно като при хората." - „Ами че какво е им е на хората?", питах наивно. „Смесиха интелекта с инстинкта – това им е. И се докараха до там да не могат вече да разпознават плъховете и плъховете започнаха тях да ядат." Почувствах се, как да кажа... убедена. Е, нарушавах от време на време правилото, което това упражнение постановяваше, но го правех със стратегически цели. Всъщност как и кога да нарушаваме това правило без да губим същността си на Мацки беше базата на университетското ми образование в Сорбоната на котките.

Ето, пак се отплеснах, а бях тръгнала да ви разказвам за пребиваването ми в мрежата. Та освен да се озадачавам пред лицето на летящата мъдрост, посещавах и Клуба на пантерите – групата носеше това име, но там имаше и лъвове, тигри, гепарди, а открих и много мои посестрими, които бяха минали през някои от уличните университети без това да накърни вродения им аристократизъм, постигайки титлата Велик ловец на миша паплач. Те и точно те (ще съм им признателна през всичките си девет живота!) ме научиха на Хватките, които правят от обикновената котка Бойна Мацка. Благодарение на тях не изпуснах от нос главната си цел – да душа за плъхове. И ги надуших

– всеки един поотделно и всички заедно... Ще ви разкажа за това след мъничко, сега само ще вметна, че успях в реално време и пространство да се срещна с авторите на покъртителните поетични писания от първия ден и реално да надхвърля мераците им за преживяване с мен. Разбих ги, наистина ги разбих... На другия ден след срещата с тях страничката ми се превърна в епицентър на катаклизма, разтърсил цялата мрежа. Моите довчерашни обожатели пишеха, че съм „адово изчадие", „дяволско творение", „кучка в кожата на котка", „откровена мръсница", „подла лицемерка" (*като че ли пък едното не замества другото*), „по-опасна от синя пъпка, син език и ебола едновременно", „по-безпощадна от банка", „по-безмилостна от махмурлук", „по-отровна от български алкохол", „по-фалшива от съчувствието на мутра към бедстващ човек"... (голяма част от сравненията не цитирам по конюнктурни политически съображения – викат му политическа коректност).

Ле-ле, ле-ле, ле-ле... Кавалерите на изящното слово се оказаха по-слаби като хулители, отколкото като възхвалители. Оставих ги да си творят така през целия ден, за да видя (*но не би*) дали поне един от тези смели рицари ще назове причината, поради която ме възненавидяха вкупом. А, на лични вече не бяха така срамежливи, там, като нямаше публика, коментираха

далеч по-храбро, ама и се саморазобличаваха.

Накрая седнах и написах на стеничката си няколко изречения до тях като посочих имената им едно по едно (получи се нещо като отворено писмо):

„Какво сте се разпищели така бе, мискини недни?! Можете да ми викате Маце, но щом ви нарекох похотливи котараци, се разфучахте от мъка, а? От „справедлив" гняв се разтресохте, така ли? Била съм ви спретнала компромат, като ви поканих всички заедно на любовна среща, та и с женичките ви барабар? Семействата ви съм разбила значи? Ми то във ваш'та популация к'ви семейства, к'ви съпруги, бе? Та нали по „съпругите" ви разбрах, че сте двойни шпиони? Щото тез сиви мишки, дето ги видях, на кой да са съпруги, освен на гадни плъхове като вас? Има ли нещо по-долно от плъх, дет' са прави на котарак? А нещо по-гадно от котарак, дет' са прави на човек?"

Това беше последното, което написах в мрежата. Знаех, че в момента, в който слагам точката, снимките на силно „обичащите" ме индивиди горе ще се сменят с такива на едри сиви плъхове (*хакерски подарък от Клуба на пантерите*).

После дадох „свободно" на котката в мен. Пуснах я да върви и тя си отиде.

Почти.

СВЕКЪРВА

Женицата беше дребничка, а черните дрехи още повече смаляваха визуално фигурата ѝ. Широкото ѝ обветрено селско лице се беше изострило от болката и изпъкналите встрани скули се очертаваха още по-релефно от преди... Черната забрадка беше силно пристегната под брадичката, като оголваше двете уши. Набързо ушитата пола, блузата,жилетката, чорапите, подаващи се под явно новите половинки обувки – всичко въздишаше в скръбния траурен цвят.

Тя се спогледа със стоящия до нея хрисим човечец, чието набито тяло не беше свикнало да носи сако и то му ,,лежеше" като чуждо. Той ,,улови" погледа ѝ и несмело натисна звънеца на апартамента. След кратка пауза дъбовата врата се отвори и в рамката ѝ се появи снахата, Юлия. Тя ги погледна със сухи очи.

Никога не беше виждала свекърва си в такова облекло. Майката на съпруга ѝ мразеше черния цвят и се обличаше все в шарени дрехи, без всякакъв усет (*според Юлия*) за съчетаване на цветовете. Пък и какви изисквания към дрехите си можеше да има една селска жена,

чието ежедневие от сутрин до вечер беше запълнено с тежък труд по градината, на нивата и с грижите по изхранване на животните в кошарата и двора на къщата. Но липсата на усет за естетика в облеклото се компенсираше напълно от една неизменна широка и добросърдечна усмивка, която преобразяваше цялото ѝ иначе некрасиво лице, и му придаваше топла одухотвореност.

Същата усмивка беше наследил и синът ѝ Кольо. Когато той се усмихваше, а това се случваше често, го правеше толкова широко, искрено и непринудено, че се образуваха бръчици около очите му и те самите грейваха с мек пъстрокафеникав блясък.

Снахата направи път на двамата възрастни хора, като тихо изрече:

— Влезте!

Нямаше прегръдка, нито сълзи в очите ѝ. Но ако човек се взреше по-внимателно в лицето, щеше да открие следи от непосилна тъга, която странно напомняше участта на обречен...

Юлия ги покани да седнат на дивана.

Сякаш беше вчера, когато тя, софиянката, се омъжи за техния син – едно скромно и трудолюбиво селско момче. Запознаха се на студентски лагер във Варна. Тя беше във втори курс, а той завършваше. Отначало живяха една година отделно – тя в София при родителите

си, а той – в близкия до родното му село град, където получи назначение след дипломирането си. После го освободиха след много молби и той се премести в София. Роди им се син – едно много красиво момченце, с което Юлия се гордееше и вътрешно се радваше, че прилича на нейния род...

Кольо беше рядко добър и всеотдаен човек, домошар, който даваше мило и драго за семейството си. Веднъж годишно заедно с детето си отиваха на море през лятото, а после се отбиваха при родителите му на село за една седмица. Донка, така се казваше свекървата, се радваше на внучето, защото това бяха единствените дни в годината, когато го виждаше. Но и тогава нямаше много време, за да изразява чувствата си надълго и нашироко, защото селската работа няма нито начало, нито край... Затова и Кольо още с пристигането си се захващаше да помага на родителите си, които явно го бяха очаквали с нетърпение и радост. Те бяха обикновени, отрудени хора, които ставаха по тъмно и не подгъваха крак до късна доба.

Юлия ги уважаваше и се удивляваше на безкрайното им трудолюбие и издръжливост, както и на способността им никога да не се оплакват. Но нито някой я беше съветвал, нито тя самата можеше да пречупи езика си и да им каже „майко" и „татко". Общуваше с тях без

обръщение. А и те никога с нищо не показаха дали това ги засяга по някакъв начин или не. И снахата в себе си им беше благодарна за това!

Кротки, безхитростни и безконфликтни люде бяха...Такъв беше и синът им!...

* * * * * *

Женицата и мъжът ѝ, присвил широките си рамене в отеснялото, от години неносено сако, приседнаха на крайчеца на дивана, поканени от снахата. Личеше си, че седят като на тръни, сякаш всеки момент някой можеше да ги подкани да си тръгват. На Юлия ѝ се искаше някак да ги успокои, дори да ги прегърне, но вродената сдържаност не ѝ позволяваше да го направи.

Изведнъж като по команда сълзите рукнаха от очите и на двамата. Едновременно, както всичко, което тази двойка беше правила през живота си, достигайки пълен синхрон. Солените капчици се стичаха по загорелите от слънцето лица, като лъкатушеха в браздите между бръчките и капеха по скръбните им дрехи. Мъжът плачеше беззвучно, а жената не издържа и изохка протяжно:

— Кольоооо, синеее! Как стана, бе, Юле?

— Катастрофа – отрони снахата, като че те не бяха уведомени.

Досега Юлия се сдържаше, но отчаяни-

ят майчин вопъл се заби право в сърцето ѝ и отприщи и нейните сълзи. Трудно беше да се гледа майчината мъка, защото съзнаваше, че от нейната собствена болка, много по-голяма и по- жестока е мъката по загубеното дете. Няма сила на света, която да може да излекува такава болка!...

Както безутешно ридаеше, така изведнъж измъчената стара жена спря да плаче. Изсекна се с кърпата, която извади от пазвата си, а после се прекръсти (*тя беше много набожна!)* и тихо, сякаш на себе си рече: „Бог дал, Бог взел, Юле..."

Снахата я погледна с недоумение. Тя не можеше да разбере резкия преход между двете противоположни емоционални състояния: безкрайното отчаяние и примирението. Тази психологическа реакция беше непонятна за нея, атеистката, и трябваше да минат много години, за да я осъзнае и да се възхити на Донка – една страдаща селска мадона, която и в този безумно скръбен миг се опита да намери утеха в Бог.

После осиротялата майка погледна със зачервените си, подпухнали от плач очи жената на сина си и промълви:

— Ела насам, нося ти нещо...

Двете жени отидоха в кухнята. Свекървата извади от малка платнена торба едно вързопче, обвито с амбалажна хартия и здраво завързано с канап. Отгоре беше покрито с найлонов плик.

Юлия усети позната миризма на печено месо. Гледаше невярващо...

Старата жена разопаковаше вързопчето с треперещи ръце. Отрудените ѝ пръсти, които винаги преди бяха толкова чевръсти, сега отказваха да я слушат. Най-сетне успя да го развие и го подаде на жената срещу себе си.

— Вземи! Нали обичаше Кольо да ти пече пържолка на жар?... Ето... опекох ти вместо него. Вземи я, Юле! Все едно Кольо я е опекъл за тебе!...

Снахата застина от изумление! Сърцето ѝ лудо задумка в гърдите. Едва ли можеше да има по-трогателен, по-благороден и величав майчин и човешки жест от този! Да помислиш за чуждото чедо в страшните мигове след загубата на своето... Юлия усети някаква буца в гърлото си, успя някакси да я преглътне и да я отмести от там. Сетне устните ѝ се разтвориха и неочаквано и за самата нея промълвиха:

— Майко!

Гледаше с безкрайно умиление и обич старата жена, но... тя не реагира. Погледът ѝ беше безизразен, като че не чу думата. Очите ѝ бяха вперени в лицето на снахата, но нито я виждаше, нито я чуваше. Сякаш гледаше през нея нещо... някого, в когото бе оставила завинаги част от себе си... сърцето... душата си. ВСИЧКО!... И нищо друго вече нямаше значение за нея!

Юлия потръпна. Внезапен студен полъх облиза стръвно кожата ѝ. Тя наведе глава. Усети с цялото си същество, че нейното мило, топло и сърдечно обръщение е излишно, защото е безвъзвратно закъсняло...

СЪНЯТ НА ПОКОЙНИКА

Дървеният сал се носеше спокойно по течението на тъмните води. Веслата отдавна плаваха някъде сами, а Ханс, изморен да направлява себе в неизвестна посока, отправяше взор към звездите. Той жадуваше да види своята вечерница, която да докосне изнуреното му сърце като капка устните на изгубил се в пустинята несретник. Мокър до кости, той лежеше върху прогизналите дъски, краката му се рееха свободно в мътната вода, ръцете му се избистряха и почти разчупили кървавите окови, сътворяваха живот от гибелта. Мъртвата кожа по пръстите му докосваше водата, а изпод нея заиграваха живо причудливи създания. Беше попаднал между два свята, които свирепо се бореха за неговата душа, без особено да се притесняват за настроенията и желанията му. Той беше потънал в тишината на всемира. Всепоглъщащата красота го озаряваше и постепенно неземна усмивка разчупваше застиналото му в гримаса на погнуса лице. Чувстваше, че изпада в блажен екстаз. Душата започваше да приема формите, които се процеждаха през прозорците на

нейния дом. Ханс усещаше как тя се отделя от своята обител и пристъпва плахо по криволичещата пътека, осеяна с плодовете на копнежа. Тя се бе отправила към светлината, към искрицата, която ѝ вдъхваше живот. Точно в този момент на крачка от пълното освобождение и спокойствие на ума, нещо сякаш преднамерено се обърка. Изпратен от дълбините, като че ли с ласо, водовъртежът сграбчи ликуващия дух. Здраво вързаните едно за друго дървета започнаха да се пръскат като цветовете на глухарче. Страх и паника обладаха доскоро опиянението съществуване. Хванал се здраво за вертикално забитата греда в предната част на сала, той започна да крещи. Като през фуния прокънтя в тъмата неистовият писък на отчаянието му. Знаеше, че това няма да му помогне, никога нищо не му помагаше, камо ли един облечен в звуци пристъп на паника. Живата спирала го повличаше безпощадно в утробата си. От напръскането преди секунди с безброй искрящи диаманти небе сега се стичаха кървави сълзи, обливаха тялото му, за да може сякаш по-лесно да го преглътне мъртвожадният. Неговата паст го поглъщаше, тъй както Ханс отпиваше винаги с наслада от бокала на гнева. Единственото, което оставаше да направи, е да се гмурне в непрогледните пурпурни води и да плува колкото сили има. Отскочи възможно най-далече

от свирепия звяр и за миг всичко застина в ледена безподвижност.

Озова се в дълбокия вир край родното му село, а надвесил се от острия зъбер над него, като ураган се носеше назидателният глас на баща му: „Не буйствай, ще разгневиш водната шир, осъзнай нейната природа и я пусни в себе си". Да, но това не беше просто някаква си вода, а дъх, безчувствен дъх на убиец. Трябваше ли той да се слее с него, да го вдиша и да разлее тъмното му битие в себе си? Май не му оставаше друг изход. Искаше му се да живее поне още малко. Майната му!

Отпусна тялото си и за секунда попадна в безтегловност. В статиката усети цепнатината в трахеята на чудовището и се сля със слепия устрем на неговото желание да го погуби. Той потрепери конвулсивно, нещо в него се пречупи. Разбра, че е победил, поне засега. Не му оставаха много сили, но предпоследната битка бе спечелена. Не че имаше кой знае какво значение, тъй като Ханс знаеше, че отлага неизбежното. С лукава усмивка демонът тържествуваше над успеха си, когато стана невъзможното. Изведнъж той усети как упоената жертва се надига, стъпва здраво на краката си и се оттласква от прегръдката на олтара.

Налягането на спасението изстреля Ханс като водна струя през дихателния отвор на

спермацет. Отскубна се, протегна молитвено ръце и светлината докосна за пореден път неверника. Ханс се вкопчи здраво в някакво увивно растение и със сетни сили започна да се издърпва към основата му. Устремът му за живот бе възнаграден. Не след дълго той лежеше по гръб върху калните оголени корени, израснали сякаш върху корубата на гигантска костенурка. Съзрял възможността да даде свобода на дробовете си, мигновено захапа въздуха и започна да го преглъща без пощада. Не му пукаше от нищо - лежеше по гръб, благоговееше над спасението си и отново дишаше.

Ханс отвори трескаво очите си, дишането му беше учестено, а чаршафите бяха целите прогизнали в пот. Надигна немощно глава и видя, че е едва пет и половина. С огромно усилие изправи мършавото си тяло и седна на ръба на леглото. Почувства се като болен от охтика, но много добре знаеше, че поне тялото му е в изправност. Беше му необходима около минута, за да се опомни, след което скочи на крака, изпъна се и клекна няколко пъти за тонус. След това се запъти към трапезарията, но внезапно в главата му нахлу странната мисъл, че нещо лошо се случва с него и се намира на една крачка от пълно умопомрачение. От известно време насам този проклет сън не му

даваше мира и разклащаше още по-силно глинените крака, на които се крепеше и без това крехкото му душевно състояние.

Всяка сутрин първата работа на Ханс бе да сложи кубинската кафеварка върху стария котлон, да застане на челна стойка и да чака налягането да засвири както в ушите му, така и през малкия отвор на кафеника. Това ставаше долугоре за едно и също време - някъде около пет минути. След това с все още червена като домат глава си наливаше пълна чаша от черната ободрителна течност, палеше цигара и сядаше да прочете някоя друга страница от стотиците книги, разхвърляни из цялата му квартира. Но тази сутрин се отличаваше от другите. Той не застана на глава, а нервно зачака до котлона. Не му се четеше, а и усети, че изпитва отвращение към иначе уютната си котурка. Сипа кафе, хвърли щипка червен пипер върху горещата плоча и поднесе цигарата си към горящите счукани чушлета. Те полепнаха моментално по върха ѝ, той всмукна сластно, папирусът се възпламени и сивкавият дим се разля с хедонистична наслада в организма на Ханс.

Навън беше още тъмно, но обикаляйки от стая в стая, той не понечи да светне. Не можеше да се отърси от съня, а нощта като че ли не искаше да го освободи и да даде заслуженото място на утринната светлина. Реши да излезе

на терасата и там, на въздух, да дочака изгрева. Сумракът лека полека започваше да отстъпва, а авангардът на слънчевите орди се бе вече впуснал в стремглаво нападение. Облегнал се на перилата, Ханс си мислеше, че е добре подготвен да наблюдава този повтарящ се от хилядолетия спектакъл. Някак си усещаше, че се нуждае точно от това – от новия ден, от слънцето, от универсалното хапче, което те връща всеки път от онзи, другия свят, свят на тъма и сенки. Намираше се на 25 метра височина, а източното изложение бе билетът му за първия ред. Въоръжен с божествения аромат на тъмната напитка, с плътния сладостен вкус на разливащия се с охота в гръдната му кухина цигарен дим и с шума от пробуждащия се град, той разтвори ръце и се почувства готов, готов да се прероди. Затвори очи, защото знаеше, че след секунда през фините му клепки ще нахлуе животът. Не искаше да го разсърди като любопитно се взира в него. Тъкмо когато усети как една мигла се търкулва по лявата му скула, божествената светлина нахлу през хартиените кепенци и освети най-тъмното кътче от душата му.

„Това е просто невероятно, аз крещя, аз подскачам, аз чувам как всеки атом се движи, аз виждам гласа ти, аз отново живея."

В съзнанието на Ханс изплуваха думите на един древногръцки философ, че истината била

заключена в сетивната очевидност. Той не знаеше дали мъдрецът е бил прав, но в момента, когато лъчите окъпаха навъсеното лице, съзря най-важната истина – все още дишаше и това му доставяше удоволствие.

„Денят май започна добре", помисли с усмивка на лице Ханс и реши да излезе и да се поразходи сред хората. Имаше чувството, че не го е правил от векове. Опакова скромното си тяло в още по-непретенциозни одежди, преля остатъка от кафеника в очукания сив термос, нарами проядена от молци войнишка раница и се озова от другата страна на входната врата. Докато слизаше по стълбите – 148 на брой, беше ги броил стотици пъти, защото това му помагаше да привикне по-лесно към света отвън, той внезапно спря. Между 85-то и 83-то стъпало насреща му се появи непознат човек. Заключвайки вратата на апартамент 15, той се обърна и се усмихна дружески на Ханс. По груба негова преценка мъжът преваляше петдесетте, с прошарена коса и характерния ерудиран вид на начетен човек. Той за пръв път го виждаше в кооперацията, но някак си му стана симпатичен. Ханс кимна деликатно и продължи да отброява планомерно стъпките си - 83, 82, 81. Удостоявайки с внимание всяко едно от мозаичните стъпала, небрежно прокара пръ-

сти по кования парапет, когато чу зад себе си мек баритон:

— Самотата не е приятно чувство.

Без да се обръща, Ханс разбра, че това е странникът отпреди седем цифри, а думите просто излязоха от устните му без заръката на съзнанието:

Особено когато го споделяш единствено със себе си.

Ханс извърна глава, а господинът доброна-мерено се усмихваше над изречената от него глупост. С присъщия за интелигентните хора етикет, непознатият повдигна с дясната си ръка кафявото бомбе и с лек, едва доловим рев-еранс за части от секундата го постави обратно на посребрената си глава. Сега Ханс имаше възможност да види по-ясно лицето му, без това да бъде проява на ниска култура. Имаше високо сбръчкано чело, силни сключени веж-ди, а под носа му като разделени от загадъчна пещера, се спускаха два сребристи водопада. Те се стичаха под прав ъгъл и се вливаха в раз-биващите се в долната му челюст вълни.

— Ем. К. Приятно ми е. Динамиката на вре-мето - драговолно поде той – и произтичащата от нея наситеност на причини и следствия са възпитали в мен едно особено предугаждане към хората...

— Тоест отчетеното и изтекло време, което

смея да нарека опит, със своя низ от обстойни случки е създало така наречената ваша предугаждаща логика, побърза да отговори Х., който точно в този момент се радваше да размени няколко приказки.

Ем. К. се усмихна лукаво и продължи – ...в която аз намирам опора и оправдание.

Х. протегна ръка към него и със здраво ръкостискане се представи.

В градинката пред входа, тъкмо отрупала се с многобройните свежи пролетни цветя, двамата нови познайници се сблъскаха като в невидимо магнитно поле, наситено с аромата на росата и благовонната сила на живота. Постояха няколко секунди безмълвно, с крайната необходимост на сетивната сласт, която прояснява и в същото време отпращаше съзнанието им в имагинерния свят на уединението. Ханс погледна Ем., който отново кривеше доброжелателно устни, които се сключваха и бяха нагледно описание на израза „усмихва се под мустак". Той сякаш знаеше много добре това, което тепърва щеше да се забие в разсъдливата Хансова глава и ще накара очите му да се изцъклят от мисълта, която набираше сила вътре в него.

Дали онова, което виждаме Там ни кара да стоим чисти Тук, или нашето Тук ни прояснява картината на бленуваното Там?

Този въпрос порази Ханс като гръм от ясно небе. Не толкова заради смисъла, който носеше, а заради момента, в който бе отправен – миг преди той самият да си го зададе. Младият ум не понечи да намери отговор, а и не бе необходимо. Питанката бе една демонстрация, изместване на зememерните знаци в полето на неговия кръгозор. Всъщност тя беше и смисъл, надежда, а и може би отговор на дълго таен в съзнанието въпрос. На Х. му се струваше, че скоро ще почне да усеща и разбира знаците, които ще го докарат до края.

— Мисля, че съдбата ще ни срещне отново, съседе.

Последва лека усмивка, съпроводена с небрежно засукване, поклон, и разбира се, едно чисто и просто - На добър път!

Ханс не знаеше къде и кога е срещал Ем. К., но имаше странното чувство, че го познава и бе сигурен, че в най-скоро време ще се срещнат отново. Имаше усещането обаче, че той няма да е в състояние да разговаря с него и да му обясни как и защо се е стигнало дотам.

Беше понеделник, а по груби негови изчисления вече минаваше осем. Слънцето се бе издигнало с около педя от появата си над източните възвишения. Хората и пространството, което изпълваха, кипяха в безумно на-

прежение, а Ханс искаше да си даде още една отсрочка, преди да потъне в бълбукащия котел на злободневието. Знаеше, че отчуждението му няма да трае дълго, защото усещаше как бездната на ежедневието започва да си пробива път през кепенците, запретили очите му. Това го объркваше и го караше да се чувства несигурен. Хладнокръвно пренебрегна предстоящите си ангажименти и заповяда на тялото си да го отведе на място, което би могло да удостои със заслужена почит въображението му. Тръгна по един огромен булевард, в близост до който се намираше квартирата му, като нямаше ни най-малка представа къде ще се озове. Помисли, че се лута като глава без муха, след което се усмихна на себе си, тъй като този може би неслучаен лапсус го развесели. Ръцете му бяха на обичайното си място – в дълбоките джобове на старите му джинси - и изпълняваха там привичките си. Между пръстите на дясната му ръка бясно препускаше малка сечена монета, датираща от времето на император Траян. Събратята им отляво се забавляваха с едно стъклено топче, голямо колкото да се събере в очните кухини на бедния Йорик. Тази лимка всъщност беше миниатюрно преспапие, в чиято сърцевина бе израснал красив, но беден дъб. По клоните му, едвам доловимо дори и за въоръжено око, се различаваха няколко жълъда, единият от които

с години се стремеше да тупне на земята и да намери там покой. И двата предмета, въпреки че Ханс не ги възприемаше като такива, така да се нарече, имаха сантиментална стойност за него. Те му навяваха едновременно спомени, изпълнени с радост и болка, с любов и омраза, с живот и смърт.

Монетата датираше от 105 година сл. Хр, но за Ханс нейната история започваше отпреди 20 години. Рязък болезнен спомен нахлуваше в главата му всеки път, когато я докосваше и въпреки патологичната агония, той и за миг не се бе разделил с нея през сравнително краткия си житейски път.

Като дете Х. нямаше много приятели и въпреки безмерния си устрем да не допуска никого до себе си, веднъж се случи чудо. Той обичаше да се разхожда сред руините на прастара римска крепост, която се намираше в близост до селото му. Правеше това с часове, които въображението му запълваха с битки между гладиатори, разучаване на военни тактики и превземане на непревземаемото. Един юнски ден, докато лежеше на източната защитна стена, или поне това, което бе останало от нея, над главата му се надвеси тъмнокосо момче с дървен меч в ръка.

— Здравей, аз съм Б. Искаш ли заедно да се вдигнем на бунт срещу безпощадните центу-

риони, да спечелим свободата си и да правим после с нея каквото си решим? Ханс не вярваше на очите и ушите си. За пръв път някой така дружелюбно го заговаряше и му предлагаше да стане негов приятел. Той почувства силно вълнение в детската си гръд, изправи се и на драго сърце повери себе си в приятелската усмивка на Б.

От този ден насетне Х. и Б. станаха неразделни. Всеки ден се срещаха при крепостта, биеха се срещу неправдата и мечтаеха за света навън. Веднъж, както си крачеха замечтано под акведукта, изневиделица Б. се спря, наведе се и разчопли с малкото си джобно ножче запечената от сушата пръст. Ханс забави крачка, погледна приятеля си учудено и тогава я видя – Б. държеше в ръката си малка златна монета, която отразяваше радостната усмивка на човек, открил съкровище. Ханс се приближи до другаря си и заедно започнаха да оглеждат звонка с маниери на вещи археолози.

— С това ще откупим свободата си, приятелю, или поне ще се опитаме - заговори Б, - ако не стане така, единият от нас ще се пороби вечно в името на щастието на другия.

Приклекнал до Б., Ханс се намираше на седмото небе от щастие. Животът му приемаше обрат, и то какъв само. В главата му една след друга се процеждаха хиляди картини – бягство

от дома, пътуване до непознати земи, кораби, морета, безмерни степи, дори за миг си представи как работи в някаква мина, за да си изкарва прехраната. Просто не беше на себе си от радост.

Б. повери богатството им на Ханс с уговорката на другия ден да се срещнат на мястото, където са го намерили, и да тръгнат по пътя на своите мечти.

В уречения час Х. стоеше под третата арка на акведукта и чакаше с трепетно вълнение своя приятел. Минаха час, два, три, Х. въртеше бясно монетата между пръстите си, все едно, че призоваваше Б., но той така и не се появяваше. Започна да се свечерява и тъкмо когато понечи да си тръгне, погледът му случайно се спря на дупката, от която бяха извадили монетата. Там, поглъщайки последните слънчеви лъчи, сияеше малко стъклено топче. Х. се наведе, извади маргарита и потрепери. Той осъзна, че Б. няма да се появи, че е изчезнал и никога повече няма да го види. Б. се бе жертвал, но в името на какво? Вълшебна сфера? Поробен, заключен вовеки, кой от двамата обаче, бе дал тази жертва? Кой бе тласнал другия към нея, кой от двамата откраднa съкровището и наместо него остави празния сандък със заключеното в него сърце?

От този ден нататък Х. почти не говореше, отчужди се от света, страхуваше се от него.

Страхът му носеше гняв, гневът - омраза, а омразата - страдание. Гледаше с дни и месеци застиналия на милиметри от земята жълъд и копнееше да разбере какво да стори, че той да тупне спокоен и да се освободи. За Х. това вече не беше някакво стъкълце, а вечно задаван въпрос без отговор, търсен смисъл, магия. Привидение, което притежаваше силата да привлича в лоното си копнежите и мечтите, болките и страданията. То ги отразяваше с многоцветната сила на възроденатa воля към бленуваното или ги потъпкваше, сдъвкваше и изплюваше в лицето на омразника.

Ханс се усети, че незнайно как е стигнал до малък мост и облакътен на каменния му парапет, замечтано гледа течащата в тясното си русло река. Изведнъж в главата му нахлуха призрачните картини на посетилата го през малките часове на нощта шега. Изпита неистово желание да се докосне до усмихващите се води, под които от време на време се озъбваха крайъгълните камъни, подсказващи за монотонната премяна на искрящата действителност.

Погледа се и видя вляво четири изпъкнали от дигата балвана и веднага се отправи към тях. Спуснал се по течението на своето желание, той внимателно заслиза по тях, като с премерени движения създаваше впечатление, че не

бърза. Целият всъщност обаче гореше да потопи в студената вода нажежения си до червено от копнежа пръст. Усещаше, че някак си ще успее да разшифрова поне донякъде криптираното послание, оставило своя кървав отпечатък върху ленената плащеница. Х. знаеше, че сънищата, които объркват душите със своите преплитащи сенки, не божите обиталища и не божествата от небето ги изпращат, а всеки сам си ги създава. Точно заради това той бе твърдо решен сам да достигне до истината.

Когато стъпи на брега, пред себе си видя на около три метра малък камък, на който можеше да седне. Събу обувките си и запристъпва плахо по тинестото дъно. Стигнал до мястото, той седна и се отпусна, сякаш никога не бе ставал от там.

Знаеше, че рискът, който поема, му дава две възможности. Едната бе да се вдигне мъглата, а хоризонтът да разкрие красотата на ясната посока. Другата – да потъне още повече в тайнствения лабиринт на сподирящата го непредсказуемост. Той се отпусна и с висящи във въздуха мисли се потопи като дълбоководна твар в непрогледната морска шир.

Наблюдаваше с пагубно любопитство играта на водата и всяка нейна ефирна стъпка като част от неповторимата божествена хореография. С всеки един нов неин пирует, той лека-

полека започваше да се рее като си нямаше представа как да управлява елероните на душата си. Клепките му натежаха, той затвори очи и магията нахлу в него. Ханс протегна ръце към небосвода и в този момент ефирът го улови с ласото си и го изстреля в своята утроба. Усещаше, че лети със скоростта на светлината. Пред неговия поглед за секунди се сменяха картини, изпълнени с хора, сгради, улици, трамваи и тролеи, светлини, които угасваха и пак заблестяваха – той пикираше над градското множество. Х. усети обаче, че главата му започва да се надува като червен балон, а информацията, която приема, бе острата игла, която почти докосваше пурпурната сфера. Изведнъж той чу пукот в ушите си и полетя стремглаво надолу като откъснала се от аналемата комета. Отвори очи миг преди стълкновението с твърдта, но не за да види как се разбива, а плавно да опъне крак и да докосне гостоприемната земя. Кацна на един тротоар. Огледа се и осъзна, че се намира сред малки триетажни блокчета, всяко от които се красеше с невероятни градинки, носещи благоуханието на умиротворението. Началото, което стоеше пред него, се наричаше спокойствие.

Без да се замисля, той се наведе, за да отдаде заслужена почит на божественото и с пълни дробове всмукна от прекрасното благовоние

на момината сълза, която бе докоснала нежно носа му. Дъхът ѝ се разтече по вените му и той се надигна възкръснал. Не посмя да я откъсне, защото беше още рано за срещата му с кръвника в него. На Х. му допадна светът, в който бе попаднал и реши да поостане, за да облагороди себе си с плодовете на разцъфналия пред очите му едем. С интерес оглеждаше старите дървета и резбованите беседки между тях, огромните кашпи пред блокчетата и хилядите цветя. Тъкмо си мислеше, че няма какво да се допълни към тази магия, когато пред него се появи старецът. Най-вероятно Х. се бе движил зад него още от самото начало, но съзнанието му тогава явно още не беше готово да разтвори дверите си и да го приеме. Както се казваше – всяко нещо с времето си. Старикът се движеше бавно, като отмерваше и равана на Х.

Природата го бе покосила, тъй както му бе дала и първоначалния устрем и ритъм за живот. Походът му наподобяваше някакъв странен танц, сякаш изпълняван под съпровода на музика, звучаща от сцената на божествената комедия.

Достолепният ритмично повдигаше левия си крак, но не както природата бе отредила това да става, а плавно встрани, като деликатната чупка, която правеше от коляното се заключваше в една равнина, осеяна от идеална

симетрия с дясното му рамо. То от своя страна се издигаше леко нагоре. После десният крак се повдигаше и другото рамо заиграваше. Набереше ли инерция, цялото тяло затанцуваше в синхрон под покрова на миналото в живота. Походката, приведената осанка, изправената глава, широките рамене и излизащите от тях здрави, но нежни ръце, всичко това беше отражение на душевността на този човек.

Единственото нещо, което нарушаваше изящния акорд, беше тежката кожена чанта в дясната му ръка. Къде егоистично, къде от споходило го човеколюбие, Х. забърза крачка, настигна господина и учтиво го запита:

Здравейте, много се извинявам, но бихте ли ми позволили да ви помогна с вашия товар?

Старецът извърна глава, взря се в очите на Х. и като не сваляше поглед от тях, отвърна:

— Товара, млади господине, му е отредено всеки сам да си носи, но щом така любезно се обърнахте към мен, може да ми помогнете с тази чанта тук, и с охота подаде кожената торба на Х.

Повървяха няколко метра мълчаливо и старикът отново заговори, като този път танцът му бе още по-живописен и изящен:

— Какво ви води насам, драги? Питам ви с извинение, ако въпросът ми е прозвучал с ехото на нетактичото любопитство, но просто млади хора като вас рядко се навъртат по тези

ширини, не че не се случва, но е рядкост.

— Мисля, че случайността е причината, въпреки че вятъра, издул платната ми, май сам потърсих и разгневих - почваше да се отпуска в приказките си Х. Старецът извърна глава, помисли за секунда и отново заговори.

— Искате да кажете, че сами можем да пробием негостоприемната обвивка от непредвидени обстоятелства, която уж сами сме си изградили. Това ни дава сигурно възможността да проникнем в нея, да я проучим, изследваме и ако имаме търпението и късмета, да осъзнаем качествата на изпълващата я материя. А всичко това правим най-вероятно с единствената цел след това да насочим себе си към следващия черупчест плод на битието.

Х. тъкмо понечи да отговори, когато възрастният мъж го пресече:

— Не е нужно сега и тук, а може би там и след малко, и посочи малка открехната вратичка, зад която блесваше прекрасен спретнат двор, в чийто център се издигаше почти до небесата огромен бор.

— Притежавам, с риск да прозвучи нескромно, едни от най-хубавите колумбийски зърна кафе и с радост бих изпил една чаша с вас, поръсена, разбира се, с щипка приятен разговор.

Х. без и за миг да се почуди, прие, и двамата влязоха в двора.

По средата на пътеката старецът изневиделица се спря и с извинение поде:

— Но колко невъзпитано от моя страна. Двамата споделяме миг от вечността, а аз да пропусна да го бележа с инициалите си – Гартен, Ларш Гартен – приятно ми е.

— И на мен ми е изключително драго, г-н Гартен. На щемпела, с който аз ще бележа момента пък е изписано Ханс Бард.

Размениха си приятелски усмивки, а актът на сливането на двата танца, двете мелодии, двата свята, бе последвалото здраво ръкостискане.

Г-н Гартен и Х. стигнаха до беседката, описваща ствола на вековния бор, от чиито иглички се носеше приятната миризма на борова смола. Г-н Гартнер приседна видимо уморен и заговори:

— Върви да оставиш чантата ей-там върху дървения шкаф под навеса, а после влез в антрето. Вдясно ще видиш долап, от който с удоволствие чака да излезе на свобода една прекрасна кехлибарена течност. Както са казали навремето мъдрите араби, колкото по-дълго време стои затворен алкохолът, сиреч духът в бутилката, толкова силата му да изпълни желанията на съзнанието се увеличава. А този там е затворен от двайсетина години. Върви, върви, не се притеснявай, през това време аз ще при-

готвя кафето.

Х. като невръстно пале заподскача и с няколко крачки изкачи десетината стъпала и се озова на кьошка. Постави чантата върху шкафа, влезе в предверието, поогледа се и видя стария, издялан с причудливи форми скрин, който умело като хамелеон се сливаше с пейзажа от прекрасна абаносова ламперия. Отвори го и както му бе казал Ларш, вътре беше кристалната гарафа, която тутакси пое с нетърпение нахлулата светлина. Бистрата златна течност се изпълни с живот и засия жарко. Х. понечи да я извади, но без да иска бутна някаква стара дървена кутийка. В този момент отвън се понесе на талази приятният глас на домакина:

— Вземи, ако обичаш, и това, което най-вероятно се чудиш какво е!

Х. се смути, почувства се малко глупаво, но извади бързо гарафата заедно с кутията и излезе на терасата. Оттам погледна надолу и през клоните на иглолистния гигант видя масата, която учтиво бе приела за свои гости две медни кафени чашки, две юзчета и купичка със сладко от вишни. Във въздуха веднага се долови неповторимото благоухание на прясно сварено кафе, което сграбчи Х. за носа и го поведе примамливо към себе си.

Като стигна до масата, постави стъкленицата и сандъчето и зачака прав. Иззад ъгъла след

минута се появи Ларш с димящо джезве.

— Но моля те, заповядай - и прикани гостенина си с любезен жест да седене на пейката.

Гартен наливаше кафето, вдигайки кафеника нагоре, като черната течност повишаваше плавно нивото си, въртейки се по посока на часовниковата стрелка, докато не закри почти изцяло сребристите стени на чашката. След това хвана с лявата си ръка гарафата, с дясната завъртя няколко пъти запушалката и когато най-накрая гърлото се освободи от дъгогодишните си букаи, двамата мигновено потънаха в разлелия се около тях дъх на свободата.

Ноздрите им заиграха под акомпанимента на невероятна симфония – тънкият проницателен звук на цигулката се издигаше над стъкленицата, челото разстилаше всеки тон от мелодията си по тясната пътека на чаромата, а благоуханието на природата излизаше изпод нежните пръсти на Твореца.

Ларш наля внимателно ракията в юзчетата, вдигна дясната си ръка, която сключи прав ъгъл в лакътя и каза:

— Наздраве, драги, за вечната блудница и светица, наздраве за душата!

— Наздраве и за кладата, от която тя ще поеме към всемира – наздраве за живота! - отвърна с тост Х.

Двамата отпиха по една голяма глътка,

кръстосаха крака и зачакаха. Не след дълго гостенинът почука, настани се удобно на тяхната скромна трапеза и заговори посредством Ларш.

— Интересно ми е дали можеш да си отговориш как се зародил в теб този непрестанен копнеж, този изследователски дух да се ровиш в човешките бездънни ями, да губиш дваж повече от себе си, отколкото печелиш? Не ти ли се струва, че уравнението може и да не излезе накрая?

Х. не вярваше на ушите си. Как този старик, който живееше сам на това безлюдно, странно място, познавайки го едва от час, заби още с първия замах камата си право в сърцето му? Той обаче не се почувства наранен, напротив - от него наместо кръв потече миро, докосна го с пръст, поднесе го към устата си, облиза го и заговори.

— Не зная, може би някаква тайнствена орис тегне над мен, може би недоизвървян от предишни животи път или несъзнат спомен за него ме води към някаква цел. Цел, оставила своя отпечатък отпреди, заедно с тази, която блести уж по-ясно сега, пред съзнателното ми житие. Вероятно, ако успея да поставя в едно измерение, в една равнина миналото с цялата си всеобхватност и настоящето с текущите му неизвестни, уравнението ще излезе.

— Това е твърде опасно, мон ами, единица са успявали да го постигнат, а милиони са се погубвали. Първо се учиш да четеш, прочиташ много, после започваш да интерпретираш, да анализираш и накрая да превеждаш. Ти научил ли си се да четеш, драги?

— Дори и още да сричам - отвърна Х. - как бих могъл да го преодолея, ако не се опитвам непрестанно да отстраня този недъг?

— А пробвал ли си се да хванеш една книга и да я прочетеш докрай, от корица до корица? После да я затвориш, да постоиш загледан ту в нея, ту в себе си и да продължиш със следващата?

Х. се замисли и си спомни как отначало почваше нещо, оставяше го, захващаше второ, трето, пето, връщаше се към четвъртото, което бе пропуснал, а от цялото това лутане се оформяше една вихрушка, която ту му пълнеше очите с прах, ту го издигаше нагоре. Оттам той виждаше някак си по-ясно, а в този порочен кръг всичко се повтаряше наново. Но впоследствие той се присети, че бе започнал - бавно, но докрай - да прочита книга по книга, да ги подрежда под себе си в бетонен постамент и вече стъпил здраво върху него, да се гмурва в тайфуна, за да улови следващата.

— Да - отвърна той на стареца, отпи първо от кафето, после от парливата течност, и като

огнедишащ дракон поде отново: - Кажеш ли „да" само на едно от хилядите съществувания, това означава да признаеш наличието на всички, и така е редно, тъй като според мен те са неразривно свързани в своята целокупност. Всяко едно оставя отпечатък както върху себе си, така и върху другите. За да наредиш пъзела, трябва да тръгнеш от една отправна точка, но да имаш и общия поглед върху прогресията на цялото. И да – мисля, че отговорът на твоя въпрос е заключен някъде по средата на двупосочната лента. От едната страна човекът се движи напред, а от другата страна се връща към себе си, но с цяла композиция. Той я остава да почине за малко в депото и после отново - на път. Но сега тя е натоварена с повече багаж, който пристига на доковете, разтоварва се, а оттам се натъпква догоре с нови екзотични стоки.

Г-н Гартен вдигна правоъгълния триъгълник вдясно от сърцето си, погледна Х. в очите и sursum corda викна:

— За огледалото, зад което непрестанно се стремим да прогледнем, да прескочим и да разбием стената, на която е окачено!

Мълчаха известно време, всеки потънал в своите мисли. Х. се бе озадачил до крайност как е възможно Ларш Гартен да е толкова близко до неговото същество, до неговия аз, възможно ли бе те да са един и същи човек или просто

неговата мъдрост и проницателност са се изострили с годините до съвършенство.

— Млади приятелю, велики философи приживе, а най-вероятно и там, където са отишли след като са изоставили наземния си път, са умували досущ като нас под някой бор. Според много от тях, а и според моето гледище, без да съм мъдрец, всичко става по силата на неотменими закони, всичко се явява като едно необходимо следствие. Светът съществува или сам по себе си според своите физически закони, или пък някакво висше същество го е сътворило по върховните си закони. И в единия, и в другия случай тези закони са неотменими, и в двата случая всичко е необходимо. Тежките тела се стремят към центъра на земята, без да могат да останат във въздуха. Ябълката не може да роди кайсия. Инстинктът на вълка не може да бъде като този на заека. Всичко е подредено, обвързано и определено.

Човек може да има определен брой зъби, коси и идеи. Идва момент обаче, когато той неминуемо губи зъбите, косите и идеите си.

Има противоречие в това да кажем, че това, което е било вчера, не е било и това, което е днес, не съществува, противоречие е и че това, което трябва да бъде, може и да не бъде. Ларш прекъсна разсъжденията си, бръкна в чекмеджето под масата и извади дебела парафине-

на свещ и кибрит. Придърпа дървената кутия, отвори я и я поднесе към Х. Тя беше пълна със завити като в лозови листа, пристегнати с тънко лико цигари.

— От Франция са ми – първокачествен тютюн, допълни той.

Х. измъкна един от папирусите и го заразглежда с любопитството на малко дете. През това време събеседникът му драсна една клечка, запали свещта и продължи с разсъжденията:

— Не е необходимо да се съгласиш с това, което ти казвам, не е необходимо и да не се съгласиш, необходимо е да живееш мислейки и мислейки да усещаш.

Природата и съдбовността са странно нещо. На теб може да ти е отредено да ме убиеш, да ме заколиш или удушиш, ти си избираш начина, или можеш да ме оставиш жив и както каза одеве, кажеш ли „да" на това съществуване, означава да признаеш и своето собствено. Виж, бухълът ядял мишка в къщурката си и казал на славея: „Престани да пееш под приятните сенки, ела в моята дупка да те изям." Славеят отговорил: „Аз съм роден, за да пея тук и да ти се подигравам." Виждаш ли – можеш да бъдеш бухал, мишка, славей или песен, а може и всичко заедно. Съдба! Но тази съдба е следствие. Ако промениш съдбата на една пеперуда, какво би ти попречило да решиш съдбата на всич-

ки пеперуди, на други живи същества, на хората, на природата. Не може, не става просто така, та ти би бил по-могъщ и от самия бог. Ако се намесиш, тъй както не трябва - не че някой казва как трябва да се месим, но просто природните закони извън и следователно вътре в теб по някакъв начин го предопределят - всичко ще приеме нежелан резултат. В твоя случай, според мен, е точно така - ако ти отнемеш или вече си отнел, очаквай края.

Г-н Гартен поднесе една горяща клечка към Ханс и той всумкна от табака с пълна гръд. След това запали и своята цигара и потъна в унес. Ханс издишваше кълба дим, като наблюдавайки ги, се спусна без никаква контра по стръмния баир на своята душа. Пламъкът, в чиято неподвижна жизненост той намери пристан, го накара, като че ли подложен на хипноза, да заговори:

— Често, а може би това не е и най-точната дума за мерило на количеството жар, което се разлива и движи с бавната увереност на континент, изпадам в душегубката на безмълвното съзерцание. Гледам без да мигна, чувам без да слушам и скубя брадата си с очакването контролираният сигнал да отвори и прочисти съзнанието ми. И какво успявам да постигна – една екзема, която разяжда и без това болния ми мозък. За каква съдба ми говорите Вие тук,

мое отражение, мой бъден и окаян образ, който с причудливите си вещи си мислите, че сте задоволили своята мечтателска сърцевина? Свещта вляво загасна, Вие не сте я палили, дори не сте я вадили, но ето я – тя е пред мен и горя допреди малко. Виждате ли я, от нея ли запалихте така учтиво поднесената от Вас цигара? Да – всичко тук е илюзорно, всичко тук е една запалена отдавна цигара от последната капка дъх на отиващия във всемира моряк. Той е разбрал на смъртния си одър кой точно благословен от бога кит го посреща в лоното, което Съдбата в негово лице е пратила. Давате ми нагледни примери, които аз не разбирам, цитарате ми философи, с чиято съдба не съм запознат, правите ми кафе, дошло от далечна страна, в която не съм ходил, поднасяте ми папирус, чийто тютюн е нанизван с огромно шило от жена, за чиято съдба и за миг не съм се замислял, сипвате ми питие и ми говорите за духове, които аз не съм срещал – а дали – Вие сте мечтател, драги ми Ларш, вие сте аз, вие сте моментът, заключен в мен, който се е примирил със сегашното статукво. Но не, Вие сте и промяната, предзнаменованието, Вие сте Буда. „Ако срещнете Буда, убийте го" - така пък са казали едни други мъдри хора! Тук е опасно. Красотата е опасна, самотата, спокойствието, реката – всичко е опасно, та дори и смелостта. Ние трябва да живеем

сред поръсеното с капани поле и да знаем, че веднъж излъгали единия, трябва да сме готови да паднем в следващия. Гадост!

Х. погледна г-н Гартен, който започваше постепено да се губи в мъглата на дима, спускащ се от всички страни. Очите му бяха гледали толкова дълго клатушкащия се пламък, че танцуващият старец, който бе срещнал по – рано, сега приличаше на гаснещ в сърцето на рудник факел.

Димът потъваше в пламъка, в Гартен, като непроменена от времето истина в праха на добре забравеното старо. Той със сетна, измъчена блещукавина успя да пръсне последната си искра.

— Нашият разговор трябва да приключи, но помнете, срещата ни не означава, че вие сте направили своя избор или точно обратното.

Всичко изчезна!

Клепките на Х. затрепериха като пърхащи край бял цвят пеперуди. Той отвори очите си, а хладината на течащите води нежно го придружи към реалността, в която се бе завърнал. Съзнанието му бавно и все още неуверено пристъпваше в стария свят, който сякаш преди години бе напуснало. Започна да чува хорската глъч и суетня, които най-скоро безвъзвратно щяха да се закотвят и в него. Изправи се бавно и тръгна към брега. Спря се по средата, спомняйки си за

думите на мъдреца от Ефес, които прокънтяха в главата му. Изрече ги гласно, за да може да ги чуе по-отчетливо: „Не можеш да влезеш два пъти в една и съща река". Усмихна се.

Постоя малко така, забил краката си като рибарски колци в калта, наведе се, наплиска си лицето и излезе на брега. Там, докато чакаше да му изсъхнат ногите, се чудеше накъде да поеме, какво му донесе тази неочаквана среща и каква беше следващата стъпка към разшифроването на съня му, който тласна днешния ден в тази тайнствена посока. От моста над него се чуха няколко хапливи подвиквания: „ Ей нехранимайко, това да не ти е плаж" и „ Върви си намери работа бе, безделник". Ханс не обърна внимание, отдавна беше свикнал с хорския манталитет, а егидата на отчуждеността му засега си вършеше добре работата.

Навел се и със съсредоточеността на изкусен ювелир, той прецизно си връзваше обувките, когато изневиделица отнякъде долетя изрезка от вестник. Тя се закова на ръката му като пирон в кутийка от кисело мляко.

Без да я поглежда, Х. я смачка и прибра в десния си джоб. Той ненавиждаше отношението на хората към природата, знаеше, че не може да го промени, но въпреки това, където и да отидеше, ако насреща му се изпречеше простотията, той смирено вадеше метлата и лопат-

ката на своята съвест и с огорчение, мълчаливо замиташе хорската невежест.

Изкачи се по същите камъни, по които бе слязъл и реши да хване първия трамвай, който мине, като нямаше ни най-малко значение накъде ще го отведе. Не след дълго усети усилващите се под краката си вибрации, извърна поглед и видя дългата жълта машина, прилична на подводница, да забавя ход и да завива тромаво към спирката. Той се качи най-отпред, откъм кабинката на ватмана, и тръгна да си пробива път през скупчените един връз друг пътници. Във въздуха се носеха десетки аромати, намерили си пролука в процепа на света, който ги създаваше. Всеки гравитираше около източника си и не можеше да се отдели от притегателната сила на своя собственик. Пространството в капсулата обаче свиваше душите с присъщите им миризми, а те се сливаха в една обща зловония, която безпощадно се нахвърли върху Ханс. Повдигна му се. Допреди минути той плуваше в бистри ручейни води, летеше като бързолет сред облаците, а единственият аромат, който запълваше съзнанието му, бе прекрасната смесица от благоуханията на пролетни цветя, кафе и диханието на себеопознаването. По средата на дългата машина му се зави свят, силите му го напускаха и усети, че всеки момент ще се сгромоли мъртъв на мръсния под. „Не, не е сега

моментът", помисли той и това му даде нови сили. Успя да се добере до задния край на вагона, като с отвращение блъскаше всеки, който му се изпречеше насреща. Той отвори малкото прозорче и се залепи за него като комар върху чиста плът. Започна постепенно да свиква с обстановката, колкото беше възможно, като притокът на що-годе чист въздух му даваше сили да продължи поне още малко този отвратителен воаяж. Облегнал се на прозореца, Ханс се загледа в спътниците си. В следния момент той усети, че не се намира в истинско транспортно средство, а в пътуващ психодиспансер. Всички бяха с изкривени муцуни, все едно допреди секунди са ги налагани с боздуган. Някои си приказваха един с друг, като коментираха разпалено общоприетите теми за разговор – сметки, политика, ненужни придобивки. За други не бе необходимо да излагат вижданията си на събеседник и с охота сами на себе си, осветяваха тъмните кътчета на своята „философия".

Какво друго, ако не една лудница е светът, в който живеем, помисли си Х., в която обаче най-опасни и най-пагубни за тази „прекрасна институция" се оказват именно обикновените, тривиални луди. Те не само че не са източник на светлина, а и тази, която приемат, я запращат дълбоко в тъмата на отдавна пресъхналия геран. Там, освен да загасне и залинее като

всичко попаднало в него, тя няма какво друго да стори.

Х. не разбираше хората, явно, прекалено дълго бе странял от тях и сега всичко изглеждаше безнадеждно. Не разбираше и тази пошла важност, която си придават, вярно - в техния свят тя може би имаше стойност, но не и в неговия. Той я отричаше, ненавиждаше, плюеше на нея. Отдавна бе вдигнал сам булото на Майа и всичко му се струваше илюзорно, неистинско. Може би и там беше част от проблема – винаги се опитваше без чужда помощ, а такава многократно му се предлагаше, да достигне до истината в себе си. Бе отхвърлил, отритнал едно було, но бе изплел като от стоманени конци друго. В съзнанието му изникна един стих, който бе чел отдавна, но не помнеше нито кога, нито къде: „Рицарят беден, под забрало от стомана, своя лик, навеки скрил". Погубих се, погубих се, мамицата му, помисли си той.

Х. се отвращаваше с всяка изминала секунда и искаше веднага да слезе от трамвая и да избяга колкото може по-надалеч. Застана пред вратата и зачака спирката, в чието лице виждаше временното спасение. Точно в този момент видя едно момче, малко по-голямо от него, да се движи сред безжизнените каменни стълбове. Той беше облечен с вехт, целия в кръпки вълнен пуловер, протъркани черни панталони

и скъсани обувки. Пристъпваше бавно, усмихваше се, като налудничаво си въртеше главата и учтиво питаше всеки колко е часът. Никой не само че не благоволи да си погледне часовника, а дори и не се помръдна встрани. С приближаването му Х. започна да различава излизащите от устата му на пръв поглед несвързани слова:

— Извинете, колко е часът? Няма време. Трябва да се движа, да се движа бързо. Движението е съществуване, съществуването е форма на движение.

Следваше нова стъпка, а репертоарът се повтаряше. Изведнъж отляво на шантавия се чу детски невинен глас, който прокънтя като вик в пещера:

— Чичко, защо толкова много разпитвате за часа, да не бързате за някъде?

Майката, в чийто скут бе седнало детето, го смъмри, каза му да мълчи и извърна глава, за да не привлича внимание. В този момент обаче „лудият" се обърна към малчугана и подде:

— Ча-ча-съ̀т, който изпълвам, оживява от моето същество и заблестява, за да освети посоката и измери скоростта, заради и с която аз дишам.

Младежът хлъцна, намигна на детето и продължи напред с присъщата си лунатична походка.

Зад гърба си той остави обаче да звъни като стар будилник най-чистият и прекрасен детски смях, който Ханс бе чувал през живота си. В първия момент душата на Х. се изпълни с надежда и упование в силата на бъдното. Той усети неразривната връзка между детето и лудия. Разбра, че те говорят на един език и виждат света по един начин. Зарадва се, че успява да ги разбере и осъзнае. Тутакси обаче остра болка премина през сърцето му. Той не беше дете, а и никога не е бил, той нямаше детство, а само една монета и едно очукано преспапие. Той не беше и лудият. Неговата лудост, с малки изключения, по-скоро се доближаваше до тази на сганта около тях. Това го разгневи, вбеси. Защо никога никой не му бе предложил да избере своята лудост, защо нямаше поне една единичка възможност да го направи, ей-така, дори и само, за да няма после оправдание. Отчаяние и завист изпълни наново цялото му същество. Започна отново да се задушава. Трамваят спря и Х. се изстреля през отворената врата като торпедо. Въпреки всичко той погледна нагоре и с усмивка погали разстлалото се над него синьо кадифе.

Те никога няма да изчезнат, а в това е и част от смисъла! Нека да са живи! Часовникът удари дванадесет!

Х. беше слязъл в центъра на града и като по случайност се озова на една от любимите си улици. Когато нямаше възможност, сиреч се капсулираше в себе си и не излизаше със седмици, той винаги предпочиташе, независимо накъде се отправя, да мине по нея. Тя беше дълга около три километра, павирана и доста добре отъпкана градска пътека. Беше може би една от най-старите улици от съвременния облик на многовековния полис. Хиляди години преди да се роди и на десетки метри под него беше заровено едно райско кътче, споменът за което сега прашасваше между страниците на старите книги. Там именно той бе прочел, че преди близо 1600 години една прекрасна принцеса пристигнала от далечни земи да изживее краткия си земен път. По него тя непрестанно търкаляла тежкия камък на неизлечима болест. Но когато стъпила на гостоприемната почва на този земен рай, станало чудо. Линеещият дух се изправил, вдишал от изпаренията на непокварената, неопорочена земна плът и се съживил. Принцесата се излекувала, а мълвата за вълшебното място се разнесла навсякъде. „Но какво ми пука на мен, моята болест не би я излекувало някакво си „вълшебно" място. Та то не съществува, къде е по дяволите? Къде си, проклет санаториум - питаше се той. - Няма те. Скапани легенди!" Х. захвърли догаря-

щия между пръстите си фас срещу една стена, а огънчето се пръсна като въглен. Проследи с поглед една от изгарящите на улицата комети и за миг потъна и се пренесе.

Лежеше под дъба като прикован. Искаше да се изправи и да сграбчи жълъда. Искаше, но не можеше. Беше протегнал ръката си към него, пръстите му почти го докосваха, оставаше му милиметър и щеше да го стигне. Нещо обаче като с невидими окови го стягаше към стъкления овал под него. Знаеше, че вземе ли плода от дървото, всичко ще се нареди. Ще го запрати по похлупака, ще го строши и ще прави със свободата си „каквото си ще". Въгленът изгасна!

Х. погледна пред себе си, а от хората, които допреди секунда изпълваха цялата улица, нямаше и помен. Той беше сам, по средата между двете релси на трамвая. Тръгна по линията като главата му се въртеше като на бухал и оглеждаше във всички посоки причудливите здания от двете му страни. Фасадата на почти всяка една от тях се красеше от невероятни скулптури и причудливи релефи, които бъркаха в съзнанието и провокираха мисълта. Беше достатъчно човек само да вдигне глава и да погледне нагоре. Те бяха там за нас, за нашето одухотворяване и за нашата култура, която така усърдно се потъпкваше от липсващата в съвремието

ценностна система. „Съвремие, ценност, какво означаваха тези понятия? O tempora, o mores! Че не са ли те еднакви за всяко поколение, за всяка епоха, както в своите прилики, така и в своите разлики? Актуални проблеми без давност!

Х. се успокои. Вървеше мудно, зареял се в собствените си мисли с вдигната нагоре глава. Мислеше си за размума, за причудливите му шеги и грешки, мислеше си за творците и излезлите изпод ръцете им отражения, мислеше си за загубения му Аз. Изведнъж отнякъде започна да се чува странен шум – като свирка на локомотив. Той се усилваше все повече и повече, докато най-накрая почти не проби тъпанчетата на Х. Чудеше се откъде идва, но не съумяваше да разбере. В този момент от една от сградите се спусна към него окачен на стоманено въже таран, с издялан отпред песоглавец. Връхлетя в него и го запрати на другия край на улицата. Х. лежеше на тротоара, а върху него някакъв мъж пенливо крещеше: „Ти акъл имаш ли бе, ненормалник! За малко да те отнесе трамваят. Откачалка такава! Добре ли си?"

— Да, да, благодаря Ви много. Аз се бях замислил нещо. Много се извинявам за неудобството. „Какво неудобство бе, бил се замислил, щеше да пукнеш бе, главанак!" - Мъжът се изправи, вдигна Х. на крака, поизтупа го малко и про-

дължи – „Пази се бе, момче. Като си такъв мислител, върви под някое дърво и разсъждавай на воля." Х. се усмихна и подхвърли небрежно – „де да можех да го сторя". Човекът махна с ръка и продължи по пътя си.

Ханс се облегна на стената зад него, зави си една цигара, дръпна си няколко пъти и забеляза, че около него имаше хиляди хора, чиито ежедневие се движеше с няколко парсека в секунда. Те гледаха или пред себе си, или в краката си с единствената цел да не се сблъскат с нечие друго ежедневие. Гравитационната камера на техния живот ги бе заземила до такава степен, че не можеха дори главата си да извърнат нагоре. „Ние всички се намирахме тук долу, но само единици поглеждаха нагоре. А там, освен вечерта, и през деня звездите искряха в цялата си прелест. Горе всъщност беше и пред нас, около нас, в градинките, по улиците – навсякъде, където самотно се сгушваха по една-две звезди и чакаха с надежда някой да ги погледне. В замяна те му даваха своето познание и красота, което струеше непрестанно от тях. Защото стойността зависи не само от вкуса и склонността на оценителя, но и от това какви са качествата на предмета, който всъщност като всичко останало си имаше собствена душа.

Означаваше ли това обаче, че човек не трябва да вижда реалността такава, каквато е, да бяга

от нея и да поеме риска, изолирайки се от нея, тя да го смачка като връхлитащ трамвай?"

Наблюдавайки всичко това, той си мислеше, че пълнокръвният непосредствен живот е твърде пълнокръвен сам по себе си, за да се нуждае от обстановка. Уж слезе с надежда от трямвая, тръгна с приятно меланхолично чувство по калдъръма, но някак си отново успя да се отегчи и огорчи, което впрочем в последно време му се случваше постоянно. Усещаше, че нещо му липсва, нещо го тормози, но не знаеше какво е и това не му даваше покой.

Както си пушеше облегнат на студената стена, усети някаква вибрация. Странният импулс премина по гръбнака му и стигна чак до ходилата. Той се обърна с лице към нея, направи няколко крачки назад и остана изумен. Пред очите му се разкри нещо невероятно. Беше се спрял пред една стара сграда, чиято фасада бе охранявана от странни и зловещи каменни фигури. Погледът му се спускаше плавно от островърхия покрив, обхождаше надлъж и нашир цялата фасада, стигаше някъде до средата и отново тръгваше в обратна посока към върха. Пред очите му се разкриваше невероятен купол, от чиято прекрасна някога медна блескавина е останал проницателен зеленикав поглед на мъдростта. От него, отправил се право към небето, излизаше железен пилон, чието

сребристо покритие се сливаше с бледосинята небесна шир. Той сякаш беше поставен там, за да улавя проникновението и да дава живот на цялото здание. Две колони го свързваха с твърдта, върху която бе стъпил, а на техните капители бяха се установили причудливи създания. Досущ наподобяваха на диаболичните същества, охраняващи интронирането на Наполеон. По средата, на около метър и половина един от друг, с отворени уста, се редуваха страховити барелефи на свирепи воини. Х. отмести погледа си вляво от главния вход и видя някакъв безистен, на чийто вход с големи букви пишеше „En toutes lettres". „Най-вероятно е заведение, няма какво друго да е с това име", помисли си той и се отправи към него. Х. изпита неистово желание да влезе и да изпие едно кафе, точно тук, в сърцето на живата от векове сграда. Искаше да поеме от духа, от монументалната душа, от историята на този гигант. Кой знае какво го чакаше вътре?

Х. влезе в градската пещера и след няколко секунди се озова на другия ѝ край. Той сякаш бе преминал през тунел, през времеви портал, през който за секунди съзнанието му като че ли попадна в друго измерение, в друг свят. Въпреки, че нещо вътре в него постоянно му напомняше за огромния град, в чийто център всъщност се намираше, това което се разкри пред

очите му го объркa тотално. На входа, вляво от него, го посрещнаха две големи кашпи, които грижливо пазеха корените на своите стопани. От тях, като протегнати към слънцето ръце, във всички посоки се извисяваха причудливи клони, отрупани с неповторимия розов цвят на японските вишни. Човек просто не можеше да сведе очи от хилядите потвърждения за божественото. Войнствено настроените преди малко сетива на Х. капитулираха пред силата на природата. Разумът му започна да се успокоява, а лудостта му да притихва. Той погледна между вежливите икономи на този дом, които го подканиха да влезе и да притихне за малко. Зад тях, като на тепсия се разкри току-що окосена поляна. Във въздуха се носеше смесица от аромата на зеленина, утринна роса и дихание на жасмин. Тук цареше тишината. По свежото зелено плато бяха пръснати хаотично шест малки железни масички. В дъното, точно срещу него, между две сливови дървета, висеше хамак, чието плетиво страшно много наподобяваше на ръчно изплетена под жаркото слънце рибарска мрежа. „Явно страховитите фигури на уж недружелюбната отпред фасада бяха пазители на това приказно кътче", помисли с усмивка Х. Той се замисли как случайността го праща там, където душата му копнее да бъде. Докато се възхищаваше на мястото, на което бе попад-

нал, една голяма дъждовна капка го плесна по челото. Х. извърна нагоре глава и се взря в генезиса на всепрочистващата божия благодат. Той наблюдаваше с почит как всяка една капка се отделя от небесната длан и с достойнство изживява краткия си жизнен път. В този момент се почувства като властелин, господар на времето. Сякаш умееше да го забави, да се слее с природата и уверено да я пусне в себе.

След секунда заваля порой. Дъждът не падаше на капки, а сякаш се изливаше като през милиони фунии на струя. Огледа се и видя, че само една от масите бе заета. Това беше единственото място, сгушило се под дървен навес. Той нямаше ни най-малко намерение да си тръгва точно поради тази причина и веднага се отправи натам. На нея, облегнал се на дървената ограда, бе заспал възрастен мъж. Десният му крак беше връз левия, като и двата бяха удобно настанили се в елегантен бежов панталон. Дланите му се бяха вкопчили една в друга и охраняваха зорко слънчевия сплит. Мъжът носеше ленено бананово сако, а на главата му, деликатно накривено вдясно, леко се поклащаше черно бомбе. „Що за чудак", помисли си Х, докато придърпваше внимателно тежкия стол, на който седна. След това започна да наблюдава с наслада всяка капка, която се стичаше от навеса и пълнеше шапката на мъжа. На масата

имаше празна чаша от кафе и тумбест стакан, от чието съдържание бе останал да се носи във въздуха острият и приятен аромат на коняк.

Периферията на бомбето се пънеше скорострелно, докато накрая не се изля върху напуканите ръце. Странният мъж се стресна, ококори очи, раздвижи слепналите си от алкохола устни и с етилов дъх проговори:

— А, здравей, не те очаквах толкова скоро, но все пак се радвам да те видя!

Х. побърза да се извини за нахалството си и се заобяснява защо е седнал точно тук, когато сякаш отпосле осъзна думите му и с почуда попита:

— Как така не сте ме очаквали точно сега и се радвате да ме видите, да не би да се познаваме отнякъде?"

— Мисля, че не - добави мъжът - но и без друго това няма особено значение. Както казват хората – буря в чаша вода – ха-ха-ха. Между впрочем, къде е моята приятелка - сервитьорката? Изключително мило момиче, а и постоянно се грижи да не остана жаден, прекрасна е.

Х. се объркa, но реши да не задава повече въпроси по тази тема.

— Много странно - заговори отново почерпеният господин - преди да се унеса в царството на жадувания отдих... А каква хубава дума – отдих. Извинявай за отклонението, но тя ми напомни за един от прекрасните силогизми на

безсмъртния, а именно - той се изкашля строго, настройвайки разядените от корозията струни и поде с контенанс - „Най – сладкият ти отдих е в съня и ти зовеш го често, а ужасява те смъртта, която е също сън".

— А, какво ще кажеш? Красота! Май нещо такова беше де - измърмори той под мустак, докато си гледаше празната чаша. - Сиреч – сън! Ти сънуваш ли, друже? - попита пияният, като продължи веднага след това: - Няма значение, ще ми отговориш по-късно, все пак ти не си случайно тук, на тази маса и то точно с мен – ха –ха - ха. Как беше го казал някой – съзнанието ни праща там, където душата ни иска.

Х. потрепери - та той преди няма и минута си мислеше точно за това.

— Та докъде бях стигнал? А, да! Преди да отида Там - в онова царство, за което ти спомена, отсреща, точно където стоиш ти в момента, разговарях с един друг интересен като теб човек. Но за разлика от сега, не че диалогът беше по-добър, просто има разлика в субектите, събеседникът ми май бях аз самият, но аз преди много, много години. Направо си бях хлапак, така да се каже, ама какъв умен поглед имах, само да ме беше видял. Както и да е, аз нещо май се отнесох, а? Аз съм Морз, да, да, не се смей или чуди, кръстен съм на оня шантавия с телеграфа и азбуката, и както казват в негова

чест: „Ето какво създаде Бог" - пияният чудак се разсмя силно и посочи себе си с насмешка.

Ханс не знаеше как да реагира, но му беше някак драго. Не можеше да вземе думата от г-н Морз, но нямаше и защо. Осъзна, че Морз трябва да говори, а той да слуша.

— Абе ти какво, езика ли си глътна, няма да си пращаме телеграми тука. Как се казваш? - подхвърли духовито странникът.

— Ханс, Ханс Бард.

— Ей-това е приказка, приятно ми е - и Морз се надигна, подаде ръка през масата и здраво раздруса Ханс като вибрациите стигнаха чак до петите му.

— Виж сега, Ханс, вярваш или не, аз зная защо си тук. Не ме гледай, че съм такъв, какъвто съм, аз зная много неща, но някак си не обичам да ги споделям и да говоря за тях. Но с теб, моето момче, ще си поговорим, твоят случай, така да се каже, е по-специален. И без това ще става каквото ще става - Морз помаха на келнерката и ѝ поръча два коняка. - Така го обичам аз - подхвърли той, - пък и като ти гледам болния вид, и на теб ти се полага, тъй де, като за последно - и направи нещо наподобяващо реверанс с дясната си ръка.

Питиетата пристигнаха и двамата вдигнаха наздравица, без да обелват дума, като само се гледаха един друг в очите.

— Онзи старик срещна ли го вече? Как да не си го срещнал, ако не беше, нямаше да си тук. Сигурно ти е надул главата с глупавите си философии. Ти изнерви ли се, нормално е, какво те питам – и мен ме е вбесявал. Но знаеш ли, момчето ми, той за много неща е прав, да не кажа за всичко. Проблемът е, че хипотезите, философските трактати и съждения не са отговорът, те са пътят към него. Но ти това много добре го знаеш, все пак изначалната, така да кажа, първата острота на ума и отвлечените доводи на разума те съблазняват, нали? - не спираше тирадата си Морз.

Х. просто не беше на себе си, все си мислеше, че нещо не е наред с главата му, но сега вече беше сто на хиляда убеден. Побърза да извади цигара от табакерата си. Запали я с трепереща ръце и невъздържано засмука от отровата. В главата му препускаха един през друг десетки въпроси: кой беше всъщност този човек, откъде знаеше за имагинерния образ в главата му, за съня му, за мислите му и как така знаеше, че ще се срещнат? Просто не можеше да повярва какво се случва с него. Не разбираше.

Морз отпи от стакана и продължи:

— Няма какво толкова да се чудиш – сега ще ти обясня. Нали знаеш – пеперудата сама лети срещу свещта. Аз се явявам следствие, ти май си мислил върху вечната трактовка за „причина

– следствие" и преди, а? Както и да е. Та смисълът е там, че ти сам ме избра за край на тази история. Искаш да чуеш от мен отговори, а не философии, искаш да се убедиш категорично в това, което си решил да правиш. И ще получиш всичко това, къде като дар, къде като проказа – важното е, че му се вижда краят. Пък и той май отдавна бе предрешен.

— Та директно на въпроса – драги, ти си ненормален. Ти си болен и знаеш това много добре и то отдавна. Ти не успя да опазиш себе си и да спечелиш свободата си. Пропадна и не пожела никога да се изправиш. Ти си престъпник. Безскрупулен престъпен деятел, углавник - кънтяха и се забиваха като пики в душата и ума думите на Морз. - Сега вече - продължи той - подходящ ли е моментът да се срещнеш с него, както ти сам го наричаш - с кръвника в теб? Според мен е настъпил моментът – ха-ха-ха" - смееше се дори някак злобно той.

— Виж сега, актът на извършване на престъпление се придружава винаги от болест. Дали обаче болестта поражда самото престъпление, или самото престъпление, някак поради особения си характер, изначално е придружено от нещо като болест, ти сам май си си отговорил. Ето, и аз съм престъпник, чиято съпровождаща болест, мисля, ти много добре виждаш. Не знам дали я разбираш, но положи-

телно я усещаш. И знаеш ли, осъзнавам, че ти не ме съдиш, както и аз теб. Но как ще се съдим един друг, та ние сме луди! Както сам си каза на терасата сутринта, всичко е заключено в сетивното възприятие. Следователно или душата ти си служи зле със сетивата, или тя самата е опорочено сетиво, повредено качество. С една дума - или душата ти е луда от само себе си, или нямаш душа! И в двата случая - Болест! С онзи малък дявол, дето седеше на твоето място преди малко, точно това обсъждахме. Той, между другото, ми е много сърдит, ама се сърди мръсникът му с мръсник и няма да му мине. Вика ми: „Глупаво ли ти е, че сам си си създаде хомота и си пъхна главата в него?" Изедникът му с изедник! Откъде ли пък е чул тази дума – хомот ми казва, че той не обича дори и да чете. Направо ме закова и знаеш ли, приятелю, няма да му мине, не и този път, пък то вече май няма за кога. Да се върнем на въпроса обаче. Ти много добре знаеш какво е ярем, а тъй като гледам, май много добре знаеш и какво е въже. Помисли си добре, поне за последен път – ето, виж мен, не че съм за пример, не че се боря, та аз отдавна също съм се предал, но все още продължавам да го ядосвам и ще го правя до последно. Но и ти си прав, ние сме различни, но не чак толкова много – все пак аз съм плод на... - и Морз пресече думите си. - ...Та какво

идва значи - продължи с друга мисъл той - и аз, и ти сме луди, и двамата сме престъпници и двамата сме горе-долу на един акъл, като ти обаче имаш още възможност да го развиваш, докато аз го приспах някъде на твойте години. Ето ти друга причина, за да не го правиш – помисли поне за това, над което благоговееш. Аз знам, че престъплението е неосъзнато продиктувано желание. Знам още и че то е инстинкт и като всеки такъв е стереотип. Как го наричаха умниците - а, да, стереотипна прогресия. Като при пушенето – бъркаш в левия джоб за цигарите и веднага след това започваш да се ровиш в другия за кибрита. Ти си чувствен до побъркване. Ето ти я болестта, налице е престъплението, превърнало се в инстинкт, а оттам и в стереотип. Воала!

Х. се изправи, не знаеше къде се намира, люлееше се около себе си като упоен. „Това е краят, не мога повече, реших се. Съжалявам Б., извинявай ти, мой дух, мой окаян танцуващ старец, прости ми и ти, моя любов."

— Но чакай, къде отиваш, не си си допил коняка, пък имам още много неща да кажа, чакай - викаше подире му Морз.

Х. бръкна в десния си джоб и докосна там някаква хартия. Извади я с трепереща ръце и я разгърна. За миг се олюля, нещо сякаш падна изпод краката му и той увисна във въздуха.

На входната врата се позвъни няколко пъти, но никой не отвори. Г-н Ем. К. извади огромна връзка с ключове, намери № 22 и отключи. От хола се носеше на талази задушлива отвратителна миризма. Двамата полицаи, които съпровождаха хазяина, открехнаха вратата и се прекръстиха. Ем. влезе в стаята и го видя. От гредата, която минаваше по цялото продължение на тавана, на алпинистко въже висеше безжизненото тяло на Ханс. Под него имаше катурнато трикрако столче и стара пожълтяла от слънцето изрезка от вестник. На нея с големи черни като на некролог букви пишеше: „Издирва се безследно изчезнало момче. Полицията не изключва и убийство".

Ем. К. гледаше с насълзени очи накривената глава на Х. и недоумяваше.

„Няма значение колко е дълга опашката на дявола, щом има поне и една нанизана на нея душа" - като в транс изрече Ем.

Изведнъж на две крачки от себе си той видя да проблясва нещо. Отиде до него и го вдигна от скърцащото дюшеме.

Беше счупено на две малко преспапие, голямо колкото да се събере в очните кухини на бедния Йорик. В едното полукълбо имаше стар, но беден дъб, а в другото - празна дупчица, от която липсваше малък жълъд, вечно стремящ се да тупне и да намери покой.

МОЛИТВА ЗА РОДОПА

„Всяка планина се стреми да стигне по височина Бога, а в Родопа планина Бог слиза. Тя е като майчиния скут – дава ласки и Любов" (Родопска мъдрост)

Моята Родопа планина е докосната от Бога. Тя е свещена и мери ръст само с Вечността. Изтъкана е от приказни митове и легенди, пази своите тайни съкровени и ни сгрява със своята неземна мистична светлина. Родопа означава тишина, шепот на ручей и безкрайни красиви гледки, изпъстрени с широки зелени поляни, постлани с килими от дъхави цветя и билки, гъсти гори, които са величествени и горди. Спокойствието и тишината обгръщат тази свещена и магнетична планина. За нея, Родопа планина, са разказани безброй причудливи приказки за храбри войводи. Много песни са изпети. Когато вървиш по меките пътеки на планината, понякога долавяш в далечината прословутите родопски гайди и невероятния звън на чановете. Но когато към небето се издигнат песните, то тогава гората и планината притихват от преклонение и възторг, птичките спират да пеят и

всички те се вслушват в ширналите се космически неземни гласове, то тогава усещаш магията на Родопа и безкрайната чистота и нежност на родопската душевност. Слушайки песните на родопчани, разбираш, че от тях избликва мистичната орфеева музика. Природата е изваяла чудновати и загадъчни скални творения, които очароват и впечатляват със своята магнетичност. Ето, такава е моята Родопа планина, която безкрайно обичам, на която се наслаждавам, от която пречиствам душевността си и от която набирам сили и енергия. И най-вече, от която се възраждам и стъпвайки по тихите ѝ тучни пътеки, политам към нейните необятни синеещи висини, даряващи ме със свобода на духа и безбрежно щастие...

Вече цял месец с моя приятел бродехме из нашата Родопа. В края на лятото, когато нашето гостуване в любимата планина свършваше, решихме да направим дълъг преход за сбогуване. Тръгнахме в ранното утро, при изгрев, когато гората беше все още сънна, току-що събудена от птичия хор, който приветстваше настъпващия свеж и дъхав ден. Вървяхме по тесни и влажни пътеки, обградени от гъсти папрати и билкови храсти, преминавахме през приказно красиви поляни, обсипани с невероятни багри и пак вървяхме... Вървяхме и се опиянявахме от високите хребети на планината, от синевата

на небето, по което не плуваше нито едно облаче, вдишвахме боровия мирис на вековните дървета, който пречистваше дробовете ни и слушахме от време на време звъна на стадата и кучешкия лай. Дълго вървяхме, докато слънцето не се възкачи на своя небосклон, откъдето раздаваше щедро своята топлина. Седнахме за почивка на малка поляна с бликащо изворче, от което отпихме студена вода, а после полегнахме на тучната трева и се взряхме в необятния хоризонт. Понякога прелиташе птица или кълвач се обаждаше в далечината. А после наставаше тишина, онази лечебна тишина, която прониква в теб, прочиства негативните ти мисли, оросява ги с чистотата си и след това те насочва към необятния Космос, в който има безброй тайнства. Тайнства, които те карат да погледнеш Света отгоре с други очи. Да видиш и Вселената с други очи, за да разбереш колко велика е тя и колко малки сме ние и още, че животът ни не е даром, а ни е даден, за да създаваме и обичаме. Само тогава има равновесие между Природата, Човека и Вселената.

Бяхме навлезли дълбоко в планината. Вече не чувахме звъна на стадата. Разбрахме, че сме изгубили посоката, докато се опиянявахме от красотите на планината. Слънцето вече клонеше на запад, ето защо ускорихме ход. Доста повървяхме, докато най- после пред нас се

разкри малка махала. Нищо не знаехме за нея. Дори не разбрахме откъде се взе. Макар че познаваше много добре планината, моят приятел изведнъж обяви, че никога не е идвал тук. Когато наближихме, силен смут обзе душите ни, защото къщите бяха полуразрушени и жива душа не се виждаше.

— Каква разруха! – прошепна той.

— Все едно сме в сюрреалистичен филм.

Тръгнахме по тясната и изровена улица и стигнахме до мегдана. Огледахме се. Къщите бяха олющени и затворени с кепенци, а покривите - разкривени и почти издънени. От чешмата, която беше отсреща, не потече нито капка вода. Наоколо витаеше странна тишина. Никой не се виждаше. Слънцето все повече клонеше на запад. Внезапно една кокошка, съпроводена от едър, пъстър и загладен петел, изскочиха пред нас. Когато ни видяха, те се поспряха, а след това петелът гръмогласно нададе глас, сякаш искаше да ни каже, че някъде тук, в тази изоставена пустош, блещука живот. Стреснахме се...

Има някаква надежда, казахме си ние. И ето - иззад една от полусрутените къщи изскочи възрастна жена, леко приведена и носеща кофи с вода.

— Я – учудено каза тя – гости са дошли. Отде идете, деца? Тук никой не припарва. Само мойте хора идват от време на време. Боже, боже.

Колко се радвам... Имам си гости... Аз съм баба Рада.

Взехме кофите и тръгнахме след нея. А баба Рада бодро запристъпя пред нас. Вървяхме по една тясна пътека, заобиколихме няколко къщи, докато стигнахме къщичката на старицата. Тя беше по-угледна. Минахме през малка цветна градина, изпълнена с дъхава и омайна миризма на мащерка, див джоджен и планинска чубрица. Имахме чувството, че сме попаднали в друго измерение и че това е един недействителен сън. Разрухата цареше навсякъде и всред нея - искрица живот и една райска градина. Не можех да повярвам, че това е истина. Отвън имаше масичка, застлана с типичен шарен родопски месал, а по средата се кипреше ваза с пъстри родопски цветя. Четири стола, остъргани от времето, опасваха масата. Докато се оглеждахме, баба Рада изнесе едно канче и чисти кърпи и ни прикани да се измием. След това веднага обяви, че вечерята е готова и остава само дядо Петър да дойде... Ние се огледахме и видяхме в далечината една поклащаща се фигура. Не след дълго фигурата наедря и ето - още един родопчанин се присъедини към нас. Много му се зарадвахме, та така нашата компания се увеличи.

— Добър ден – каза дядото. – Отде идете? Ние тука сме само двамата – Рада и аз.

— Няма ли други? – попитахме ние изненадано.

— Няма, няма. Едни измряха, а другите отидоха в градовете и чужбина. Тука няма препитание. И ние едва се справяме... Понякога идват синовете ни да донесат малко храна и после отново сме сами. Ние, гората и цялата планина...

— Ами как я карате през зимата? Не отивате ли при вашите деца? Възможно ли е да оцелеете тук сам-сами? Не се ли страхувате от дивите животни?

— Каквото е писано, рече дядото. Ние тука сме си свикнали и тука ще мрем. Това е... През студените дни се събираме с Рада за дружинка. Лошото е, че кучетата ни измряха. Все пак, те дават усещане за пълнота в живота ни. Все едно, че къщата ни е пълна, а и маалата оживява.

— Ще ви изпратим кучета – обещахме ние.

— Ще бъде хубаво, рече той и се загледа в далечината...

После бръкна в торбичката, която носеше и извади една бутилка жълта домашна ракия. — Отпреди близо двайсет години е. Пазех я за добри дни. И ето, че те дойдоха. Имаме си гости, а Рада днес навършва деветдесет години. Та затова. Да се поотпуснем малко, да разтворим сърцата си, че то краят се вижда... Не се знае кога... Боже, боже, кога бяхме деца, а сега вижте ни - старци... Радо, провикна се той, идва-

а-а-й.

— Ида-а-а – обади се тя.

И ето, че баба Рада се появи, облечена в шарена родопска носия, забрадена с кърпа, а зад ухото си беше забола китка от червено мушкато. Тя кипро ситнеше като младо момиче, носейки в ръцете си топла питка, загърната в бяла кърпа на ситни червени квадратчета. Какъв дух, помислих си аз. Не мога да повярвам, че една възрастна жена може да бъде толкова жизнена. В това време дядо Петър стана и подаде на своята приятелка пъстър букет от планински дъхави цветя. Той я прегърна и каза:

— Дълго, дълго да живееш и най-важното – да си здрава!

От очите му потекоха сълзи, които той бършеше неумело. Прегърнахме и ние нашата гостоприемна домакиня, а аз закачих на ушите ѝ моите обици с пожелание заедно с Родопа планина и дядо Петър дълги години да се подкрепят.

— Недей чедо, носи ги ти. Ти си млада, а аз какво... Вече нищо не ми трябва...

Баба Рада се разплака. Тя беше щастлива и радостна, че празнува с добри приятели. После донесе своята печена кокошка с картофи. Имаше и салатка – домати и краставички от нейната градинка. И шише червено вино, също дълго време пазено.

Стояхме до късно, осветявани от пълната луна и ярките звезди, обсипали целия небосвод и дълго слушахме разказите на двамата родопчани за младостта им, за щастливите години, прекарани с техните половинки и за децата, които сега са далеч от тях, търсейки своето препитание, принудени да оставят тях, своите родители, на самотата... Отпивахме малки глътки от отлежалата ракия, а по-късно и от червеното вино на двамата, вглеждахме се в очите им, запазили силата и духовността на истинските родопчани, а после една родопска песен се понесе над планината и гората, та чак до звездното небе и ярката луна. Когато слушах ясния и кристално чист глас на рожденичката, сърцето ми затрептя от възторг и усетих, че сякаш моят дух се отлепи от тялото ми и полетя заедно с песента над притихналата планина, достигна звездите и луната и се сля с великата Вселена...

Излел е Дельо хайдутин,
хайдутин ян кесаджие
с Думбовци и с Караджовци
.....

Дъхът ти спира, слушайки песента и тогава разбираш още веднъж за величието на българина, за величието на Родопа планина и за величието на страната, в която си се родил.

Останахме цели три дни при нашите дома-

кини. Моят приятел им насече дърва и постегна къщата. А аз полях обилно градинката, като преди това я прекопах и изчистих плевелите. После обиколихме махалата, разкъсвайки сърцата си от невероятната разруха, която беше започнала. Всичко наоколо умираше... Умираха къщите, но независимо от това сякаш чувахме гласовете на родопчани, подвикванията им към животните, виждахме магаретата, натоварени с дърва или сено и чувахме песните на момите, в които се разказваше за любов и надежда, както и за добри очаквания от неизвестното бъдеще. Виждахме сватби и седенки. Виждахме деца да тичат по прашните улички, чувахме глъчката им и подвикванията на майките... Но виждахме и гордата планина, която съществуваше, преживяла много и видяла много - хубаво и лошо. Родопа планина я имаше и винаги ще я има, казахме си ние. Поколенията се сменят. Ще дойде ново време и планината отново щеше да оживее и отново ще бъде огласяна от песни, закачки и смях...

Тръгнахме си от безименната махала натъжени, защото зад нас оставаха двамата старци, които се сбогуваха с нас, плачейки, че остават отново сами и знаейки, че това беше нашата първа и последна среща... Те дълго махаха след нас, докато най-накрая се стопиха в далечината... И остана само споменът... за великодушието и чистотата на родопската душевност...

Родопа е история, тя е настояще и бъдеще, но тя е и мистерия, а всеки божи ден, прекаран в нея е неземна магия, която ни дарява молитва за обич към нашата Родопа...

Нека всички ние изречем онази молитва, която ще ни закриля:

Боже, запази България.
Запази нашата Родопа планина.
Запази свободата ни,
вярата и надеждите ни,
запази децата ни.
Нека я има Родопа,
за да ни има и нас.
Боже пази Родопа,
за да я има България.
Амин.

ОСТРОВ ФАНТАЗИЯ

Той стоеше на съседната маса. Преглеждаше задълбочено пресата. Беше с прошарени коси, около четиридесет и пет годишен. Добре сложен мъж и облечен с вкус. Марковите му дрехи се забелязваха веднага. По всичко личеше, че полага грижи за себе си. Вероятно е суетен, помислих си аз, но изглеждаше интелигентен и образован. Той отмести леко измачкания вестник и посегна към чашата с уиски. Отпи малка глътка. И пак се захвана с него. Наблюдавах го втренчено. Имаше интересно лице, хубаво лице и - още по-точно - изразително, с излъчване. Ами да, от него струеше някаква мекота и нежност. Става за графика, има хубави и изтънчени извивки и някаква мекота имаше в погледа му, която идеше от големите му кафяви очи. Той отмести поглед и се загледа през широките прозорци... Валеше сняг. Снегът се сипеше на едри парцали. Почти нищо не се виждаше и всичко се беше замъглило. Беше зима, истинска зима. Вече втори ден валеше. Улиците бяха затрупани, на места заледени и сковани от студ. При тази гледка потръпнах. Погледнах към сервитьора, който се беше доближил до мен.

— Малък френски коняк и горещ билков чай – казах аз.

Отново се загледах към зимната приказка,

която се стелеше пред погледа ми. Снегът продължаваше да вали и да застила улици, тротоари и къщи. Дърветата превиваха снага от натежалия сняг. Една кола забуксува и шофьорът излезе ядосан и започна да я тика. Шофьорски неволи, казах си аз. Хората се движеха бавно по тротоарите, като костенурки. Красив, но труден ден, отново си помислих аз.

Всъщност за мен беше един неудачен ден. Има такива дни, в които каквото и да правиш, все на карък върви. Такъв беше и днешният. Бях излязла от художествената академия. Днес имах практически занятия. Цяла сутрин рисувах една застаряваща балерина, но нещо в лицето не ми се отдаваше. Защо ли, може би защото нямаше онова излъчване, което аз очаквах. Лицето ѝ изразяваше умора и отегчение. Вероятно я измъчих с продължителния сеанс. Освободих я и си тръгнах гневна от неуспеха си. Може причината да е в мен. Нямах настройка... Ето затова си тръгнах и понеже ми беше много студено, се мушнах в това малко, но приветливо бистро, което беше добре отоплено. Келнерът донесе поръчката. Отпих от чая. Беше ароматен и топлината се разля по цялото ми тяло. Отпих и от коняка. Малка глътка, както правеше онзи господин, когото наблюдавах. Гърлото ми се отпусна и в главата ми нахлуха най-различни мисли, една от които беше да извадя скицника

и да се опитам да нахвърля образа на елегантния мъж. Може би сега ще ми потръгне, казах си аз. Отпих още по една глътка от питиетата и топлината отново се разстла по цялото ми тяло. Най-после ръцете и краката ми се сгряха. Съблякох дебелата канадка, извадих скицника и започнах... Унесох се. Рисувах с вдъхновение. Този път всичко вървеше гладко и графиката твърде бързо се изпълни с образа на непознатия. Добре, че още четеше и това ми даде възможност да усетя и предам по-добре чертите му. Вече приключвах, когато той се обърна към мен и ме попита с усмивка дали съм свършила. Аз му се усмихнах.

— Готова съм.

— Може ли да я видя?

— Все още се уча - отговорих аз.

Той стана, приближи се, взе я в ръце и загледа скицата.

— Може ли да я откупя?

— Но аз не я продавам. Мога само да Ви я подаря.

— Съгласен, но при едно условие. Каня Ви на обяд.

— Не, не. Благодаря.

— Спокойно. Тук наблизо има едно хубаво местенце. Тихо и спокойно. Ще хапнем и ще си поговорим за красотата в живота.

Станах и тръгнах с един непознат мъж. На-

правих това, което никога не си позволявах. Бях жена с достойнство. Жена, която все още не е изпитала ласките на мъж. Чаках „принца на бял кон", а той все не идваше. И защо ли?... Навън снеговалежът ни смрази веднага. Вдигнах качулката на канадката си и сложих ръкавиците. Беше хлъзгаво и той ме хвана под ръка. Снегът се сипеше и покриваше подаващите ми се от качулката къдрави коси, както и облизваше все още сгорещеното ми лице. Снежинките се стапяха и потичаха надолу, мокрейки го. Мъжът мълчеше, но силната му ръка ме държеше здраво. Вървяхме бавно, снегът раздаваше тишина. От време на време от някой клон се отронваше преспа, посипваше ни, а ние се засмивахме и той чистеше снега от мен с нежна усмивка. Поглеждах го и усещах, че някакъв вихър се завъртява покрай мен. Дали зимата ме ухажваше или този вихър струеше от мъжа? Все още не можех да разбера. Знаех само, че в главата ми звънтяха безброй мисли, които ме влудяваха. Така с бавни крачки достигнахме до ресторанта.

В ресторанта беше тихо, приглушено и спокойно. Посетителите бяха малко. Все пак беше криза... Седнахме в близост до прозореца. Снегът продължаваше да вали на едри парцали. Всичко наоколо беше замрежено от безкрайната белота. Хората продължаваха да се движат бавно, с вдигнати яки, увити в топли шалове и нахлупени

с големи шапки, целите покрити с пухкав сняг. Наоколо се стелеше онази тишина, която обгръщаше целия град и която правеше хората по-добри. Каква красота, помислих си аз...

— Красиво, нали? – каза моят нов познат, сякаш прочел мислите ми.

— Да – отговорих уклончиво и го погледнах с интерес.

— Е, нека Ви се представя. Казвам се Григор.

— Аз съм Мира, студентка от Художествената академия.

— А аз съм журналист и писател. Често идвам в това бистро за отдих, но и стоейки тук, наблюдавам багрите на живота. Нали и Вие правите това?

— Да, често го правя – засмях се аз.

Келнерът донесе менюто. Чувствах се безпомощна. Бях гладна, но не знаех какво да си избера. Мъжът погледна към мен с весели пламъчета в очите.

— Позволете аз да Ви помогна.

— Разбира се - беше моят отговор.

Моят нов познат тихо правеше поръчката. Загледах се отново през прозореца. Навън все така валеше и имах чувството, че целият град беше засипан от тази безконечна бяла пелена. Градът беше заприличал на голям остров, откъснат от света... „Остров Фантазия", казах си аз. Така го нарекох, пренасяйки се в света на

приказките... Колко хубаво и каква красота... Прекрасна гледка, достойна за четката на добър художник. Искаше ми се този художник да бях аз...

Келнерът донесе поръчката. Явно Гришата имаше добър вкус и беше добър гастроном. Ястията бяха най-отбрани. Бях изгладняла и ядях с удоволствие. От време на време отпивах от хубавото червено португалско вино. Хранехме се мълчаливо, но изискано. Моят нов познат ме покоряваше с лъчезарната си усмивка, а аз се чувствах все по-добре и добре. Накрая пристигна кафето с ореховата торта. Този човек сякаш четеше мислите ми. Всичко беше прекрасно. Не е нахален. Дано наистина да е така. Боже, та той е почти на годините на баща ми. Но ми харесва. Много ми харесва. Какво ще правя и какво ще иска? Не може да не си прави малки сметчици. Не, не е така. Не може ли да е просто един добър човек, дошъл изневиделица в тази снежна приказка на един голям остров, наречен от мен „Остров Фантазия"?

Останахме дълго в ресторанта. Оказа се, че той е добър компаньон, а и разказваше много добре. Та нали беше писател, а и беше преживял много..., хубаво и лошо. Беше пълен с енергия и с идеи. Имаше невероятно излъчване, а и топлината, която струеше от него, ужасно ме привличаше... Имаше стабилитет, струваше ми се,

че винаги мога да се облегна на неговото рамо, а той щеше да ме приюти като малка птичка. Такива мисли минаваха през главата ми, докато го гледах... В късния следобед си тръгнахме и на раздяла си разменихме телефоните, като си казахме, че всяка късна сутрин той ще бъде в бистрото.

Такава зима скоро не беше имало. Студът скова моя приказен „Остров Фантазия". Аз бях в сесия и наблягах на изпитите. Излизах само по необходимост. Трябваше да подготвя своите скици и рисунки. Времето не ми стигаше. Понякога се сещах за моя познат Гришата, но аз имах приоритет... Бях в края на сесията, когато телефонът ми извъня и в слушалката чух гласа на Гриша. Искаше да се видим, ако е възможно. И аз се съгласих, защото вече не бях толкова заета. Все пак не крия, че нещо в сърцето ми трепна. Малко по-късно се срещнахме в нашето малко, но спретнато бистро. Когато влязох, видях, че той стоеше на същата маса и отново преглеждаше пресата. Приближих се до него, а той бързо стана и нежно ме прегърна. Имаше някакъв трепет, който се излъчваше от цялото му същество. Усмихнах му се. А той поръча кафе и моя любим френски коняк. Дълго стояхме и разговаряхме за прелестите, но и за негативите в живота. Заедно се радвахме и на първите предвестници на пролетта – кокичета-

та, които вече се кипреха на нашата масичка, малък жест от него за мен. А че пролетта идеше, личеше от капещите покриви и от улуците, от които изтичаше стопеният сняг. Дърветата бяха оголели, защото снегът отдавна ги беше напуснал, дори се виждаха първите малки пъпчици, които бързаха да се покажат и да ни напомнят, че топлото време идва. Слънцето вече раздаваше щедро своята топлина, а по улиците тичаха малки поточета, бърборейки весело. Хората бяха по-жизнени, с повече настроение и динамично се движеха напред-назад. От този ден все по-често се срещахме и разхождахме в топлите пролетни дни из моя „Остров Фантазия". След тежката зима сега въздухът беше пречистен и изпълнен със свежест. Хубаво ми беше след изтощителните сеанси в Академията да се срещам с Гришата, от който се излъчваше много човешка доброта и нежност към едно крехко момиче. С него се чувствах добре, защото спокойно можех да споделям преживяванията си, тревогите си и някои безсънни нощи, в които не можех да намеря себе си или по-точно не разбирах душата си, която се беше раздвоила от моите младежки размисли. А те бяха дали харесвам този мъж, случайно изпречил се на пътя ми, или не? Това ли е съдбата ми или не?... Трябва ли да продължа напред, забравяйки за случайностите в моя живот?... И

защо ли превърна моя свят в приказния „Остров Фантазия"? Безброй въпроси, на които не можех да си отговоря...

Стана така, че в свободното ни време винаги бяхме заедно. Често правехме малки пътешествия в планината. Беше време, когато пролетта си отиваше, а лятото напираше с пълни сили. Всичко зеленееше и ухаеше на вълшебство, цветята пъстрееха със своите разноцветни багри, а небето синееше. В един такъв ден тръгнахме към Родопа планина, където моят любим имаше малка къща. Щяхме да останем цял месец, защото той щеше да я реставрира, а аз исках да посветя времето си на моите пейзажни картини, върху които исках да запечатам родопските красоти. Прекрасно е да си всред тази магнетична планина, да усещаш дъха ѝ и ромона на поточетата, да вдъхваш уханието на горските дъбрави, както и да се любуваш на чудатите и пъстроцветни поляни, изпълнени с невероятния мирис на най-омайните цветя на света, който кара душата ти да се отдели от тялото си и да полети пречистена нагоре, нагоре към синевата на небесния рай. А хорът на птиците, съпровождащ всичко това, преобръща всичко в теб и спомага още повече да докоснеш духа на планината и за миг да се слееш с нея...

Винаги съм обичала природата и винаги съм се чувствала добре всред нея, но Родопа планина има някаква магнетична сила, която те

привлича все повече и повече, щом кракът ти е стъпил веднъж на нейните пътеки, щом росата е погалила и разхладила босите ти нозе и щом си отпил глътка вода от студените ѝ извори. Така покорена от неземните красоти, аз рисувах в захлас, удовлетворявайки своята страст да запечатам в моите картини невероятните прелести на магнетичната Родопа планина.

Бях щастлива тук, защото заедно с красотата изживявах и онази любов, която се беше зародила в отминалата студена зима и лумнала като ярък пламък в горещото лято. Бях жадна за ласките на моя любим, изгарях в прегръдките му и моята душа се сливаше с неговата, изживяващи заедно своя екстаз на нашата невероятна и чиста любов. Исках нощем като луна да спя в прегръдките му, исках сутрин да се раждам със слънцето. Красотата привлича сърцата. Любовта е като нощна пеперуда, която те търси в нощта, а небето, накацано от безброй звезди продължава да се върти около Бог. Тя, любовта, заедно с нашите две съединени души, приличащи на огнено кълбо, която излизаше под звездното небе и се търкаляше на мегдана на любовта... Аз не търсих щастието, то дойде само при мен, провокира ме и ето - аз вече съм щастлива. Знам само, че „Щастието е мъничко, обикновено и не се набива на очи - затова и много не успяват да го видят“ (*Душан*

Радович)... Всъщност „Тайната на щастието е в свободата. Тайната на свободата е в смелостта" (*Тукидид*). Аз се чувствах свободна и смела в действията си и ето, че бях щастлива. Затова днес нежността, изпъстрена в неземни багри, над мен се разстила и една копринена надежда с трепет се докосва до моето сърце. И когато в ранната утрин се любувах на огнения изгрев на слънцето, аз вдигах ръце нагоре и се провиквах към планината, гората и синеокото небе:

— Боже, запази свободата ми! Запази смелостта ми да обичам! Запази вярата ми, надеждите ми и моята Любов! Искам всеки ден да е слънчев и щастлив! Ще мечтая и ще рисувам смело! Боже, бъди в мен и винаги до мен!

Всъщност това беше моята молитва към Природата, Всемира и Света. Това беше молитва за обич, за радост, щастие и за безкрайни благодатни дни... Обичта ме възраждаше, обновяваше енергията ми, даваше ми сили да осъществя мечтите си... Тя ме караше да танцувам своя „слънчев" танц на поляната, обсипана с безброй неземни цветове, както и да се зареждам с духа на моята планина, правеща ме още по-жизнена и красива...

На другия ден потеглихме към града, където кипеше динамичен живот, а хората бяха различни... Но заедно с мен беше и моят приказен „Остров Фантазия".

Завърнахме се одухотворени, пречистени, по-добри и с желание за реализация на мечтите ни. От Родопа планина донесох много платна, изпълнени с прелестите, красотите и магнетизма на нейните меки пътеки, високи върхари и широки ливади. От там донесох синевата на небето и полета на птиците. Същевременно се подготвяхме и за сватба... Бяхме щастливи, настроението ни беше на висота и вече мислехме как да си преустроим жилището, когато в една ранна утрин телефонът извъня, обаждаше се главният редактор на вестника. Оказа се, че прекратяват отпуската на Гриша и го пращат в командировка в близкия Изток. Сърцето ми се сви тревожно. Защо точно сега, мислех си аз... Не исках да оставам сама, когато бях най-щастлива, но той ме увери, че това е само за една седмица и после, когато се върне, отпуската му ще продължи и тогава всичко ще бъде наред. Исках да бъде така, но аз продължавах да се безпокоя, защото обстановката в този регион беше взривоопасна. Страхувах се. Много се страхувах... Някакво лошо предчувствие ме мъчеше. Но Гриша ме прегръщаше с нежност и продължаваше да ме убеждава, че много пъти е бил в тази част на света и нищо не му се е случило. Нека да му вярвам. И аз му вярвах...

В уречения ден изпращах Гриша на аерогарата. Той ме целуваше и ми даваше указания

какво още трябва да се направи за нашето приближаващо важно събитие... А после гледах как самолетът се отлепва от пистата, набира скорост и как се стапя в далечината. Останах сама... Съвсем сама. Като осиротяла птичка, която беше загубила своята половинка. Връщах се посърнала, без настроение. Една седмица отсъствие е толкова дълъг период от време... Как ще издържа, мислех си аз. Но влизайки в жилището видях, че в него цари хаос. От много дейности не беше останало време за него. Сега аз трябваше да го въведа в ред и подготвя за предстоящото идване на нашите близки. Трябваше така също и да се купят някои неща за най-щастливия ни ден. Добре, че имах добри приятели. Цяла бригада се изсипа да помага. Разпределихме си задачите и нещата потръгнаха. Улисана в работа, по-малко мислех за Гришата. Изминаха няколко дни, а той не се обаждаше. Ще си дойде, още малко остана, така си мислех в късните вечери, когато приятелите ми си отиваха, апартаментът притихваше и аз оставах сама. Тъжно беше в моя „Остров Фантазия". От една страна, тъгувах, но времето се скъсяваше, оставаше само един ден и тогава сърцето ми затрептя радостно. Беше петък, денят, в който моят любим трябваше да се завърне. Приготвях се с нетърпение, дори сготвих, въпреки че този занаят малко ми се отдаваше, но с времето щях да се науча...

Жилището ни блестеше, всичко беше подредено, сватбената ми рокля беше купена и вече висеше на закачалка. А днес щяха да донесат и неговия нов костюм, който беше оставил в магазина за малка поправка. Всичко вървеше по конец. Оставаше само да позвъни. И ето че най-после телефонът иззвъня...

— Ало – извиках в слушалката, Гриша, къде си?... Пристигна ли?...

— Не е Гришата... Аз съм главният редактор... Искам да Ви кажа, че няма сведения за него, изчезнал е безследно, търсим го..., за сега не го чакайте... Ако го открием... случайно..., ще се обадя... Много съжалявам, госпожо...! Много съжалявам и искрено Ви съчувствам... Простете ми за лошата вест...!

Изпуснах телефона... И моят „Остров Фантазия" започна да се срива... Първо се откъсна един малък къс, а после започнаха да се отронват все по-големи и големи парчета, които бяха погълнати от огромния океан. Островът ставаше все по-малък и малък, докато накрая се срути изцяло. Той потъваше, а заедно с него потъвах и аз и знаех, че моят Свят се разбиваше завинаги. Потъваше не само приказният „Остров Фантазия", потъваха красотите на нашите срещи, потъваше красотата на нашата любов, преплела се с красотата на родния ми град, потъваше и магнетизмът на любимата ми

планина – за миг видях синевата на небесната вис, чувах песните на птичките, усещах мириса на уханните поляни и после всичко потъна в непрогледен мрак... „Остров Фантазия“ вече не съществуваше...

ЦИГУЛКАТА

Лятото е един от най-хубавите сезони. То е пропито с топлина, с ухание на цветя, на нежност и слънчеви усмивки. Лятото понякога ухае на море, изпълнено е с морска синева, безброй чайки и бели платноходки, но то ухае и на бор, на цветни поляни, изпъстрено е с жужене на пчели, събиращи своя нектар и е пъстро като многобройните пеперуди, кацащи от цвят на цвят. Лятото е винаги приказно и желано, но и очаквано за нещо необикновено случващо се...

В една тиха августовска нощ нежна мелодия се прокрадна в нощта и тихо, тихо зазвуча песента... Стоях на отворения прозорец, съзерцавах звездното небе, слушах тихата мелодия и ясно съзнавах, че беше краят на лятото и че през деня слънцето все още сипеше жар над града, а градинките все още пъстрееха с разнообразието от цветни багрила. Дърветата, разтворили своите корони, все още зеленееха. Само тук-там имаше обагрени в жълто-кехлибарен цвят листа, които даваха знак, че есента вече наближава. Въпреки всичко лятото беше все още тук, защото синевата на небето беше все още ярка, а и утринното чуруликане на птиците даряваше мир и спокойствие на душите... Мелодията беше позната, тя звучеше като фин

шепот, който напомняше за нещо безвъзвратно отминало, но дало своя отпечатък в душевността ми...

Музика, цигулка и една безкрайна безбрежност... Тя пееше и нашепваше за младост и любов и сякаш казваше на своята любима: „Щом ми се усмихваш, то аз ще полетя и ще бъда тих звън в утринта, ще целувам сладките ти устни и тогава ще се слеят двете ни души в една. Докосна ли те, ще знам, че си реална и ще създам портрета твой с една „Малка нощна музика", която заедно с кръглата луна ще изпратя чак до морето, защото до мен има истинска жена с коси разпуснати на фея и с усмивка на искрящо слънце..." Цигулката тъй нежно лееше своята песен и в своята песен пееше за любов...

Цигулка, топло лято, страстна любов, мъка..., стон и нещо безвъзвратно отминало... и завръщане към спомена...

Живеех в центъра на Големия град, но кварталът беше тих и спокоен. Къщата ни беше разположена на ъгъл, между две улици. Лицето ѝ гледаше към градската градина, а другата страна - към улица, на която бяха подредени почти като по конец старинни къщи, по на три-четири етажа, навярно от тридесетте години, които бяха преживели големите бомбадировки от времето на Втората световна война. Повечето бяха оцелели, но имаше някои, които

бяха засегнати и макар че бяха минали доста години от тогава, все още стояха на своите места, неремонтирани и изглеждащи като оглозган кокал, употребен и захвърлен поради своята ненужност. Повечето бяха зле поддържани, олющени, а вътре с изкъртени стени, изписани и надраскани от детските ни ръчички. Стълбищата на някои от тях бяха дървени, изстъргани от боята, а дъските бяха изтънели най-вече от непрестанното тичане на детските крачета нагоре-надолу. Въпреки това в тях живееха цели семейства поради липса на други подходящи жилища. Те се бяха пригодили към тези условия, бяха се изтеглили в здравите части на къщите, където беше по-безопасно. Всички те живееха скромно и задружно, въпреки немотията...

Разказвам всичко това като част от моето детство. По това време ние децата бяхме много, всички се познавахме и през летата правехме луди игри в нашата любима махала. Играехме до захлас, дори до припадък... Бяха невероятни щастливи дни... Най-незабравимите... Но това не означаваше, че не се интересувахме от други неща. Напротив. Нашите родители, макар и бедни, искаха да ни изучат и както казваха често - искаха да станем хора. Всеки един от нас, освен учебните задължения, имаше и други занимания – един свиреше на пиано, друг

на цигулка, някои учеха езици или тренираха спортни дисциплини. Много често прозорците се отваряха и се чуваха различни провиквания към нас, децата. Но най-упорита в подготовката на своя син за бъдещето беше майката на моя добър приятел. Застанала в рамката на отворения прозорец, тя оглеждаше властно уличката, погледът ѝ се застояваше върху нашите нестихващи игри, а след това надаваше своя вик:

— Хей, Васко, прибери се. Цигулката те чака. Трябва да се упражняваш.

И, разбира се, Васко се прибираше нацупен, с наведена глава. И защо ли - ами защото игрите и приятелите са най-сладкото нещо... Но независимо от това нашият Васко беше талантлив, той си обичаше цигулката и когато се потапяше в нежните мелодии, които изтръгваше от нея, тогава той попадаше в един друг свят. Светът на красотата. И забравяше за нашия детски свят, за игрите до захлас. Да, късното лято беше най-невероятното за нас, децата. В същото време лятото си отиваше и наближаваше новата учебна година, а ние искахме до край да използваме последните свободни дни. Всъщност няма нищо по-невероятно от детството, от онова щастливо, любимо и незабравимо детство, което винаги ще ни пречиства, колкото и пъти да се завръщаме към него. Но най-пречистващото е да слушаш онези нежни,

покъртителни и чувствени мелодии, изтръгнати от цигулката на нашия Васко...

Времето се движеше напред и ние, децата, вървяхме напред, редом с него, търсейки своето място в живота. Така, заедно с времето и годините се търкаляха напред и ето ни вече израснали. С нашия Васко бяхме приятели от деца, много близки, и вечер, когато се завръщахме от студентските скамейки, често се срещахме в нашата градина. Тогава си разказвахме случките и преживяванията от деня, заедно се любувахме на звездното небе, а и често с него мислено пътувахме из нашата Вселена, пренасяхме се на други планети и си представяхме какви ли не фантастични неща. Хубаво беше, защото няма нищо по-прекрасно от това да мечтаеш с добър приятел, който те разбира и умее да вплете своите мечти с мечтите на другия до теб...

В една такава звездна и топла лятна вечер отново бяхме в градината и тогава Васко реши да ми посвири. Предстоеше ни раздяла, защото той заминаваше на турне, а аз отивах на специализация в чужбина. Той извади цигулката от калъфа, намести я, погледна ме с очи, изпълнени с нежност и засвири „Малка нощна музика" на Моцарт, която се разля наоколо като нежно шумолене и обхвана сърцето ми с такава любов, че изведнъж душата ми затрептя като стру-

ните на Васковата цигулка. И тогава разбрах, че той изливаше своята любов към мен чрез мелодията на цигулката си... Свирейки, той беше омагьосал не само мен, но и цялата природа в градината. Всичко беше притихнало и смълчано от майсторското му изпълнение и от онази нежност, която даряваше на мен и света.

Музиката, така талантливо изпълнявана от Васко, изпълни сърцето ми с любовни трепети и аз, така унесена и впечатлена, несъзнателно станах и тръгнах по алеята... Вървях безшумно, чуваше се само шуртенето на фонтана, който сякаш продължаваше да пее като цигулката на моя добър приятел. Вървях и размишлявах за приятелството и любовта, както и колко е тънка границата между тях. Не знаех какво да правя и как да реагирам на това любовно и музикално признание. Бях твърде млада и не разбирах кое е по-добре - да имаш добър приятел или любим. Може би хубаво би било да мога да съхраня и двете чувства. Дали щях да успея... Ами времето щеше да покаже. Така унесена, чух забързани стъпки зад себе си... Обърнах се и видях Васко. Чак сега осъзнах какво бях направила. Толкова много се бях изненадала, че забравих за моя добър ухажор. Настигайки ме, Васко ме прегърна, а после аз усетих първата си целувка, която замая младежката ми глава. Разхождахме се по алеята, слушахме ромона на фонтана и

дълго се обясняхме и мечтаехме за бъдещето, а звездите весело ни намигваха отгоре... Изведнъж и двамата разбрахме, че Цигулката не беше с Васко, беше я оставил на пейката. Там беше останала и моята чанта... Хукнахме веднага назад, намерихме пейката, но Цигулката я нямаше, липсваше и моята чанта... Не мога да ви опиша в какъв ужас изпадна моят приятел. Инструментът беше много важен за Васко, без него все едно беше останал без ръце... За моята чанта не говорехме. Бях изгубила учебниците си, но щях да си купя нови... Дълго обикаляхме алеите, но така и не намерихме Цигулката. Чувствах се виновна, бях разстроена и не знаех какво ще прави Васко...

На другия ден заминах на специализация. Не успях да се сбогувам с моя любим, а после времето ни отвя в различни посоки и дълги години не се видяхме. Следях отдалеч изявите му, радвах се на успехите му и знаех само, че ,,изгубената Цигулка" не му беше попречила да развие таланта си още повече, както и да раздава своята дарба на хората. Но тя, Цигулката, не ни допусна един до друг, а ни раздалечи за години... Може би Съдбата така беше пожелала..., но остана споменът за щастливите ми детски години и за младостта ми, изпълнена с толкова много мечти...

И сега отново беше дошъл краят на лятото.

След дълги години отсъствие отново се бях завърнала у дома. Прозорецът беше отворен и аз съзерцавах звездите. Улиците тънеха в полумрак и тишина. Децата ги нямаше. Те вече бяха възрастни хора. Но от един прозорец се прокрадна лека и нежна мелодия, която отново ме върна към спомена за щастливото ми детство... Чувах виковете на децата, смеха им, усещах веселото им настроение и бягащите им стъпки по дървените стълбища. Чувах отварянето на прозорците и после един глас да вика: „Васко, цигулката те чака“... А после „Малка нощна музика“ зазвучава в тишината...

В тази музика не се ли говори за съвършената любов, родена от звездите: „От звездния прах родена, ти не си ли онзи тайнствен силует, нарисуван и дошъл от далечната Вселена, стъпващ тихо и ухаещ на вечна и неувяхваща любов в тази тиха, топла нощ. Дори и отдалеч, пак ще галя косите ти и ще свиря за теб...“

Музика, цигулка и безбрежност... Една цигулка тъй тъжно лее своя стон и в своята мъка ридае...

ТРУДНО РЕШЕНИЕ

Изгревът беше прекрасен. Крайчето на оранжевия диск се появи на хоризонта и постепенно опожари морската повърхност, показа се целият и бавно се отдели от нея. Водата беше бистра като радостна сълза. Слънчевите лъчи галеха нежната, придобила шоколадов тен кожа на девойката. Часът беше едва седем без пет, но тя вече трябваше да тръгва...

Днешният ден не беше като другите, в които Рени оставаше до към девет. Днешният ден може би... Не!... Със сигурност щеше да промени живота ѝ! Тя се изправи и пое дълбоко въздух, разтягайки тялото си с ръце, протегнати към синия лазур на небето и поглед, вперен в пожареното оранжево. Така тя винаги, когато имаше възможност, поемаше живителната енергията на изгрева и се зареждаше с нея - едно начало, поредното начало на нещо хубаво и ново, а днес - на бъдещия ѝ живот.

Много пъти се беше замисляла за странностите на живота - за едни той беше майка на разглезени хлапета, за други - безразлична, лишена от майчински чувства жена, а за трети - зла мащеха... Ето, например, нейната съученичка Мони - всичко, каквото поискаше, ѝ идваше

на готово, на всякакви курсове я бяха записали - луди пари даваха родителите ѝ, само и само да продължи да учи. Е, да, можеха да си го позволят - майка ѝ беше един от най-добрите адвокати в града, а и баща ѝ - на някаква ръководна длъжност - интелигентни хора, а тя - дъщерята всъщност беше доста ограничена... С усмивка Рени си спомни емблематичния разговор от преди 2 години, в който Мони зададе наивния въпрос: „Та те - 28 годишните правят ли секс? Не са ли вече стари?", разнасял се дълго време като ехо по коридорите на училището...

Рени се причисляваше към втората или може би дори към третата категория, но бе решила да приема живота като строга майка, учеща децата си да се справят сами, да вземат правилни решения и да носят отговорност за всеки свой избор. Трудно беше, но трудното не означава невъзможно. От 16-годишна работеше през летните ваканции, а откакто навърши 18, съчетаваше училище и работа. Тя щеше да се справи, както го беше правила и досега! Трите опорни точки, според нея, бяха желанието, точният план и волята. С тяхна помощ тя всяка сутрин, когато не беше нощна смяна, ставаше в пет и трийсет и слизаше до брега - живееше в един от високите блокове на десетина минутки от плажа и биваше на пясъчната ивица точно за Великото начало.

Точно в 7:30 беше в двора на университета. Присъедини се към съучениците си, които бяха вече тук и зачака. Всеки момент щяха да се отворят вратите, за да влязат.

Кандидат-студентските изпити за нея бяха просто факт - поредната врата, за която имаше ключ. Не беше посещавала курсове, не беше вземала уроци. Дори и да разполагаше с необходимите средства, пак нямаше да търси частни учители. Когато попадна в големия град и я връхлетя идеята за порочната практика всички да плащат безумни пари за уроци за щяло и нещяло, майка ѝ ѝ каза: „Направи си сметката - колко време ще чакаш автобус, колко време ще пътуваш до препоръчания учител, колко време ще се пренастройваш на място за урока, който в крайна сметка е само 45 минути и не се знае какво точно ще научиш, колко време ще ти трябва после да се върнеш до квартирата и да се настроиш отново за учене". Майка ѝ не беше учена жена, но притежаваше природен интелект, който и тя, и сестра ѝ - Маги - бяха наследили. Мъдрите ѝ думи, даващи сили: „Ти имаш необходимия интелектуален потенциал! Използвай тези два часа за самоподготовка!", бяха начало на нейното узряване. Беше противопоставила безумните амбиции на почти всички родители да губят ценно време и да наливат безконтролно пари в частни уроци на простичките думи на

една отрудена жена и прозря силата им. Ставаше въпрос за доверие - доверието в способностите на собствените ти деца, в умението им да се справят. То - доверието вървеше ръка за ръка с огромна отговорност, но повечето жители на големия град не го проумяваха, защото по силата на модата заемаха служби, уредени с връзки и си купуваха почти всичко, с което не би трябвало изобщо да се търгува...

Днес Рени не се вълнуваше като останалите и на въпроса: „Какво ли ще се падне?“, повдигна рамене с безизразен отговор: „Каквото и да е“. Мисълта ѝ се пренесе в родния ѝ град, където сестра ѝ също с нетърпение очакваше днешния ден.

Откакто стана онзи инцидент преди година, животът на Маги бе прикован на едно място и единственото, което ѝ доставяше някаква радост, бяха платната, палитрата и четките, които Рени ѝ носеше. Не, всъщност не те, а това, което се раждаше с тяхна помощ. Според лекарите нямаше засегнат нерв и не виждаха причина тя да не проходи, явно всичко беше в главата ѝ. Психоложката беше казала, че ѝ трябва много силно изживяване, внезапна емоция, за да скочи на крака и да забрави случилото се. Животът им не беше никак лек, а лудетината с този нелеп инцидент го влоши допълнително. Защо

ѝ хрумна да доказва, че с точни изчисления и прецизни ходове може да се изкачи по почти отвесната скала и сега не можеше да си обясни, но беше почти успяла. Само да не беше се отронило онова парче...

Възхищаваше се на Рени - само година по-голяма, а организирана, дисциплинирана, отговорна - напълно различна. Благодарение на нея успя да запази мястото си в елитната гимназия като частна ученичка и силната воля и вярата на сестра ѝ, както и подкрепата на майка им, ѝ наложиха отговорността да се справи с обзелите я временно безволие и апатия. Преди падането Маги никога не беше хващала четка, но психоложката, която също беше идея на Рени, я убеди, че по този начин ще се пребори с преживяната уплаха. Откри, че има вроден усет към съчетаването на цветовете. Всъщност това се беше проявявало винаги при избора и комбинирането на облеклото ѝ, но никога не се беше замисляла. Местният учител по рисуване ѝ даде някои конкретни насоки и изпод четката ѝ постепенно започнаха да се раждат прекрасни картини. От обикновени листи за рисуване и водни боички бързо премина на платна, маслени бои и специални четки. Знаеше, че всичко това дължи на своята сестра и полагаше неимоверни усилия да не изостава с ученето и да го съчетава с рисуването. Планираше да канди-

датства следващото лято „изобразително изкуство" и вече мечтаеше за собствена изложба.

Отражението на изгряващото слънце и днес обагри стъклата на отсрещната голяма двуетажна къща. Червеникаво-оранжевите отблясъци заиграха, сякаш гореше пожар. Картината се повтаряше почти от началото на лятото във всяка ясна утрин и Маги се опитваше да улови с четката си оттенъците на огненото утро, които с всяка изминала минута се променяха. Верандата, където беше поставила триножника си, услужливо гледаше на запад. Тяхната къщичка, с като извадено от някоя приказка дворче, беше от другата страна на улицата. Всички останали къщи се извисяваха над тях. Преди няколко години се опитаха да ги накарат да продадат имота си, но родителите ѝ бяха непреклонни и домът им остана като сгушено грозно пате сред прекрасни лебеди. Една по една беше нарисувала всички къщи и скоро нямаше да ѝ остане върху какво да се упражнява. Днешният ден беше важен, защото сестра ѝ беше обещала, когато минат изпитите ѝ, да я вземе в големия град на брега на морето. Искаше, много искаше да улови вълшебството на изгряващото над морето слънце, за което Рени ѝ беше говорила с екстаз. Преди инцидента учи три години в една гимназия с нея, но никога не беше обръщала внимание на великолепието на изгрева...

От изпита Рени излезе също толкова спокойна, колкото и влезе - беше прекрачила и през тази врата, която, според нея, затвори успешно. Вниманието ѝ вече беше насочено към даденото обещание. Трябваше да звънне на Миро, за да отидат да вземат Маги.

Миро беше колега на Рени и много я уважаваше, възхищаваше се на упоритостта, постоянството и последователността, с които се справяше с всяка ситуация, но според него тя беше някак прецизна и студена и сякаш ѝ липсваше емоционалност. Често си спомняше миналото лято, когато Маги се срути от триметровата скала - всички се бяха паникьосали, само каката запази самообладание и просто звънна на 112... Малката или Лудетината, както я наричаха, беше открита и емоционална, затова той си падаше по нея. Не, не ѝ беше разкрил това, просто беше добър приятел.

Няколко дни по-късно, в ясен късен следобед Маги помоли Рени и Миро да я закарат до края на буната, за да може да обхване с поглед плажа и да го пренесе на платното. Вече беше нарисувала няколко варианта на изгрева - един от друг по-прекрасни.

След час-два слънцето щеше да се скрие зад дърветата, зеленеещи над пясъчната ивица. По брега, както и по бетонната конструкция

имаше доста народ - времето беше жегаво и сякаш целият град се бе изнесъл към морето, където се усещаше полъхът на вечерния бриз. Край тях мина семейство с малко момченце. Родителите разпалено спореха, според сестрите за глупости, а детенцето шляпаше на няколко крачки пред тях.

У Маги назря усещане за тревожност. Тя не откъсваше очи от тичащия почти по ръба малчуган. И се случи! Излезлият изведнъж силен вятър довя отнякъде надуваема възглавничка, която перна детето по главата. То загуби равновесие и в своята инерция се озова във водата, която бързо го погълна. Женски вик и едно тежко „пльос" се чуха почти едновременно. Още двама души скочиха в мъничкото заливче с триметрова дълбочина, бързо осъзнали, че количката на Маги е празна. Миг, равен на вечност, отмина, преди над повърхността да се появят главите на момченцето и придържащата го Маги. Рени пое детето, а Миро повлече сестра ѝ към стълбите на буната. Доста бързо се беше събрала тълпа от зяпачи, но имаше и двама-трима, които компетентно и адекватно се притекоха на помощ - поеха хлапето и неходещото момиче. Само след секунди момченцето запищя неистово, видяло се сред толкова много непознати, което от своя страна говореше, че е вече добре. Маги седна на стълбите с

провесени крака и зарита във водата, като повтаряше със сияещ поглед:

— Мога! Мога! Движа ги!

Рени хлипаше, прегърнала сестра си - беше се изплашила много и сега позволи на пристъпа на паника да я завладее. Бе известна със студената си пресметливост и никой не предполагаше колко усилия ѝ бяха нужни да изглежда така. Всъщност носеше изключително нежна и чувствителна душа и си позволяваше да плаче, но скришом. Беше приела образа на силното момиче и това ѝ помагаше да се защити от натрапчиво чуждо влияние. Само тя си знаеше какво ѝ костваше да се пребори с консервативното настояване на баща им да учи в малкия град, а година по-късно да изкара и сестра си от потискащата семейна атмосфера. Понякога се чудеше с какво този мъж, който се носеше по течението, характерно за хората от малките селища - работа, запивка с приятели, семейни скандали, сън..., беше привлякъл вниманието на майка ѝ, що за любов е било това. Нямаше да забрави непонятно доволната му физиономия, блесналите му очи и провлачената реплика: „Нали ви думах да си стоите тука? На ви сега! Ха сега ще си седи на задника!", когато Маги остана неподвижна. Положи максимум усилия и спря майка си, която под негов натиск беше тръгнала да отписва сестра ѝ от елитната гимназия...

Видът на празната количка я беше ужасил.

— Лудетино такава! Изкара ми акъла!

Някой снимаше с камера, друг задаваше въпроси, но всичко това преминаваше покрай момичетата. Миро услужливо държеше любопитните на разстояние и отговаряше, доколкото можеше. Семейството с детето ги нямаше - бяха си тръгнали, без да се сетят да благодарят...

Във вечерните новини в рубриката „Любопитно от деня" беше излъчен любителски репортаж. Лентата беше запечатала двама влюбени, впили устни в пламенна целувка, а в далечината камерата беше уловила неволно падащо от буната дете и скачащо от инвалидна количка момиче... После в близък план бе заснета операцията по изваждането, както и една съборена на земята недовършена картина...

Един художник се зарече да открие ръката, рисувала брега - беше съзрял нещо различно, уникално и в същото време много познато, а една майка бършеше търкулнала се по бузата ѝ сълза...

Чудото беше станало - чудото на появилата се внезапно надежда!

Нямаше как момичето да тръгне веднага - трябваше да мине по пътя на прохождащото дете, дори това щеше да е по-бавен и мъчителен процес. Дали щяха да ѝ стигнат оставащите летни дни...

Заредуваха се слънчеви с облачни дни, сухи - с дъждовни. Морето ту беше приказно спокойно, ту ужасяващо бурно. Четката на Маги улавяше различните настроения на времето, а упоритостта ѝ ѝ помагаше да напредва в ходенето. Миро и Рени се редуваха да ѝ помагат според това кой беше свободен. Понякога се замисляше над факта, че нейното прохождане променя ежедневието на още двама души, че ангажира изцяло тяхното внимание. Наблюдаваше сестра си и Миро - чудна двойка бяха. Смяташе, че тя харесва момчето и беше убедена, че той е с тях заради отношението си към Рени. Нямаше как да прозре истинската причина за присъствието му, защото сърцето ѝ беше затворено за него. Знаеше само, че и на двамата дължи много и не беше наясно как и кога щеше да им се отплати.

Всеки ден, когато имаха възможност, тримата бяха на брега и влизаха във водата с основната идея - раздвижването на Маги. Макар и бавно, имаше напредък - надеждата ден след ден се превръщаше в реалност.

Дните се нижеха. Резултатите от изпитите излязоха, но Рени не се зарадва. Да, беше сред първите. Да, беше приета в единствената избрана специалност - най-добрата в Университета. И какво от това?! Пред нея стояха толкова много въпроси, имаше толкова много грижи...

Когато тръгваше да се запише, спря погледа си на Маги. В очите и на двете се четеше болка, преплетена с надежда.

— Рени, обичам те!

— И аз много те обичам, Маги! - изрече по-голямата сестра и излезе.

Лятото неусетно се изниза покрай прохождането на Лудетината. Тя чуруликаше весела като птичка, обзета от еуфорията по връщането ѝ в клас. Днес беше първият присъствен ден за новоприетите студенти и тя тайно беше подготвила изненада за Рени - практична чанта с прекрасен рисунък, излязъл от нейната ръка. По-голямата сестра стоеше права, загледана в далечината през отворения прозорец. Всъщност тя нищо не виждаше, защото по бузите ѝ се стичаха сълзи.

— Рени, какво ти е? - запита Маги, правилно разчела потрепването на раменете ѝ. - Да не би нещо Миро да те е обидил?

— Не, не! Какво говориш? Той...- Рени поклати глава - той не знае. Няма нищо, мила!

— Какво не знае? Че го харесваш? - наивният въпрос на Маги предизвика у по-голямата сестра тъжна усмивка.

— Това е най-малкото. Това няма нищо общо...

— Рени, погледни ме! - Маги изведнъж прозря истината и се ужаси - Ти... Ти не си се записала?!?

Тя кимна:

— Татко каза да не разчитаме на него, а това, което отделя мама, е твърде малко...

Думите бяха излишни. Двете сестри се вкопчиха една в друга и дълго хлипаха. Маги се чувстваше страшно виновна, а Рени - безсилна. Въпреки това каката събра сили, погали сестра си и каза:

— Нищо, Маги... Следващото лято...

ДА СЕ ЗАВЪРНЕШ У ДОМА

Ингрид беше гладна.

Любимото ѝ заведение я привличаше като магнит. Стоеше на отсрещния тротоар и не смееше да прекоси улицата. Не биваше! Трябваше да смени маршрута си така, както трябваше да промени и менюто си. Може би трябваше да смени и града, иначе я очакваше нерадостната съдба на трудноподвижната ѝ майка, тежаща близо 200 килограма.

Група нейни връстници мина по другия тротоар. Погледна ги със завист - момчета със спортни фигури и момичета като газели - гонеха се, шегуваха се, смееха се, бяха щастливи. Помисли си за отношението на другия пол към нея и сви недоволно устни...

Може би баща ѝ щеше да ѝ помогне...

Беше си тръгнал преди десетина години, когато майка ѝ спря окончателно да готви. Спомни си скандалите, обвиненията в безотговорност спрямо тях - децата. Той не можа да се пребори с институциите за попечителство - беше само един чужденец в Германия. Беше българин. По време на развода майка им, германка, беше вече доста наедряла, а те, децата бяха пет- и осемгодишни пухкавелчета. Лекарите я предупреждаваха за евентуалната развръзка, но тя ги контрира с „Това си е ген!"

и остави всичко на самотек, гарниран с полуфабрикати, хамбургери и сладкиши, поливани обилно с бира.

Някога, когато бяха малки, баща им садеше в малкото дворче зеленчуци от семена, донесени от Родината. За миг си спомни вкуса на българските домати... Не беше яла скоро такива... Май през последните години изобщо не беше вкусвала истински зеленчуци. Спомените от детството ѝ върна едно пътуване до България с ухание на рози, с вкус на череши и вишни, с нежността на една българска жена, разказваща чудни приказки. А как само готвеше майката на баща ѝ...

Стомахът ѝ се разбунтува. Извади двете препечени филии с кашкавал, шунка и маруля между тях и седна на близката пейка. Внезапно я осени идея, прибра сандвича и забърза към къщи. До края на деня пренарежда гаража, прехвърля разни вехтории и кашони, рови из тях, но акцията се увенча с успех - вечерта тя стискаше в ръка един стар плик с адреса на баща ѝ от времето, когато са си писали с майка ѝ, доста преди той да дойде в Германия, и една снимка. Загадъчна усмивка засия на лицето ѝ. Не каза на никого нищо - не искаше разправии. Беше началото на лятото...

Дворът на Рена беше най-добре подреденият в цялото село - отпред имаше чудна гра-

динка с цветя, извезана в различни фигури във всеки един от сезоните. Вярно, че през зимата оставаха само чимширите, но затоплеше ли се, всичко грейваше в различни цветове. Разсадите сама си правеше в малката оранжерия отзад. В двата декара зад къщата по това време имаше от всичко ранно - краставички, домати, зеле... Всички се чудеха как успяваше - до обяд обикновено биваше на пазара в близкия град - ходеше с пикапа, който синът ѝ докара преди 5 години.

Сега се връщаше от читалището, където се събираха три дни в седмицата, за да репетират с местната певческа група. Бързаше към къщи и правеше сметка, че е време да обере ягодите до къщата и да стъкми компоти и сладко за момчето си, та като си дойде в края на лятото, да има какво да вземе. Черешата можеше да почака още 2-3 дни, докато се освободи съседчето, та да ѝ помогне с по-горните клони.

Високата кокалеста жена забеляза неканената гостенка още от пътя и стисна здраво тоягата, която носеше за разиграването на една музикална сценка. Едрото пъстрокосо момиче жадно поглъщаше череши с шепи, сякаш не плюеше костилките. Рена мина тихо през портичката, приближи и попита кротко:

— Коя си ти? Що дириш тук под моята череша? Как влезе?

— Ich bin - стресна се момичето - Ас сим Ингрид.

— Ингрид? Чия Ингрид? - с недоверие я огледа жената.

— Du bist ... meine... Ти си майне баба. Ja! - окопити се момичето, макар че му беше трудно със заучените наскоро фрази и подаде поизмачкания плик с адреса, от който изпадна снимка на две деца с българската им баба.

— Ина??? - отвори широко очи Рена, осъзнавайки, че пред нея стои собствената ѝ внучка, за която не бе чувала нищо от десетина години. Колко се бе молила на сина си да ѝ даде адреса на децата, да им пише, та да знаят рода си. А той ѝ рече да забрави за тях. - Инче, ти ли си, детето ми? - Рена хвърли тоягата и прегърна гостенката. Сълзите се стичаха по лицето ѝ. - Чакай, чакай да те погледна - отдръпна се тя малко назад и занарежда: - Колко голяма си станала... С какво те е хранила майка ти? Приличаш на пъстроперо петле ма баба, с тая шаренка перушинка по главата. И как ще се разбираме с тебе? А? Колко време ще ми гостуваш?... - бабата бърбореше мило и милваше внучката си - не можеше да ѝ се нарадва, а момичето само се усмихваше и се чувстваше някак щастливо.

— Чакай да се обадя по телефона на учителката. Ти стой тука! - нареди Рена, сякаш се

страхуваше птичето да не изхвръкне.

След пет минути една доста по-млада жена дотърча по уличката.

— Какво става, како Рено? Витко ли си дойде? Какво се е случило? Рекла си: „Германчето е тук".

— Не е Витко, даскалице. Внучката ми е тук.

— Внучката ли? Чакай да видя... Отде си сигурна, че е тя? Да не те излъжат нещо?

— Сърцето не лъже, чедо! Ела, че май не знае много нашия език. Сега ще разберем повече, затуй ми трябваш я.

— Аз като ти виках преди години да те уча на немски, ти какво ми рече, а? „Те мойте внуци ще знаят български." На ти сега един български! - двете жени се разсмяха звънко и заразително. Макар че не разбра нито дума, Ингрид се смя заедно с тях. След кратък разговор, по време на който Рена обсипа масата с различни домашни вкусотии, Веска - учителката каза:

— Да, по всичко личи, че е твоята внучка - разказа за баща си, за брат си и майка си, за гостуването им тук - неща, които и ти си ни казвала, и че ти си ѝ показала къде стои ключът на портичката, та така е влязла. Каза, че не знае нищо за баща си към момента и пита дали може да остане тук през лятото.

— Разбира се, че може! Как ще да не можело? Тъкмо ще живне старата къща.

— Каза, че иска да учи български и ме пита дали ще ѝ преподавам.

— То хубаво... А пък аз, като взема рентата, ще ти платя.

— Аз плаща - намеси се Ингрид, която внимателно следеше разговора, извади една купчина банкноти от по 50 евро и продължи на немски.

— Ууу, прибери ги бърже! Туй са много пари - сопна се Рена.

— Това били спестяванията ѝ - засмя се учителката. - Разбрахме се за по два часа всяка вечер.

— Юни... - Ингрид отдели две банкноти - ... Юли...- прибави още 2 - ... Август... - прибави и още 2 - Аз учи български добре, ОК?

— Добре, обаче ще ми ги даваш месец за месец. Ето, вземам само за юни. - Върна другите пари учителката и ѝ обясни на немски, после добави: - Това винаги ми е било мечта - да науча някой немскоговорящ на български.

— Е, честито за ученичката! Сега хапвайте! Дъще, прибери си парите! Пречат тука - Рена ги избута към внучката си и сложи поредната чиния с вкусотии на тяхно място. - Сякаш да съм знаела - продължи тя - снощи сън не ме ловеше, ще кажеш, че Витко ме разбуди, та станах и месих, и готвих - сълзите се стичаха по лицето на възрастната жена, тя ги бършеше с опакото

на ръката и продължаваше - ето баничка, тук са любимите му сърмички, има боб на гърне, от туршийката... Всяка година я правя, та като дойде, да си вземе нататък. Как ще се зарадва, като научи...

— Ина пита баща ѝ къде е и дали има друго семейство.

— Ами там си е, в Германия, на другия край. Иде си по дваж в годината. Не е водил другиго тук, нищо не е казвал, та мисля, че няма друго семейство - разсъждаваше на глас майката за сина си. - Обажда се в неделя вечер, та ще се чуете. Аз да ида да оправя горната стая - не я свърташе на едно място.

— Ас помага - спря я внучката ѝ.

— Аз тогава да си ходя и да ви оставя насаме да си се радвате. Благодаря за вечерята, како Рено - Веска стана и се отправи към портата. - До утре в пет! Лека нощ! - обърна се тя към Ина.

— До ут-ре! Ле-ка нощ! - отвърна ѝ тя.

Прибраха масата почти мълчаливо и когато отидоха горе, в стаята за нея, Ина погледна едно листче и каза:

— Бабо, искам при-каз-ка.

— Я, колко хубаво го каза. Че аз май съм ги позабравила...

— Приказка - повтори момичето, доволно от себе си.

— Добре, добре. Имало едно време... - оправиха леглото, подредиха багажа и когато приказката свърши, гостенката вече спокойно спеше.

— Нека да се сбъдне съня ти, дете мое! - прошепна Рена, погали я по разноцветните кичури и излезе от стаята.

Дните се затърколиха един след друг. Баща ѝ бе искрено изненадан и много се зарадва на нейната поява. Съседските деца ѝ дадоха паролата за техния интернет и осъществиха връзка по скайпа. Скоро Ина стана любимка на селото. Оказа се много добра ученичка и бързо напредваше с езика. Може би коренът ѝ помагаше, но и тя се спираше с всекиго да размени по някоя дума. Помагаше на баба си в градината и на пазара. Гледаше какви грижи се полагат за растенията, а вечер си записваше в една тетрадка. Когато баба ѝ я пита защо го прави, тя отвърна, че в Германия ще си отглежда домати и краставици.

Една сутрин свари баба си да пришива шевица на поизносената си народна носия.

— Какво е това?

— След три недели ще има събор и ще пеем, та стягам носията.

— Много красиво. Нямаш машина?

— Развали се.

— Развали се?

— Счупи се. Капут.

— Дай види! - и като погледна старата ръчна шевна машина, каза: - Неееe! Аз купи машина и аз шие. Да?

— Да, само повтори: Аз ще купя машина и аз ще го ушия.

— Аз ще купя машина и аз го ушия.

Още същия ден направиха покупката и взеха допълнително материали. Когато бяха готови с двете нови носии - за бабата и за внучката - и се разходиха с тях из селото, хванати под ръка, получиха поръчка за поправка на някои от носиите на другите жени от състава. И така плъзна мълвата за новата шивачка, която работи много бързо. Майка ѝ я беше набутала в шивашкото училище, може би за да отмъсти на баща ѝ за неговите амбиции. Ина го завърши без желание, въпреки че обичаше да рисува красиви дрехи, но криеше рисунките, защото близките ѝ се подиграваха. Никога не си беше представяла какви красоти биха могли да излязат от нейните ръце. Одобрението и поощрението на баба ѝ и блясъкът в очите на хората ѝ даваха криле. Тя беше истински щастлива. Чувстваше се полезна, чувстваше се жива.

Неусетно дойде средата на август. Всички бяха в трепетно очакване - щяха да се срещнат баща и дъщеря. От онова безформено безвкусно облечено пъстроперо момиче нямаше

и следа. Без да усети и без да мисли за това, беше изгубила около 20 килограма от теглото си, беше възстановила естествения светлокестеняв цвят на косата си, а и младежите бяха започнали да я заглеждат. Още ѝ личеше по говора, че е дошла отвън, но бяха увеличили учебните часове на 4 дневно и тя вярваше, че скоро и това ще бъде преодоляно.

— Ето го! - рече Рена, когато пред портата спря тъмносиня кола. Баба и внучка, облечени в носии, пъргаво се втурнаха да го посрещат - двете еднакво високи, с почти еднакво телосложение и ако не беше побелялата коса на едната, би казал човек, че са на една възраст.

Витко, висок здрав мъж, излязъл вече от колата, се спря - не знаеше коя да прегърне първо - майка си ли или дъщеря си, затова ги сграбчи и двете в мечешката си прегръдка.

— Е, сине, доживях да те видя до дъщеря ти. Чакай да ви погледна двамката. Да ви се ненарадва човек.

— Да, майко! Браво на моето момиче! Е, Инче, на какъв език ще си говорим с тебе?

— Български, тате! Само български. Трябва да науча добре. Аз бъркам, ти поправяш. - Тримата се разсмяха и смехът им се разля по тясната уличка.

Когато прибраха багажа и седнаха на сянката под лозата, майката попита:

— Какви са ти плановете тази година?

— Една седмица тук, една седмица на Приморско - взел съм карта за двама. Ина остава да пази къщата, а теб ще те водя на море.

— Стига се шегува, Витко! - извика Рена и посегна да го удари, а той се направи, че се пази.

На Ина ѝ беше трудно да схване шегата, но когато те се разсмяха, увлякоха и нея.

— Всъщност ти наистина ще дойдеш с мен и Ингрид. Уговорил съм се вече с Веска и сина ѝ - ще наглеждат имота една седмица.

— Че кога успя, бе? Та ти току що си дойде.

— Интернет, бабче, интернет... Преди да резервирам картите, говорих с тях. Всъщност Веска не ти е казала, ама ние честичко си говорим по скайпа.

— По какво?

— Ей туй, дето това лято и с теб се виждаме, му викат скайп.

— Е, че какво толкова има да си говорите с Веска?

— Май взе много да питаш, а? А, да ти кажа: след три дни, във вторник, ще отидем до Търново да покажа на Ина Царевец и ще вземем и нея.

— Добре де, добре, разбрах аз, разбрах...

Още един месец се изтърколи бързо-бързо. Ингрид видя Царевец и Търново, прекоси

Балкана при Шипка, Мадарския конник я заинтригува, пече се на плажовете в Приморско и Китен... Чу много интересни неща за Родината на баща си. Води дълги разговори с него, обсъждаха различни неща. Той писа няколко писма по интернет и чете отговорите - понякога клатеше отрицателно глава, понякога показваше, че отговорът е задоволителен.

— Е? - попита един ден Рена. - Кога ще си тръгвате? Пак ще ме изненадате и ще ме оставите изведнъж сама. Кроите планове и мълчите. Кажете ми да зная, де!

— Аз, майко, ще тръгна идната седмица, че отпуската ми свършва. А Ингрид... Тя ще ти каже.

— Аз, бабо, оставам тук, при теб. Ще уча.

— Какво думаш, чедо? - не можеше да повярва старицата.

— Ще уча една година като частна ученичка - допълни Витко - и ще се яви на матура като всички български ученици. Ако не успее от първия път, ще се пробва следващата година. Ще получи гимназиална диплома, защото това училище, което е завършила в Германия, не ѝ дава право да учи в университет, и ще кандидатства „Моден дизайн".

— А Германия-та?

— Тук съм добре, бабо, тук съм свободна и щастлива. Тук съм у дома.

АМБИЦИИ

Весела мразеше математиката. Или по-скоро мразеше натрапчивото натякване на майка си, че не полага достатъчно усилия и че е на крачка от провала. Искаше ѝ се наистина да изпорти изпита, но осъзнаваше, че по такъв начин не само, че нямаше да натрие носа на родителката, но щеше да провали може би и целия си собствен живот. Но пък щеше да докаже тезата на майка си. На този етап от живота си изпитваше омраза и към нея - жената, която я е родила и отгледала - как един път не я похвали, а постоянно я у-каше и хокаше. Странно беше и дори беше страшно, но това я мотивираше да успее. Не, не на майка си, а на себе си искаше да докаже, че е умна и способна. Големи спорове се развихриха и около това в кое училище и за каква специалност трябва да кандидатства. „Трябва!" - това бе най-дразнещата дума, която бе чувала през почти 14-годишния си живот и която напоследък така се беше загнездила в мозъка ѝ, че я чувстваше като тумор, който трябваше непременно и незабавно да бъде отстранен...

Днес мина изпитът и Веси се чувстваше изтощена. Знаеше, че и по български, и по математика ще получи максималните точки. Тя

беше най-добрата в класа и не само - всички преподаватели бяха на мнение, че е най-умното дете в училището от поколения насам. Нина обаче все не беше доволна и не спираше да мъкне дъщеря си от учител на учител и да я прехвърля на все „по-добри", но и по-скъпи преподаватели по нечия препоръка. Затова и жонглираше умело между часовете, които лично уговаряше, и двете работи, нужни ѝ, за да може да си позволи да ги плаща. Беше убедена, че това е най-доброто, което можеше да направи за детето си и не виждаше нещастния му поглед, когато минаваха покрай заливащи се от смях негови връстници, връщащи се от кино или от някъде другаде. Вярно беше, че почти всички вземаха частни уроци, но не всеки ден като Весела, а и повечето наистина имаха нужда. Въпреки че преповтаряха едно и също и решаваха едни и същи принципни задачи, никой преподавател не се отказваше от парите, изкарани с неистов труд, заплатени допълнително с липса на внимание към подрастващия бъдещ член на обществото.

Телефонът на Веси извибрира в джоба ѝ и това я стресна. Дъхът ѝ секна, сякаш започваше да се задушава. На дисплея пишеше: „МАМА" . „Няма ли да ме остави за миг да подишам?" - мина ѝ през ума. - „Дали да вдигна?"

— Кажи, майко! - жената отсреща като че не

беше забелязала как нежното „мамо“ се беше превърнало в сурово и студено „майко“.

— Къде си? Прибирай се веднага в къщи, защото трябва...

— Ааа, не! Стига толкова! - по-скоро на себе си извика Весела и метна телефона в средата на уличното платно, където той се разхвърча на съставните си части, а гумите на минаващите коли го донадробиха.

Спря се, погледна разпилените части и ѝ стана малко мъчно. „А може би се тревожи?“- си помисли за миг, но после реши: „Нека да се потревожи малко... ако изобщо ѝ пука за мен!“ Навлезе в морската градина и се спря край скейтърите. Наблюдаваше прецизните движения на най-добрите и паданията на новаците. Мозъкът ѝ така се беше математизирал, че всичко превръщаше в изчисления.

— Искаш ли да опиташ - едно от по-големите момчета беше засякло странните ѝ гримаси и сложните фигури, които изписваше с ръцете си.

— Не, но ако намалиш страничния наклон малко, ето така - тя хвана скейта и го наклони, колкото според нея беше нужно - фигурата ще се получи. За целта трябва да изправиш крака си и да извъртиш пръстите си напред.

— Брей, ега ти професорката - я наобиколиха останалите.

— Чакайте, ще опитам! Имаш ли нещо за

писане - я попита първото момче и след като тя извади химикал, нетърпеливо го грабна от ръката ѝ - Дай да отбележа! Тук ли? - прие нейното кимване за „да“ и дръпна една черта.

Всички занемяха при перфектното изпълнение.

— Благодаря ти! Радо! - протегна той ръка към нея.

— Моля?- отвърна тя унило - Пак заповядай! Весела - ръкува се тя с него и едва сега обърна внимание, че е симпатично високо момче с пепелява коса и светли очи. Усмихна се бегло.

— Защо е тази тъжна усмивка, Весела? Карай го малко по-весело!

— Май съм позабравила смисъла на „весело“.

— От училище ли се връщаш? - я огледа с любопитство той.

— Май да... - едва се чу замисленият ѝ отговор.

— Значи си седми клас и преди обед си минала през мелачката? - не спираше да я изучава момчето.

— Аха - поклати тя утвърдително глава.

— Е, какво стана? Със сигурност си решила тестовете!

— Ммм да! Аз съм „умницата на мама“ - саркастично обяви тя.

— Айде, бе Радо, идвай! - викнаха останалите момчета.

— Аз бях до тук днес, приятели! - им отговори той, без да откъсва очи от девойчето. - Имам да черпя една умница... Нали така, Веси?

— Защо не? - оживи се тъжното момиче - Къде ще ме водиш?

— Първо ще минем ей-там, през онази къща - посочи той с ръка над храстите, отделящи парка от булеварда - да оставя скейта и да си сменя дрехите, а после ще видим. Може ти да избереш.

— Добре! Да вървим!

— Ей, къде бееееe?

— Оу, влюбенитеееe...

— И да внимавате с треватааа! - ги застигнаха подигравателните възгласи на по-малките.

— С тревата ли? - попита стреснато Весела.

— Не ги слушай! Не, че не мога да намеря - познавам този-онзи, но не си падам по това. Ти опитвала ли си?

— Къде ти? Чух мои съученици да си шушукат, че са опитвали, но аз... през последните една-две години май и сладолед не съм яла и... съм забравила вкуса на черешите и ягодите.

— Че в затвора ли си била? - пошегува се Радо и отвори входната врата. - Влизай! Не се притеснявай! - Мамо, извади ми, моля те, синьо-зелената блуза и черните бермуди - викна

той към вътрешността на къщата.

— А ти не можеш ли? - долетя отвътре мелодичен благ гласец и веднага след него се появи една мила усмивка - А!?- изненада смени за миг усмивката.- Здравей! Влез тук, а аз ей-сега ще дойда.

— Ето ме отново! - появи се след две-три минутки жената - Аз съм майка му, вече се досети, предполагам... А ти? Не си му съученичка - по-мъничка си.

— Приятно ми е - Весела! Не, не съм му съученичка...

— Готов съм! - появи се юношата на вратата

— Еее, Радо! Не можа ли да се забавиш малко? Тъкмо започнах разпита... - уж разочаровано изхлипа майка му.

— Ааа, чакай си реда! Сега ще заведа дамата да хапнем сладолед, ще се поразходим край морето и ще я доведа да я подложим на кръстосан разпит. Става ли така, дами? Мамо? Веси? Против? Няма! Хайде тогава!

— Добре, така да бъде! Пари имаш ли, момчето ми?

— Ще ми стигнат събраните през миналата седмица.

Весела попиваше всяка дума, всяка интонация и всеки жест от общуването на майка и син и прибавяше нови черни щрихи към реалността, в която живееше. Как имаше нужда

от нежна дума, от жест на загриженост, от милувка. Затова се вкопчи в идеята да открадне поне един следобед от живота на тези, които, според нея, искряха от щастие. Поиска, макар и за кратко, да се потопи в него.

Това бяха най-щастливите 5 часа през последните няколко години от живота на седмокласничката. Радо беше забавен - постоянно я караше да се залива от смях. Юношата ѝ припомни, че може да се смее, че светът е различен от този, който тя познава.

— Толкова е хубаво... Струва ми се, че сънувам... - с блян в гласа промълви Веси. - Но... всяко нещо си има край... - се промени рязко настроението ѝ.

— Край? - недоумяващо я погледна момчето.

— Все пак се налага да се прибера - тъжно промълви тя.

— Ще те изпратя! - заяви Радо и това отново върна усмивката на лицето ѝ. - Така те харесвам!

Когато прекъсна телефонната връзка с дъщеря ѝ, Нина се ядоса. Набра наново, но операторът ѝ съобщи с равния си глас, че няма връзка с този номер, да опита по-късно. Опитва много пъти, но без резултат. Постепенно ядът ѝ премина в тревога и на третия час вече ѝ се привиждаха ту катастрофи, ту компании с дрога, дори ѝ хрумна, че дъщеря ѝ може да е

отвлечена. Така беше свикнала да контролира всяка нейна стъпка, че петте часа, в които нямаше информация къде е, я подлудиха и беше стигнала до границата на инфаркта. Страхът ѝ идваше от чута стара история, в която момиче поканило приятелката си на гости и я продало на сводници. Много пъти майка ѝ, бабата на Веси я упрекваше за ограниченията, които налагаше на детето, но Нина не я чуваше. Смяташе, че така ще я предпази от всичко и от всички и отговаряше на възрастната жена с: „Аз най-добре зная кое е добро за дъщеря ми и кое - не!" - а когато майка ѝ ѝ напомняше, че я е оставила свободно да изживее детството си без ограничения, отговаряше: „Затова сега тичам като луда на две работи да изкарвам пари. Ако ме беше натискала да уча, сигурно щях да имам по-престижна професия." - и понеже знаеше, че това не е достатъчно убедително, добавяше: „Освен това сега животът е много по-опасен - по-добре да е на уроци, отколкото с неизвестни приятели." За нея всички чужди деца бяха лоши или глупави и незрели. Затова заряза работата си и хукна през глава, когато научи, че Веси се е прибрала и то с някакво момче.

А те се заливаха от смях на комедията от диска, който Радо донесе и не чуха завръщането на майката. Бабата на Веси спря устрема на дъщеря си и ѝ направи знак да мълчи. Двете жени

се приближиха тихо до открехнатата врата, от която на вълни се чуваше звънливото гласче на детето вкъщи, което разказваше:

— Всичко сякаш започна от един тест по математика в 6-ти клас, нали ги знаеш, онези от министерството. Отговорих вярно на всички въпроси, но отговорът на една от задачите, според онези откачалки отгоре, се оказа друг. Не можах да обясня на майка си, че няма логика. Реши, че имам проблем и като се тръгна по едни уроци... Постепенно от нежната, гальовна мама се превърна в някакъв цербер. Сменихме една камара учители и никой от тях не си призна, че нямам нужда от уроци. Имаше една млада мацка, която, като видя колко съм добра, започна да ми предлага забавни задачи от живота, но точно тогава препоръчаха на майка ми „по-опитен преподавател" - последните думи Веси произнесе с властен и дрезгав глас за повече тежест. - Всички прибират парите ѝ, а тя се побърква да работи заради тях. Забрави, че и аз имам нужди... от ласка, нежна дума, от забавления, от приятели. Нямам време за приятели и вече нямам такива. Изобщо не се интересува как се чувствам... Аз заради това намразих математиката...

— Ами! Така ти се струва - включи се момчешки глас.

— Така ли мислиш?

— Ами... като си помисля, че ми показа как точно да стъпя за фигурата... То си е чиста математика...

— Вярно! Но тя забрави, че съм дете - продължаваше осъдителната тирада девойчето. - Постоянно повтаря „Трябва това!", „Трябва онова!" и когато я питам „Защо?", отговаря: „Защото аз казвам!" и това е всичко. Понякога си мисля, че се е събрала с лоши другарчета... А твоята майка е толкова мила...

— Знаеш ли, - след кратка пауза се чу отново момчешкият глас - допреди две години и аз си мислех, че живея в „семейство Адамс". Тогава сестра ми живееше още с нас. Много години у дома се вихреха скандали, спорове за това кое е редно и кое не. Когато завърши средното и замина в София да следва, настъпи мир и спокойствие. Наблюдавах близките и слушах разговорите им и ми хрумна, че родителите на всяко момиче изпадат в стрес от пубертета, сякаш самите те попадат в него и започват да изпитват особен страх, когато виждат как малкото им момиченце се превръща в жена. Всичко идва оттам. Аз скоро ще навърша седемнайсет, но забраните, които налагаха на сестра ми и законите, според които я караха да живее, за мен не съществуват. Не, не че не се притесняват за мен, но аз съм все пак второ дете и при това момче. А ти си единствена... Ден след ден стра-

хът на майка ти може би нараства и от факта, че те отглежда сама. Тя се тревожи за двама и може би си мисли, че точно това е начинът да те предпази... Възрастните не осъзнават, че дори и да нямат доверие на света навън, трябва да имат доверие в мен, в теб ...изобщо в нас и на нас или... по-скоро на себе си...

Нещо падна и Веси погледна към вратата. Гледката я стресна - в рамката стоеше майка ѝ, някак остаряла и прегърбена, с една ръка сякаш подпряла наклонената си глава, а с другата закрила голяма част от лицето си.

— Мамо! - скочи момичето и прегърна майка си. - Извинявай!

— Всичко е наред, детето ми! - жената отдавна не беше прегръщала дъщеря си и сега я стисна здраво. Няколко сълзи се търкулнаха по бузите ѝ. - Всичко е наред! Всичко е наред! - не спираше да повтаря тя и да обсипва косите ѝ с целувки. - Хайде, мила моя, запознай ме с твоя приятел!

— Аз съм Радо, госпожо! - момчето почтително подаде ръка, която майката пое с двете си трепереща ръце.

— Не зная кой си и от къде се появи, но ти БЛАГОДАРЯ!

БОЖЕ, ПОМОГНИ НИ!

Капка пот се стече по лицето на главен комисар Петко Иванов, когато се сети за Васудева. Това беше секретното име на божия агент, който се бе внедрил в участъка му.

Главен комисар Иванов беше служил в полицията вече тридесет години. Бе почнал от най-малкото звено до най-голямото. От най-тясното бюро до най-широкото. Бе изучил всичко в полицията. Знаеше как работи системата и как да работи с нея. Всичко бе виждал в професионалната си кариера. Но агент като Васудева не бе виждал. Как Църквата успя да го вкара под прикритие в участъка му, без той разбере? Нямаше никаква представа кой е Васудева. Божиите служители са много добри агенти. Подцени ги. Нямаше в кого да се усъмни. Всеки един негов служител изпълняваше перфектно работата си. Служеше на полицията. Служеше на участъка му. Служеше на системата. И няма как да е някой от хората му.

Но кой тогава е Васудева и защо агентите му говореха за него?

Главен комисар Иванов нервно удари с

ръка по бюрото си. Намираше се в участъка, в кабинета си, който бе голям и просторен. Като църковен храм. Но главен комисар Иванов никога не се бе замислял за това. Както казах, бе минал от най-тесния кабинет до най-широкия.

А и телефонът го стресна, защото в този момент иззвъня. Вдигна.

— Шефе, имаме нови разкрития за Васудева – каза специален агент Петков. Той работеше по случая. – Имаме сведения, че е пратен от главната църква в Света Гора. Да го направим ли?

Главен комисар Иванов затвори. Това беше решение, което трябваше да вземе. Божията църква бе внедрила агент сред хората му и той трябваше да отвърне. Не можеше да седи без да прави нищо. Може би трябваше да заповяда на агентите си да стрелят? Да извадят ли пистолетите, палките, белезниците? Можеше да се обади където трябва и да му докарат един гранатомет. Някъде в участъка имаше и черни маски. Също така можеше да заповяда на хората си да започнат да показват наляво и надясно значките си, за да демонстрират сила пред Църквата. Всеки от тях имаше или обикновена полицейска значка, или специална полицейска значка. Изобщо, в участъка на главен комисар Иванов имаше доста неща, които можеха да им свършат работа и то без да звъни по телефона и да използва връзките си. Разбира се, ако се

наложеше, и това можеше да направи. Може би те искаха стрелба? Той можеше да отвори оръжейната! Може би трябваше да отвърне на огъня?

Но Църквата нито стреляше по тях, нито искаше стрелба или престрелки по улиците!

Какво да направи тогава? Да внедри ли свой агент сред божията църква? Но светата Църква е много силна. Щеше да е много опасно. Църквата държеше монопола над духовния свят и не търпеше изменници. Ако те не успееха навреме да се намесят, съществуваше реална заплаха за агента му. Можеха да го анатемосат. Щяха да го лишат от правото му да изкупува греховете си. Да не говорим за отстъпките, които се предлагаха – три опростени гряха за сто лева. Всичко това щеше да е безвъзвратно загубено за агента му. Ако се стигнеше до там, щяха ли да успеят да му помогнат? Не можеше да рискува негов служител да умре, без да е изплатил греховете си. Мисията щеше да е много рискована! От свой полицай трябваше да направи божий служител и да го внедри в Църквата. Заплахите щяха да дебнат от всеки ъгъл, от всяка църква. И кой свой агент да внедри?

Може би специален агент Петков? Не можеше точно него. Имаше му доверие. Бе негов приближен и заместник. Много добре се

разбираха с него. Имаше аналитичен ум и за петдесет секунди можеше да преброи от едно до сто отзад напред. Вземаше по две числа на секунда. Удивително! От всички може би Петков имаше най-голям шанс да успее в мисията сред божиите служители. Но бе много ценен за него и участъка. Ако нещо се объркa, не искаше да го загуби. Бе важен полицейски служител и специален агент от специалния му отряд.

Главен комисар Иванов отново удари с юмрук по масата. Телефонът му иззвъня за втори път. Нервите му бяха опънати като ластик.

— Шефе, Васудева би трябвало да е човек, който мисли мъдро и има силни ръце. Пипа доста здраво – докладва специален агент Искренов. – Моли се!

Главен комисар Иванов като чу тази дума, потръпна. Този специален агент бе неговият най-добър профайлър и изготвяше описание на Васудева, за да могат по-лесно да го пипнат.

— Мъдър е, но понякога е глупав – продължи специалният агент. – С корем, но е доста стегнат. Учтив и вежлив е, но и пипа доста грубо и силно. Има мускулести ръце, но едва ли би спечелил регионалното по канадска борба. Говори доста, но обича да мълчи. Не обича алкохола. Пие бира. За цигарите не знам. Прикрива се много професионално, когато пуши.

Или може би не пуши? Ах, как ми лази по нервите гадното копеле!

Специален агент Искренов нервно затвори телефона. Васудева бе много добър и трудно можеше да му се направи профил. Бяха претърсили цялата социална мрежа – фейсбуци, туитър, линкед ин. Всички чатове, скайпове, имейли. Подслушваха телефони, радиостанции. Безрезултатно. Докопаха се до много информация, но когато почнаха да я използват, профилът му винаги бе противоречив. Всеки път, когато се налагаше на специален агент Искренов да изготви окончателния профил на Васудева, се появяваше нова противоположна информация. Това много го изнервяше. Колко безсънни нощи, колко крещене и чупене на чаши и чинии му костваше всичко това. Много ядове му създаваше копелето. Добре, че бе специален агент и психиката му бе желязна. Издържа! Ако внедри него? Но кой тогава ще прави профилите на престъпниците? И този служител бе много ценен за него, за да го даде на Църквата, ако не успееха да му помогнат навреме.

С други думи ситуацията в този разказ е следната. Полицаите са полицаи. От системата. При тях няма ляво и дясно, напред и назад. При тях няма материя и духовно. При тях има само една позиция и тя е на закона. Ако монетата

има две лица, при полицията има само едно и то е материалното. А религията спадаше към духовното.

Обаче на това място се кръстосваха всички известни религии и бяха представени с присъствието си. Денят минаваше горе-долу така: Сутрин се почваше с посещение на християнските и католически църкви. Към обяд ходжата пееше от джамията си. А вечер будисти обикаляха около ступата. Не стига това, ами брамини започнаха да се разхождат по улиците. Кришнари. Квакери. Мормони. Държавата се превърна в панаир и стана голям сеир.

За главен комисар Иванов бе невъзможно да разбере това. Как така неговата държава да кръстосва всички известни религии?! Затова министър-председателят и министрите в кабинета му забраниха чрез парламента всички религии.

Разбира се, никой не може да отрече духовния свят. Като умреш, къде отиваш? Затова не можаха да премахнат религиите. Но успяха да ги забранят със закон. Само че от Църквата започнаха да вкарват агенти в полицията. И те се изнервиха. Оплакаха се на Правителството, но То им каза сами да се справят с този проблем. Скоро идвали избори и не искали да се забъркват. Все пак и хората, които работели за Църквата, по време на избори ходели и пуска-

ли бюлетини в урните. И те гласували. Според Правителството всеки глас бил изключително важен и можел да преобърне изборите. А за Църквата на практика работели много служители, много попове и много пуснати гласове, доста от тях за Правителството. Струваше си да се флиртува с Църквата. Правителството го определяше като приемлив риск. А и имаха данни, че божиите служители имат връзка с отвъдния свят. Правителството искаше да гласува законопроект, при който, ако някой гласува от отвъдното, неговият глас да се брои за два. Разбира се, това звучеше абсурдно. Но не е. Защото нямаше как да се докаже кой и колко са гласували и за кого. Това беше безценна възможност за оспорвани политологически и социологически дискусии и вдигане на много шум и рейтинг, който да прикрие „мъртвите души". Изборите трябва да са наред. И те щяха да ги наредят. За тази цел им трябваше Църквата. Нищо, че я обявиха за незаконна, стана голяма бъркотия и сега имаше божий агент в собствения му участък. Дори и не успокоиха главен комисар Иванов. Но му заповядаха да действа. Не може Църквата така да изнервя полицията и хората на закона! Тя е незаконна. И като такава няма право да изпраща свой агент в полицията. Ами ако и другите религии започнат да изпращат!

Главен комисар Иванов нервно удари отново юмрук в масата. Телефонът му пак иззвъня. Вдигна.

— Шефе, предлагам да пипнем копелето. Да го закопчеем – се чу гласът на специален агент Кучков. – Да арестуваме всички в участъка. Имаме право да ги задържим за седемдесет и два часа. Все някой ще клекне. Все някой ще пропее. Все някой ще просвири. Ще демонстрираме сила. Може и да набиеме някого!

Затвори.

Специален агент Кучков бе осемнайсет пъти регионален шампион по борба. Легендата за него говори, че е започнал да тренира от третия месец на раждането си. Тогава била и първата му победа. Успял да вдигне с ръце и крака друго бебе, което кротко си лежало и не подозирало нищо. Разбира се, родителите му го записали да тренира. Това дало на местната борба голям напредък. Оказало се, че и нея вдигнал с ръцете и краката си. Сега е при тях в участъка като специален агент от специалния отряд. И е доказано много свестен тип, ако не се закачаш с него.

Беше важно за полицията Васудева да не успее в тайната си мисия. Това щеше да застраши целия участък, града, общината, областта, държавната и национална сигурност, както и много други сигурности. Освен това, един ден може-

ше да се издигне професионално и да застане на мястото на главен комисар Иванов. Това щеше да е златната възможност за Васудева. Заставайки начело на участъка, той щеше да го подчини и да привлече полицаите на страната на Църквата. Би могъл да посегне и на специалния му отряд! Това би означавало край на участъка, понеже Васудева е божий служител най-напред, а религиите са забранени! Това щеше да хвърли участъка в нелегалност. Полицията щеше да стане незаконна. Как тогава щяха да си вършат работата съгласно закона? Нямаха инструкции! Ами ако никога не получеха? Щяха да останат незаконни. Как щеше да се справи Правителството? Трябва да пипат Конституцията. А тя не е пипана от нейното създаване в началото на времената. Сигурно има доста прах по нея и едва ли някой ще иска да я докосне. Щеше да стане голяма бъркотия. Божий служител да стане полицейски шеф. Потръпна! Трябва да се действа бързо, твърдо и настоятелно. Да има много арести. По-голямата чат от тях да са за седемдесет и два часа. Една част от тях след това да ги арестува още шест-седем пъти и да внедри специален агент в Църквата. Но кой специален агент от специалния си отряд да изпрати?

Днес главен комисар Иванов имаше особе-

но напрегнат ден още от сутринта. Още преди да изгрее слънцето, прекара час и половина в тоалетната, докато четеше „Най-най-най-последния най-пълен и най-осъвременен полицейски закон и неговото интегриране, реинтегриране и синхронизиране с Европейския съюз, НАТО, ООН, Брюкселската конвенция, Комисията за защита на малцинствата, Комисията за дискриминация, Съда в Хага, Стокхолм и Женева и индекса Дау-Джонс". Наблегна на частта с Църквата. Искаше да проучи какви бяха законовите рамки, в които можеше да действа специалният му агент. После си изпържи три яйца с бекон и със силните си ръце изстиска чаша портокалов сок. Докато закусваше у дома си и правеше преглед на печата, червеният му телефон иззвъня. Това е строго засекретеният и пазен в голяма тайна червен стационарен телефон за директна връзка с Правителството. Държеше си го в тайно шкафче до стената в кухнята, за да може да вдига бързо. Когато звънеше тайният червен телефон, бързината бе от решаващо значение. Ако не успееше да вдигне навреме, можеха да потърсят някой друг главен комисар. Всеки шеф на участък си имаше по един такъв в къщи. Затова вдигна бързо. Чу гласа на Правителството.

— Главен комисар Иванов, както знаете, имаме проблем – му каза То. – Но, оправяйте

се сами. Идват избори. Ние можем да ви подкрепим само ако искате от нас да гласуваме някакъв закон. Но очевидно в случая при вас това не ви върши работа. Затова, моето момче, действай. Разкрий Васудева. Арестувай го. Изпрати двоен, троен, четворен агент. Направи полицейските работи. Лека работа – му пожела То, преди да затвори.

Главен комисар Иванов скочи от масата. Козирува и започна да звъни по обикновения и по полицейския телефон и радиостанция наляво и надясно, нагоре и надолу. Искаше действия от специалните си агенти в специалния му отряд. Искаше да му докладват по телефона в кабинета си в участъка, когато отиде там. Затова и нищо чудно, че телефонът му пак иззвъня. Беше специален агент Парушев.

— Шефе, пипнахме го! – му каза агентът. – Да го арестуваме ли? Вече пътуваме до него.

— Не, изчакайте ме! – изкомандва главен комисар Иванов.

Трябваше да присъства на ареста, защото той трябваше да го арестува. Идваха избори за полицай на годината и този път трябваше главен комисар Иванов да спечели. Отдавна го искаше. А и това бе неговата съкровена мечта. Също така, напълно заслужаваше тази титла. Беше истински професионалист. За изминала-

та година бе разкрил най-много кражби на кокошки от къщи по селата. Лично арестува седем клошара, а трима от тях ги арестува по още дванайсет пъти. Разкрил четиридесет и осем пресичания неправилно, едно минаване на червен светофар на моторно превозно средство тип колело с малко моторче и половин кражба, защото другата половина не била кражба – нещо като да влезеш в дъждовен ден в автомобил, за да го откраднеш и като те спипат, да кажеш, че си влезнал, за да се подслониш от дъжда. Постави рекорд по разкриваемост. Никой главен комисар за изминалата година нямаше толкова голяма успеваемост. А и на ареста щеше да има много журналисти, които да снимат. Поизтупа униформата си и среса перчема на косата си.

Преди да излезе, направи няколко набирания на лоста, закачен на касата на вратата. Искаше мускулите му да изпъкват пред камерите. Това беше неговото тайно послание към Църквата. Пред нея трябваше да изглежда твърд и безмилостен.

Когато докараха заподозрения в участъка, го тикнаха в стаята за разпит. Главен комисар Иванов свика специалните си агенти в кабинета си за доклад на ситуацията. Вдясно от него пред бюрото му бе седнал специален агент Парушев. На външен вид той бе нисък, плешив

и много мразеше меда. До него бе специален агент – профайлър Искренов, който изготвяше профили на всеки, с когото разговаряше. После бе агент Кучков. Той всяваше респект с мускулите си. Най-накрая до него бе седнал специален агент Петков, който бе много умен. Това бяха всичките му специални агенти от специалния му отряд. Неговата гордост. Бе разплел много случаи с тях. Много хора бяха арестували заедно и то по няколко пъти.

— Шефе, няма начин този да не е Васудева – каза Парушев. У дома му намерихме пет кашона с мед!

Полицията имаше сигурни данни, че божиите служители много обичат меда. От друга страна полицаите мразеха меда. Той ги размекваше, а те трябваше да бъдат твърди. Медът е сладък, а работата на полицаите е сурова и горчива. Не можеха да се размекват. Не и ако не ядат мед! Заподозреният бе техен колега от участъка и тези пет кашона с мед го поставяха като потенциален агент на Църквата. От друга страна всеки полицейски служител, който притежаваше над три кашона мед, би могъл да е Васудева. Но нямаше как да пренебрегнат петте кашона. Трябваше да го разпитат. Специален агент Парушев може би бе прав.

— Специален агент Кучков, заемете се с разпита на заподозрения – изкомандва главен

Комисар Иванов. – Специален агент Искренов, заемете се с профила му. Специални агенти Парушев и Петков, скришно наблюдавайте зад тайното двойно стъкло стаята за разпит и ми докладвайте всичко. Действайте! Дръжте ме в течение постоянно!

Специалните агентите станаха почти едновременно. Козируваха на главен комисар Иванов и се заеха с човечеца, техен колега.

— Откъде имаш толкова много мед, полицай Ванчев? – тупна със силната си ръка по масата пред заподозрения специален агент Кучков.

— Пазех го за внучето си – каза изплашено Ванчев. – Той много обича мед. А както знаете, хубав мед се намира трудно в наши дни.

— Не знаеме, полицай – ядосано промълви през зъби специален агент Кучков. – Не знаеме!

А от другата страна зад тайното огледало в стаята за разпит, специалните агенти Парушев и Петков докладваха в конферентна връзка по телефона на главен комисар Иванов.

— Шефе, заподозреният е много твърд – каза специален агент Петков.

— Не се предава лесно – допълни специален агент Парушев. – Не казва откъде е взел меда. Казва, че е за внучето му. Лъже! Замесва го, защото е малко дете и не можем да го арестуваме.

— По колко мед на ден яде внучето Ви? – попита профайлърът заподозрения.

— Трудно е да се каже – смесва го с кисело мляко.

— С кисело мляко! – изтръпна специален агент Кучков.

— Шефе, копелето е обиграно – докладваха двамата специални агенти. – Много добре се измъкна от въпроса. Той ще затрудни профайлъра ни специален агент Искренов.

— Значи заради внучето си държиш толкова много мед? – притисна го специален агент Кучков. – Отговаряй!

— Да, да. Нали ви казах! – разтреперено отвърна полицейският служител.

— Шефе, губим го! Специален агент Кучков го притисна, но копелето е хитро и се измъкна – докладва специален агент Петков. – Отрича всичко!

Главен комисар Иванов притеснен затвори телефона. Специалните му агенти от специалния му отряд не можаха да измъкнат нищо от заподозрения. Главен комисар Иванов за пореден път удари с юмрук нервно по бюрото си.

Телефонът му пак иззвъня. Бяха от пресата. Интересуваха се от случая с арестувания полицай. А и по настояване на Правителството акцията по залавянето му бе доста шумна и

показна. Идваха избори. Полицията трябваше да покаже мускулите си срещу Църквата. Религиите не бяха премахнати, но бяха незаконни!

— Свързваме се директно с главен комисар Иванов по националната телевизия – започна интервюто журналистът. – Бихте ли ни разкрили подробности относно случая с арестувания полицай?

— Както знаете, опасно е за един полицай да държи у дома си повече от три кашона с мед – отговори главен комисар Иванов. – Този държеше пет!

— Трудно ли ги открихте?

— Да! Беше ги скрил на много скришно място. Наложи се да използваме специалните ни и много скъпи уреди медооткривачки. Този уред като го насочиш някъде, ако там има мед, започва да пиука. Така открихме меда.

— Колко пъти изпиука по време на въпросната акция?

— Нито един път – каза главен комисар Иванов.

— ?!

— Заподозреният е много хитър. Беше ги скрил от нашите уреди.

Журналистът тайно и невидимо за другите стискаше силно палеца на дясната си ръка, за да не се изтърве и да попита. Несъответствието бе очевидно! Как така са го разкрили с ме-

дооткривачки, а после комисарят твърдеше, че арестуваният ги бил скрил за уредите? Но не можеше да попита. Затова си стискаше палеца.

Той работеше за националната телевизия, която е държавна, т.е. на Правителството. А То му се обади по телефона и му намекна, че е време да заработи тлъстата си и редовна заплата, като направи героично интервю с главен комисар Иванов. За да се види, че се върши работа, че Правителството бачка здравата. Идваха избори и в последните месеци трябваше да покажат професионална ангажираност. Дори прокараха закон, който даваше някаква регулация на отпуските на народните представители и Кабинета с министрите и министър-председателя. А именно, в последния месец преди изборите да нямат право на никаква отпуска по-дълга от петнадесет дни. Трябваше да се покаже на обществото, което е гласувало за тях и им се е доверило, че ще работят, че Правителството наистина ходи на работа и си върши правителствените дейности, каквито и да са те!

— Опасен ли е престъпникът? – продължи с интервюто журналистът.

— Да, много е опасен! – му отговори на въпроса главен комисар Иванов. – Закоравял човек е. А и имаше много оръжие в себе си.

— Разкажете ни нещо повече за акцията.

— Както казах, имаше много оръжие в себе

си. Затова влезнахме с гръм и трясък. Аз разбих вратата на две с ритник. После се хвърлих напред и с два скока се озовах до престъпника, който незнайно откъде бе разбрал за нас и ни очакваше. Той тръгна да вади дясната си ръка от джоба. Може би в нея стискаше пистолет? Не можех да рискувам. Забих му един юмрук в лицето. Не помогна. Този престъпник е закоравял и много опасен! Продължи да вади ръката си. Ритнах го в корема. Той се преви и ситуацията се усложни, защото спрях да виждам ръката му. Извади ли я? Извади ли пистолета? Аз извадих моя и стрелях предупредително във въздуха три пъти едно след друго. Погледна ме. Беше жълт. Явно се бе подготвил и се бе маскирал! Заповядах му да ми покаже ръцете си. Стискаше осем пистолета, седем ножа, три брадви, един сатър и една резачка! За малко да го застрелям шест пъти. Не можех да рискувам живота на хората си. Можеше да ни нарани. Ритнах го още десет-двайсет пъти. Докато се усети, му закопчах белезниците.

Разбира се, нямаше нищо такова. Полицай Ванчев им съдействаше за ареста, а знаеше за тях, защото бе техен колега от участъка. Просто главен комисар Иванов трябваше да го посрита леко за пред камерите. А оръжията му ги подхвърлиха. Той имаше само един пистолет и то служебен, който се съхраняваше в оръжейната

на участъка. Стана добре за пред телевизията и главен комисар Иванов получи доста поздравления за героичния си подвиг, въпреки че уби доста мечти. След този случай титлата „Полицай на годината" ставаше мираж за всички останали полицаи и главни комисари. Завиждаха му, но той просто бе най-добрият.

Това, че полицай Ванчев му съдейства доброволно, го направи леко симпатичен за главен комисар Иванов. Ами ако той не е Васудева? Ако медът наистина е за внука му? И нормално ли е да го яде с кисело мляко? Чист ли да го яде? Тези въпроси взеха да човъркат съзнанието му.

— Какво мислите за Правителството? – попита журналистът. Нищо общо нямаше с казаното досега, но бе длъжен да попита. То като негов работодател му бе наредило. Както и следващия въпрос, който трябваше да зададе.

— Правителството е много добро – каза главен комисар Иванов. – Познавам лично всеки един човек там. Много са готини, съвестни и честни хора. Трудят се много. Работата в Правителството и Парламента е къртовска, изтощителна, изнуряваща и не я препоръчвам на никого. Определено не се захващайте с нея и бъдете благодарни, че в момента Правителството и народните представители я вършат вместо вас! Освен това, бих пожелал на всяко

семейство по един министър от Правителството и по един народен представител в къщата им. Толкова са свестни. А ако отидете на гости у тях, ще ви поканят, ще ви гостят. Ще метнат кюфтета на скара – депутатските кюфтета са много вкусни и големи. Каймата, замесена за тях, е специална. Със свободно отглеждани прасета и като такива, месото има вкус на щастие. Направо е нетърпеливо да го изядеш. А с каква гроздова ракия ще ви напоят. Гроздето е от уникален, специален и с произход за качеството сорт и отговарящо на четиридесет и осем държавни, световни и европейски стандарти, брано от ръцете на девици. Много са свестни политиците. Разбира се, ние като полицейска институция сме напълно независими от Правителството и не работим с тях, а с народа. Ние сме, за да защитаваме и служим на народа най-напред и после на Правителството, които момчета там, пак повтарям, са много свестни, добри и ориентирани към благото на народа.

— Идват избори. За кого ще гласувате?

— Вижте, това е лична тайна. Човек не разправя наляво и надясно за кого ще гласува. За сегашното Правителство. То е най-доброто, което имаме, сме имали и ще имаме! Изберете бюлетина номер 123 678 90 35432 CXL17. Това е вашата бюлетина. Запомнете я! Това е вашето Правителство.

— Последни, заключителни думи? – попита журналистът с облекчение, предвкусвайки края на интервюто. Палецът му вече го болеше от стискане.

— Да. Към вашите зрители. Гласувайте за полицай на годината с есемес на телефон 0988887 654 321 за 8,90лв. без увеличение на тарифата и без ДДС. Изберете мен! Може да гласувате колкото пъти си искате. Всеки един лев отива в полза на участъка и моя такава. Имам няколко десетки къщи, апартаменти и коли за поддържане. Така, че гласувайте по много. Аз ви защитавам!

— Благодаря Ви за това интервю. Оставяме го отворено и с уговорката да ни гостувате някой път лично в студиото. Чухте главен комисар Иванов и разкритията на неговия специален отряд за меденaта афера в участъка му.

Главен комисар Иванов затвори телефона. Интервюто бе минало безупречно. Държа се като истински професионалист, какъвто и беше. Но сега мислите му го водеха към полицай Ванчев и стаята за разпит. Имаше много работа. Трябваше да разкрие Васудева и да внедри агент в Църквата. Но кого?

Отново бяха докарали полицай Ванчев в стаята за разпит. Трябваше да му зададат още въпроси. Трябваха им отговори. Информация.

Разбира се, ако той бе божият агент и знаеше нещо по въпроса.

— Питам Ви за първи и последен път – водеше разпита специален агент Кучков. – Вие ли сте Васудева? – тупна силно с юмрук по масата.

— Кой?! Какво е това странно име? Аз съм Ванчев! Колега, не ме ли познаваш? Дълго време работим заедно.

— Шефе, опитва се психически да въздейства на специален агент Кучков – докладваха на главен комисар Иванов по телефона специалните агенти Петков и Парушев.

— Значи медът е за внука ти?

— Колко пъти ще ви казвам!? Да, за внука ми е – каза с въздишка Ванчев. – За него е, не е за мен. Аз съм полицай и не обичам мед!

— Пак ще те попитам. Заради внука си ли държиш толкова много мед?

— Да, да! Заради него! – взе да си скубе косите Ванчев.

— Как се казвате? – го попита Искренов.

— Ванчев. Ваньо Ванчев. Полицай Ванчев – психически съсипано и изтощено го изрече офицерът.

— Шефе, не казва нищо – каза специален агент Парушев по телефона.

Главен комисар Иванов затвори. Удари силно с юмрук по бюрото си. Не можаха нищо да изкопчат от него. Никаква информация. Нула.

Не им оставаше нищо друго, освен да му повярват. Главен комисар Иванов заповяда полицай Ванчев да бъде освободен и да се върне на работа. Все още не знаеха кой е Васудева и всеки един полицай им бе нужен.

Кой агент да изпрати? Как да го реши това? Изведнъж като мисъл от нищото се появи в главата му името на специален агент Парушев. Да, него щеше да изпрати. Та кой друг би могъл?

Специален агент Парушев бе изпратен от главен комисар Иванов да се внедри в Църквата. В началото всичко тръгна добре. Бе приет от църковната общност без никой да се усъмни в него. За жалост не успя в Църквата като специален агент да изкопчи никаква информация. Явно църковното контраразузнаване работеше много добре. Това притесни главен комисар Иванов. Опита се да изтегли специалния си агент. Мисията за него ставаше все по-рискована. Имаше опасност да го вербуват за двоен агент. Изведнъж, незнайно защо и как, специален агент Парушев се обърна към Бог. Започна да се моли и взе да обича меда. Размекна се. От него вече не ставаше полицай. И специален агент Парушев каза по телефона на Шефа си:

— Напускам и ставам божий служител! До вторник ще Ви връча молбата си за напускане.

Главен комисар Иванов нервно изпъна ве-

ните на врата си. Едната леко му се схвана. Той удари силно с юмрук по бюрото в кабинета си.

— Досега бях Ваш служител – продължи специален агент Парушев. – Но сега ставам божий служител. Когато умра, къде отивам?

Главен комисар Иванов затвори телефона. Осъзна, че загуби един от специалните агенти от специалния му отряд. Това бе голяма трагедия за него. За да разгадае случая Васудева, му трябваше всеки един от специалните му агенти от специалния му отряд. Вече загуби един. Какво да направи? Кой беше троянският кон в участъка? Кой беше божият агент Васудева? Кой беше божият служител на Църквата? Кой беше Васудева? Кой? Кой? Кой?

Логично бе това да е най-малко логичният за целта герой в този разказ. Но кой бе това? Кой бе най-малко логичният Васудева? Кой би бил този агент на Църквата? Кой би бил този вярващ? В кого би се усъмнил главен комисар Иванов най-малко?

От всички, най-малко логично да е Васудева, е главен комисар Иванов. Тръпки побиха по цялото му тяло, когато осъзна това. Как не се бе сетил по-рано?

Главен комисар Иванов скочи от стола си. Последното, което каза, нито си го спомняше, нито някога го отрази като нещо, изречено от него.

— Боже, помогни ни! – каза Васудева.

Главен комисар Иванов спечели титлата „Полицай на годината". Бе разплел един много сложен случай.

Но Правителството му готвеше друга задача.

МАСКАРА

Стойо, или чичо Стойо, както го наричаха хлапетата от квартала, бе седнал скришом срещу тях и снимаше с фотоапарат. Мислеше си, че никой не го вижда. Бе почти прав. Съседът му Бойко отскоро го следеше. Бяха до един осем етажен панелен блок със седем входа, номерирани с главни букви от азбуката. Бойко се бе скрил отстрани на входа и го наблюдаваше. „Защо снима децата? Защо се крие?" - задаваше си въпроси. Но отговорът, който идваше, бе само, че Стойо е маскара.

Бойко се бе нанесъл наскоро в отсрещното жилище на осмия – последен етаж в панелен блок номер 27, вход А, квартал „Соломон". Всеки един етаж бе от три апартамента.

Бойко бе четиридесет и осем годишен средно статистически мъж. Имаше загладена назад коса. В началото, преди години, когато започна да оформя прическата си, използваше много гел, но сега тя вече бе започнала да му стои така естествено. Тъй като Бойко още от малък бе много любознателно дете, знаеше винаги кога се прибира всеки един от съседите му. И по една случайност единият бе петдесет и девет годишният Стойо. Още когато се запознаха, Бойко се усъмни в него. „Работата му не е

читава", веднага си помисли. От тогава взе да го наблюдава. Затова сега бе много доволен, че успя да го залови на местопрестъплението – храста, зад който се криеше. Имаше и оръжие – фотоапарата. Бойко тихомълком се шмугна във входа, без никой да го види. Бързо се качи до втория етаж. Взе стълбите на един дъх за осемнайсет секунди. Натисна кратко звънеца на врата, която имаше табела с надпис „Колев". Той му отвори.

— Този маниак Стойо снима децата! – подшушна направо Бойко на Колев. – Казах ли ти, че е психопат. Аз живея до него. Знаех си!

— Не думай – изрече Колев. – Къде е той сега?

— Крие се в един храст долу с фотоапарат.

— Но защо му е да го прави? – попита Колев.

— Сигурно иска да публикува снимките на децата във фейсбук – каза Бойко с гордост от откритието си. – По телевизията казаха, че във фейсбука имало извратеняци. Като Стойо! А може би иска да изнудва родителите им. Ела да видиш.

Двамата тихомълком слезнаха по стълбите между първия и втория етаж до прозореца, за да наблюдават Стойо. Бойко беше застанал от лявата страна на прозореца, Колев от дясната.

— Сигурен ли си, че Стойо е маниакът от

нашия блок, за който телевизията говори? – шепнешком попита Колев.

— Няма начин да не е той! – каза Бойко. – Аз съм му съсед и го чувам как се къпе всеки ден. Освен това съм го чувал как казва „благодаря" и „моля". Виж го колко е щастлив. Усмихва се! А и един път го чух да се качва на покрива. Няма начин да не е той – повтори Бойко. – Няма начин. Доказателствата са очевидни!

— И ние сме застрашени – каза уплашено Колев.

— Да! – сигурно отвърна Бойко. – Ами ако един ден ти се усмихне и на теб? На мен ми се случи един път. Нали ми е съсед. Едвам издържах! Бе много позитивно преживяване.

— О, Боже! – Колев пребледня. – Ужас. Трябва да предприемем нещо. Не искам да ми се усмихва и на мен! Ами ако и на децата им се усмихне? Трябва да ги спасим! Трябва да се спасим и ние. Трбява да се погрижим и за хората в блока!

А отвън Стойо продължаваше да снима.

— Да се обадим ли на меверето? – попита Колев.

— Какво ще направят – обезкуражи го Бойко, – докато дойдат, Стойо ще се е прибрал. Да питаме отец Николай от петия етаж.

Двамата тихичко се качиха до петия етаж и звънаха на вратата на отец Николай. Той им

отвори на третото кратковременно и почти еднакво звънене. Бойко си бе измислил за всеки съсед, който го интересуваше, по какъв начин да му звъни. Така звънеше на отец Николай – божия човек. Когато той отвори, Бойко започна разговора:

— Отец Николай, Вие сте човек на Господа Бога, нашего Исуса Христа!

— Да, чадо мое – потвърди Отчето.

— Тогава бихте ли снимали тайно малки деца, без те да знаят за това?

— Че за какво ми е да правя това? – учудено попита отец Николай. Странно защо, но не разбираше разговора.

В този момент Бойко сръчка в корема Колев. Думите на Отчето потвърждаваха тезата му, че Стойо е психар. Не можеха да останат бездейни. Трябваше да направят нещо. Иначе този психопат можеше да посегне и на другите деца и хората в блока. Ами ако започнеше на всеки да се усмихва? Или с всеки да се държи учтиво и дружелюбно? Бойко бе гледал доста филми и телевизия и знаеше за какво става въпрос. Трябваше да се погрижи за хлапетата и хората.

— Мисля, че трябва да започнем да го следим по фейсбука – подшушна Бойко на Колев.

— Не се занимавайте с дяволски работи! - скастри ги отец Николай, който не можеше да

остане безучастен. „Фейсбукът е дяволско творение", му разкри един път неговият духовен учител. Това бе една от тайните от едно тайно духовно учение. Не можеше да не предупреди двамата си съседи.

— Да се обадим ли на министрите от кабинета? – попита ги Колев.

— Трябва да потърсим в Интернет телефонните им номера – стратегически им намекна Бойко.

— Чеда мои, не се занимавайте с дяволски работи! – напътства ги отново отец Николай. „Интернетът е дяволско творение", му бе казал духовният му учител още една тайна от тайното учение. Бе длъжен да предупреди двамата си съседи. Освен това, според Отчето, за тях бе и финансово неизгодно да се замесват със Стойо. Ами ако той беше екзорсист? Трябваше да платят тлъсти такси на църквата, за да му позволят да спаси душите им. А и работата бе доста тежка. Занимание си беше. Нямаше как. По-добре бе да запазят парите си и да не се замесват със Стойо.

Но Бойко бе смел и не трепна. Освен това бе полицейски доброволец и имаше значка. Той се фукаше пред хлапетата, че е истински полицай. За жалост не бе арестувал никой. Може би щеше да арестува Стойо? Само да му падне! Искаше да е първият доброволец в

квартала, арестувал престъпник, маниак, психопат и маскара. Вече имаше двама свидетели и първият му арест не изглеждаше мираж. Бе изчел закона за полицейските доброволци. Научи го наизуст. Можеше да цитира всеки член отзад напред. Искаше да успее в кариерата си на полицейски доброволец и един ден да стане доброволец-следовател! Освен това сутрин и вечер четеше закона като молитва. Амин.

Моментът бе подходящ да действа. Трябва да настоява пред Колев и отец Николай!

— Вижте – каза им Бойко. – Нали знаете, че аз съм полицейски доброволец?

— Да, офицер! – козирува Колев.

— Да?! – каза Отчето.

— Тогава можем – продължи Бойко – да слезем тихомълком и вие да му скочите отгоре. Колев, ти можеш да му забиеш пет-шест юмрука, а отче Николай, ти да го стискаш здраво. Все едно стискаш Библията, но малко по-силно. Тогава, хоп, аз ще му сложа белезниците и ще стана следовател-доброволец.

— Не се занимавайте с дяволски работи! – сериозно им каза Отчето. „Всяко друго посилно стискане от стискането на Библията е дяволска работа!", му разкри поредната тайна от тайното учение духовният му учител.

Тримата слязоха долу до Стойо. Метнаха се отгоре му и тогава се появи полицията. Аресту-

ваха Бойко по подозрение за психопатщина и маниакалност.

Кой сега беше маскарата?

А Стойо наистина публикува снимки във фейсбук. Но не бяха на децата. Бяха снимки на мравки под един храст. Той беше природозащитник. Но това нямаше значение, защото полицията арестува Бойко. Панелният блок, хората и децата, които живееха в него, бяха спасени. От един маскара.

— Дяволска работа – каза отец Николай и се прекръсти три пъти.

ЕДНА НОЩ ЛЮБОВ

Вратата на дървената къща отекна глухо, когато Стефан почука. Минаха няколко секунди, които му се сториха невероятно дълги. Все едно времето бе замръзнало. Какво ли очакваше да види той? Кой ли трябваше да отвори?

Тя! Неговата Жулиета.

Беше в казармата и не я бе виждал от година. Не знаеше какво се случва с нея. Не се сбогува с нея. Преди да отиде, не ѝ каза нищо. Просто стана и тръгна. Взеха го войник. А тя не разбра нищо. Толкова много доверие му имаше тя, че не се съмняваше в нищо казано от него. А той не ѝ каза, че го викат в казармата. За да не я разстройва. Защото много я обича. Бяха заедно от малки. От детската градина. За пръв път се познаха като сродни души, когато тя бе на пет години. И от тогава са все заедно. Съдбата бе с тях. Но го викнаха в казармата да отслужи военния си дълг. Той не ѝ каза. Сега разбираше, че е трябвало.

Тези секунди, колкото и дълги да му се видяха, свършиха. И Жулиета отвори вратата.

— Стефане – едва чуто изстена тя и припадна в ръцете му, когато го видя с военната униформа.

Когато се съвзе, тя почуства сърцето си, че

бие учестено. С любов и тъга към Стефан.

Той я бе сложил върху куп сено. Бе постелил войнишкото си палто, за да ѝ е по-меко.

— Защо ме напусна? – попита Жулиета. – Защо не каза нищо? Аз не знаех нищо за теб в продължение на една година. До сега. Аз... Ти какво си мислеше?

— Но, любима...

— Аз... Имам друг.

— Но как така? Ние се обичаме. Нима аз имах право на избор? Извикаха ме. Получих призовка. Трябваше да се явя. Нима зависеше от мен? Можех ли да избирам? – с мъка на сърцето си Стефан задаваше тези въпроси.

— Да! Да, можеше да избираш. Ние се обичахме – извика Жулиета.

— Но как така – не разбираше Стефан?

— Можехме да избягаме!

— Но ти сега си с друг! – сърцето му се късаше. Искаше да избухне, но така и не се пръсна. Мъката влезе през арката на сърцето му и засвири победоносно Триумфалния марш. Кръвта му се покачи до главата му.

Тогава Стефан я попита:

— Кажи, че не ме обичаш.

Жулиета припадна за втори път. Този път за по-кратко. Стефан вече имаше опит и я хвана силно в здравите си мускулести ръце. Тя усети тази негова сила и си припомни колко хубаво

беше, когато е в обятията му. Страстта избухна в нея и се подкосиха краката ѝ. В този момент тя почувства желание за любовна близост със Стефан. Боже, колко много го обичаше! Как да му каже, че не го обича? Не можеше да лъже сърцето си. Но от друга страна, тя вече бе с друг. И това тя си го бе избрала, защото за нея Стефан я бе напуснал без да ѝ каже нищо. Само да знаеше нещо за него през тази една година! Дали той я обичаше през това време? Или я бе зарязал, както тя смяташе? Може би щеше да е друго, ако знаеше отговорите на тези въпроси, които измъчваха красивата ѝ глава, преди да бе решила да е с друг.

— Кажи, че не ме обичаш – настояваше Стефан.

— Страх ме е да те обичам! Ти ме изостави – въздъхна Жулиета.

— Знаеш ли, когато отидох в казармата, не спирах да мисля за теб. За твоята копринена коса, ефирната ти походка – все едно не докосваш земята, а се носиш над нея. За нежните извивки по тялото ти, изящните ти движения и топлите завлядяващи цветове на аурата ти. За мекия ти глас, който пенливо звъни в ухото ми. За лъчезарната ти усмивка.

— Отдавна не съм се усмихвала. Може би от около година – хладно изрече Жулиета.

— Ако ме намерят военните, ще ме съдят – примирението се носеше от устата на Стефан.

— Защо избяга от казармата?

— Ще лежа в дисципа.

— Нямаше нужда да бягаш от казармата – отчяно се опитваше да обясни Жулиета на своя любим. - Просто трябваше да ми кажеш. Една вест нямах за тебе. Цяла година! Стефане, това е цяла година. Ако имахме дете, то сега щеше да е на една година. Щеше да се е научило да казва „тати" и „мама". А ти сигурно щеше да си трейдър на фондовата борса с твоя аналитичен ум. Спомняш ли си как заложи на акциите на онази компания и как те изведнъж скочиха до небесета и как с парите, които спечели, обиколихме света? От нищо не се лишавахме. Видяхме толкова много неща. Толкова много светове, измерения. Смеехме се. Как намери за жълти стотинки онзи стар кадилак в Щатите и като на филм го подкара с бясна скорост по шосе „66". И когато косата ми се вееше от прозореца на колата, ти не преставаше да ми повтаряш „Обичам те". Не се измори нито за миг да ми го казваш. На Алпите, когато карах за първи път сноуборд и си навехнах крака, как ме взе със силните си ръце в обятията си и ме пренесе до медицинския пункт. А колко страст имаше в Париж! На моменти дори изпепеляваща. Колко много се любихме там. Бяхме като деца. Все едно за първи път откривахме телата си. Ах, Париж, Париж! Когато завършихме на-

шето пътешествие със залеза на слънцето на Черно море, в Созопол, на плажа, спомняш ли си? Беше толкова красиво. Съвършенството се бе вкоренило във всеки наш миг, във всяка наша минута. Обичахме се. Щастието бе с нас и изглеждаше безкрайно. Реално ли бе това тогава? Или това сега?

— Кажи, че не ме обичаш – нервно изкрещя Стефан.

— В момента съм с друг – с тъжен трепет на сърцето си каза Жулиета.

— Толкова си красива, любима. Боже, който си на небесата, виждал ли си такава земна красота?

Жулиета се разплака. Първо зарида тихичко. После сълзите като пълноводна река напълниха очите ѝ. Плачът ѝ премина в тъжен вик на отчаяние. Имаше чувството, че сърцето ѝ ще се пръсне, както последния концерт на оперен певец, който знае, че когато свърши, гласът му ще затихне завинаги. Очите ѝ пееха тъжна ария, а сърцето ѝ бе оркестър. Заедно, те очакваха края на концерта. Една тъмнокоса жена с коса също го очакваше. Но не за да ги отведе от другата страна на Всемира, а за да разреже невидимата нишка, с която бяха свързани Стефан и Жулиета.

За първи път вкусиха от любовта, когато той бе на шестнайсет, а тя на петнайсет. Бе запалил

ароматни свещи по целия коридор до стаята, в която страстите и любовта щяха да танцуват заедно в една обща прегръдка. Бе обсипал цели път до там с листа от рози, както и спалнята. Носеше се нежен аромат. Наоколо пламъкът на свещите гореше бавно, с мека светлина, допълвайки романтиката на момента. Въздухът бе наситен с тяхната любов. Този въздух изпълваше цялата им същност. Те го дишаха. Един въздух. Една любов. Една вечност. Стефан отвори вино – мерло Стамболово от 1985-та година. Старо вино. Като любовта им. Годината, в която те се влюбиха. По детски, но истински. Несъмнено истински.

— Наздраве! – ѝ каза тогава Стефан. - За нашата вечна любов и твоята красота. Няма сила, която да ни раздели, любима моя.

Но силите бяха много. И различни.

Тя му повярва. Вярваше във всичко казано от него. Той никога не я бе лъгал. Обичаха се. Обичаха се толкова много, че нямаше достоен, който да да опише тяхната любов. Тя бе безвременна, извън пространството и желанията. Извън думите и белия лист. Един бял лист, на който не може да се напише нищо. Но това неможене сътворява тяхната любов. Тяхната свобода от времето и пространството. Като писател, получил музата и всеки опит да я изрази на белия лист е невъзможен. Извън него в главата

му, музата беше безкрайна. Тази невъзможност да се пише на белия лист се трансформираше в любовта между Стефан и Жулиета, създавайки опиняваща със своята уникалност действителност и давайки израз в любовта помежду им.

А косата на писателя побеляваше.

Отпиха. От старото червено вино.

— Обичам те, любими! Няма сила, която да унищожи всичко това. Вечно ще те обичам и ще бъда твоя – му се закле Жулиета. - Нека тази нощ стане незабравим празник за нашата съзидателност. Люби ме!

Тогава той я обгърна в обятията си със силните си ръце. Краката ѝ се подкосиха. Той я сложи на спалнята, съблече я нежно, като се възхищаваше на всяка част, на всяка извивка от тялото ѝ. Съблече се и той. Двамата поеха от енергиите си и той я отведе там където правилата спряха да съществуват където нищо не съществуваше освен той и тя но всичко стана плавно всичко стана постепенно в началото бяха те розата и нежната светлина от свещите виното после изчезна всичко дори и препинателните знаци в този разказ останаха само Жулиета и Стефан не е лесно да четеш без знаци но е красиво нежно и вълнуващо всичко се случва на един дъх изведнъж една звезда избухна в ярка златна светлина създавайки цяла вселена от любов и цветове експлозия от цве-

тове и бурно танго което след цялата тази феерия премина в блус и спокойствие думите на писателя взеха да свършват без въобще да ги е написал щастие нежност спокойствие милване целувки вричане и много любов

Никой никога не забрави този момент.

— Ти си с друг. Кажи, че не ме обичаш и аз ще си тръгна веднага – изрече примирено думите Стефан.

Как можеше тя да каже това. Никога не бе преставала да го обича. Чакаше през тази една година. До последния момент. Дори и когато се обвърза с другия, не преставаше да тъжи за него. Сърцето ѝ се късаше, че той я е напуснал. Не знаеше дали някога щеше да успее да преодолее тази мъка. Сега той идваше и я караше да изрече тези безумни слова. Ако имаше Господ, в този момент трябваше да отнеме думите от двамата и да изпрати писателя на почивка в Созопол. Там, на плажа, където Стефан и Жулиета бяха посрещнали с любов залеза на слънцето. Но писателят си остана в стаята, а дъждът навън продължаваше да вали. Слънцето се бе скрило в облаците.

А военните щяха да пратят Стефан на съд заради бягството му.

„Имаше ли вълшебство в този миг?", си мислеше писателят. Само написаните думи щяха да го покажат.

— Защо отиде в казармата и не каза нищо? Защо? Все едно ме напусна – плачът на Жулиета бе преминал в тих вопъл на отчаяние.

— Не исках да става така. Имах ли избор? Не исках да знаеш за тъгата и отчаянието, които ме обзеха, когато разбрах, че държавата ме отнема от теб, за да ме изпрати в центъра на простотията. Не исках да разбираш за това. Жулиета, не исках да ме виждаш в това падение на личността. За теб аз бях красив, нежен и съвършен. Но трябваше да възмъжея. Иначе ме очакваха властите и затвор. Ние наистина ли сме души и нашият роден дом е духовният свят? Ако е така, защо тогава сме създали простотията и казармата като неин символ? И всяка душа, която е избрала мъжкото начало, трябвало да възмъжее в нея. И знаеш ли как се случваше това? Ние, душите в мъжки тела, събрани на едно място?

— Но как? Защо? – невярващо попита Жулиета.

— Възмъжавахме бавно, постепенно и неусетно. Все пак имахме две гарантирани години за това. В началото бяхме новобранци и като такива старите войници ни посрещнаха с кубинките си, увити в калъфки от възглавници. Предполагам нашите калъфки. И то не за да боли по-малко, а за да могат да се държат по някакъв начин и двете кубинки едновремен-

но и по-здраво. Бяха се наредили в две редици като тунел, чиято светлина се виждаше в края му. Всеки един от нас трябваше да стигне до светлината, получавайки колкото се може по-малко удари от кубинки, смях и унижение. Но ние „възмъжавахме".

— Но вашите началници? Командирите ви? Нашите полковници, майори, лейтенанти? Нашите генерали, които са вдъхновявали към победа войните ни? Тези, които бдят за нас и нашата Родина, докато спим или докато отглеждаме мъжките си рожби, които трябва да им поверим някой ден, за да ни ги върнат като мъже. Защо го допускаха всичко това? Защо???

— Те работеха от осем до пет – каза Стефан. – И после оставаш сам със себе си. И старите войници, които един ден си тръгваха и ти - „възмъжал" - заемаш тяхното им място. И почваш да налагаш с кубинките новобранците. Цикълът се завърта. Самсара. И възмъжаване. Защото като стар войник, получаваше правото да се наливаш с ракия до сутринта. Ракия, която някой новобранец е донесъл нелегално, за да получи някоя и друга облага от старите. А военните, които работеха там, допълнително изяждаха новобранците и изплюваха само пагоните на униформата им, която не струваше нищо. И така ден след ден, седмица след седмица, унижение след унижение. Когато видях как на един

новобранец му счупиха челюстта, защото отказал да мине през тунела и после го изпратиха във военна болница, където той отказа да каже истината, защото после пак се прибираше при тях, си казах, че никога няма да искам да знаеш за тези ужасии. Та ти си съвършена, любима моя. Само сърцето ми, което бе насочено към теб, ме държеше в ясно съзнание. Само то ми нашепваше, че ти си нежна и чувствителна и ми крещеше: „Тя не трябва да знае за тази невъобразима простотия!" Та нали всички ние сме души, слезнали от духовния свят. Само ти ме държеше за тази мисъл. Иначе щях да загубя душата си.

— Да, но сега почваш втората си, последна година – каза Жулиета. И вече няма да си новобранец.

— И какво? - извика Стефан. – Сега от мен се очаква да взема кубинките. Само кажи, че не ме обичаш.

Стефан беше отчаян. Отчаянието се бе пропило в цялото му тяло, чак до костите му.

„Не те обичам", трябваше да каже Жулиета, а сърцето ѝ крещеше друго.

— Обичам те, Стефане! Обичам те! И никога не съм преставала да те обичам. Любовта ми е толкова силна към теб! Ако има друга жена, която да обича повече от мен, нека се яви. Аз ще ѝ се поклоня. Толкова много те оби-

чам. Любими, Стефане! Скъпи мой и единствен. Ако имам право на едно-единствено желание в този живот, това ще си ти, любими, дори и после никога нищо да не ми се даде да пожелая, пак ще избера теб. И ще съм щастлива и ще крещя на целия свят: „Обичам те, Стефане! Обичам те, обичам те, обичам те!" Само да зная, че не си ме напускал!

— Никога не съм те напускал. Ти винаги си била в моето сърце. Само че сега ти си с друг, а мен ме очаква дисципът.

Нощта бе настъпила.

— Замълчи, Стефане! Замълчи и ме вземи с твоите силни ръце. Обгърни ме в нежните си и страстни обятия... и ме отведи там, където препинателните знаци липсват тя започна страстно да го целува и нежно да изговаря името му той „възмъжал" не спираше да гали тялото ѝ а писателят пак спря да слага точки и запетаи всичко това се случваше на купчината сено върху войнишката му дреха вече бяха сменили въшкарниците с камуфлажни които правеха момента някак си по-красив, а подплатата на войнишкото му палто създаваше допълнително мекота въпреки че най-голямото желание на Стефан в момента бе да ги свали което и направи и те отидоха на онова място на което вече бяха ходили много пъти но от година не бяха леко прашно бе там но двамата набързо избърса-

ха прахта и то пак светна с най красивите си светлини звездата пак изгряваше вселената пак ги обгърна и те пак създаваха творяха обичаха се любеха се и всичко това проникваше в тях целия този свят бе красив завършен и техен сексът им бе любов и любовта ги пронизваше всичко бе толкова неземно духовно и съвършенно и думите пак свършиха пак избягаха извън белия лист...

Жулиета отвори очи. Погледна на леглото до себе си. Там където би трябвало да е Стефан. Но него го нямаше. Погледна през прозореца и го видя до кладенеца. Вадеше вода. Бяха избягали. В една кирпичена къща. В планината. Нависоко. Толкова нависоко, където военните не можеха да стигнат!

ПОСЛЕДНАТА ИСТОРИЯ

Това се случи през последната ми ученическа ваканция. Вече бяхме големи момчета и колкото и да ни харесваше да се разхождаме безгрижни, ни се искаше да си имаме и повече джобни. „Повече" понякога бяха единствените. Бяхме останали сами с майка ми – след кратко боледуване баща ми почина. Баба, майката на баща ми, понякога идваше при нас в града. При последното си идване ми донесе една картичка и едно писмо от баща ми. Картичката беше с изглед от морето и моя роден град и на гърба и пишеше: "В този град ще живеят децата и внуците ми". А в писмото баща ми разказваше как е пристигнал преди много години тук сам, как е живял цяло лято в морската градина и е спал по пейките, и как си е намерил първата работа. Нито мама, нито баба успяха да ми обяснят какво е било това да нямаш жителство, но татко в края на писмото го казваше простичко: „Вече мога освен по пейките, да спя и на легло, стига да имам пари да си плащам наема."

Скрих картичката и писмото в моя тайник – там държах всичко, което ми бе ценно. Понякога ги изваждах и с часове гледах картичката и

препрочитах писмото. Баща ми го беше писал, когато е бил на моите години. И аз сега като него си търсех работа и не успявах да намеря, ама не защото нямах „жителство", а защото бях на 17 години и на никого не му се занимаваше с искане на разрешителни за работа на непълнолетни лица. При толкова пълнолетни безработни. А на мен работата ми трябваше – не само за джобните, а за да можем и по-лесно да оцеляваме с майка ми. Три момчета от тайфата ни вече работеха, но те бяха навършили 18. Преди няколко дни и най-близкият ми приятел ги навърши и веднага започна работа в кухнята на крайбрежно капанче. А аз щях да ги навърша след два месеца... но лятото щеше да си е отишло и училището отново да е започнало.

Но не се отказвах. Продължавах обиколката за търсене на работа, но навсякъде ме питаха „Имаш ли навършени 18?". И с право – непрекъснато ги проверяваха. Бях натрупал и много огорчения при някои от срещите.

И като попитах тук-там и чух редовния отказ, си спомних, че и баща ми описваше в писмото си, че и той дълго търсил работа и не намерил. И тогава отишъл на рибарския кей и там вече не питал за работа, а предлагал да помага срещу осигуряване на обяд или билет за кино. И аз реших да отида на този кей и докато вървях, прехвърлях какво ще им кажа, като ме попитат

имам ли вече навършени 18 години. "Нямам, още не съм ги навършил, но то е само документално. Мога да нося касите, да мия и дипля мрежите. Мога да чистя лодката, мога да сортирам рибата. Мога дори да я разнасям. Не, не мога, нямам кола, нямам и шофьорска книжка, а и дори не мога да карам. Но мога да я продавам на кея. На всички, които идват тук, за да купуват риба. Знам всичко за рибата. Знам и как се приготвя. От къде знам ли? Баща ми беше главен готвач... но вече го няма. Мама работи в кухнята на голям хотелски комплекс. А баба е била готвачка в детската градина на село. Е, когато някога на село е имало детска градина..."

Тъкмо си отработвах готовите отговори и видях една лодка да приближава към кея. Лодката не беше малка, но в нея имаше само един рибар. Възрастен, с прошарена и оредяла коса. Но когато приближи и го погледнах в очите, разбрах че човекът беше от тези, които се запомнят за дълго. Ами сега, какво да му кажа, как да го питам?

— Ти рибарска лодка ли си?

— А не си ли личи?

— Личи си.

Не знаех как да го попитам.

— А рибар ли си?

— Да.

— А защо си сам на лодката.

— Така съм си открай време.

— Искаш ли да имаш помощник?

— Искам.

— Но нямам навършени 18 години.

Рибарят замълча. Явно и него са го проверявали, и той не искаше да си има проблеми със закона.

— Можеш ли да ми помогнеш да разтоварим.

— Мога - отговорих веднага аз.

— Давай тогава.

След два часа всичко беше готово. Дори бях измил лодката и бях надиплил мрежите. Седнахме до бараката на рибаря. Там имаше маса и две пейки, сковани от дъски. Ухаеше на прясно изпечена риба. Хлябът и зеленчуците изглеждаха толкова апетитни...

— Нека да си поговорим и похапнем – ми каза рибарят.

— Добре.

— Ти още си ученик, нали?

— Във ваканция съм. Последната ваканция.

— И си търсиш приключения?

— Не, търся си работа. Но като разберат, че нямам 18 и ме отпращат.

Разказах му подробно за всичко. Че живеем сами с майка ми. Че баща ми е починал. Че мама понякога тихо плаче, като не може да ми остави джобни. Че баща ми навремето, на моите години, е дошъл в този град сам и е изпра-

тил ето тази картичка. И му я показах. И после е написал това писмо, и му го прочетох. И че историята от писмото ме е довела днес на кея. Възрастният рибар дълго мълча. Запали цигара. Отиде до бараката и се върна с едно пакетче.

— Виж, момче, аз не мога да те взема на работа, защото цял живот съм ловил риба сам. Но винаги някой ми е помагал на кея. Не съм си търсил помагачи – те сами си идваха. Всеки мечтаеше и пътуваше за някъде. И спираше тук за малко, като на спирка по пътя...

— Ама аз просто попитах... Ако стане. Мога и само да ти помагам. Нали за да помагаш на възрастните, не е необходимо да имаш навършени 18 години...

— Всеки ден ще идваш по едно и също време. Както днес. Ще ми помагаш да сортираме рибата и да свалим касите, да подредим всичко и после да си хапваме и да си говорим на масата. Ако не ти се носят каси и не ти се сортира риба, можеш да идваш само за приказката...

— О, ама как?

— Не бързай. Като си тръгваш всеки ден, ще ти давам по един живарник с риба – да имате за деня. Ще ти давам и джобни – за кино и за лимонада.

— То сега лимонадата е сменена с друго.

— Е, ще си избираш сам – или кино с лимонада, или другото.

— Да, благодаря много!

— Не бързай. И всеки ден ще ти разказвам по една история. Ти имаш приказлива и мислеща душа – може да събереш историите.

— А, не проявявам такива наклонности.

— Може да не знаеш още.

— Ами ако ти дойдат на проверка? – продължавах да се притеснявам аз.

— Ще кажем истината – че ми помагаш срещу храна, кино и лимонада. И приказки.

— Добре. Даже може и без приказки. Другото ми стига.

— Засега ти стига.

Дълго мълчахме и после възрастният рибар ми каза за довиждане:

— Е, ето ти за киното и лимонадата, а рибата си вземи сам от живарника. Днес няма да има приказка, защото си говорихме за опознаване.

Като се прибрах вкъщи, мама вече се беше върнала от работа.

— Каква е тази риба?

— Днес помагах на един рибар и той ми я даде.

— Ама как така? Ама много е хубава тази риба. И колко е много...

— И за кино и лимонада ми даде, но нали не ти достигаха за тока...

— А, платих го. Пък и ето – няма да мисля какво ще готвя. И за утре ще има.

— Аз всеки ден ще нося риба. И всеки ден ще имам за джобни. До края на ваканцията.

Майка ми много се изненада. Разказах ѝ цялата история. Накрая ми каза:

— Мисля си, че и друг път съм слушала тази история, но не мога още да си спомня къде.

Така мина последната ми ваканция. Аз всеки ден отивах на кея, чаках да дойде рибарят с лодката и рибата. Помагах му, говорехме си, той ми разказваше всеки ден по една история. Всеки ден записвах разказаната история. Мама беше много доволна, защото не мислеше дали може да ми остави джобни. И спря да плаче тихо в кухнята. Дори в началото се чудеше какво да прави тази толкова много риба, но и това измисли – научи се да я консервира, а съседите научиха, че сме много щедри и че не съм безделник.

Наближаваше първият учебен ден на последната ми учебна година и аз отивах да помогна за последно на рибаря. И да му кажа, че вече няма да мога да ходя всеки ден, но в събота и неделя с удоволствие ще му помагам. Без риба, без кино и без лимонада! Когато стигнах до рибарския кей, той ме чакаше до бараката. Вече беше сортирал рибата, изнесъл касите. Дори беше измил лодката и подредил мрежите. На масата имаше пак печена риба, хляб и салата. За първи път имаше и бутилка.

Седнахме. Като за последно. Но само за това лято. Знаех, че ще идвам още дълго тук.

— Днес ще ти разкажа последната история.

— О, не съм ти казал. Всички истории, които ми разказа, съм ги записал. Всеки ден като се върнех вкъщи, си записвах поредната.

— И много хубаво си направил. Мисля си, че някой ден може да стане интересна книга от тях.

— А, чак толкова! Не смятам.

— Не бързай. Днес ще ти разкажа последната история.

И започна. Беше същият рибар от татковото писмо. Точно него беше срещнал баща ми на кея, обезсърчен от седмици безрезултатно търсене на работа и спане по пейките на морската градина и гарата. Той му беше намерил работа навремето в едно предприятие в града. Осигурил му храна и пари за кино и лимонада... Докато стъпи на краката си...

И ми показа неговата картичка. И на нея имаше същия надпис: „В този град ще живеят децата и внуците ми". Прочете ми писмо, което татко беше написал до него. Показа ми и снимка. На нея бяхме аз, мама и татко.

— Непременно ще запиша и тази история, като си отида.

— Запиши я. А знам, че ще ги събереш всички в книжка.

Така и стана. След 5 години, малко преди да завърша университета, аз събрах всички истории в книжка. Посветих я на стария рибар, на баща ми и на родния ми град. На последната страница сложих снимка на същото място от картичката, но вече променено от времето. Под нея собственоръчно написах: „В този град ще живеят децата и внуците ми"

ЗА ЛЮБОВТА И ОБУВКИТЕ НА ГОСПОД

Когато бях малка, баба често ми казваше, че Господ скъсва няколко чифта цървули, докато събере двама влюбени. Аз обаче тогава не се концентрирах върху усилията на Господ, а бързах да я поправя, че вече никой не ходи с цървули. Най-малко Господ. Тя се замисляше, но не искаше да смени в притчата си думичката „цървули" с „обувки". След много време животът реши да ми покаже, че усилията са по-важни от думите...

***

Самолетът ми имаше закъснение и затова реших да изчакам полета в кафето на летището. Не само моят полет, а още няколко закъсняваха и навсякъде имаше навалица. Седнах до младо момиче, което си чатеше с някого.

— Ще Ви притесня ли, ако седна при Вас? – реших все пак да попитам.

— О, не. Заповядайте!

Момичето се съсредоточи в чатенето и повече нищо не си казахме. Тогава си спомних за времето, когато и аз чаках да включа компютъра и да се появи в чата любимият...

Сетих се и за притчата на баба, че за да съ-

бере двама души, Господ скъсва няколко чифта цървули. Това с цървулите винаги ми беше много интересно. При мен нещо напразно се бяха скъсали обувките на Господ, защото се ожених още във втори курс на университета за колега и до края на трети се разделихме. От тази ми любов и брак остана само синът ми, но това пък беше толкова много за мен. То ме топлеше в онези дълги нощи на самота, докато работех в отдалечено от родния ми град село като учителка. Не можеше да се пътува всеки ден и аз живеех там, а детето ми растеше при родителите ми. Чаках с нетърпение в петък да се прибера при тях, а в неделя с голяма болка си тръгвах отново. Но имах работа, което никак не беше малко в онова време и на онова място. Обаче децата в селото намаляваха всяка година и една есен ме съкратиха. Прибрах се при нашите. Поне си бях вкъщи. Тогава разбрах, че самотата е състояние на духа и няма нищо общо с това къде си и колко хора има около теб. Баба беше заминала вече при Господ, но аз още помнех думите ѝ за цървулите му. Търсех си работа, но къде ти. Какво ли не работих в онези години – продавах обувки и чанти, опаковах закуски, сгъвах рекламни диплянки. Дори вестници продавах на един павилион. В малкия ни град всички се познавахме и напразно мама и леля се опитваха да срещна подходящия мъж.

А аз все си спомнях за цървулите, които Господ трябва да скъса, за да срещне двама влюбени.

Един ден, като се прибрах от работа, мама каза, че е чула по радиото да търсят технически сътрудници за българо-германски образователен център. Нямах никаква надежда, че на мен ще се падне тази престижна и интересна работа, но отидох на интервюто заради нея. Бях ходила на толкова интервюта... и още продавах вестници. Но Господ беше започнал вече упорито да къса и за мен обувките си, и за моя изненада и огромна радост на всички вкъщи, ме взеха. Не бях мечтала дори за такава работа, но вече я имах. Имах и компютър, и интернет. Интересното за времето беше, че нямахме мобилни телефони и компютри, не е като сега. И въобще, да имаш компютър и интернет си беше много. А аз го имах благодарение на работата и то точно на тази работа. Просто ми е било писано. И не е било случайно, че съм попаднала точно там. Но това го разбрах по-късно.

Бяха минали почти две години, откакто работех в този център. Имахме нова колежка и тя ми предложи да ми зареди ICQ. Не знаех какво е това, но бързо свикнах с него. Това беше програма като сегашния SKYPE, но на нея можеше само да се пише, без да има видеовръзка. И така хората си общуваха само по този начин.

Всеки ден, още с включването на компютъ-

ра, ми се зареждаше и ICQ. Не си пишех почти с никого, но бях постоянно логната. И така се запознах с Георги. Направило му впечатление, че по цял ден никнеймът ми е в чата и един ден решил да види коя съм. Георги се оказа българин, роден и израсъл в Бургас, но живееше във Финландия от доста години. Той работеше като програмист, неженен и беше свикнал със самотата в далечната страна. Но искал, ако създаде семейство, да е с момиче от България. И така ICQ се явява единственият начин да се запознае с българка. Във времето се запознава с не едно и две български момичета, но нещата не са били сериозни. Но Господ не жалел и за него обувките си... до деня, в който се появи на екрана ми:

Георги: Здравей!

Нели: Здравей!

Георги: Искаш ли да се запознаем?

Нели: Да.

Георги: От България ли си?

Нели: Да.

Георги: А там ли си живееш?

Нели: Да. А ти?

Георги: Аз съм далече. Но иначе съм роден и израсъл в Бургас.

И така Господ свали цървулите и остави инициативата в наши ръце. И се започна едно писане. Всеки ден. Цели две години чаках с не-

търпение да съмне, да отида на работа и да видя какво ще ми напише. И аз да напиша моето „Благодаря на Господ, че го има този ден, тази работа, този компютър и тази програма, за да ти кажа „Добро утро и хубав ден, и колко много се радвам, че те има..."

Наближаваше Коледа и се готвехме да посрещнем 2002 година. Както винаги, сутринта пуснах компютъра и зачаках.

Георги: Добро утро, слънчице!

Нели: Добро да е!

Георги: Как е настроението преди празниците?

Нели: Ами добро е.

Георги: Имам едно предложение.

Нели: Цялата съм зрение и слух.

Георги: Искаш ли да се чуем по телефона?

Нели: Напиши го и после да се чуем. Има колеги в стаята.

Георги: Какво ще кажеш да посрещнем Коледа и Нова година заедно?

Нели: О, решил си да си дойдеш! Много се радвам!

Георги: Не, решил съм да ти покажа Финландия.

Нели: Ох, ама как да стане?

Георги: Вече съм резервирал билети за полета ти.

Нели: Но аз никога не съм летяла със самолет.

Георги: Все някога е за първи път.

Нели: Ама не знам как ще се оправя на аерогарите.

Георги: С питане и до Истанбул се стига.

Нели: Ама на какъв език ще питам? Не знам английски, немският ми е ужасен.

Георги: Аз те питам искаш ли да дойдеш. Всичко друго е подробности.

Нели: Искам да дойда и да те видя наживо.

Георги: Ти ми каза „Да." Така ли? Така ли да разбирам всичко, което ми каза?

Нели: Да!

Георги: Е, вече нямам търпение да дойде Коледа!

Нели: Но как ще пътувам! Страхувам се да пътувам сама.

Георги: Остави това на мен.

Нели: Много искам да се видим!

Така започна всичко. Георги дойде и ме взе от България. Когато го чаках на аерогара София, се питах как ще се чувствам на първата ни среща на живо. Бяхме си писали за всичко, бяхме се чували многократно по телефона и разменяли снимки по мейла. Но не се бяхме виждали на живо. Когато той приближи до мен, имах чувството, че сме се познавали цял живот и никога не сме се разделяли. Никого, освен

детето и родителите си, не бях чувствала толкова близък. А вече имах зад гърба си голямата любов и един неуспешен брак.

Това беше най-щастливата ми Коледа. Не толкова самотна като предишните. Георги ме отведе в една красива и подредена страна, която макар и скована от зимния студ, ме караше да се възхищавам на топлото отношение между хората. Коледното настроение беше завладяло всички. Георги живееше в Хелзинки – столицата на Финландия. Специално за моето идване беше подредил топъл и уютен дом, в който имах чувството, че живея отдавна. Показа ми местата, които обича да посещава. Запознах се и с малкото му приятели там. Изкарахме чудесно и самите празници. Никога дотогава не бях излизала в чужбина. Видях един съвсем друг свят и едно съвсем друго отношение към мен. Чувството беше невероятно. Когато се върнах в България, душата ми пееше. Тръгнах като едно притеснено и уплашено от бъдещето момиче, а се върнах щастлива и обичана жена. И у нас всичко ми изглеждаше различно. Нищо не се беше променило, а имах чувството, че се върнах в един друг, по-щастлив свят. А как обичах компютъра си. И колко благодарна бях на работата си, че можех всеки ден да съм във връзка с Георги.

През лятото той си дойде. Донесе годежен

пръстен и поиска ръката ми. Искаше да отидем с детето да живеем при него. Но синът ми беше още в седми клас и за да го вземем с нас, трябваше разрешение от баща му. И тогава, след 12 години за първи път потърсих бившия си съпруг. През тези години той никога не се обади и не познаваше детето си. Не знаех как ще реагира. За радост, не се опита да ме изнудва за пари или нещо такова. Дори чух „че е баща и че детето може да разчита на него". Подписа ми документите и даже не се сети да поиска да види сина си. А той, като се върнах, само попита: „Мамо, нали ще ме вземеш и мен?" И като видя пълномощното, се успокои и отиде да се похвали на приятелите си.

И така заминахме тримата за Финландия. За Коледа се оженихме и изкарахме първите си коледни и новогодишни празници като семейство. Той ме обичаше и боготвореше детето ми. Не успях да завърша магистратурата си по икономика, но тя вече не ми и трябваше. Записахме сина ми в подходящо училище, където една година изучава езика, а после продължи образованието си. Не познаваше собствения си баща, но вече имаше истински грижовен татко, което беше много важно за момче на неговата възраст.

Две години след първата ни семейна Коледа се роди Дария – едно дете, родено от голя-

мата ни любов, започнала 4 години преди това в чата на ICQ. И макар че се роди във Финландия, ѝ дадохме българско име, а тя в годините сама избираше да се чувства щастлива и в двете си родини. Сега отивах да я взема от България след първата ѝ голяма ваканция там.

Докато си спомнях всичко това и си пиех кафето, времето някак неусетно бе минало. Момичето си беше прибрало таблета и се приготвяше да става.

— Довиждане.

— Довиждане и много щастие Ви желая!

— Благодаря! – каза много сърдечно момичето. – Пътувам за първи път и много се вълнувам.

— Приятен полет и успех!

Момичето засия усмихнато и пое към терминала си. Чух повикването за моя полет и започнах да се приготвям и аз. За поредния си полет.

***

Права си била, бабо, наистина Господ скъсва много цървули, или може би сега осъвременено обувки. Но думата не е важна. Важни са усилията на Господ, докато събере двама влюбени.

НЕ СЪМ ГЕРОЙ

И тази сутрин лятното слънце я събуди рано - беше като будилник за Дана. Тя стана и бързо дръпна овехтялото перде. Направи сутрешния си тоалет. Нахрани кокошките. Занесе последната филийка хляб на кучето. Тя щеше да закуси като се върне, ама животните не можеха да чакат. Беше ден за получаване на пенсиите. Малка беше пенсията ѝ, но тя намираше начин да изкара месеца. Стегна се бързо с новия кат дрехи и забърза към пощата. По пътя срещна селския доктор, вече му казваха джипи, което пък значело личен лекар.

— Как си, лельо Дано?

— А, бива, докторе. Така да съм още дълго.

— Е, хубаво, хубаво. Хайде, със здраве! – каза докторът и забърза нанякъде.

Здравето си беше отишло с дългите години прекарани в класната стая. Вече трудно чуваше. А и не виждаше много-много. Но беше свикнала с всичко това. За последно беше в болница в града преди 4 години и тогава ѝ казаха, че ако не я оперират и лекуват, ѝ остават само няколко месеца живот. Така и не запомни диагнозата, по-скоро не я чу. Каза на лекарите, че ще си помисли за операцията и повече не отиде. И джипито не успя да я убеди. Минаха месе-

ците, после се заредиха годините. Направи и поредния юбилей. Много чака за юбилея поне синът ѝ да си дойде от Америка, но той отново така и не успя. Беше заминал преди 20 години - да учи. И остана там. Имаше вече големи деца, дори едното носеше нейното име. Но все не успяваха да си дойдат всички. Само той си дойде преди 6 години, като се помина баща му, и остана повече от месец. И оттогава не се бяха виждали. Иначе редовно ѝ пращаше имейли и снимки по едно роднинско момче, понякога звънеше и по телефона. И пари предложи да ѝ праща, но тя отказа. Пенсията ѝ стигаше. Човек знае две и двеста, си казваше. Самотата ѝ тежеше, липсваха ѝ близките, но знаеше, че Америка е далече. И не се сърдеше.

Като мина край магазина, влезе, седна да почине и попита собственичката му:

— Имаш ли пилета?

— Е, как?

— Едно пиле за баба Дана, на връщане ще го платя и взема.

— Добре. Имаш го.

Стана и продължи към пощата. На село там даваха всичко – пенсии, социални помощи. А също там хората си плащаха ток, вода, телефон. Прекоси селския площад, на който на времето се виеха големи хора по празници и сватби, а сега беше опустял – жив човек не се виждаше.

Направи ѝ впечатление, че не срещна никого и се чудеше да не би още да не са дошли парите. Ама веднага отхвърли тази мисъл, защото това не се беше случвало вече години наред. Пък и защо никой не идваше като нея? Е, рано беше – затова, си каза тя и продължи. Като влезе в преддверието на пощата, един младеж ѝ каза, че няма пенсии – да се връща. Но тя изобщо не го отрази. Пък и не го видя хубаво, че влизаше от светло на тъмно. Той ѝ препречи пътя и това вече много я подразни. Дана избута младежа към стълбите, които водеха към приземния етаж и той, изненадан от реакцията ѝ, не запази равновесие и се затъркаля надолу.

— Какво правиш, ма? Не влизай! – викаше младежът след нея.

Пиян ще да е, си помисли Дана и отвори вратата на помещението на пощенската каса. Имаше 5-6 човека, но всички мълчаха.

— Ехо, има ли пенсии? – попита Дана, но никой не ѝ отговори.

— Горе ръцете! Тук се извършва обир – каза един друг младеж.

Този глас ѝ прозвуча много познато. Кой беше?

— Чуеш ли, ма! – изкрещя в лицето ѝ.

И тогава го позна. „Ма"- то му я вбеси и вече изобщо не мислеше за това, което ѝ бе казал – нито за ръцете, нито за обира.

— О, ти на кого говориш така? Нали си студент в Америка?! Баба ти проглуши света да се хвали, пък ти си дошъл тука и ще ми говориш на „ма" – му каза Дана и се спусна към него.

— Това е обир! Ще стрелям!

— О, много ти е пораснала работата – ще стреляш – каза натъртено Дана, хвана качулката му, издърпа я и показа лицето му – наистина беше внукът на Казийкина Яна. Веднага го хвана за ухото и го сви на кълбо на земята. Чак дори се изненада от постъпката си.

— Хайде, стреляй, де! Студент! Не те е срам, нещастнико. Не студент в Америка, ами и средно нямаше да имаш, ако баба ти не тичаше да ме моли през ден. И си дошъл тук да ми говориш на „ма" и да крадеш на хората пенсиите. Не те е срам! – каза Дана и започна да го налага с нещо метално, което измъкна от ръцете му. Тя всъщност не беше наясно, че е пистолет, защото никога не бе пипвала такова нещо. Но усещаше, че е метално.

— Ще ме убиеш, ма! – викаше внукът на Казийкина Яна и се пазеше с едната ръка.

— А, ще те убия, значи! Тебе не бива да убиват, а ти можеш да плашиш, така ли!?

— Не плаша – истински е. Внимавай, ма!

И в този момент пистолетът гръмна. Улучи тавана. Всички се разпищяха. И Дана малко се стъписа, но не изпускаше Казийкиния внук.

— Абе келеш, ти на кого говориш на „ма", те питам? Студентино!!! Дето си я докарал до пенсиите на бабите. Нали беше много успял?! А!!!

Младият мъж, стъписан от думите на бившата си учителка и от това, че всички го разпознаха, се дръпна силно и се изтръгна от ръцете на Дана.

— Да пукнеш! Чу ли? – каза младежът, уплашен от непредвидения развой.

— О, ти мене не ме мисли. Аз и да пукна ми е време, ами ти...

В този момент влезе и другият младеж, който пазеше отвън.

— Хайде! Взимай ги и да бягаме. Една ма бутна по стълбите надолу...

— Аха, още един хубостник! Браво, Тихомире, и ти ли дотук я докара?

— Бахти, това е класната... – каза той и хукна навън.

И тъкмо и Казийкиният внук да хукне, няколко души от опашката го хванаха. Изстрелът на пистолета беше задействал кмета и полицая на селото и те тичаха към пощата и мъкнеха избягалия, когото бяха закопчали на площада.

— О, американец! Как върви следването? – каза полицаят и го закопча и него. – Кмете, сега кого да викаме – американския прокурор или нашия от районната.

Кметът махна с ръка отегчено и започна да

звъни по телефона. Бабите бяха наобиколили Дана и всяка разказваше и разпитваше.

— Какво щеше да стане, ако не беше дошла? – каза една от жените.

— Ама не те ли беше страх ма, како Дано? – попита друга.

— От какво да ме е страх? А и нямах време да мисля. Като го чух да ми говори на „ма" този келеш, всички дяволи ми се качиха на главата.

— Ами с пистолет беше...

— Е, бил, ама аз толкова не виждам. Пък и като кипна... нищо не ме спира... Ще се дадем на Казийкиния внук. Как пък не? Студент!!! В Америка!!! – се възмущаваше Дана.

— Много филми гледа Казийкина Яна – каза някой.

— И внукът ѝ също. „Това е обир!" – го иронизираше един от възрастните мъже, дошли за пенсиите си.

— Абе, Дана ако беше закъсняла, щяхме да видим пенсии. Ама каква школовка – как го тръшна само.

— Не е от школовката – на дете като учител не съм посягала, а камо ли да го съборя. Но вярно е – като го разпознах по гласа, ми дойде куражът. Ама другия не го познах – мислех, че е някое пияно младо от село и чака бабите на излизане да му дадат някой лев за бира.

Дана изчака реда си, взе си пенсията и се

упъти към магазина. Там се беше събрала голяма група хора от селото и коментираха случая.

— Лельо Данке... госпожо Петрова, браво! – я посрещна продавачката в магазина.

— Е, хайде стига – каза Дана. - Станалото – станало. Дай ми пилето, че бързам. И нали ти оставих списък с продукти...

— Всичко е готово. И това е от мене – подаде един пакет собственичката на магазина.

— Ама за какво?

— Така, да почерпя, моля те, не ми отказвай.

Пред магазина я чакаше майката на репортерка от национална телевизия. От няколко години бяха купили къща в селото и живееха тук.

— Дана, моля да ме извиниш, но може ли Вени да ти зададе въпроси по телефона и да те запише наживо? Като ѝ разказах какво е станало, каза, че веднага тръгват насам да направят репортаж.

— Какво толкова съм направила? Е, добре де – нека дойде – накрая се съгласи.

Като се прибра в къщи, Дана бързо разтовари чантата си и започна да си приготвя закуска. И кучето се умилкваше, защото знаеше, че и на него ще има още нещо.

— Е, без малко да остане баба без закуска. И без обяд – нареждаше Дана на кучето, а то доволно въртеше опашка. – Хубава работа!

В късния следобед пристигна и репортерката. Дана се засуети – все пак по телевизията щяха да я дават. Но си каза - какво пък толкоз.

— Бабо Данке или госпожо Петрова?

— Няма значение, миличка.

— Започваме тогава – каза момичето на оператора и насочи микрофона към нея.

Питаше я как се е решила на тази геройска постъпка и не се ли е страхувала, че са въоръжени. Дана се замисли малко, но после реши да ѝ каже както си е било.

— Вчера купих с последните си пари хляб и мляко. И каквото можах. На мен, на животинките. Тази сутрин дадох последната филийка на кучето и тръгнах. Гладна. Не всеки месец е така, но сега така се случи. Отивах за пенсията и бутнах „пазача" вън по стълбите, защото не ме пускаше. Не разбрах, че е обир. Като влезнах и тоя Казийкиния като вика: „Горе ръцете, ма, това е обир". И тогава ми кипна. Помислих си още колко гладни има на опашката като мен, а и тия, които още не са дошли. А този келеш ще ми говори на „ма" и ще краде пенсиите на хората. А и аз, миличка, имам тежка диагноза. Според докторите вече трябваше да съм „горе". То все ще се мре някога. Но гладът и чувството за справедливост ме бяха подлудили. Той е мой бивш ученик... И така... Не знаех, че това е пистолет. Нали е незаконно? Пък и не виждам

хубаво... и не чувам добре... И като ти кипне... Коремът ми стържеше... Нямаше време да мисля. Просто така се случи.

— Чувстваш ли се герой? – я попита накрая репортерката.

— Какъв герой съм аз? Една самотна възрастна жена, която няма какво да губи. 40 години съм била учителка. Ей на такива. И да видиш с очите си как са тръгнали да крадат. Студент в Америка уж! Да пази господ!

След записа си говориха дълго с репортерката. За живота и затова, че понякога не подозираш пред какви изпитания може да те изправи някоя съвсем неочаквана ситуация и без да искаш да станеш герой. Ядоха от пилешката яхния, която беше приготвила. На свечеряване Дана изпрати екипа на телевизията. Даде още малко остатъци от храната на кучето и се прибра в къщи. Дръпна овехтялото перде и започна да се приготвя бавно за нощта. На сутринта лятното слънце като часовник щеше да я събуди за новия ден.

ЗАМЕЧТАНА УДИВИТЕЛНА

Вече няма такива кафенета. Литературни, където да бъдеш непознат скитник под лиричното небе на града. Кротко да поседнеш на странична маса и залезът да напише по витрината: „Щастливи небеса"... Навън не е нито за чадър, нито за самота. Навън се води борба, всеки против всеки. Уличните лампи са ослепели от сенките на старите учебници по литература, и кориците са зазидали пролуки и опити за белота.

Сега ще си поръчам вечерно кафе със замечтана удивителна. Но от къде познавам това момиче?

— В салфетката има стих – продължава то мисълта ми.

— И гълъб – затварям скобите преди да нарисувам крила.

Минава облак и ми намига. Как е възможно това разстояние да бъде уловено, като диалог, като близост! Те облаците разбират, разбират ни! Колко пъти са били с нас, в шепоти, над лудуващи огньове, по мекотата на играещо болеро, между нотите и глътката летен въздух, летен спомен. Мислех, че има врата. А как свободно

шумът спира на прага. Мислено си оставя шапката до прозореца и иска лека чаша с вода. После наивно пише по дъската с менюто: „А днес почиваме“... Сега видях, че сградите нямат покриви. Имат небе! Това е достатъчно. Това е прилив, който взимам като лек срещу действителността. Котките я наричат „мека подробност“ и ни хвърлят знаци. С опашки и очи. Насам-натам и колко енергия прибират от нас...

— Сега разбра ли от къде ме познаваш?

— От грешката – признах...

Някой свиреше на пианото и едно море преливаше. Отворих салфетката. Там имаше сълза.

СЪВПАДЕНИЯ ПО ЦВЕТНИЦА

В душите на всеки от нас се крият невидими, малки, красиви тефтерчета, където се опитваме да си запазим важни неща. Аз имам също няколко – едно пролетно, едно небрежно, едно изискано, едно артистично и две-три други. И точно на Цветница, веднъж, преди последните слънчеви кръговрати, отворих пролетното тефтерче. Пак. Ах, каква думичка! На челната страничка съм записал великата мисъл на един вълшебник: „Животите на всички хора са приказки, написани от Божиите ръце." - Ханс Кристиан Андерсен. Уважавам приказките, защото ги приемам за истина, донесена от уморени рицари. Тъкмо започвах да обръщам страничката и ме спря женски глас:

— Приятелю, би ли задържал за малко цветята?

— Не знам как се прави, освен по време на път.

Шумът на идващата мотриса на метрото ме спря от второто изречение. Вътре тя седна срещу мен. Като ангел. Да, беше в бяло, но имаше някакво украшение, морско поетично и облачно познато. Облаците са ми слабост и ги разбирам като мои въздушни нюанси.

— Време е да ме познаеш – изрече тя мислено.

Ето в такива моменти имам нужда от вятърна мелница и бряг. И ето – тя свали украшението и го остави в дланите си. То бе... половината от кремава мидена черупка. Обърнах на втора страница от тефтерчето. Усещах, че там е другата половинка от запазена мидена черупка...

— Да, съвпадат заради времето и морето – каза тя без колебание и с някакъв знаков звук.

Точно тогава пристигнахме на крайна станция и съобщиха пътниците да напуснат влака. Понеже съобщението е автоматично, се спрях да кажа: „Ама защо да напускаме в такива мигове"... Пак и пак...

Горе на тротоара, между гълъбите, тя ме запита с артистичен акцент:

— Преди ти приемаше любимите жени за цветя и рядко им подаряваше...

Дали не се изчервих, или ми помогна възрастната жена, която продаваше цветя:

— Момче, вземи, вземи – празник е.

— Е, вече взех – отговорих и посочих белия ангел от метрото.

— Взел си, ама веднъж, моите са много – настояваше възрастната жена.

Това ме накара да мина на нова страница от същото тефтерче. В края на краищата и по време на Ханс Кристиан Андерсен е имало метро и са се случвали случки... Ама какви случки – това си е чиста поезия.

— В поезията няма ангели – усмихнато ме погледна спътницата от метрото.

— Да, има... истински ангели. В живота ги наричат любов.

Тази жена беше актриса. Аз бях зрител без билет – с покана, на първия ред. По време на Цветница. На 13-та дата, романтичната фаталност за някои поети... Останалото е театър...

НАД ПРОШКАТА - СЛЕД СБЛЪСЪК НА ОРБИТИ

Болките, които крием по дъното на нощното пиано ме свързват с... Пиета. И съм в някаква мраморна обсерватория, където хаосът е подредил предметите, а хората светят, защото са различни звезди, а си приличат. Равновесие на хоризонт и светкавица. Огън, който заменя кръвта. Пепел и ново желание за полет. Както душите на скулпторите остават в сътвореното... Над прошката - след сблъсък на орбити.

СКРИЖАЛИТЕ

Дядо Еленко, на когото съм кръстен и когото всички зовяха Вещера, се спомина. И ми завеща Скрижалите – гадателски книги, писани от дядото на неговия дядо.

Жена ми Стела, като ги видя, реши, че трябва да ги изуча и да стана Вещер, щото според нея, от Социалното скоро нямало да ми предложат работа, въпреки магистърската ми диплома.

Имах си аз службица, ама след всяко ново правителство, все на мен се пада честта да водя хорото на съкратените, а на мястото ми назначават я роднина на кмета, я на някой от по-горните етажи на властта... Преди месец отново изпаднах в немилост... И уж съкратиха длъжността ми, пък седмица по-късно за половината от работата, която вършех сам в онова ведомство, назначиха един бичеглав нехранимайко, племенник на новия областен управител. Върви като слон и грухти като шопар, ама му зачислиха и две секретарки. Описах го на Стела, а тя като кресна:

— Може и да грухти, ама ония отгоре му се кланят. Пък ти, вместо да се вайкаш, да беше

прочел книгите на дядо си! Ама не – бабини деветини били. Бабини деветини са безплатните сеанси, дето правиш на психясалите бабички, чиито пенсии свършват още преди да са ги помирисали...

— Какво да ги правя, бе жена? Едва свързват двата края – оправдавам се аз.

— Че ние да не сме цъфнали? Изпосталяхме като индийски крави. Те поне са свещени, а ние ще си останем во веки веков кльощав електорат – измърмори Стела и влезе вкъщи, но скоро се върна със Скрижалите на дядо и ги навря под носа ми:

— Ето, чети и се хващай за работа! – тросна се тя, връцна се и се отвя от очите ми.

Опърничава жена! Няма как – опънах хамака на чардака, легнах в него и се зачетох в Скрижалите. Според тях в корените на всяко дърво е вселен Дух на велик човек. И мога да го извикам с магически думи. „Я, какви фокуси знаел дядо! – си думам наум – Що пък да не опитам да стана Вещер!"

Обаче ми е драго да си лежа в хамака и хич не ми се става да седя в поза „Лотос" на чардака... Цяла сутрин се трепах из лозето, което дядо ми завеща барабар със Скрижалите – кърших го, пръсках го, окопавах лехите с пипера до чешмата... Ще медитирам легнал – казвам си – хем ще отпочивам, хем работа ще върша...

Настанявам се удобно в хамака, опитвам се да освободя от всяка фибра на тялото си насъбраното в него напрежение и моля енергиите на Вселената да ми съдействат за среща с избраните от мен Духове. Обаче се сещам, че нито съм ги избрал, нито съм написал имената им на листчета, нито съм заровил листчетата в корените на градинските дървета, както повеляват дядовите Скрижали.

Станах, залитайки от слабост, че сутринта, преди да почна да се бъхтя из лозето, бях изпил само разредено с вода кисело мляко, влязох вкъщи, намерих тефтерчето с поетични изблици на жена ми, дèрнах си от него пет-шест листа, написах върху тях имената на разни величия от историята ни, зарових ги, където трябва и отново легнах в хамака да медитирам...

Дали от глад, или от мантрите, които мърнках, но изведнъж олекнах и ми се стори, че нещо ме изхвърли нагоре. Изтръпнах! Гледам, астралното ми тяло виси в Космоса, а до физическото в хамака се точи тънка сребриста нишка. Изпаднах в еуфория. Щѐ ми се хубавото Фифи от махалата да е до мен... При тази мисъл мъжествеността ми се събуди и аз си представих как дзънкам зърната на Фифините камбанарийки... Но едно огромно Око се вторачи в мен с укор.

— Господи, Ти ли си? – сепнах се аз. – Прос-

ти, че наруших десетата ти заповед – да не пожелавам жената на ближния... – мълвя виновно.

Окото продължава да ме гледа, но мълчи.

Долу, в двора, дрянът се прескунди, стъпи на клоните си, а в корените му, вирнати нагоре, се очерта силует на глава. Чия ли ще е?!

— На кан Кубрат, глупако! – дзиндзирикат алените дренки – Нали го извика? Не го ли позна?!

— Да не съм му бил във Фанагорията? – озъбвам им се аз и разсъждавам наум – „Ама, тия – червенките и Кубрат ли прилъгаха!" – ядосвам се аз. А Духът на кана ревна като йерихонска тръба:

— Никой не ме е прилъгал, мързеливецо! Да не щеш в слива да се вселя? Дрянът е жилаво дърво. Знаеш ли от какво е бил направен Троянският кон? Не знаеш. От дрян е бил направен той, за това пише древногръцкият писател и пътешественик Павзаний... А според ученика на Аристотел – Теофраст – дървесината на дряна е здрава като кокал и се използва за изработване на копия... Ама ти и това не си чел... Сигурно и в книгите на Херодот не си надничал... А той пише, че лъковете на ликийците били изработвани от дрян...

— Простете – осмелявам се да попитам, – ваше ханско величество, вие откъде знаете всичко това, нали тогава българите още са нямали писменост?

— Че ако сме нямали наша, акъл не ни е липсвал да ползваме чужда – ревна Кубрат.

Замълчавам за миг, обаче ме човърка да го питам като са били толкова силни, умни, смели – защо се е разпаднала Великата му България. Зинах да кажа, но той нали освен кан е бил и Колобър – върховен жрец на хората си, вероятно прочете мислите ми и тъжно рече:

— Право искаш да питаш, момче... Разделиха се моите юнаци, ама тук вината си е изцяло моя... Пет жени имах – пет наследнички от знатни европейски родове... Само първата – майката на Баян беше с българска кръв... Затова и след смъртта ми всеки от синовете ми потегли с хората си към родината на майка си. Най-силна и смела беше майката на Аспарух – дъщеря на тракийски жрец – тя го посвети още от малък в тайните на своя род, затова и той потегли към Истъра, Хемуса и Родопа...

„Бре – мисля си – това Божидар Димитров още не се е сетил да го каже"

— Как ще се сети? На него му дай вампирясали кости да вади на показ... Пък от тях всички в тая държава вампирясахте... Да ги заровите отново там, откъдето са извадени, че хаир няма да видите, докато не го сторите...

Блесна светкавица и далечен гръм процепи простора. От ѷплах едва не пропаднах в стратосферата, но Окото проточи невидима ръка,

с която ме задържà до себе си. Зави ми се отново свят и се унесох в сън – и физически, и астрално.

По някое време се събудих, погледнах надолу, а там духовете на извиканите от мен средновековни ВИП персони дебатират така ожесточено, сякаш са ходили на уроци при настоящите ни парламентаристи. Накачулили се около кан Кубрат и спорят кой от тях е от рода Дуло и кой – не е. По едно време Духът на стария бряст ядно ги скастри:

— Стига сте крякали като жаби, българоубийци такива! И ти, що ги слушаш, ювиги? Всичките са преродени византийци. Иде ми да им рèзна кратуните!

Щом рече кратуни, веднага познах, че е Духът на кан Крум. Ами сега! И аз грехове имам. То Христос ни ги прощава като се помолим, ама Крум ще ли?

В градината се разшава и малката круша. Тя пък защо? Не съм викал Духа ѝ. Но чувам грухтене. Ха, че това трябва да е духът на Чочо – ланското прасе на даскала. Що ще при Великите?

— Я, стига, Еленко! – грухти Чочо – Свинете да не са по-малко човеци от хората?

Втори гръм разлюля тишината и заглуши думите на Чочовия Дух. Дървесата се прескундиха, застанаха отново с короните нагоре. И се смълчаха.

Гледам – в двора на кмета, оттатък реката, купонясват елитни особи... А на отсамния бряг тревожно грухти Ники – новото прасе на даскала. Защо ли? Насочих поглед към горния край на дефилето... И онемях.

Огромна водна маса се спускаше през дерето към долината. Искам да предупредя купонджиите за бедата, но устата ми не проронва никакъв звук. Физиката ми хърка в хамака, а етерното ми тяло е закачено за Окото. В реката се мятат риби, купонджии, че и прасето на даскала, което драпа да се покатери върху плуващ в мътилката дънер.

— Боже, ще се издавят! – мисля угрижен аз.

— Няма, Еленко, те са устойчиви като хлебарките – успокоява ме Окото – Четвърт век откакто във Виенското колело на властта се въртят все едни и същи българоубийци – ту горе, ту долу, но никога отвън. Гледай как налитат с вилици на хайванчето – живо ще го изядат... Отиде му Коледата на даскала...

В този миг Стела ме задърпа. Окото мигом спусна астрала ми в тялото. Едва успял да се напъхам обратно в анатомията си, гълча жената, че прекъсна медитацията ми.

— Що бързаш? – пита тя – В последната книга от Скрижалите на дядо ти пише, че преди да се заемеш с вещерство, трябва да постиш четиридесет дена, иначе ще виждаш само кошмари.

— Че ние пет петилетки, откакто все постим, бе жена! – тросвам ѝ се аз и ставам от хамака – Какъв по-голям кошмар от тоя – всеки ден червата ми да куркат в тон с миражите на гладния?

Ухание на печено прасе и чалга ритми се носят от сараите на кмета. Гладното ми съзнание се замъглява, изпускам Скрижалите на дядо и се строполявам на земята...

— Нефелен излезе, горкият – дочувам в унес гласа на Крум Страшни, – ама дано другите устискат, докато се прероДя... Пък тогава...

СКЪРШЕНА ПЕСЕН

Лунна сянка отхапа филия от Слънцето.
И денят притъмня.
Спря дъхът на щурците, цигулките млъкнаха.
Развигорът от страх изфуча...

Жасмина хвърли химическия молив. Бисерни сълзи оросиха сините ѝ като метличина ириси. Натежали под напора на други, които не спираха да извират, капчиците мъка се търкулнаха надолу по бледото ѝ лице. Те увиснаха за миг на брадичката ѝ, чудейки се накъде да поемат, обуркани от зейналата пропаст под тях... Но не успяха да се задържат, тупнаха върху листа и размиха някои от буквите на думичките...

Но други, измълчани слова, стягаха болезнено гърлото на тийнейджърката. До вчера в гърдите ѝ трептяха нежни струни, а от изрязаните ѝ като с паричка устни час по час излитаха песни, които славеха радостта от живота. До вчера тя беше чучулигата – любимката на стари, млади и деца от квартала.

Но днес душата на Жасмина плачеше, а ръката ѝ машинално бе изрисувала образа на красива брюнетка с фини черти... А под него бе започнала да реди стихове...

Преди минути в небето за кратко бе пре-

минало частично Слънчево затъмнение, което Жасмина бе проследила с тих поглед, скрит зад тъмни очила.

Лунната сянка сякаш наистина бе отхапала филия от златната пита на Слънцето и Жасмина бе запечатала този миг в блокчето си с четири бликнали от душата ѝ стиха под ескиза на любимия майчин образ...

Неочаквано – като буря – в стаята влетя сестра ѝ Венета – две години по-голяма от нея. Тя дръпна листа изпод ръцете на девойчето, повъртя го насам-натам, подхвърли го небрежно, след което жлъчно подвикна:

— Ха, любимката на мама прописала стихове... Ха-ха, Луната отхапала филия от Слънцето... Пък щурците спрели дъха си... Какви са тези врели-некипели, които си надраскала? А маминото лице, което си нарисувала, няма нищо общо с оригинала... Тя не е нежна, а зла, защото не ни обича... Мен ме бие за щяло и нещяло... А теб, а теб... Вече ти казах вчера... И сега пак ще ти кажа...

— Млъкни! – изкрещя през сълзи Жасмина – Нито дума повече, защото...

— Какво защото? Ще ме изпортиш на мама какво съм ти казала ли? Ха! Първо я питай защо е искала да те абортира... Питай я де... С ей тия уши я чух миналата седмица да казва това на леля... Ако татко не бил я спрял, когато тръгва-

ла към знахарката, днес нямаше да те има. И животът ми щеше да бъде по-хубав и несъмнено по-лек, защото на фона на твоята кротост, аз в нейните очи съм дяволчето Фют, а ти, ти си...

— Млъкни – извика отново Жасмина, взе от пода захвърления от Венета лист, сгъна го набързо, мушна го в джоба на пъстрата си лятна рокля и изхвърча навън.

Обиколи с премрежени от сълзи очи квартала. Беше топъл, рàнен следобед. Срещна само Дивата – тихата луда с тъжното лице, чието момченце бе починало внезапно от някаква скоротечна болест миналата година... Преди смъртта на детето Дивата беше Дивна – красива оперна солистка, която беше на квартира в блока, в който живееше и Жасмина. Момичето поздрави Дивата-Дивна, прииска му се да прегърне безутешната майка, но тя отмина тихо край нея и продължи нанякъде с мъката, която бе скършила живота и песента ѝ...

Тази среща събуди у Жасмина спомени за времето, когато тя самата много боледуваше и майка ѝ стоеше неотлъчно до нея – галеше я, четеше ѝ книжки, пееше ѝ, залъгваше я с весели приказки, преди да ѝ даде някое от горчивите лекарства...

Момичето тръсна глава, сякаш искаше да пропъди досадна муха от русите си къдрици... И реши да не говори с майка си за това, което

Венета ѝ бе казала.

Пи вода от чешмичката в кварталната градинка, седя дълго на една от люлките под нацъфтелите липи, но за разлика от друг път, не отвори уста да запее...

* * *

— Минче, Минче – къде се отнесе? – попита беловласата жена, която с трепереща ръце палеше свещи на двата гроба – Донеси ми виното да прелея на кака ти и на баща ти...

Жасмина подаде на майка си бутилката с мавруд, която бе купила, после раздаде жито и сладки на преминаващите по алеята хора за Бог да прости и прегърна майка си. Седнаха на пейката и всяка от двете жени потъна в безкрая на скръбта си...

— Благодаря на Господ – наруши след време мълчанието майка ѝ, – че баща ти ме възпря да те абортирам, както докторите ме съветваха... Бях много болна и те се страхуваха за живота ми...След раждането на кака ти се разболях от родилна треска и по чудо оцелях... Но добре, че не сторих този грях, че ако не бях те родила, кой щеше да ме гледа сега, когато баща ти и кака ти си отидоха...Кой щеше да услажда старините ми...

В душата на Жасмина се завихри торнадо. В очите ѝ бликнаха сълзи и тя се разхълца...

Петдесет години беше таила риданието, което напираше често в гърдите ѝ, щом си спомнеше оня далечен ден, в който Венета скърши радостта ѝ от живота...Оня далечен ден, в който чучулигата в душата ѝ умря и никога повече не отвори уста да запее...

Майка ѝ се бе унесла в мъката си, пък и слухът ѝ вече беше отслабнал, та не чу хълцанията на Жасмина... Ала когато вече ставаха да си вървят към къщи, неочаквано я попита:

— Минче, ще ми попееш ли като се прибера? Откога не си пяла...

— Добре, мамо, ще ти попея – прегърна майка си Жасмина и я поведе под ръка към колата – ще попея на юбилея ти, когато ще дойдат внуците и правнуците ти...

Настани майка си на предната седалка и се обърна назад. Очите ѝ срещнаха очите на Венета, която я гледаше от паметната плоча... Стори ѝ се, че от очите на сестра ѝ рукнаха сълзи, стекоха се по мрамора и оросиха нацъфтелите под него рози...

Макар и късно, макар от оня свят, сестра ѝ сякаш най-после я молеше за прошка... Жасмина слезе от колата и се втурна към гроба на Венета...

ЛЮБОВТА НА СЛАВЕЯ

Един млад славей летеше из старата гора, събрал погледите на стотици славейки, които мечтаеха да свият гнездо с него. Но той не ги забелязваше, защото бе влюбен в алената роза. Тя първа напъпи в клонките на розовия храст в двора на Лесничейството. От мига, в който я зърна, птичият Орфей с обожание съзерцаваше тази прелестна кокетка, която непрестанно се оглеждаше в капките роса, поръсили огромните листа на глупавата тиква.

Гордо вдигнала царствената си главица, алената роза и днес очакваше градинаря Нарцис Зюмбюлев да ѝ окаже подобаващо на благородното ѝ потекло внимание. Красивият строен градинар обаче не се досещаше за деликатните чувства на алената роза. Не забелязваше и пламъка в очите на Зоя – икономката на лесничея, защото бе обсебен от ангелския образ на дъщеря му Ирина.

Само глупавата тиква, както я нарече алената роза още с напъпването си върху розовия храст, не изпитваше любовни терзания. Тя имаше грижата пчеличките да опрашат златистожълтите ѝ цветове, за да се родят малки тиквички, които през есента щяха да грейнат като слънца в градината на Лесничейството.

През нощта валя кротък дъжд, който напои обилно земята и спести на градинаря времето за поливане на цветята. Лесничеят излезе рано сутринта на обиколка из горите, затова Нарцис Зюмбюлев не бързаше да се захваща за работа. Той поръча на икономката да му направи кафе и седна в беседката. Днес шефът му очакваше дъщеря си и още вчера бе разпоредил на Зюмбюлев и Зоя да я посрещнат подобаващо.

Сияеща от щастие, Зоя донесе кафето, но понеже усети, че градинарят гледа през нея, но не я вижда, се оттегли тихо в бялата сграда на Лесничейството, за да подготви стаята на Ирина. Градинарят отпи от кафето, запали цигара и се загледа в синкавия дим, който се виеше от нея. Стори му се, че в него съзира образа на Ирина, която го гледа с томителна нежност... В този миг влюбеният славей кацна в клоните на цъфналия бъз и запя. С красиви трели той славеше красотата на аленатa роза, но тя не го чуваше, защото цялата ѝ същност бе погълната от очакването нейният рицар Нарцис Зюмбюлев да я удостои с вниманието си.

И ето, че той изпи последната глътка кафе, угаси цигарата си в пепелника и ядосан, че славеят прогони красивото видение, взе ножицата и се запъти към розовия храст. Бе се досетил, че след дъжд по листата на розите се появяват бели или кафяви лепкави петна и трябва да ги

изреже, за да не се разнася заразата.

Ах, каква сладка нега изпита алената роза, когато видя Нарцис Зюмбюлев да разтваря ножицата, за да се погрижи за стайлинга ѝ! „Той ме обича, обича, обича!" – ликуваше тя.

Младият славей продължаваше да пее за своята непорочна любов и копнееше песента му да докосне сърцето на алената роза.

В близката гора славейките търпеливо чакаха мига, в който техният възлюбен ще удостои поне една от тях с нежния си поглед...

Славеят пееше толкова сладостно, че пъпките на розовия храст не устояха на желанието си да го зърнат, разпукнаха се и храстът грейна с нови рубиненочервени красавици... Алената роза се сепна. До преди миг тя беше единствената царица в градината на лесничея. „Ах, тези малки гиздосии ще ме засенчат!" – терзаеше се тя.

Страховете ѝ не бяха напразни. Градинарят се наведе, помириса всяка една от тях, без да вдъхне от нейния аромат, и отмина, като си подсвиркваше весело с уста. Алената роза гледаше ревниво посестримите си, но не можеше да стори нищо...

След обед пристигна Ирина. Златни къдрици окръжаваха ангелското лице на девойката. Изпод дългите ѝ черни мигли блестяха езерцата на изумрудените ѝ ириси. Нарцис Зюм-

бюлев побърза да засвидетелства чувствата си към нея. Грабна острите ножици, запъти се към храста с нацъфтелите рози и – кръц-кръц – първо отряза алената роза, която изохка от болка, но никой не я чу. След нея градинарят сряза с ножиците и току-що разцъфналите пъпки. Поднесе ги галантно на лесничейската дъщеря и застана пред нея в очакване да чуе думи на благодарност. Тя взе аления букет, разгледа го небрежно, издърпа алената роза, която бе повяхнала от болка и ревност, и я захвърли в градината.

„Ох!" – изплака алената роза, одраскала лицето си, падайки в едно от бодливите листа на глупавата тиква...

Унесен в мечти, славеят бе затворил очи и продължаваше да пее за своята любов...

— Прекрасна песен! – възкликна Ирина.

— Но тя не е предназначена за теб, горделивке! –подразни я градинарят.

— Глупак! – сряза го момичето.

„Но аз го обичам!"- прошепна умиращата роза.

Славеят долови думите на любимата си и се стрелна по гласа ѝ към нея. Клетият! Той мислеше, че думите на алената роза се отнасят за него...

— Наистина ли ме обичаш? – попита радостно славеят, кацнал до нея.

Но тя нямаше сили да му отговори. В очи-

те на славея бликнаха сълзи. Той пристъпи към аленaта главица на своята любима, за да се сбогува с нея, но в този миг един от острите ѝ шипове, които Нарцис Зюмбюлев не бе отстранил, се заби в крачето му и капки кръв се търкулнаха по големия лист на глупавата тиква преди да тупнат в пръстта...

„Не знаех, че красотата може да боде." – изохка славеят, но това откритие не угаси любовта му към аленaта роза. Той отскубна пухче от гърдите си и го положи нежно върху главицата ѝ. След това литна към гората, кацна в клоните на старата леска и възпя с вълнуващи трели своята несбъдната мечта.

„О, колко сляпа и глуха съм била да не разпозная истинската любов" – прошепна аленaта роза, преди последният ѝ дъх да отлети към небесните селения на цветята.

АКО УБИЕШ СКАРАБЕЙ
Фантастичен разказ

„- Заради такава дреболия! Заради една пеперуда! – завика Екълс."

(Рей Бредбъри, „И гръмна гръм!")

1.

...Някакво нищожество вървеше по своя път към свещеното торище – тоя брумбар тук долу, който съвсем приличаше на мърдащо се парченце от гнила клечка.

Крачетата му трепереха я от болест, я от старост. С огромна мъка се залавяха кукичките им за върховете и пропастите на сушавата земя и го придърпваха да върви все напред, към най-доброто и най-щастливо място може би, където не съществуват неприятности и изненади.

В следващия миг обаче безпощадна сила прекъсна жалкия му живот. Сякаш от самото небе падна хищната ѝ сянка и го премаза смъртоносно. Бедата дойде от маратонката на инженер Александър Найденов, обута на бос крак.

Инженерът току-що бе пристигнал тук, в Дълбоката древност, с един от Корабите на Времето.

Получил бе самото корабче за временно ползване от двама безхаберници едва преди пет-шест минути абсолютно време. Те сигурно още не бяха установили липсата.

А пъплещото насекомо Александър нарочно настъпи с обувката си. Въпреки, че нищо лошо не му бе направило и никак не би могло да му навреди.

Велика цел обаче налагаше извършването на тази дребна жестокост!

Огледа някак си разсеяно остатъците от буболечката – разплескана и пречупена хитинова броня и като че ли все още помръдващи крачка... Почти нищо друго не беше останало. След това внимателно прибра в кърпа оскъдните тленни останки от брумбара. Те заслужаваха да бъдат поставени в музей! За вечни времена, разбира се...

Съвсем не предполагаше и нямаше как да се досети, че всъщност ликвидираното от него нищожество е скарабей – свещеният брумбар на бъдещите египтяни...

2.

Само преди не повече от половин час Найденов се изкачваше по пряката пътека. Висок и белокос, бързаше да стигне своето скромно вилно място. В раницата си носеше храна за цял ден, увита в страници от вчерашен вестник,

отпечатан през ноември 1989 година.

Отдалеч съзря в средата на имотеца си нещо твърде смущаващо и може би опасно! Огромен балон се поклащаше до старата череша, на височина над средата ѝ. Металната му обшивка проблясквaше като сапунена ципа с цветовете на дъгата.

Сандо малко попревъртя: Дали не халюцинира?! Но се сниши светкавично. Защото вятърът изведнъж довя до ноздрите му мирис на нещо изгоряло, а от кълбото вече се измъкнаха двама мъже. Пръв – някакъв с униформа на летец, строг и мършав, но с лъснати ботуши! След него, подобно на дъждовен червей, пропълзя и дребно цивилно човече, в мек черен костюм и като че ли с вратовръзка.

* * *

Офицерът, цял полковник, макар и да не се виждаха звездите на пагоните му, нахлупи здраво своята фуражка чак до русите си опърлени вежди. Едва тогава се озърна – като нетърпелив орел, готов да разпери криле и да полети към небето.

Според предписанията за безопасност, които отдавна му бяха омръзнали – тъпи, но уставни, много добре бе, че оттук нагоре към върха започваше гора! Тъмна и безлюдна, от стари бодливи акации, с черни напукани кори, сякаш

след преминал страшен горски пожар.

Пътят надолу също бе доста подходящ – почти непроходим и изровен, тревясал на местата, където отдавна не бе стъпвал крак на животно или човек.

Тревоги будеше само някаква нещастна барака, заключена с катинар. Но явно стопаните ѝ идваха тук веднъж в годината или по-рядко. Едва ли пък щяха да пристигнат точно сега.

Мястото около нея, близо декар, бе оградено с насечен трънак, с ръждясала бодлива тел и дори със суха зидария тук-таме.

Обаче най-хубавото в ситуацията бе, че жива душа нямаше наоколо! Затова военният – вероятно командирът на двучленния екипаж, вече можеше да си отдъхне спокойно след отстраняването на внезапна попътна авария.

* * *

А дребосъкът умело постави под дънера на черешата три яйцевидни предмета. Допряха се и летателният апарат започна да прозира, да избледнява и да изчезва, докато стана съвсем невидим. Зад него се виждаше всичко, макар и леко затъмнено, като през лещите на бинокъл.

— Да бяхме отложили срещата... – мрачно прошепна цивилният.

— Какво говориш! – възмути се полковникът. После продължи да се заяжда:

— На такива като тебе – служители или писарушки някакви, дай им само купчина бумаги върху огромно бюро. Не ви трябва нищо друго, нали? За да може с величие да бъбрите: „Елате утре!“, „Днес няма време!“, „Адски сме заети!“.

— Но аз съм убеден, аз предчувствам, че ще се случи нещо! Никога не ме е лъгало лошото предчувствие! – защитаваше се неуверено човечето.

— Не бой се, другарю, щом си с мене! Не се бой! Тук никой нищо няма да пипне и сега. Ще намерим всичко, както сме го оставили. А ако все пак някой глупак се осмели да бърника, където не трябва, чака го, естествено, Проклятието на Хилядолетията! Чул си това кодово название, нали? – завърши с дрезгав глас офицерът, сякаш злобно грачеше врана.

Сетне двамата побързаха да се спуснат надолу по глинестия изровен път.

Миришеше на влажни от мъглата, ненужни треви и на повехнали билки, без да са излекували някого.

3.

Когато пратениците изчезнаха, Найденов се промъкна до плиткото гнездо. Стори му се, че трите черупки потръпват! В тях може би мърдаше живот или някакво неживо напрежение! Побутна ги с върха на маратонката. Щом те се

пораздалечиха, отново се появи край тях онова нещо, каквото и да беше:

Балон?

Метална сфера?

НЛО?

Или дявол знае какво...

* * *

Дочул диалога на екипажа, инженер Найденов не се уплаши. Бе убеден, че живее в реален, а не в магически свят. Разполагаше със стабилни познания по физика, макар и поостарели заедно с него. Отгоре на всичко бе атеист. И безбожник, за съжаление. Истински обаче обичаше фантастиката, негова ранна юношеска любов.

Тези обстоятелства предопределиха решението му – да се опита да влезе, предпазливо, разбира се!

И тръгна като зомбиран напред.

Бе изненадан, че на входа на апарата не срещна абсолютно никаква защита за преодоляване. Все едно, че влизаше в отключената си барака. Върна се обратно, само за да прибере отвън ония три камъчета, все още невярващ на своя страшен късмет!

* * *

Стоеше в някаква свръхмодерна камера,

изправен в цял ръст. Във всички посоки ясно виждаше околността. Цял панаир от светлини, стрелки и знаци се въртеше, мигаше, гаснеше и пак припламваше върху командното табло – с тих ромон, като бълбукане на планински поток, в много късна и черна нощ. Уредите живееха свой живот, различен от този на хората. До момента, в който ръката на човешко същество или на някой бог щеше да ги застави безрезервно да му служат.

* * *

Не се и съмняваше, че разполага с истински Кораб на Времето, спрял поради някаква причина в Северна България.

С него Сандо можеше да промени света, стига да поиска.

Как?...

По горчивата рецепта на доктор Рей Бредбъри.

Какво общо имаше с това великият американец?

Имаше.

Още като ученик Найденов бе чел оня негов разказ, как трима ловци и двама водачи отиват на сафари в Древността.

И как там един нещастник – Екълс, страхливец и глупак, смачква по невнимание една пеперуда.

В резултат на гибелта ѝ в днешните дни, в двадесетия век, настъпват страхотни промени! В края на измислицата дори гръмва гръм, тоест ловното оръжие убива когото трябва, според автора.

Тогава бъдещият инженер бе убеден, че пътешествията във времето са невъзможни.

Но сега дали не би трябвало да промени мирогледа си?

* * *.

„Хайде, момче младо! Дано имаш късмет! Отивай веднага в Миналото, стига да успееш. Сандо ли си или Сашко, няма значение! На тебе обаче, обикновеното инженерче, се падна историческият шанс да промениш света! Заради другите, към по-добро да го промениш!"- мърмореше си, единствено обзет от мисълта да не пропусне шанса.

Сякаш наблюдаваше себе си някак си отстрани.

В тая капсула, вероятно дошла от Бъдещето, той – дипломираният инженер, в момента изглеждаше не по-малко смешен от някой полуграмотен мустакат калайджия, допуснат просто за присмех или по невнимание в истинска атомна електроцентрала. Вътре в оная страшна зала! С многото часовничета и телевизорчета в нея! Където нищо не бива да се пипа!

Но той не беше калайджия, макар че искаше някога да си пусне мустак със завити краища. Погледна озадачено към предполагаемия главен лост на двигателя. Задържа ръка върху него, понатисна...

Усети веднага бучене, потреперване. Лек трус!

И забеляза промяна около кораба:

Същият релеф наоколо, но без бунгалото, приличащо на барака. Без оная негова бедняшка ограда от подръчни средства. Нямаше я и тъмната акациева гора.

В далечината трепкаше мараня на магистрала. По нея профучаваха светли движещи се точки, отразяващи ярко слънчевата светлина.

Разбра.

Трябваше да придърпа лоста обратно.

Така и направи...

* * *

И в ушите му зашумя пак оня упорит дъжд, който валя тук преди една седмица...

Дръпна по-силно! Архимед би изглеждал като него сега, ако би могъл да намери лост за повдигане на Земята!

Погледна хронометъра. Върху екрана му се гонеха и сменяваха образи от близката околност и някъде от по-далеч, а встрани се превъртаха цифрите на връщащи се назад години:

1956..., 1944..., 1925..., 1913...

Бяха отрупани тези лета със свои странни плодове:

Далечен ядрен взрив... Априлски подем... Антифашистка борба... Катастрофа, национална!

Някои от сцените на случващото се в прехода оставаха в паметта на синхронизатора и можеха да бъдат разглеждани неограничено:

Къс режещ блясък на ятаган...

Ездач, вдигнал конска опашка-знаме...

Пчели в тръвни, с мирно жужене при медосбор...

Погребване в далечна тракийска могила.

Притъмня му пред очите, когато опъна лоста с всички сили. Придърпа го докрай!

Дошъл в съзнание, видя се на дъното на море. Може би след безчет лета тоя безбрежен басейн щеше да пресъхне, претрупан с пластове от мъртви черупки и вкаменелости... Сега обаче водата в него бе повече от необходимата за удавяне. Около капсулата се въртяха хищни зъби, плясваха опашки, вглеждаха се безумно гладни очи.

След половин час Сандо успя да изведе апарата на сушата.

* * *

Сигурно това беше Терциерът!

А може би някое друго време, като Карбон или Юра, и така нататък? Познати мъгляво още от ученическия чин, поне за някаква тройка в бележника.

Нямаше особено значение.

Скокна върху тая древна свещена земя. Без бавене откри нищожна буболечка, пъплеща между купчинки тор...

Настъпи я веднага, без ненужно колебание. Мигът бе исторически!

Паяжината „причина-следствие" трепна изпод праха на отминалите хилядолетия и започна да пренарежда пресметливо нишките си.

4.

Но що за човек беше Найденов? Лични причини за недоволство имаше ли?

Като че ли бе позабравил обидата, че никога досега не му позволиха да си остави брада – упадъчно било.

Другарите отгоре обаче, загрижени за външността му, пропуснаха да забележат какво се крие на дъното на душата му, като в дълбок ечащ кладенец, святкащ отдолу с разлюлян кръг неспокойна и бистра вода.

Още от малък тоя нещастник се съпротивляваше на опитите да бъде зомбиран. Както червеят си похапва ябълка, така и някой друг по всяко време се опитваше да прогризе ту-

нелчета в съзнанието му. Кой, как и защо?

Например, другарката Даскалова, в началните класове, с енергична усмивка, нетърпяща откази! После старшина Гарибалди, със своята безкомпромисност, взискателност и строгост. Директорът Жумерков - с достойния си личен пример. Със стиховете си - априлският поет Рогачев! А безпартийният съдия Никифорски - с престараването си. И, разбира се, първият секретар на партията, другарят Макавеев, със своята мъдрост и масов героизъм.

Целта на тия безсмислени на пръв поглед действия се подразбираше.

* * *

Сашо досега бе ръкопляскал на всякакви събрания! За какво ли не само! Удряше силно дланите си с пукот, сякаш отваря шампанско или стреля с флоберова пушка. Мечтаеше безпочвено - някой път, при обсъждане на важни проблеми, да постигне трясъка на „Макаров"!

Обаче не получи нищо повече от стар панелен апартамент и това бунгало тук, в непродуктивни земи, приличащо на бедняшка барака.

В нея идваше през почивните дни със спокойствието на отшелник. Тая жалка барачка за него бе крепост на духа и място за философско отношение към преходността на земните ценности.

Покривът ѝ бе направен от обгорени асфалтови ламарини – лизнати от яка ръжда. Затова имаше червеникаво-кафяв цвят, като засъхнала кръв.

Но в луди, смрачени дъждове, удряна от дъждовни капки, ламарината се превръщаше в музикален инструмент. Запяваше отгоре своята любима, единствена и простичка мелодия. В такт с ударите, в барабанен ритъм! Измокреният вибриращ метал скърцаше от вятъра и звънтеше, пляскаше, ехтеше!

Раждаха се наистина чисти, вдъхновяващи звуци!

* * *

А уж притежаваше на свое име най-важните книжа.

На първо място – партийния билет!

И още: Диплом за висше образование... Шофьорска книжка. Карта на отрядник.

Дори грамота за преплуване на река Дунав...

Нямаше обаче на своя страна дядо активен борец, нито вуйчо партиен секретар. Липсваха му братовчед прокурор или леля, работеща в някое министерство. И така нататък още...

Отгоре на всичко се мъчеше да постъпва правилно, когато е възможно, без да е достатъчно послушен.

Затова другарите, облечени във власт, не го обичаха твърде и почти демонстративно предпочитаха други. Не чак толкова способни, но за разлика от него - верни до мозъка на костите си.

Тях поощряваха, издигаха на ръководни длъжности, защитаваха ги сляпо.

Щастливците бяха буйни хора, предани на делото на народа, с любовници-Клеопатри, просто да им завидиш, най-благородно!

Не ги ловеше съд тях, сякаш бяха имунизирани, също както срещу някаква Баба Шарка, ако извършат пакост или беля! Никога не се правеха на дървени философи! Не мислеха излишно, а действаха!

Какво оставаше за Сандо в тоя живот?

Друго нищо, нали, освен като глупава мишка, затворена в капан, той да доизгризе докрай сиренцето, оставено за примамка.

Може би затова по едно време започна да хвали некадърници, наляво и надясно! Да търси полезни съвети от глупаци! Дори да се прекланя чистосърдечно пред величието на микроби, приели благороден човешки образ.

Отдавна бе загубил надежда, че нещо може да се промени.

Пролетарската диктатура се оказа безпогрешна като математиката и непоклатима като Стара планина.

Поне до днес!

5.

На връщане обратно в своето време, Александър съзнателно отмина датата на отпътуването си в Миналото. Нарочно се прехвърли с няколко следващи денонощия по-нататък.

Вехтото бунгало си стоеше на същото място. Без грубата червена ръжда обаче! Покривът му бе пребоядисан няколко пъти в чаровен небесносин цвят!

Скри корабчето в акациевата гора. Спомни си трика с трите камъчета и таратайката пак стана невидима. Не му трябваше повече. Но все пак, знае ли човек какво го чака?!

Прибра се в града.

— Купете си, господине! – предложи му възрастна продавачка на вестници. - Съвсем истински са, от оная разрушена стена, Берлинската!

И му показа сувенирите. Някакви отломъци. Опаковани в луксозни кутийки – с прозрачни капаци, с обозначена цена. В тях глухо дрънкаха парченца бетон.

Героят от Терциера (*или от Карбона?*) бе направо шокиран! Отвори напосоки нов вестник и разбра:

Социалистическата система бе рухнала изведнъж и сега още димеше в развалини, прах и лепкава паяжина!

Допреди седмица кой би допуснал, че е изобщо възможно?

"Капиталът" вече не струваше даже пукната пара. А иконите на Маркс и Енгелс сваляха отвсякъде същите ония добре измити ръце, които по-рано не даваха дори прашинка да полепне по стъклата им...

Да вярва ли човек, наистина, че всичко това се дължи само на смачкването на една единствена древна буболечка?!

* * *

Убиецът по принуда още не знаеше какво точно насекомо е елиминирал. Занесе останките в София - при свой съученик, станал професор. Ентомологът се вгледа в тях през многото диоптри и се понамръщи:

— Това е Scarabaeus sacer, без съмнение... Но все пак, нямаше ли повечко материал! Аз да не съм гадател! Или някаква врачка?

— Достатъчно е за специалиста... – опита се да го похвали гостът неумело.

— Вярно е! – съгласи се бодро ерудитът. - Но друг път повече донеси! Къде го намери?... Торен бръмбар! Свещен за древните египтяни!

— И какво от всичко това? – не можеше да разбере Сашко.

— Как какво?! Не знаеш ли, че скарабеите в Древен Египет са били считани за божествени

пратеници, с фатална сила? Ще ти кажа нещо, което няма да прочетеш никъде - според някои вярвания, те са можели да променят съдбите на хората! Затова в древността много внимавали да не настъпят някое такова бръмбарче, както се изразяват лаиците!

* * *

Вече в нощния влак, обратно през Искърското дефиле, с билет за родния крайдунавски град, Найденов си каза:

„Късмет си имал ти, Сандо, че настъпи истински скарабей, вместо някоя нищо и никаква пеперуда... Но достатъчна ли ще е само една смърт? Не трябват ли още жертви? За да има гаранции, че всичко безвъзвратно ще се промени!?

Ако това е така, някой пак ще трябва да иде назад... И да смачка повече древни същества! Бъдещето ще оправдае тоя жест, макар и осъществен с крака...

Кой ли, Сандо, ще е този някой?!"

6.

И ето че за втори път Найденов е пак в Древността! На същото място, където петънцето от скарабея още не е засъхнало...

Никъде няма торни бръмбари. Може би са

изчезнали като вид. С какво да ги замести?

И Александър последователно лишава от живот най-близкия черен паяк, после тежка жилава гъсеница, а след тях – изнервена гигантска мравка. Убива с длани зелено-синкава мушица, увиснала в летеж. Ликвидира и сит комар с червено коремче.

Вече накрая успява да се добере до цяло находище от скарабеи.

Смачква ги до един.

Тръгва си веднага обратно - в своето, в истинското време!

Какви ли ще са сега промените?

* * *

Партийният дом в неговия град години наред олицетворяваше непреходното величие на властта. Но Найденовите нозе, поомачкали Терциера, бяха изритали навън господарите. В тоя величествен храм се преместиха наскоро библиотеката на града, богати банки, съд, прокурори. И адвокати, за първа правна помощ или за последна. Обаче срещна в тая същата сграда и някогашния първи секретар на партията, другаря Макавеев.

Горкият Александър, вече бивш партиен член, два пъти излагал живота си на опасност, да речем - в Терциера, очакваше да види покаяние. Нищо подобно! Бизнесменът срещу него

бе напомпан с яко самочувствие. Кимна към лъскава табела върху близката врата.

— Нашичка е фирмата... – сияеше Макавеев. - И ресторантчето долу държим! Правим хубава шкембе-чорба! Ела някой път, считай се за поканен!

* * *

Защо бе станало така? Найденов се замисли за смъртта на първия скарабей и за следващите поредни жертви. В Миналото бе посял само разтление и гибел. Откъде тогава да поникне нещо добро?

Като че ли сам той бе превърнал България в шахматна игричка с милиони фигурки. Някои от тях – извън играта още от самото ѝ начало.

Бедните пешки! Въоръжени бяха със заплати за близък бой или с къси пенсии... А царите? Бяха повече от две и се състезаваха за надмощие в центъра.

Отделни наглеци имаха поведението на истински царе. Топовете на печалбарите гърмяха немилостиво – на месо, както при някогашното потушаване на въстанието на сипаите в Индия!

Офицерите - бели и черни, бяха момченца с тренирани вълчи вратове. Конете скачаха без правила.

Промените в декора на тая страшна битка, граничеща с геноцид, бяха учудващи и смай-

ващи! Спираха дъха! Разфокусираха погледа! Вземаха ума!

Обаче нищо особено не беше се променило в същината на самата игра.

Черните и бели фигури си бяха разменили местата. Бяха се разбъркали и поомешали...

Но играта си оставаше същата!

7.

— Що ли ми трябваше да се занимавам с такава ентомология... – присмя се на себе си Найденов. - Експерт-самоук, със собствена частна практика!

Той нямаше никаква представа какво още има да се случи.

Не допускаше, че война може да доведе до обесването на Саддам Хюсеин някъде между коритата на древните Тигър и Ефрат...

Нито че по улиците на красива България и дори пред домовете им, щяха да бъдат убивани хора – като беззащитни насекоми, като щъкащи хлебарки.

Източването на банки, палежите на гори, кризата с житото, както и затварянето на реактори в Козлодуй, бяха все още бъдещи събития.

Страшно му се прииска да иде някъде напред във времето и да зърне бъдещето! Затова потърси пак корабчето. Но не успя да го наме-

ри. Нямаше го във вилното място, дадено му по някакво отменено вече постановление.

* * *

В едно обаче бе сигурен. Някъде там, в пирамидите, навярно вече се е появил нов йероглиф или рисунка, незабелязана още от науката – как кракът на велика сила смачква нищожен скарабей! Учените щяха да открият това изображение всеки момент. Много му се искаше да го види! Да иде до Египет! Но не можеше да си го позволи. Пенсията му едва стигаше за природосъобразна храна и лекарства.

8.

Двамата пратеници под прикритие – офицер и някакъв цивилен, бяха съответно наказани. По тяхна вина субект от Двадесетия век бе успял да проникне в Далечното минало. Нехайството им бе причинило чудовищни изменения в реалната история.

Затова им възложиха пак те двамата лично да отстранят аномалията. Дори и с цената на човешко жертвоприношение, ако потрябва...

Както в тяхната предишна мисия назад във времето – в Централна Америка, при маите и ацтеките.

Обаче им разрешиха те самите свободно да определят колко да трае изменената реалност.

Според мащаба на своето въображение и издръжливостта на собственото си търпение.

А също и в памет на непостижимата идея за справедливост.

Защото, все пак, какво са в края на краищата две-три кратки земни десетилетия или може би цял век, ако това се окаже необходимо, в сравнение с неизчерпаемото време на Вечността?!

ЖИВОТ БЕЗ КОРЕНИ

Наближаваше Коледа. Бял пухкав сняг беше разстлал своята мека пелена по улиците и дърветата на романтичния крайдунавски град. Русе или „Малката Виена", както я наричаха в миналото, сега изглеждаше още по-феерична с празнично осветените си булеварди и огромната елха, поставена на площада в центъра на града. Пищната украса и пъстрите гирлянди се допълваха от многобройните разноцветни лампички, които разпръскваха своите светлинки и превръщаха сипещите се снежинки в пъстроцветни малки дъгички. Забързани, хората обикаляха магазините за подаръци, с които да зарадват близките си и най-вече нетърпеливите си деца. По улиците и във всички домове цареше уют, топлина и най-вече празнично настроение, което заедно с бленувания подарък щеше да сбъдне по една детска мечта.

Така беше в домовете на повечето хора, но имаше и друг вид домове – тези за изоставени деца и сираци. Там нямаше мечти. Децата от малки се учеха да оцеляват.

Такъв беше и домът в покрайнините на този иначе красив град. В него делниците и празни-

ците бяха еднакво сиви и еднообразни. В такива моменти единствено някой общинар или великодушен спонсор можеше да се отзове, доставяйки играчки и лакомства за палавниците. Това не можеше да осмисли или разнообрази живота на тези деца. На тях им трябваше нещо повече. Нуждаеха се от нежна ласка и майчина закрила. Уви, това го имаше в семейните домове, но не и тук. Тук имаше задължения и работно време. Непристойни заплати и икономии. Заплахи и наказания.

Всеки път преди голям празник готвачките бързаха да сготвят и да се приберат по домовете си, а възпитателите се сменяха през няколко часа. Тези от тях, които имаха късмета да не са на смяна, самодоволно потриваха ръце и бързаха да изчезнат, но тези, които оставаха да дежурят, особено през нощта, бяха сърдити, сприхави и нервни.

***

Близнаците Павел и Митко не познаваха родителите си. Майка им ги беше оставила в родилното отделение веднага след раждането им. От този момент нататък животът им се направляваше от държавните институции. Първоначално бяха настанени в детски ясли, след това в детска градина. В този пансион постъпиха малко след като навършиха петата си година. Доведе ги слу-

жителка от социалния патронаж. Представи ги на директорката на дома и си тръгна. Последваха зачисляване, настаняване и представяне пред възпитателите, педагозите и психолога на дома. За няколко часа двамата нови възпитаници бяха устроени според правилниците и нормативните документи. Формалната част беше стриктно изпълнена така, както се приема стока при зареждане на магазин. Останалото щяха да разберат впоследствие.

В пансиона имаше доста деца – малки и големи. Бяха светли и тъмни, а някои дори бяха почти черни. Бяха много различни помежду си, но си приличаха единствено по това, че всички бяха слаби и съсухрени, облечени в овехтели анцузи и пижами. Както в останалите подобни домове, така и тук царяха казармени порядки. От ранни зори до късна вечер всички мероприятия бяха установени с правилници и наредби, които се контролираха от стрелките на часовниците, разположени почти навсякъде в сградата. Господстваща роля обаче играеше страхът от наказания, които бяха толкова разнообразни, че децата внимаваха да не ги изпитват на собствения си гръб.

Новонастанените братчета бяха едноякчни близнаци и си приличаха като две капки вода. Руси, синеоки и вечно усмихнати, те веднага ставаха обект на внимание, но за жалост това

не се котираше в дом като този. Възпитателите проявяваха някаква нетърпимост към отличаващите се деца, породена вероятно от скрита завист. От друга страна, Павел и Митко бяха прекалено буйни и своенравни, което беше в техен ущърб. Това тяхно поведение често влудяваше служителите в дома, които не само прекаляваха с наказанията, но дори прибягваха до боя като възпитателно средство. В крайна сметка, близнаците стоически изтърпяваха грубостите, усмиряваха се за ден два, но само след няколко дни отново правеха лудории. Не се биеха и не бяха груби към останалите деца, но успяваха да налагат мнението си. Дори се опитваха да противоречат на възпитателите. Естествено, този номер не минаваше и почти ежедневно бяха на „среща" с психолога, а понякога дори и при директорката. Не се страхуваха от наказанията, а дори напротив, добиваха по-голям кураж и увереност.

По-късно, когато тръгнаха на училище, животът им не се промени особено. Сутрин ги отвеждаха с автобус, а след занятията отново организирано ги прибираха в пансиона. Въпреки всички ограничения, на които бяха подлагани, децата от дома успяваха да се крият и да пушат, а някои дори не влизаха в часовете и обикаляха безцелно из града, успявайки със сръчните си ръчички да откраднат и хапнат нещо вкусно

и недостъпно по нормален начин за тях. Сновейки по улиците, децата се чувстваха свободни и независими, нещо от което бяха лишени. От ограничените телевизионни програми, които имаха право да гледат, те виждаха различния живот на връстниците си и жадно попиваха съблазните, които предлагаше светът извън стените на пансиона. Някои от децата се обезверяваха, но други се амбицираха да постигнат финансовия просперитет на героите от филмите и с нетърпение очакваха мига, в който щяха да напуснат този дом и да поемат своя път към върховете на щастието.

Така бавно и мъчително една след друга се търкаляха годините в една среда, която според специалистите, занимаващи се с проблемите на подрастващите, беше най-доброто за децата без родителска закрила. Среда, в която би трябвало да поставят не децата, а техните безотговорни майки и бащи.

***

Тази година се навършваха десет години, откакто двамата братя постъпиха в дома. Като осмокласници, те се чувстваха достатъчно големи, за да се вслушват в собствените си решения. Бяха доста умни и природно интелигентни, а обстоятелството, че бяха близнаци, им даваше предимство пред останалите деца. В учили-

ще се възползваха от факта, че учителите им не ги различаваха и си поделяха уроците които да научават. По едни предмети се подготвяше единият, а по други – брат му. При писмените задания също проявяваха изобретателност. Този, който знаеше, изписваше контролното два пъти на отделни листи, а после тайно ги даваше на брат си, за да ги представи пред изпитващия. Братята прибягваха и до други хитринки. Понякога си взимаха по още едно ястие от шубера с оправданието, че този, когото са видели, е бил другият. Но когато поотраснаха, най-често използваха приликата си при контактите с момичета. Двамата използваха едно и също момиче за любов докато им омръзне, а после го сменяха с друго. Животът им не се различаваше особено от този на останалите. Не правеха планове за бъдещето. Подобно на останалите деца и братята копнееха за момента, в който щяха да напуснат този дом и да започнат живота си на чисто. Не се надяваха на ничия помощ, защото знаеха, че всякакви обещания от страна на държавните институции са безпочвени и неосъществими. Не вярваха и във вълшебствата, описани в приказките. От досегашните си неволи бяха стигнали до убеждението, че за всичко, което искат да постигнат в живота, са нужни много труд, търпение и упоритост. Въпреки незрялата си възраст те бяха убедени, че трябва

да завършат висше образование, за да се реализират по-лесно в обществото. Родителите не им липсваха, защото разчитаха предимно на себе си, а имаха и взаимната си подкрепа.

***

Наближаваше Нова година.

Една вечер след като се навечеряха в столовата, близнаците излязоха на двора. Едрите снежинки се сипеха от тъмния небосвод в лудешки танц и на светлината на дворните лампи блестяха като диамантени прашинки. Двете момчета направиха в дланите си топки от сняг и крещейки от радост, започнаха да се замерят. След това се сборичкаха и търкаляйки се в лепкавия сняг, изпаднаха в неописуем възторг. Малко по-късно се изправиха и изтупаха, продължавайки да се смеят на глас.

— Братле – каза в един момент Павел, почесвайки се по мократа глава, – искаш ли в Новогодишната нощ да излезем от тук и да отидем в центъра на града. Ще кажем на Виктор да ни прикрива, а ние ще се позабавляваме. Ще се смесим с тълпата. Ще си купим и ще хапнем коледни сладки под великолепието на празничните фойерверки. Какво ще кажеш?

— Павле, ти си гениален! Чудесна идея! Браво! Ще си прекараме страхотно.

Когато разбра какво са намислили двамата

братя, Виктор не само че не се опита да ги спре, а опита да ги склони да го вземат с тях, но получи категоричен отказ.

В празничната нощ в дома имаше само един възпитател, който се беше затворил в една от канцеларииите и загледан в някакво телевизионно шоу, бавно пресушаваше бутилка евтина водка и замезваше с пържоли и кюфтета.

Преди да тръгнат, братята се отбиха в столовата. Обстановката беше спокойна. Децата от дома лакомо преглъщаха вкусните пържоли и съблазнителните разнообразни салати, и бързаха да стигнат до десерта – големи парчета шоколадова торта. По-късно щяха да се излегнат пред телевизорите, за да гледат празничния концерт. Възпитатели нямаше. Готвачките също си бяха тръгнали и моментът беше изключително подходящ за бягство от дома.

Павел и Митко бързешком излязоха на двора и прескочиха оградата. След по-малко от час двамата бяха в центъра на града. Площадът грееше като ден от ослепителните улични лампи и прожектори. Снегът беше спрял. Около голямата Коледна елха се бяха скупчили десетки деца и родители. Седнал в голяма метална шейна, приказният дядо Коледа вадеше от чувала си лъскави играчки и срещу снимка с децата им ги раздаваше. Наоколо бяха издигнати дървени павилиони, от които се разнасяше дим на пре-

печени кебапчета, кюфтета и суджуци. Огромни аудиоуредби огласяха площада, заглушавайки виковете на гръмогласните продавачи на канелени сладки и пъстроцветни балони. Въртящи се гондоли, забавна детска железница и блъскащи се електромобили допълваха цялата тази шумотевица. Всичко наоколо се преливаше в една вълшебна смесица от звуци и светлини, че независимо от възрастта, човек загубваше представа за времето и мястото, на което е попаднал. Обстановката не можеше да се опише с думи, трябваше да се преживее.

Двете момчета се сляха в едно с всички присъстващи на площада и емоцията, която ги обхвана, се превърна в пълен екстаз за сетивата.

С парите, които си бяха спестили от месечните субсидии, си купиха сандвичи и сладки. След като се заситиха доволно, изпитаха адреналина от блъскащите се електромобили, а в полунощ се насладиха на пъстроцветните фойерверки, които като звезден дъжд се изсипаха над главите им.

Когато всичко приключи, хората започнаха да се разотиват по домовете си. Площадът опустя. Постепенно светлините една по една започнаха да гаснат, а шумните уредби замлъкнаха.

Братята останаха сами. Поседяха за кратко на една пейка и замислени, тръгнаха по обратния път към мрачното си общежитие. Вървяха

тихомълком, влачейки крака в дълбокия сняг. Митко пръв наруши тишината:

— Павле, не ми се прибира още. Искаш ли да се разходим по брега на Дунава?

— Супер идея! Хайде. Ще се поразходим и след това ще се приберем. Вероятно всички в дома вече спят.

Братята кривнаха по улицата зад Съдебната палата и започнаха да се спускат към крайбрежния булевард. За разлика от центъра, тук не беше така осветено. Вероятно заради икономии, светеха само отделни лампи. Вървяха и тихо обсъждаха вълнуващото преживяване. Изведнъж двамата се спряха като вцепенени. На тротоара, с лице обърнато към плочките, лежеше възрастен мъж. В първия момент момчетата помислиха, че това е някой пиян и щяха да отминат, но до главата на човека забелязаха локва кръв.

— Митко, какво да правим? – попита шепнешком Павел.

— Не знам. Но ако го оставим тук, до сутринта може да умре от студ. Трябва да измислим нещо.

— Добре. Хайде да го обърнем и видим дали е жив. Тогава ще мислим какво да правим.

Обърнаха мъжа. Той леко простена и сякаш се опита да каже нещо, но и двамата нищо не разбраха.

— Братле, човекът е жив, но изглежда е чужденец – каза Павел.

— Да. И на мене ми се стори, че каза нещо на чужд език. Хубаво, че е жив. Не изглежда да е паднал сам. Може да е бил нападнат от крадци. Да проверим дали има някакви документи и пари.

Преровиха джобовете му, но не откриха нищо.

— Ох, ужас! Наистина е бил нападнат и обран. Кой ли го е сторил? Що за човек може да извърши такова деяние?

— Митко, не можем да го оставим тук в това състояние, но какво да направим? Ако отидем и кажем в полицията, ще си навлечем голяма беля. Ох, нищо не ми идва наум.

— Чакай, сетих се. Виждаш ли отсреща луксозния магазин?

— Да, и какво?

— Вероятно се охранява от СОТ. Ще пренесем човека до там. Ще счупим с камък стъклото и СОТ-ът ще се задейства. До няколко минути охранителите ще дойдат, а през това време ние ще избягаме от тук. Какво ще кажеш?

— Митко, ти си гениален. Хайде да го пренесем.

Наближаваше утрото на Новата година. Близнаците на пръсти влязоха в спалното помещение, където всички други деца кротко спяха.

Безшумно се съблякоха и се пъхнаха в хладните легла. Споменът от преживяното терзаеше съзнанието им, но умората надделя и съвсем скоро двамата заспаха.

***

Първи януари беше най-обикновен почивен ден. Учениците от пансиона бяха във ваканция и преговаряха уроците си, а по-малките деца лудуваха и си играеха с новите играчки. Никой в пансиона не беше разбрал за самоотлъчката на близнаците. Дежурният възпитател, сънен от махмурлука, си тръгна за вкъщи, заменен от следващия. Животът в дома продължаваше да тече по установените нормативни правила, така както е било от десетилетия насам.

Малко преди обяд, голямата метална врата на двора се отвори и пред сградата на дома спря бял полицейски автомобил. От него излязоха двама униформени мъже, един господин, облечен в тъмносив костюм и директорката на дома.

В миг дворът се изпълни с деца и с нескрито любопитство се скупчиха около колата. Излезе и дежурният възпитател, бай Киро.

— Деца, бързо влизайте вътре! – развика се той.

След това се приближи до директорката и поздрави:

— Честита Нова година, госпожо!

Жената го погледна ядосано и нареди:

— Незабавно доведи в кабинета ми близнаците, Димитър и Павел!

— Да, госпожо. Веднага ще ги намеря и ще Ви ги доведа.

След това троснато повтори на децата да се прибират в сградата и хукна да изпълни заповедта на шефката.

След десетина минути в кабинета на директора влязоха с наведени глави двамата братя. Освен г-жа Тонева – директорката, вътре имаше още един мъж, когото виждаха за пръв път.

— Влезте и останете до вратата! – нареди директорката. – Искам честно да ми кажете, къде бяхте снощи?

Двете момчета се спогледаха и след няколко секунди мълчание, Павел започна разказа. Не скри нищо. Започна от момента, в който прескочиха оградата, до момента, в който се прибраха в дома. Жената слушаше и едва се сдържаше да не се разкрещи. Мъжът също слушаше и записваше нещо в бележника си.

Когато Павел завърши и млъкна, мъжът помоли директорката да му даде възможност да зададе няколко допълнителни въпроса.

— Деца – започна той, – зная, че самоотлъчката от пансиона е наказуема според правилника за вътрешния ред, но целта ми да съм тук е друга. Трябва да разбера дали вие не сте

извършили престъплението срещу възрастния човек? По дрехите му открихме следи само от детски пръсти, които най-вероятно са вашите. Ако не сте вие, защо след като сте открили човека, не сте съобщили в най-близкото управление на МВР, а сте избягали и сте се укрили? Има още въпроси, на които трябва да отговорите. Затова ще ви отведем в районното управление и там ще ви разпитаме.

— Г-н следовател, моля Ви да изчакаме нашата психоложка – намеси се директорката. – Извиках я по телефона и очаквам скоро да е тук. Аз няма да идвам в полицията, но държа тя да присъства при разпита на децата.

— Добре. Предлагам да слезем при колата и там да я изчакаме.

Жената беше бясна на двете момчета, но се владееше.

— Вземете си палтата и елате на двора! – нареди строго на децата тя и тръгна към вратата.

Половин час по-късно, отделени на разстояние един от друг, близнаците пишеха показания за случилото се предната нощ. Облегнати на перваза на прозореца, следователят и психоложката тихо разговаряха.

Щом момчетата приключиха с писането, следователят прибра листовете и каза:

— Сега ще отидем в болницата. Разбрах, че раненият е излязъл от кома и с него ще напра-

вим очна ставка. Надявам се да помни кой го е нападнал.

В окръжната болница, където беше настанен възрастният човек, имаше доста пациенти. Някои от тях кашляха от простуда, но имаше и такива с кървящи рани по главите и ръцете, за които под въздействие на алкохола новогодишното настроение е било заменено от кървава вендета.

Лекуващият лекар на ранения възрастен човек посрещна групата, предвождана от полицейския служител и ги поведе към стаята на пострадалия. Отвори вратата и покани следователя, а жената и двете момчета помоли да изчакат отвън.

Болничната стая беше доста неугледна, но за момента това не беше от значение. Възрастният човек лежеше с отворени очи, а до леглото му бяха седнали доста млади мъж и жена. Мъжът беше адвокат, а жената – преводач. В стаята имаше и медицинска сестра, която стоеше права встрани и внимателно слушаше.

— Това е инспектор Колев, от полицията – съобщи лекарят още с влизането си. – Той е информиран за състоянието на пациента, но редното е вие да отговорите на въпросите му.

Повече от час продължи разпитът на следователя. Той задаваше въпроси, а адвокатът и преводачката отговаряха от името на болния.

От разговора стана ясно, че потърпевшият е ирландец. Казва се Джеймс Лемън. От няколко години вдовец. От медиите разбрал, че България е малка, но доста привлекателна държава и решил да я посети. Имал намерение дори, ако му хареса, да закупи имот и остане тук завинаги. Смятал да посети няколко от по-малките градчета на страната и тогава да вземе окончателно решение. Преди три дни кацнал на софийското летище и още на следващия ден се качил на автобуса и пристигнал в Русе. Настанил се в хотел „Рига" и целия ден посветил на разходки из града. Предната вечер, още докато вечерял в ресторанта на хотела, забелязал, че двама младежи на възраст около трийсетте го наблюдават. Тогава обаче това не му се сторило подозрително. По-късно отишъл до центъра, където до късно се любувал на Новогодишното празненство. След като изгледал част от илюминациите, тръгнал да се прибира към хотела и тогава бил нападнат от същите двама младежи, които видял в ресторанта. Отначало те го задърпали, крещейки нещо, което той не разбрал, но след като възрастният човек оказал съпротива, започнали да го удрят. В един момент почувствал силен удар по главата си и се строполил в безсъзнание. Не си спомнял колко време е лежал така, но като в просъница усетил, че го местят някъде. Леко отворил очи

и видял две хлапета, които напрягайки сили го пренасят от отсрещната страна на улицата. След това чул силен трясък и шум от разпиляващи се стъкла. Момчетата отново го надигнали и го внесли вътре в магазина на топло, след което избягали. Раненият мъж искал да ги спре, но нямал сили дори да извика. Опитал се да се изправи, но отново рухнал на пода и припаднал. Дошъл в съзнание тук в болницата, след като екипът от лекари го спасили. Щом се почувствал малко по-добре, възрастният човек помолил да му намерят адвокат и преводач.

За следователя тази информация беше съвсем нова и непозната. Това коренно променяше хода на следствието. Оказа се, че децата са спасили живота на този човек. Трябваше спешно да уведоми шефа си и да започнат издирвателна операция по залавянето на истинските извършители.

— Г-н Лемън, в това състояние ще можете ли да разпознаете тези, които Ви нападнаха и ограбиха? – попита следователят, обръщайки се към преводачката.

— Да, няма проблем. Образите им така се запечатаха в съзнанието ми, че само да ги видя и ще ги позная.

Добре. По-късно ще Ви донеса албум със снимки на криминално проявени лица, а сега искам да Ви поднеса една изненада.

След това излезе и само след няколко секунди се върна, придружаван от двама юноши и една по-възрастна жена.

Болният веднага се надигна от леглото и прошепна:

— Това са моите спасители. Елате насам, деца, искам да ви прегърна.

Преводачката едва смогваше да превежда, но разчувствените думи на възрастния човек не се нуждаеха от превод.

— Г-н Лемън, моля да се овладеете. Състоянието Ви все още е критично – намеси се лекарят.

Психоложката, която отвън в коридора упрекваше възпитаниците на дома за тяхното лошо поведение, сега гледаше с изумление и не знаеше как да реагира.

— Мили Боже! – продължи чужденецът. – Тези деца спасиха живота ми!... Ако не ме бяха прибрали на топло в магазина, сигурно до сутринта щях да съм замръзнал от студ. Не проумявам обаче защо избягаха, а не останаха до мен, за да поискат откуп, когато се свестя?

Преводачката, въртейки се на всички страни, се опитваше дословно да превежда, но от вълнение думите ѝ се изплъзваха.

Децата стояха прави до вратата и не проумяваха този обрат. Те знаеха много добре, че бяха нарушили правилника на дома и заслужа-

ваха наказание, но това, което старецът казваше и дословно предадено от преводачката, за тях беше необяснимо. Та те не бяха направили нищо по-различно от това, което всеки човек би направил.

— Сега предлагам да тръгваме – предложи следователят. – За мен всичко е ясно. Докторе, аз утре ще дойда. Ще донеса един албум със снимки и ще видим дали чужденецът ще разпознае похитителите си. Хайде, засега довиждане.

— Довиждане.

Полицейската кола откара най-напред децата и психоложката в пансиона, а след това се прибра в Управлението.

Директорката все още беше в дома. Когато научи от колежката си за обрата на ситуацията, тя извика близнаците отново в кабинета си, но този път с по-мек тон им се скара за това, че самоволно са избягали, за което щяха да бъдат наказани. За благородната си постъпка обаче щяха да бъдат наградени с грамота и пред всички деца от дома, а и пред училищното ръководство, щяха да бъдат похвалени.

Павел и Митко се чувстваха така изморени, че не искаха повече нищо да слушат. Ако трябваше да ги наказва, да ги наказва, но нямаха сили да слушат повече напътствия. Поискаха разрешение и излязоха. Дори предпочетоха да не обядват, въпреки че беше два часа след обяд.

Прибраха се в спалното и след миг заспаха.

***

След около три месеца, когато всички бяха забравили за случката с близнаците и чужденеца, в дома се появи един възрастен човек, придружен от две млади жени. Това бяха г-н Лемън, преводачката му и служителка от службата за закрила на децата.

Влязоха при директорката и доста се застояха. Два часа по-късно при тях влязоха и двамата братя-близнаци.

— Деца – започна бавно директорката, – трябва да ви съобщя нещо, което заедно ще обсъдим, а след това ще решим какво предстои да направим. Вие си спомняте г-н Лемън, нали? Той е направил постъпки пред няколко наши министерства да получи разрешение за осиновяване. Такова разрешение по принцип вече му е издадено, но вие имате решаващата дума. Естествено, нямате навършени осемнадесет години, за да взимате самостоятелни решения, но чрез нашето Външно министерство може да се направи изключение. Може да получите настойничество от нашата представителка в посолството на Ирландия, отговаряща за закрила на българските деца. Всички тук присъстващи искаме вие много добре да обмислите предложението. Всички ще ви съдействаме, за да

изберете най-доброто решение. Процедурите са доста трудни и ще минат поне още три-четири месеца докато бъдат оформени всички документи за евентуалното ви заминаване в чужбина, за това не бързайте. Разбрахте ме, нали?... Сега г-н Лемън иска да ви вземе за няколко часа със себе си. Предлага заедно с преводачката да се разходите и да ви почерпи. След това лично ще ви доведе до пансиона. Съгласни ли сте?

— Да! – в един глас викнаха братята.

Тогава идете да се преоблечете и чакайте на двора.

***

В края на месец май, след като бяха преминали абитуриентските балове и положени зрелостните изпити, един възрастен мъж и двама юноши заеха местата си в самолета, отлитащ за Ирландия.

Никой не ги изпращаше. Вероятно и никой нямаше да ги посрещне след като кацнат. За близнаците това беше нещо естествено. Нямаха родители, нямаха близки, а и на приятелите им не им пукаше за тях. Нямаха нищо. Животът им до момента премина като ден на снимачна площадка. Режисирана постановка, която можеше да се запомни само с едно затворено пространство, правилници и наставления, накацалите по стените вечно цъкащи часовници

и стотици заплахи. Не познаваха Родината си. Не познаваха дори и града, в който живяха толкова години. Не знаеха къде са родени, а къде щяха да умрат нямаше никакво значение. Бяха като две отронени семенца, които вятърът отнасяше по безкрайната шир. От тях може би щяха да израснат масивни растения, но винаги щяха да останат лишени от корените си.

„Моля, поставете коланите си, излитаме." – прозвучаха думите на стюардесата.

Възрастният човек погледна към децата и с блага усмивка попита на развален български:

— Митко, Павел, добре ли сте?

Близнаците се спогледаха за миг и поклатиха утвърдително глави.

— В такъв случай, да си пожелаем успешен полет и още по-успешно приземяване в новата ви родина, ако... изобщо разбирате за какво ви говоря...

Момчетата отново поклатиха многозначително глави и втренчиха поглед навън през големия кръгъл илюминатор.

ЕРОТИКА И БИРА

— Тъмно беше. Ръцете ми трепереха. Щях ли да се справя? Освен това се изпотих докато намеря ципа. Дръпнах го и заврях пръстите си вътре. Напипах го внимателно и бавно го извадих, сякаш се страхувах да не го изпусна. После го стиснах здраво в ръката си и усетих колко е твърд... Трябваше да се справя с положението. Сега ми се отдаде възможност да се покажа като мъж... Напрежението растеше. Щеше ли да издържи?

Пристъпих. Крачка... втора. Протегнах ръка и я докоснах. Опипах леко. Бях много внимателен както никога досега. Инстинктивно намерих точното място. Леко допрях и... натиснах. Слава богу! Влезе мъничко... Пот изби отново на челото ми. Знаех, че не трябва да бързам, за да не повредя нещо. Затова се опитах нежно да го завъртя наляво и после бавно надясно. Отново натиснах. Ох!... Напредвах по малко, но усещах как хубаво бавно влиза, промъква се навътре и се намества удобно. Ставах все по-уверен и вече не треперех, нищо че вълнението ми беше голямо. Натиснах още малко и чух гласа на жената отсреща:

— А такааа! Давай, мили, давай!... Бавно,

бавно, не бързай, моля те!... Още малко... Още, още, още... Сега, сега... Браво на теб! Завърти още малко! Ох!... Дай и в другата посока! Да, да, дааа! Готово!... Усетих го вече... И аз го хванах... Така, така! Супер!...

Отдъхнах си малко... Успокоих се съвсем... Сега свободно започнах да го движа напред - назад, докато влезе докрая. Леко завъртях и тогава... Ха наздраве, момчета!

— Що млъкна, бе човек? – попита Гогата

— Мама му стара, Панта, все на най-интересното спираш – обади се Ники.

— И какво стана тогава? – чу се гласът и на третия авер Митака.

— Какво да стане? – Панчо се захили – Вие какво мислите, че е станало? Нищо ново под слънцето. Всичко беше наред.

— Кажи де, кажи като си започнал!

— Що ни държиш в напрежение?

— Оправи ли я? Как беше?

Въпросите не спираха, а Панчо отпи от бирата, поглади мустак и рече закачливо:

— Ами, малко остана да го счупя, ама се справих бе, момчета! Успях! Накрая наистина успях... Да, бе! Така беше. Отключих си и влязох вкъщи. А жената ме чакаше до вратата с нетърпение. Бушонът изгорял, тръгнала до съседите, ключът ѝ заседнал нещо и ни напред, ни назад. Уплашила се първо, а после се сетила да

ми звънне по телефона. Та, като застанах пред вратата, доста се притесних и докато си намеря моя, мина време. Заврял съм го в един вътрешен джоб с цип... Такива ми ти работи... А на вас да ви имам подсъзнанието!...

Панчо изпи и последната глътка и се провикна:

— Келнер, я дай по още една бира!

ЕРОТИКА В ЖЕГАТА

Почти в цялата страна имаше код червено – опасни горещини и препоръките бяха никакво излизане до пет-шест часа след обяд. Да, бе! Да не съм затворник? Излиза ми се и ще излизам когато ми се иска и колкото си искам... Сложила съм тъмните очила, една капела на главата и съм се завряла под сянката на един чадър. Зяпам в нищото пред себе си и ближа сладолед от фунийка. Взех го от съседната количка. От заведението съм поръчала безалкохолна мента с газирана вода, парче лимон и повече лед. Сладоледът се топи в ръката ми и аз прокарвам езика си по него, облизвайки капките по фунийката, а после и устните.

— Малеей, какъв опит! – чувам насреща си и се стряскам. Така и не съм разбрала кога това хлапе на около двадесетина години е седнало отсреща и е вперило поглед в сладоледа ми. Не му обръщам внимание и допирам устни до сладкото и студено изкушение. Леко засмуквам, а на оня му потичат лигите:

— Маце, не така! Ще загубим делото.

Недоумявам. Какво "маце" съм аз на тия години? Сигурно се сваля с някое момиче зад мен или се закача с позната. Обръщам се, но не виждам никого. Сторило ми се е. Серви-

тьорката беше оставила поръчката, а дупето ѝ се полюшваше съблазнително покрай масата... Отпивам от ментата и отново пускам леко езика си в действие по сладоледа. После гризкам фунийката и от удоволствие чак примляскам. Отсреща си чувам:

—Ооох! Побъркващо!

Някаква тръпка преминава по цялото ми тяло. Насладата от ледената разхлаждаща мента в комбинация с тоя сладолед е невероятна... Навеждам се по-ниско и без да искам потапям върха на носа си във фунийката. Мъча се да го достигна с език, като го въртя наляво и надясно, но не успявам. Прокарвам средния си пръст по изцапаното, а после бавно го облизвам, а до ушите ми достига възбуждащият шепот:

— Готино е!... Страхотно е!... Давай!... Само така!...

Боже! Това момче ще ме побърка само с думи... Какво толкова вижда у мене? Пълничка съм. Очите ми ги няма през тъмните очила. Бялата ми коса е скрита под слънчевата шапка. Просто стоя, пия си ментата и си ближа сладоледа. Нищо повече... Извратен свят!... Отново засмуквам топката във фунийката и после облизвам устните си. Гласът е на пресекулки:

— Още малко, още... още...

Да му имам фантазията!... Езикът ми се забива в сладоледа и без да искам стискам фу-

нийката. Тя леко се смачква, а оня продължава да ме учудва:

— Леко, по-леко!... Сега по-бавничко и по-нежно...

Глупак! Тоя за какъв се мисли? Ставам нервна и езикът ми играе по-бързо наляво и надясно около фунийката...

— Оххх! Каква наслада! – чувам отново гласа му, но не вдигам погледа си от сладоледа. Фунийката е почти празна и аз я надявам на езика си, като леко вдигам глава нагоре. Бялата разтопена маса потича по устата и брадичката ми. Гриза фунийката и облизвам устните си. С пръст размазвам леко по шията. После стискам парчето лимон в устата си и жадно поглъщам капките сок...

Младият мъж изпада в екстаз... Не издържам и поглеждам вече към него. Очите ми се разширяват от изненада. Каква фантазия само! Моята също... Той седи, пие айрян, а до чашата стои купичка с лед. Момчето прокарва парчетата по лицето си и се разхлажда с тях, а аз... Чак ме досрамя...

ТРОЙКА

Вървях и усещах стъпки след себе си. Хвърлих един поглед през рамо и ахнах. Тази я познавах – не за първи път се въртеше около мен. Щом ме види някъде и се лепва, сякаш съм магнит. Присламчва се така тихичко на стъпки като котка и почва да се умилква. Притиска се, ако си седя някъде в някой бар или в автобуса и после върви след мен. В някое затънтено местенце доближава и ме докосва първо леко, нежно и аз настръхвам. После плъзга ръце по цялото ми тяло и съм готов да я заведа дори до дома си. Представям си дори как възбудена, настървена ме поваля на леглото и ме завладява целия. Аз едва дишам от присъствието ѝ.

Става ми дори горещо, а тя не спира да ме иска и превзема като крепост... Така, че нищо ново! Свикнал съм ѝ. Ама оная, другата с нея – не я познавам... Откъде се взе? Явно е нейна приятелка и я води за сигурност!...

Не бях правил тройка досега и ми беше страшно любопитно... Тряб-ва да пробвам, пък да става каквото ще! Уж не им обръщах внимание, но от време на време се обръщах и ги наблюдавах. Вървяха след мен и не спираха. Нахалници!...

Пътятмиминавашепрезпарка.Даносамотам

не ме повалят, че ще стана за смях пред хората! Ускорих крачките... Добре, че живея наблизо! Отключих вратата, а те след мен и двете. Дори не ме изчакаха да си сваля дрехите напълно. Първата ме блъсна грубо и аз паднах връз леглото... После ме завърза. Опитвах се да се отскубна, но не можех. Пръстите ѝ бяха много ловки и опитни - шареха по цялото ми тяло и го караха да гори.

Започнах да треперя, да се треса и да се мятам насам-натам, но тя не спираше да ме предразполага към нещо голямо и неочаквано... Другата стоеше до краката ми и мълчаливо наблюдаваше всичко. Какво чака?

Защо? Беше като някой съдник - някак си далечна, чужда и студена... И най-неочаквано се надвеси над мен и ме сграбчи първо за краката. Усещах дъха ѝ се побъркват, а тя не спираше да пълзи нагоре и да ме обработва с ръцете си. Хвана гърлото ми здраво и го стисна силно...

Исках да викам, но не можех. Нямах вече сили и желание за нищо. Само си мислех: "Какво? На това ли му викат изнасилване?... Та на мен въздух не ми остана!... И тая студена пот?... По дяволите!... Трябва да се справя! Не си падам по грубости, но щом дамите го искат, какво мога да направя?... А и мъжете знаят защо!"...

Най-неочаквано вратата на стаята се от-

вори и на прага застана жена ми. Ами сега?... Боже, мой! Как щях да се оправдавам? Тя обаче дойде близо до мен и тихо каза:

— Спокойно, скъпи! Всичко вече мина... Купих лекарствата, които докторът ти предписа... Каза, че е грип и след няколко дни ще се оправиш... И моля те, не мисли повече нито за болестта, нито за смъртта!

КАКА МАРА

Кака Мара, чистачката се схвана цялата - ей-така на, изведнъж от нищо, дето се вика. Пустата му прахосмукачка - взе, че нещо ѝ стана – изпука, изпращя и спря. Ами сега? Жената се наведе уж леко, за да я вдигне от пода и да я прибере, ама тъй си и остана – на две превита, та ни насам, ни натам, ни нагоре, ни надолу. Успя само да извика силно:

— Шефеее!

И директорът дотърча. Като я видя, се захили с цяло гърло, но изкривеното ѝ лице го смрази за миг, зае важна поза с ръце на кръста и попита строго:

— Какво има, како Маро? Викаш като на умряло, а то нищо работа...

— Господин Директор, схванах се... Трябва да ме закара някой на лекар и сигурно ще ми дадат болнични...

— Не става! – отвърна той – Няма кой да те смени... Ще се оправиш и ще работиш!

После придърпа стола към нея, натисна я силно за раменете да седне и тръгна към вратата. Горката жена изохка, но се облегна и въздъхна тежко. Проклинаше наум и орисията си, и кризата, и живота, и какво ли не още... Много важно, че имаше висше икономическо образование и четиридесет години трудов стаж! Пен-

сионира се навремето с малка пенсия и сега се принуди да работи допълнително, та да свърже двата края. Явно добре се справяше, щом директорът съкрати останалите чистачки и на нея се падна честта за хигиената и подреждането на всички офиси.

Работеше от ранна утрин до късна вечер и дори заместваше от време на време някои от служителите. Биваше я за всичко и превиваше гръб за едните двадесет лева отгоре, ама какво да прави – трябваше да живее ще, не ще... Болката в гърба ѝ беше непоносима, но нямаше друг избор. Въздъхна отново, подпря се на бюрото и бавно, с големи усилия се надигна. Стисна зъби и пое задълженията си. Добре, че метлата беше с дълга дръжка, та тая гимнастика я пораздвижи малко. Сядаше често да си почива, но успя да свърши всичко. После едва се прибра вкъщи...

Мина повече от седмица. Кака Мара идваше на работа с такси и си отиваше с такси. Никой не я попита как е, справя ли се, трябват ли ѝ пари. Слагаше си на болното място някакво мазило и действаше по задачите. Постепенно положението се нормализира.

Един ден директорът я извика и каза:

— Како Маро, секретарката ми нещо е в депресия и я пуснах на шопинг терапия по магазините. Три дни няма да идва, та ти ще я заместваш. Нали знаеш – ще ми правиш кафе, като

звъни телефонът, ще го вдигаш и ще приемаш съобщенията. Ако се наложи, ще пуснеш факс или ще размножиш нещо на ксерокса. Може да сервираш и напитките, когато има гости... С една дума - всичко онова, което прави една секретарка. Хайде сега, ходи да си гледаш работата!

Какво да прави, нямаше друг избор. Започна с метенето. После изми чашите и чинийките от снощния коктейл, избърса праха, подреди разместените неща по бюрата, изхвърли боклука от кошчетата и съвсем капна от умора. Прибра парцалите, кофата и метлата и се зачуди:

— Какво трябваше да свърша още? – изрече на глас и се хвана за главата - Май остарявам вече и започвам да забравям... Какво беше? Какво?...

Изведнъж се сети, изтри старателно ръце в престилката си и забърза към кабинета на директора. Отвори тихо вратата и го видя наведен над бюрото да разглежда нещо. Не я усети, а тя замахна с ръка и го плесна по задните части. Той се стресна изведнъж и така си остана – превит на две, сецнат в кръста. Успя само да попита с изкривена от болка уста:

— Какво?... Какви ги вършиш ма, како Маро?... Как си позволяваш?

— Що бе, шефе? Нали ми казахте да замествам секретарката? – отвърна тя простичко и се усмихна на гледката, а после добави – И не ме карайте сега да върша и Вашата работа!

ЛЮБОВ В БУРЯТА

Преди много години попитах един мъж дали обича бурите, но той не ме разбра. После навън загърмя, засвятка, дъжд заваля и може би го е приел буквално... Мъжка логика! Избра си слънчево безветрие в тихи води, а аз се чудех къде да се дяна от градушки и порои, които съсипаха душата ми и я превърнаха в някакво кално блато...

Мина цяла вечност оттогава... Сега пак валеше. Забравих си чадъра, бях мокра до кости, но кой знае защо не ми пукаше. Нещо странно се въртеше в мен, напомняше ми детските години, когато цопах из локвите и си свиряках. Хората пак ме гледаха с любопитство и си мислеха навярно, че съм стара изкуфяла жена. Много важно! Аз си бях добре, а капките ми напомняха нежна мелодия и мокри целувки...

Някой притича, хвана ме подръка, дъждът сякаш спря, а над мен висеше огромен черен чадър. Усетих мъжки дъх и парфюм с аромат на мускатов орех и сандалово дърво. Нещо трепна в сърцето ми и се стрелна в сиво-сините до болка познати очи. Откъде се взе? Не бях го виждала тридесет години... По-добре, че не ме позна! От момичето със тяло на спортистка и дълга кестенява коса беше останала една развалина – отпуснатата, повяхнала, побеляла, а

погледът, който се сливаше с небето и морето, гаснеше някъде в тинята на тъжните спомени... Звънкият му смях закънтя в ушите ми:

— Извинете, госпожо, ще се удавите!

Повдигнах се на пръсти, облизах напуканите си устни и ги впих в неговите. Той се стресна и замря, а от главата до петите ми като че ли премина мълния. Вятър духна и чадърът отлетя. Исках да изгоря цялата, да се превърна във въглен, да се изпепеля, да се размия със дъжда, да попия някъде в земята и да се разтворя там - не от срам, а от насладата, която изпитвах в момента, след толкова години очакване...

Той се отдръпна и ме изгледа с учудване:

— Добре ли сте?... Май се припознахте!

"Неее!... Не съм!" - исках да изкрещя, но само се усмихнах и казах:

— Просто се сетих за буря, която щях да предложа някога на един мъж... Извинете!

Господинът трепна и в очите му заиграха пламъчета. О, значи си спомняше!

— Ти?... Не може да бъде!

— Аз ли?... Какво аз? – опитах се да се направя на интересна, но той беше сериозен.

Къде да се скрия? Треперех като лист, а дъждът продължаваше да вали върху нас. Изведнъж той се наведе леко и ме грабна на ръце. Сандалите ми се изхлузиха сами от краката, цопнаха в близката локва, но никой не ги за-

беляза… В този миг бях като малко дете, протегнах се и обвих врата му. Не исках да зная къде ме води и защо. Не се страхувах нито от светкавици, нито от гръмотевици, нито от дъжда… Просто му имах доверие. Освен това, въпреки годините, бях сигурна в себе си – дори и в дъжда, все още можех огън да паля в мъжки сърца.

ЖРИЦА НА ТАНГОТО

— Дами канят! – съобщи дисководещият и залата утихна в очакване на нещо интересно и незабравимо... И то се случи! Чу се звън на китара, който сякаш раздра тишината. Някъде от дъното, където беше най-тъмно, се появи един женски силует. Ръцете бяха прибрани плътно до тялото, а стъпката - с ритъма на музиката. Черната рокля с гол гръб стоеше прилепнала по стройната снага, а двете странични цепки и ръбът на чорапите очертаваха дългия красив крак. Високите токчета придаваха грация, а белите като бисер зъби стискаха дръжката на една червена роза, също като цвета на червилото по плътните страстни устни. Дамата спря пред масата до бара и сложи лявата си ръка върху рамото на синеокия мъж с леко набола брада. После сви единия крак в коляното, изпъна другия назад и описа с него окръжност. След това го провлачи бавно и го прибра при първия. Протегна ръка, като направи реверанс и рязко дръпна към себе си набелязания партньор.

Освободи розата от устата си и я пъхна в малкия джоб на сакото му. В залата се чуха бурни ръкопляскания... Мъжът беше шашнат. Огромните черни очи на жената проблясваха в

полумрака. Приличаше на лъвица, готова да погълне жертвата си. Тя отметна глава, хвана периферията на шапката си, свали я и я запрати някъде в публиката. Скритата ѝ там коса се разпиля на вълни по раменете. Отново гръмнаха аплодисменти, когато притисна гърдите си към синеокия красавец и се плъзна като змия покрай него...

Той не издържа, обхвана талията ѝ и леко я завъртя наляво, а после надясно. Крачка напред, после назад, малко встрани и пак... Тангото звучеше, всички бяха захласнати, а телата – те сякаш изгаряха от неописуема страст. Светът беше техен и те следваха танца, забравили всичко наоколо... Преди последните акорди да дойдат, дамата направи шпагат, кавалерът я хвана за раменете, повдигна я леко и тя събра крака, плътно един до друг, а той буквално я повлече към себе си, сякаш дърпаше безжизнено тяло, припаднало от умора... Но не! Тя се съвзе и впи страстно устни в неговите. Господи! Каква наслада, какво блаженство! Искри прехвърчаха, душите им се отпускаха, пламтяха, изгаряха и се предаваха на дявола...

На другата сутрин тя отвори бавно очи и хвърли премрежен поглед по цялата стая. Дрехи и обувки бяха пръснати по пода. Леглото - разхвърлено, като че ли в него някой беше водил

рицарска битка на живот и смърт. В единия му ъгъл, проснат като мъртвец, лежеше гол, леко брадясал мъж. Спеше дълбоко, изтощен от бурната нощ. Нещо трепна в женското сърце. Виждаше го всяка вечер в заведението, поглъщаше го с поглед, надяваше се да потъне в сините като езера очи и го искаше с цялото си съзнание и тяло, но той не я забелязваше или се правеше на интересен. И тя - просто не издържа... Сега стана бавно, взе хладен душ в банята, облече се и се замисли. Следваща ѝ стъпка беше да пребърка всичките джобове и да прибере парите му. Клиентите ѝ не предприемаха нищо. Не се оплакваха, не си отмъщаваха, не я търсеха. Тя просто изчезваше и после отиваше в друг щат, в друг град, в друга дискотека, в друг бар. Тя беше жрицата на нощта и тангото и носеше наслада на самотници... Не направи нищо. Само въздъхна. Беше като омагьосана, но никой, абсолютно никой нямаше да ѝ повярва, че е влюбена. На такива като нея не вярваха, че може да имат чувства...

Едва откри чантата си в бъркотията. Извади от нея петстотин долара и ги разпиля по леглото. Просто си плати сама за удоволствието... После излезе на пръсти като крадец от стаята на мотела, за да се слее с тълпата на улицата. Крачеше бавно, прегърнала спомена от едно незабравимо танго и още нещо, за което само тя знаеше...

АМА ЧЕ СЪМ ТЪПА, РУСА КУЧКА!

Да, да, така си е! И въобще не ме жалете, ами се смейте, щото явно съм задръстена отвсякъде и то съвсем. Не, че съм руса по рождение, ама май мозъкът ми е изрусен напълно. Ще ви кажа за какво иде реч, та да не се чудите и вие.

Получавам аз една бележка със странен надпис: "ЕТ МАЧИБО" и нали съм умница, защото работя с разни фирми, тръгвам да се ровя първо из списъци и папки, а после и в интернет за адреса и булстата на тоя едноличен търговец. Естествено не откривам нищо и питам колежката, а тя не знае, а и как ще знае, като все изчезва от стаята уж по задачи, а ходи тук и там по етажите на приказки и кафенце, докато аз се разправям с шефа или със счетоводството.

Започнах да се чудя на какъв език е написано, нищо че е с български букви. Въртях, сукаx, спрягах испански, португалски, латински и дори реших, че е ЕЛ, вместо ЕТ, но нищо не се получи. Тълковните речници също не дадоха обяснение. Нещо в главата ми се заблъска и там изплува един ученически спомен:

Бяхме се преместили от село в града, а аз учех вече в осми клас. Спортувах, тялото ми беше стройно, косата дълга, кестенява, спле-

тена на една плитка или вързана на опашка, а очите ми светлосини и бляскави. Въобще гадже и половина! Момчетата въздишаха по мен, а аз си гледах уроците и тренировките, нищо че бях наивница и лудетина... И един ден получавам писмо от непознат човек (*по-късно разбрах, че е братовчед на моя приятелка и тогава щях да убия момичето, че без да ме пита, му дала адреса ми*). Гледам аз и се зверя в написаното на кариран лист с големи букви колкото височината на реда и накрая решавам, че е на гръцки и почвам да питам наред момчетата от класа дали някой знае този език, като показвам писмото.

Някой го грабна и не ми го върна повече. Е, много важно като бях красавицата на училището! Станах за смях и това си е...

След години разбрах, и то случайно, какъв е този език, като сама си драсках по листите. Човекът ме харесвал, беше по-голям от мен, войник в казармата на съседния град и за да не разберат другите какво обяснение ми е спретнал, е писал не както трябва - хоризонтално, а вертикално по всеки ред от горе надолу цели две страници красиви печатни букви (*стават тънки, тесни и погледнати нормално, наистина приличат на букви от гръцката азбука в очите на глупачка като мен*)...

Е, сега се чувствах по същия начин! Гледах

листчето в ръцете си с това странно име, въртях го насам-натам, обръщах го и изведнъж нещо ме блъсна в главата отново. Не можеше да бъде! Как не съм видяла по-рано? Та то беше толкова ясно! Нима на тия години още не бях поумняла и пак станах за смях? Написано красиво с големи печатни букви и прочетено обратно, просто означаваше „ОБИЧАМ ТЕ"

Е, сега я втасахме! Имах таен обожател, който дори не смееше да си признае нито на глас, нито в прав текст. Не знаех истина ли беше или подигравка. Какво да правя? Косата ли да си изруся или да чакам следващата му стъпка? Ами ако вземе и ми спретне някое писмо като онова на „гръцки" език? Хванах се за главата и точно тогава...

Вратата се отвори, влезе шефът и попита:

— Случайно да съм забравил тук едно листче? Щях да ви помоля да намерите адреса на това ателие за танци и някакви телефони за контакти... Просто внучката иска да я запиша на балет и да я заведа там някой ден...

Ама че съм тъпа, руса кучка!

ШОУ ЗА ТАЛАНТИ

— Дами и господа, събрали сме се тук и сега, за да проведем нашето шоу под мотото „Търси се талант"! На всички е известна целта на това издание - трябва да изберем управници на страната. Знаете, че животът ни е напрегнат, динамичен и технически, но понеже сме стигнали до перфекната демокрация, не трябва да скучаем, а да се забавляваме. И така, да чуем вашите аплодисменти като за начало...

Водещите бяха някакви артисти по къси панталони и потници, а на краката си носеха гуменки с разноцветни връзки. Журналистите снимаха със скъпи, вносни камери и фотоапарати. Залата беше пълна и дори се виждаха правостоящи мъже и жени. Билетите се оказаха доста скъпи - от 50 до 100 лева, но зрителите искаха шоу и бяха жадни за него. При други обстоятелства в никакъв случай нямаше да отидат на избори и да пуснат гласа си за някого, когото не познават, нищо че за това получаваха кебапчета, кюфтета и чаша студена бира. Сега беше друго - тук виждаха кандидатите лице в лице, слушаха клюки за тях, придружени с хумор и много музика... Всеки можеше да участва - от учени до прости селяни, мъже, жени, пък били те стари баби, луди или фолкпевици от 18

до 118 години. Зрителите се забавляваха и сами решаваха кой да отпадне и кой да продължи надпреварата. Нямаше партии и цветове, а се гласуваше за личности...

Чу се гонг и първият кандидат се появи. За съжаление беше гей, облечен в розов костюм и публиката го освирка. Просто не искаше задни мисли да се въртят в главата на държавата, а народът да бъде потърпевш. Горкичкият човек! Дори не успя да демонстрира парада на своята независимост.

После на сцената дойде един овчар и му зададоха въпрос:

— Как виждате изхранването на населението по време на криза?

— Много просто - отвърна кандидатът. - Ще произвеждаме повече мляко и млечни продукти, ще има месо и вълна за всички...

— Ууу! Ааа! - прекъснаха го от предните редове - Глупак!... Махай се! Не ставаш!... Та в страната вече няма гори и трева, камо ли животни... След това залата гръмна от изпълненията на няколко полуголи фолкпевици, които мятаха дългите си крака и пееха цинизми.

Публиката не прости на учените и философите. Първите били скучни и не можели с формули да управляват държавата, а вторите разтягали една дума като ластик и я удряли после по джоба си. Лекарите се оказаха некадърници

или продаваха труда си в чужбина. Икономистите пък разбираха само от статистика и икономия на всякакви средства и никой не искаше да гладува. Учителите и професорите от университетите живееха с подкупи и нямаше смисъл да се рискува с тях...

Скоро пред зрителите се явиха представителите на малцинствата, но и те нямаха шанс. На хората им бяха омръзнали кражбите на ромите, китайските стоки и ориз, турските баклави, борбите с бикове, рублата, доларът и дори европейският футбол. Засвири музика и танцьорките закършиха отново снаги.

Кратка пауза развесели духовете и почитателите на този или онзи представител повишиха глас в безсмислени спорове. Добре, че започна вторият кръг. Кандидатите бяха пресяти отвсякъде и се брояха вече на пръсти. Зрителите започнаха гласуването по мобилните си телефони. Накрая с най-много гласове на сцената останаха само банкер, смешник, луд и фолк певица. Водещите съобщиха:

— И така, дами и господа, нашето шоу завърши. Благодарим ви за вниманието и оказаното доверие! А резултатите са следните: На първо място е избран лудият господин, защото само такъв човек може да управлява простотията в една забравена от света държава. На второ място е клоунът, защото той може и да пла-

че, и да се смее по всяко време от името на цял един народ. Страна без песни и танци не може, така че - на трето място стои фолк певицата, за да ви радва душата... И сега идва най-важното. Сами разбирате, че нищо не става без пари. Те управляват всичко навсякъде. Затова банкерът, макар и като държавник в сянка, ще дърпа конците и от него ще зависи колко дълги да се те... Това е положението. Да им пожелаем успешен мандат!... С вас ще се видим на други срещи за други таланти!...

ДВАДЕСЕТ И ЧЕТИРИТЕ ЦИГУЛКИ НА КРАЛЯ

„Ние сме две бездни – кладенец, втренчен в Небето“

Фернанду Песоа

В стремежа си да обясни „музиката на сферите“ и откриващ математическа зависимост между нотите в гамата, при експериментите си със струни, Питагор едва ли е предполагал в какво се забърква. Залавяйки се със същата авантюра, Трифон Старчев, наречен по-късно в зрялата си възраст Трифон Перголезито, подобно на „магьосника на цифрите“, не предполагаше как това ще промени живота му.

Странната и страстна любов на малкия Трифон с чудната доставяща наслада Евтерпа (*муза на музиката*) започна през една августовска вечер в далечната 1976-та година в залата на общинската Опера в областния град, в който той живееше. По щастливо и парадоксално стечение на обстоятелствата, двамата му родители, сиви и безцветни служители, в сиви и безцветни учреждения, нямащи никакво отношение към

изкуството, бяха получили два билета за операта „Норма“ на Винченцо Белини от кварталната ОФ организация. Тежката синя плюшена рокля, без ръкави и с гол гръб, на майка му, и бялата копринена риза с вързаната на смъртен възел широка ярка вратовръзка на баща му, в унисон допълваха смешното му моряшко костюмче, с което беше облечен малкият Трифон, и чудовищно контрастираха с тържествеността си на тяхното ежедневно битие. Фоайето, бляскаво и гламурно, цялото обляно в светлина от огромните кристални полилеи, гъмжеше от народ, облечен не по-зле от тях. Мраморният под, стените около тежките месингови аплици хвърляха казионни отблясъци и отвред се носеше аромат на парфюм, свежи цветя и едва доловимият като котешко дихание мирис на сценичен прах. Пред бюфета, представете си, имаше даже двама чужденци с широки крачоли на сините дънки, с които бяха обути, лимоненожълти мокасини, и представете си, и двамата пушеха пури, от чиято чуждоземна миризма главата на малкия Трифон съвсем се замая. Залата съвсем го ослепи... Седемгодишното му съзнание и себеусещането му за съществуване бяха сразени от пищното великолепие на червения плюш на столовете, месинговото искрящо великолепие на огромния полилей, приличните на малки чудни канделабри аплици върху тъмното дър-

во на стените. Стаеното очакване преди началото, тихото напрегнато жужене на хората, заемащи местата си и празната, обляна в призрачна светлина сцена бяха като предвестник на някакво чудно приключение...

Когато завесата се вдигна и пред смаяния му взор се разкри декорът на непроходимата гъста гора, на тайнствения окървавен олтар на древното друидско светилище и когато жрицата Норма запя заедно с Полион - действителността изчезна, времето притихна и в облещените му зеници съществуваше и живееше единствено туй, което ставаше на сцената... Той не знаеше за какво пеят странно облечените мъж и жена, това нямаше значение... Гласовете им, подобно на поток топла ручейна вода, го обливаха с чудно спокойствие и сигурност, караха го да се чувства премалял и възбуден, дързък и нежен... И когато Норма запя арията „Каста дива", за да отправи молитвата си към всевиждащата бледа Селена, очите му, прелели от сълзи, рукнаха, и някаква топла и сладка буца се стопи в гърдите му...

Не помнеше края на представлението. Смътно като насън си спомняше, че пътувайки към къщи в задушното такси, баща му, седнал на предната седалка до шофьора, се дивеше: „Да реве на кино, туй го разбирам! Ама на опера? И то на седем?..." - при което майка му, бършейки

му сополите на задната седалка с бяла копринена кърпичка, с апломб отговаряше: „Детето е чувствително, ти какво искаш?...“

Решението да го запишат на пиано в тогавашния Пионерски дом, като че дойде от самосебе си. След това дойде и Средното музикално училище, където за съжаление, по думите на неговата преподавателка по пиано, наличието на усърдие не можеше да компенсира липсата на експресивност и „онзи дързък устрем на характера“, които отличават истинския талант, „посочен свише“ от всички средни пианисти. Но никой не можеше да му отнеме любовта към музиката. Към тайнственото и магнетично усещане за присъствието на един друг, по-съвършен и по-красив свят, където всяка фраза, всеки мотив и всяка музикална идея съществуват, за да го правят жив...

Един Бог знае как щеше да протече по-нататъшната му съдба, ако на петнайсет години учителката му по солфеж не беше обърнала внимание на узряващия под въздействието на подтиквания от тестостерона пубертет, в бялата му юношеска шия, нежен тенор. Молбата на учителката да бъде прослушан от един от солистите в операта беше чута и така ниският, сприхав, с оформящо се вече шкембенце артистичен тенор и солист при Ен-ската народна опера, другарят Ф., се сдоби с частен уче-

ник – невръстния, но многообещаващ Трифон Старчев. Първоначалното нежелание на другаря Ф. да се занимава с „тази приходяща детска градина“ беше продиктувано от тщеславието и зараждащата се у него суетност на един от титулярите в Операта, а също и допълнително подклаждани от комплиментите и сияйната възхита на „младите сопранчета и алтчета“, идващи от Консерваторията. Но след кратък размисъл другарят Ф. реши, че за една оперна звезда да има ученици, това вече значи нещо, а пък така или иначе Партията и Комсомолът ще му „натрапят този келеш“... И така, на шестнайсет години, бледият, с румени, все още не познали бръснарско ножче бузи и светъл искрящ поглед, Трифон Старчев стана единственият ученик, вземащ частни уроци по класическо пеене в Областния град. В началото другарят Ф. го приемаше веднъж на седмица в малката репетиционна, сред множеството празни пултове на липсващия оркестър, където заедно с дребна кльощава корепетиторка разучаваше ариите си и партитурите за предстоящите си роли. Трифон стоеше на последния ред, на мястото на тимпаниста, мълчеше, кокореше се и час по час милваше гладката кожа на огромния тимпан като кожата на корема на бременна жена. В първите почти три месеца, като изключим злобните погледи и немузикални изръмжава-

ния, другарят Ф., с нищо не показваше, че забелязва присъствието на своя ученик. Беше си създал, дори сякаш си беше наложил правилото да не обръща внимание на своето протеже, което и без друго тънеше в телешки възторг, че присъства в кухнята на Операта. Щастието, че може да присъства безплатно на всички представления, че младичките каки от хора го молеха да им помага с костюмите или очарователното колоратурно сопрано другарката А. го молеше да ѝ донесе топъл бульон от бюфета, а после кокетно му благодареше, наричайки го „миличък", му даваха криле. Цялата тази суетлива бляскавост, ароматът на дамски парфюм, свежи цветя от благодарствените букети, ароматът на сценичен грим, цялата тази пищна премиерна еуфория, цялата тази предпразнична трескавост го довеждаха до екстаз и той осъзнаваше, че е истински щастлив... И сигурно, ако в онези времена хората, несвикнали или може би отучили се да се обръщат към Бога с благодарност за внезапно осъзнатото споходило ги щастие, благодаряха на някой, Трифон Старчев благодареше дважди... Че ето на - преди девет години, съдбата го доведе тук, в Операта. И сега отново беше тук! В смелите си юношески мечти той лелееше планове, бляскави момчешки проекти да обвърже живота си със сцената, с музиката , с голямото изкуство -

сякаш даваше обещание на любима жена!

След около три месеца безмълвно и раболепно присъствие в чертозите на другаря Ф., последният се реши да чуе „малкия“. Накара го да изпее гама „ДО“, с която най-често се разпяваха в училищния хор. Не хареса нищо! Абсолютно нищо! Нито стойката на тялото, нито положението на главата, нито артикулацията на самия звук... За дишането пък - да не говорим... - „Като болна крава дишаш!“- крещеше той, пръскайки слюнки, застанал с ръце на кръста като малък, шкембест тиран. - „Погледни как трябва!!! Гллавата иззпрррравена... Гърррдите иззпъчени... Ооотпускам гласа... Иии...“ - залата се изпълни със звук, мощен и всемогъщ като самата вселена... Тръбите на вътрешното парно под прозореца зазвънтяха като резонатор... Усети в тялото си тръпка на страхопочитание... Почувства се дребен и нищожен... Дори два обикновени тона, дори две обикновени ноти в ръцете, тоест в гърлото на дребничкия, топчест чичо го накараха да изпита възхита и преклонение. О-о, ако можеше да достигне и той някога тази звучност, тази сила, тази чистота...

За домашно другарят Ф. му даде упражнения за разпяване и гами с различна ритмика... Ентусиазмът и вдъхновението, с което Трифон се зае с подготовката си, хвърлиха родителите му в нервен потрес. Несвикнали с такива екс-

травагантни и чужди за тях занимания, те реагираха с почуда, като дори баща му нервно заяви, че „съседите ще си помислят, че сме си взели куче, което вие по цяла нощ". Отношението им се промени обаче още на първата родителска среща, където скепсисът им беше сменен от почуда, възхита и най-накрая от зле прикрита родителска гордост, когато класната ръководителка започна да говори пред всички родители за зреещия млад талант. Трифон напредваше бързо. Успоредно с уроците по пеене, той продължи средното си образование в Музикалното училище в класа по пиано. Но в училището неговите преподаватели знаеха, че основното, за което той се готви, са изпитите класическо пеене в Консерваторията, поради което гледаха с мило снизхождение на неговата неподготвеност и на лебедовото невежество, в което тънеше по отношение на останалите предмети. Основното му внимание, цялата му младежка енергия и хъс бяха хвърлени в Операта. Всяка вечер той присъстваше на спектаклите, затаил дъх някъде зад кулисите, притихнал и смълчан, се надсмиваше над глупавия и алчен Бартоло, заедно с Розина, граф Алмавива и остроумния Фигаро (*„Севилският бръснар" на Росини*); продаваше шишенца с любовен еликсир заедно с веселия Дулкамара (*„Любовен еликсир" на Г. Доницети*); пробождаше с ревнивеца Хосе

сърцето на Кармен, докато тълпата от арената крещеше името на Ескамильо (*„Кармен" от Ж. Бизе*)... Целият свят, цялата вселена за него беше сцената... Промени се погледът му, държанието, цялото му излъчване... Една лека и игрива усмивка не слизаше от озареното му сякаш от слънчева светлина лице и цялото му същество излъчваше приказно сияние. Явно в мъдрата и навреме произнесена забележка на другаря Ф. по време на един от уроците, когато Трифон беше обезкуражен при невъзможността си да вземе един висок тон, след безкраен низ от опити, че „...видиш ли, малкият... повторението е като онанизма - калява духа и укрепва характера...", имаше резон.

С напредването на времето и под влиянието на другаря Ф., гласът му укрепна, придоби младежка благозвучност, дишането му се подобри и на годишните концерти на училището изпълнението му на няколко италиански канцонета и една простичка ария от „Сватбата на Фигаро" предизвикваха възторг сред слушателите.

Въобще, съдбата се очертаваше да бъде благосклонна към младия, едва пристъпящ в голямото музикално поприще Трифон Старчев, дори като че ли се очертаваше той да бъде неин галеник. В училището, в музикалните среди и дори в града, той беше едва ли не вече знаменитост, едва ли не явление, което беше

благосклонно приемано с милата, покровителствена усмивка на Комсомола и Партията. Чет нямаха концертите, които учениците от Музикалното училище изнасяха пред производствените колективи на разните предприятия и заводи в района, като на всеки от тях за десерт беше пазено изпълнението на Трифон. При вида на младия чаровник с блеснал поглед и румени бузи, под въздействие на приказния му глас, гърдите на попрезрелите каки от Партийния актив започваха да се надигат тежко и морно, страните им пламваха, а погледите им ставаха като на кошути; мъжете пък въздишаха дълбоко, тюхкаха се „защо не са не тез години" и въздишаха по изгубената младост.

Когато навърши осемнадесетата си година и след края на успешно взетите, макар и с не високи оценки матури, Трифон Старчев беше успешно приет в Консерваторията, като на приемните изпити се справи блестящо. По думите на един от изпитващите преподаватели - „...по-добре не може и да бъде!", а според израза на друг „...Господ се е „изплюл" в гърлото на това момче!". След тези бляскави констатации и величави суперлативи от страна на бъдещото преподавателско тяло, Трифон усети как животът блесна пред него като пищна, цветна градина, пълна с дъхави цветя, чакащи да бъдат откъснати и свити във великолепен букет

и положени в топлия скут на благосклонната и обичаща го съдба...

***

Когато магьосникът декадент Фернанду Песоа пише, под хетеронима Бернарду Суареш, своята „Книга на безпокойството", в главата, озаглавена „Омар Хаям", говори за скуката на персиеца не като за скуката на човек, които не може или не умее нищо (за онази скука на мъртвородените, посегнали към кокаина), а за философията на мъдреца, прозрял, че всичко е мрак и суета, и подобно на императора Септимий Север, който в залеза на живота си в изблик на вселенски скепсис се е провикнал: - „Бях всичко, нищо не си струва!" - е била писана, сякаш точно за съдбата на нашия герой. Нежели, пишейки тези редове и отчитайки странната любов на Фортуната към неочаквани, бих казал дори биполярни обрати, не спирам да се питам, дали точно тази скука, дали точно това меко епикурейство, (*по думите на любимия ми Суареш*), дали любовта, страстта и действието се уморяват, провалят и разпиляват, а мисълта замъглява всичко и затова е по-добре да се откажем от желанията, надеждите и напразния стремеж да обясним и променим света... (*пак там*) - ще свършат работа, за да обясня обрата в съдбата на нашия герой...

Нека читателят ми прости пространното, философско или дори метафизично отклонение от повествованието, както и пренасянето му в друго време, но явно моята любов към парадокса и отвращението ми към последователността силно си казват думата...

И така, продължавам, като още веднъж моля да бъда извинен и за липсата на няколко десетки години от живота в повествованието за нашия герой, като читателят ще разбере защо.

Слънцето бавно и несигурно пълзеше над сградата на банката и наближаваше двете кичести сребърни ели в градината пред Операта. Мартенските му, нетоплещи още лъчи, хвърляха бледи отблясъци по оксидираните ѝ стъкла. Лека мъглица, подобна на цигарен дим, висеше над покривите на старите кооперации и фасадата на Театъра. От вентилационната решетка блъвна струя топъл въздух и двете найлонови торбички, които се подаваха от скъсаните обувки, в които бяха обути краката на Трифон Перголезито, прошумоляха весело. Пъргаво отметна омазнената канадка, изгубила вече цвят и вид от мръсотия и седна върху тънкия слой кашони, който му служеше за дюшек. Значи днес щеше да има представление... Винаги, когато имаше представление, включваха климатика по-рано, за да се отоплят залата и

репетиционните... Топлият въздух облъхваше схванатото му тяло, вкочанено от вечерния хлад, раздвижваше кръвта му и бавно-бавно го измъкваше от лапите на съня. Почеса се с удоволствие по изтръпналия задник и притворил очи, пое с раззинали ноздри познатата до болка миризма на оперно фоайе; прашен плюш; изтлял, едва доловим аромат на дамски парфюм и онази едва доловима като котешко дихание миризма на сценичен прах... Отвори раницата, която му служеше и за възглавница, потършува малко вътре и извади еднолитрова бутилка с минерална вода. Вдигна я пред очите си, взря се в бистрата, прозрачна течност, хвърляща игриви отблясъци. Отвинти капачката и се зае да гаси следалкохолния пожар, който измъчваше клетия му стомах. По алеята към служебния вход крачеха двама мъже с топли кожени якета, понесли лъщящи на слънцето като носа на кит черни цигулкови калъфи. Щом наближиха входа, забелязаха стануващия комфортно и по домашному Трифон, разположил се с цялото си битово имущество, състоящо се от въпросните раница и канадка на втората решетка вляво от стълбището. Слънцето блестеше в очите му и той, седнал с разкрачени като на малко дете крака, се пулеше към двата тъмни силуета, които се задаваха насреща му. Разтърка гурелясалите си подпухнали очета с бле-

ди, увиснали като втори кат клепачи торбички и прокара черна, опушена длан по брадясалото си лице, сякаш за да отмахне остатъците от утринния махмурлук. Мъжете застанаха пред него и по-едрият и по-възрастен свали кокетния си кожен английски каскет, приглади с бяла длан красиво сребреещите по слепоочията си коси и го загледа от горе надолу:

— И какво сега? Закусваш с ракия още в девет? - гласът му имаше приятен, мек тембър на образован човек, прочел мнооого книги и вече спрял да се учудва на всичко прочетено.

— Не бе, Мишо!... - разтегна подпухнали устни Трифон Перголезито. - К`ва ракия? На тебе само ракия ти е в главата! Оправям си вкуса с малко минерална вода. - Изправи се и започна да разкършва тяло прилично на котка, лежала дълго на перваза на някой прозорец.

— Какво ще има тази вечер? - застанал прав, беше по-висок и от двамата, но в омазаната от мръсотия вълнена фланела и почернелите на колената и по кончовете дънки, изглеждаше като пребита кранта на фона на добре охранените им и добре облечени тела. Отдавна неподстригваната му коса, с прошарени кичури като повесма паяжина, (*а може и да бяха наистина паяжина*), беше като бухнал калпак на фона на слабото, замургавяло от живота на открито, небръснато лице.

— „Вълшебния стрелец"! Агата ще я пее Мария от София, нали я помниш?... - и в гласа на Мишо, първа цигулка в Ен-ската Общинска опера, достолепен, много учен и сериозно вземащ се мъж, зазвуча нотка на високомерна ирония.

— Вебер, значи... - очите на Перголезито станаха замечтани, отнесени, като на влюбен юноша, видял своята възлюбена да минава край него в оскъдно одеяние. Устните му примляснаха, като че щеше да опитва някакъв чуден деликатес и тихичко зашепнаха: - Ерих Мария фон Вебер!... Да-а! Чудесна опера, чудесна!!! А ролята на Макс е направо прекрасна! Агата също! Да-а... - лицето му сияеше и така, брадясало и отслабнало, с отнесения си замечтан поглед, приличаше на образа на Иисус в картината на Рубенс „Издигането на кръста".

— Знаеш ли, Мишо, че някога Вебер е бил певец, но по злощастна случайност се нагълтал с киселина, която помислил за вино... Представяш ли си!? Загубил гласа си, впоследствие се отдал на композиране и дирижиране! - Беше се променил всецяло! Цялото му същество сега отново излъчваше онази момчешка бляскавост и вдъхновена напереност. Раменете се бяха изправили, погледът беше искрящ и лицето му грееше като озарено.

— Ами ето - ти защо не си вземеш поука от тази история с Вебер?! Що не спреш с това пи-

ене бе, Трифоне!? Виж се на какво приличаш!? – дълбокомъдрено и назидателно му говореше Първата цигулка и гнусливо се дърпаше от зловонните винени пари, които на талази идеха от устата на Перголезито. Третият присъстващ, съвсем младо още момче, явно подражаващо в облеклото и поведението на Първата цигулка, недостижим за него все още кумир, стоеше встрани от двамата разговарящи.

— Агата ще пее Мария... Твоята Мария, бе... Дето ходихте, когато бяхме в Консерваторията, бе!!! Не я ли помниш бе, пияна главо?!!! - ядосваше се цигуларят и от цялото му нетърпение си личеше, че иска по-скоро да се махне.

Перголезито сбърчи чело, като да беше лапнал нещо горчиво и вяло прошепна: - Да бе, имаше такава...

— И пак има, такава, пияна главо, ама тебе те няма вече!... - почти изкрещя Първата цигулка, вече окончателно вбесен. Задиша тежко, после внезапно се успокои. Лека, тънка усмивка заигра на устните му и сетил се за нещо, бръкна във вътрешния джоб на тежкото си кожено яке, все още миришещо на химикали за обработка на кожа. Извади нещо плоско, кръгло и протегна бялата си длан с изящни пръстчета към Трифон.

— Подарък! Затова се отбих при теб, не заради Мария... или опазил ме бог, заради проклетия Вебер!... Помниш ли, когато бяхме във вто-

ри курс, в Консерваторията и живеехме в една стая в Студентското общежитие... Говорехме си за оркестъра, който е създал онзи италиански педераст Жан Батист Люли, за Краля Слънце... (*Дворцов композитор на Луи XIV от италиански произход. Говорело се, че е хомосексуалист.*) През седемнайсти век... Ти знаеш точната година... Оркестърът от двадесет и четири цигулки за Краля... Тогава ти казваше, че ще е прекрасно ако може да се възстанови и да се чуе някоя ария на „Психея" (*опера от Люли*), или „Медея" на Шарпантие (*композитор от XVII век. Музикалният сигнал - емблема на Евровизия е взет от неговия Te Deum*)... Аз пък тогава ти казвах, че това ще е глупаво, защото музиката трябва като всяко нещо да върви напред и не трябва да се вторачваме в това, което е вече минало... Както и да е... - ядно махна с ръка цигуларят и бързо продължи - Е...! Направили са го!!! Даже не един, а три намерих... Три барокови оркестъра, с автентично възпроизведени инструменти от времето на Краля Слънце - „Двадесет и четирите цигулки на краля". Тук съм ти записал концерти на два от тях - „Ле Фоли Франсез" на Патрик Коен и „Консер Спиритуел" с Арве Нике... Записал съм ти и част от Риналдо със Сесилия Бартоли на Хендел, но основното са арии от „Психея" на Люли и „Те деум" на Шарпантие, в изпълнение на тези два барокови оркестъра

от „Двадесет и четирите цигулки...“

Перголезито пое с разтреперени ръце диска, увит в лист бяла хартия и сведе благоговейно очи надолу. Сърцето му препускаше като младо жребче, а от очите му бяха рукнали сълзи.

— Не знам само къде ще го слушаш проклетия диск дето ти го давам, и сам се чудя на акъла си защо ли ти го давам? - додаде ядосано Първата цигулка, махна ядно с ръка и влезе в сградата, следван по петите от младия си колега, носещ и двата цигулкови калъфа, своя и на по-възрастния си колега, прилично на оръженосец, следващ своя феодал.

— Значи това е Перголезито?

Легенди се разказваха в Операта между колегите за него. По-младите само бяха чували, а някои и бяха виждали мръсния дрипав клошар да се мотае пред входа на сградата. Когато не беше твърде пиян и нямаше премиера, по-възрастните разпоредители го пускаха в студените зимни вечери по време на спектакъла във фоайето, като бързаха безмилостно да го изгонят на студа по време на антракта или при появата на директора на операта - „младо, бездарно и бездушно копеле‘ - по думите на Трифон. Гонеха го също и когато безкрайно отегчени, губеха търпение от дългите му и бурни изблици на страст под въздействие на тази ария или онази

увертюра, долитащи до ушите му в празното фоайе.

Бяха седнали в барчето на Операта и пред тях вдигаха пара огромни чаши с топло капучино. Бледите ръце с дълги, тънки пръсти и изящни китки на младия виолист и „оръженосец" на Първата цигулка нервно късаха пакетчетата захар, пръскайки бели кристалчета по стъклания плот.

— Той самият... В цялата му прелест... - прекрасните красиви устнички на Първата цигулка бяха свити като кокоша трътчица.

— Нещастник...! Можеше да бъде всичко, а сега е нищо!!! - светлите му студени очи се взряха в пъплещото вече по покривите на кооперациите слънце, през огромните френски прозорци. - А говори за себе си, че бил роб на музиката... Боклук... Роб на собствената си страст... Да профукаш за пиене всичко... И жилище, и имот... - цедеше думите бавно, почти с удоволствие, сякаш се опиваше от собственото си презрение. Бялата му ръка елегантно държеше чашата с капучино, с вирнато настрани кутре. - И какво от това, че и сега можеш да правиш справки с него за този или онзи композитор??? Знае наизуст всички либрета, биографиите на композиторите, дебютите по години на всяка една тяхна опера по дати... Но на кого е нужно туй, на кого...? Музиката го била рад-

вала, носела му наслада и утеха!!! Но когато не може да те храни...

— Не го ли съдите твърде строго? Все пак някога сте били приятели, колеги...? - красивите по момичешки вежди на Оръженосеца бяха извити като въпросителни.

— Никога не сме били колеги, не го забравяй! Той пропадна... Провали се... А Бог не обича победените... - гласът му звучеше мазно, строго и авторитетно - глас на човек, който казва истини и съждения, за които можеш да се заловиш и да градиш живота си...

— Стига вече за него... Разучи ли партията си за увертюрата? - Оръженосецът тръсна глава като непослушно дете и впери питащ поглед в очите на Първата цигулка.

— Не... Последно... А от къде идва този странен прякор?

— Когато бяхме в последния курс в Консерваторията, изтърси на един преподавател, че ако бил съвременник на Джовани Батиста Перголези, щял да му извие врата, защото е написал кантатата „Стабат матер" само за високи гласове, които могат да бъдат изпълнени само от кастрати или от жени, но в онзи период той вече пиеше безпощадно.

Цигуларят махна с ръка ядно, щракна с пръсти, при което младият виолист отривисто се изправи и двамата поеха по дългото, разкошно

фоайе към малката репетиционна на първия етаж.

***

Когато великият Жан Жак Русо, приел заточението си доброволно на острова в езерото Биен, под влияние на своя деизъм и на единението си с природата, описва в своите „Изповеди" пантеистичния си екстаз, сякаш е имал предвид състоянието, обхванало Трифон Старчев в онази бледа, слънчева утрин. И ако у великия хуманист това усещане е било породено от дълбоко себепознание и философска вглъбеност, усещането у нашия герой беше избухнало като ярка комета, благодарение на кръглия тънък диск, завит в бяла хартия, който лежеше във вътрешния джоб на канадката му. Изричайки крилатата си фраза: - „Човек се ражда свободен, а навсякъде е в окови", авторът на „Обществения договор" е имал предвид съвсем друг тип окови от тези, които стягаха сърцето на клетия Трифон Старчев. Но този диск...! Този диск сякаш беше ключът, едва докоснал се до хладната ключалка, за да излети като освободена птица онова чувство на окриленост, щастие и свобода; да мисли, чувства и усеща това, което може най-добре - музиката...

Крачеше забързано по обезлюдяващите вече улици в късния пролетен следобед и дъл-

говечното чувство на неудовлетворение, на безнадежност и обреченост се беше стопило и изчезнало, като че не го е имало. Нелепата и ранна смърт на родителите му, загубата на малкия едностаен апартамент заради пиянски дългове, изгонването му от работа, точно когато беше започнал кариерата си поради непрестанните отсъствия и алкохолни ексцесии, колчем решеше да се появи, бяха като укоризнен пръст от страна на хората, които го познаваха от детска възраст и нещото, за което той не говореше, но което неосъзнато го гнетеше и правеше мълчалив и гневен. Само алкохолът успяваше да разчупи това усещане и с меките си, топли, упойващи вълни да го приглуши и поразмие... Алкохолът и музиката... Той сам си бе отнел възможността да се занимава с музика и много добре го разбираше, но подобно на много други хора, прегърнали своята нищета и падение, подобно на близка приятелка, и той имаше склонността да вини за неудачите си коварството, злобата и завистта на околните; да вижда едва ли не световен и вселенски заговор срещу собствената си дълбокоуважавана персона... Но не можейки да прави музика, никой не му пречеше да мисли за нея, да чувства чрез нея... И той го правеше... Усещането, че музиката го е отхвърлила, но не и той нея, правеше живота му по-лек, караше го да се чувства по-

жив, придаваше цвят и вкус на клошарското му ежедневие.

Част от уличните му приятели и събутилкници не го вземаха твърде насериозно заради екстравагантната му музикална отнесеност и вечната готовност да познае в кой тон и в каква октава скърца колелото на количката им, с която събираха стара хартия от контейнерите. Двама особено близки до сърцето на Перголезито, Стойчо Мухата и Жеко Горския, живееха в изоставен стар трафопост зад магазин „Била", чиито контейнери бяха едва ли не тяхна концесия заради храните с изтекъл срок, които от магазина изхвърляха там. Част от храните двамата изяждаха сами или заедно с Трифон, а друга част разменяха или продаваха по етапен ред надолу по клошарската верига. В края на всеки ден Трифон имаше навика да се отбива сякаш по задължение, за да изпие част от парите си, изкарани през деня от предадена хартия или желязо, в приятната компания на двамата господа. В този паметен, пролетен ден, когато сърцето му преливаше от радост и щастие, Трифон се чувстваше победител... Беше предрекъл възстановяването на Кралския оркестър... Имаше в джоба си диск с техен запис... Щеше да чуе автентичния звук на „Двадесет и четирите цигулки..." Люли...! Шарпантие...! Хендел...! Божествена музика...! Къде щеше да прослуша ди-

ска, въобще не се и замисляше.

Как му се искаше да пийне. Целия ден не беше ял нищо. Предаде девет килограма хартия и почти цял килограм медна тел, която успя да отмъкне под носа на две заблеяни циганета. Всичко платено в брой - 10 лева и деветдесет стотинки. В стомаха си имаше само около половин литър вино, изпито преди половин час, което меко се плацикаше в празния му стомах и на топли талази увеличаваше желанието му да пие. Бързаше към трафопоста, където знаеше, че ще може да се нахрани и да се напие прилично - Мухата и Горския бяха гостоприемни и меко казано - снизходително разположени към Трифон. Забавляваха се с неговата непрактична отнесеност и разсеяност.

От трафопоста, сгушен до изоставен строеж и два стари кестена, се носеше тънка миризма на огън и се чуваха приглушени гласове. Трифон отмести тарабата, която служеше за врата и плахо надникна вътре. На мъждивата светлина на едва стъкнатия от счупено дървено пале, огън, две рошави сенки редяха нещо на парчета картон.

— Пичове, имам да черпя! - провикна се смело Трифон и двете рошави глави се обърнаха към него.

— Оо, Фирколезе - (*по понятни съображения, двамата му приятели бяха преиначили*

името му), - проточи глас по-дребният от двамата и впери в него изпъкналите си като топчета очи, разположени сякаш отстрани, а не отпред на лицето. Имаше дълъг, увиснал нос и клепнали уши и поразително приличаше на мухата от едноименния филм с Джеф Голдблум, само дето беше висок метър и петдесет.

— Що ша черпиш? - попита скептично другият, висок и едър циганин, страдащ от витилиго, което придаваше на кожата му изглед, досущ като маскировъчните дрехи на лесничеите и горските работници.

Двамата бяха заети да отлепват залепнали, прегорени блатове за реванета, изхвърлени от близкия сладкарски цех, от хартията, върху която бяха печени и да ги слагат на чисти парчета картон.

Трифон се тръшна на единствения разбит стол, домъкнат от някой контейнер от близкия жилищен квартал и се облакъти на грубата дървена маса, също докопана незнайно от къде. Въобще Мухата и Горския живееха прибрано, дори се бяха опитали да прибавят и известна доза уют в скромната битнишка атмосфера. В ъгъла имаше два дюшека с малко сандъче между тях, на което се кипреше дълъг свещник с три дебели декоративни свещи, които стояха „само за украса", а недалеч от малкото огнище, на нещо, подобно на сандъче, стоеше мал-

ко радио на батерии и часовник с немърдащи стрелки, спечелено от Зрънчо с подарък.

— За кво ша черпиш бе, Фирголезе, а? За кво...? - продължаваше да пита Горския и на шареното му лице грееше лека усмивка.

— Ах, пичове, предрекох нещо преди двадесет години и сега то се е случило... И да ви обясня, няма да ме разберете... - лицето му лъщеше от мазна пот, стиснато от двете му длани с вперен в огъня замечтан поглед.

— Ти обясни, пък що да не та разберем? - проточи Мухата и дяволито намигна на Горския.

— Не, не няма да разберете, пичове, само ще ми се подигравате... Ей тук, във вътрешния си джоб имам нещо което... - и Трифон се тупна в гърдите с черна опушена длан, после примижа, обзет сякаш от някакво екстатично вдъхновение и захлупи глава на масата, хлипайки като малко дете.

— Тъъйй... Значи днеска имаш празник - проточи Горския и се приближи към почти легналия на масата Трифон.

— Ето ви пари, вземете ракия. Толкова бързах насам, че нищо не взех - бъркаше в джобовете си и вадеше измачкани банкноти, които редеше на масата.

— Че ние ракия си имаме, Калинка сме я пратили вече... Само откъм яденето сме малко

къ̀т, имаме само лютеница и хляб. Ама парите ги дай, нали утре пак ще дойдеш - бързичко и чевръсто Мухата прибра седем лева от десетте, които извади Трифон.

Тарабата, служеща за врата, се отмести с гъргорещ звук и на прага застана дребна кльощава циганка с къса коса, без бюст и с изхвръкнал задник, която носеше ПВЦ бутилка с бистра течност.

— Ей я – ракията! - провикна се тя весело и я остави на масата.

— Калинке, ма... Фирголезито имал празник днеска... Бил предрекъл нещо, дето му се било сбъднало... Що ма, душа, не го зарадваш и ти? - Мухата весело намигна на Горския. Калинка беше пъргаво, нервозно същество, винаги готова раболепно да изпълнява нарежданията на мъжете. Никой не знаеше истинското ѝ име, нито точната ѝ възраст, а ѝ казваха Калинка, защото на седалището си имаше три белега от дълбоки ухапвания, които на голия ѝ задник поразително приличаха на точки на калинка.

— Не, не, Стойчо, не ща ни калинки, ни малинки... Разберете ме бе, хора..., искам само да пия...!

Тримата се разпъргавиха, взеха да вадят пластмасови чаши, да режат хляб... Горския извади от някъде огромна пластмасова трилитрова кутия с лютеница и се зае с тънкото си

джобно ножче да маже филии и да ги реди на кривата дървена маса. Пиха. Трифон усети първата глътка домашна, миризлива ракия като течен огън да минава по гърлото му и да плисва вътрешността на стомаха му, като менчето вода, която майка му му плисваше преди всеки изпит. Почувства се лек, ефирен и безтелесен, сякаш къс паяжина понесена от вятъра. Искаше му се да прегърне целия свят, да излезе навън в хладната пролетна вечер и да изкрещи на хората, на дърветата, на звездите, че ги обича. Сълзи на щастие се търкаляха по немитите му брадясали бузи и преливащ от екстаз, той стискаше устни, за да не ревне с глас. Тримата му сътрапезници го гледаха ококорили очи, почти изплашени от този невиждан за тях прилив на щастие и не смееха да гъкнат. Калинка, стресната от настъпилата тишина и сълзите, тихо попита: „- Лошо ли ти е бе, Фирко?"

— Щастлив съм бе, хора-аааааа! - ревна почти като малко дете Трифон. Посегна към чашата си и я изпи на екс. Тримата се успокоиха. Весела лъчезарна усмивка грейна на лицата им. Мухата започна да тъпче в уродливата си уста една след друга филии с дебело намазана лютеница, Горския се зае отново да пълни чашите, а Калинка скочи да търси на разбрицания радиоапарат радио „Веселина".

— Трифоне, ей, Фирко... - буташе го по ра-

мото Мухата, мляскащ, с пълна уста. - Яж бе, човек, недей само да пиеш, че ще те хване. Трифон се беше облегнал на стола с отметната към тавана глава, с празен поглед и усмивка на щастие, застинала на устните му. Духът му се рееше между хорала на „Те деум" и първата ария на „Психея" на Люли.

— К'во ша яде, бе! То почти нищо не остана - Горския стържеше с тънкото си джобно ножче по оплесканите стени на кутията и все не успяваше да гребне малко лютеница. Беше останала по дъното, но късата дръжка на ножа не му позволяваше да бръкне по-надълбоко.

— Дай си твоя нож - и ядосано захвърли своя на масата, съскайки ядосано към Мухата.

— Нямам, само тоя е! - вдигна рамене той и се присъедини към кълчещата се под звуците на кючека, който се лееше от радиото, Калинка.

— Е-ех, мамка ви... Тука трябва нещо широко, нещо като лъжица или друго... Нещо плоско като карта или де да знам... - мърмореше той и извърташе кутията като гладен котарак консерва.

— Виж Фирко дали няма нещо в джобовете - сети се Мухата, стиснал задника на Калинка, която се извиваше в ръцете му с отметната назад глава, както правеха фолкпевиците по дискотеките.

Горския грабна канадката на Трифон, метната на стола зад отпуснатото му тяло и започ-

на да рови по джобовете. Извади куп боклуци, докато ръката му не напипа нещо плоско и кръгло, увито в хартия. Извади го и бързо го разгърна. Компактдиск. Втренчи се в него, повъртя го между пръстите си, понечи дори да го помирише. Показа го на безсловесния Трифон и го попита:

— К'во е тва, бе?

— Д-диск... - немощно прошепна Трифон.

— Трябва ли ти? И за к'во ти е? - не чакайки отговора, бързо додаде Горския.

— Т-това е... т-туй... Дето... - започна да пелтечи с щастлива усмивка Перголезито и лицето му грейна от щастие, главата му се килна на едното му рамо, а на устните му започнаха да излизат мехурчета слюнка.

— Аха! Значи не ти трябва - зарадва се Горският. Бързо и чевръсто напъна диска с мускулестите си черни длани. Счупи го на две, метна едната половина през рамото си, а с другата умятно изгреба лютеницата от дъното на кутията и я намаза на една филия. Приближи се до Трифон, повдигна внимателно и почти нежно главата му. Посочи му филията и Трифон, подобно на малко дете, на което са поднесли шише с биберон, послушно отвори уста и започна да дъвче. Почувства прилив на сили и енергия. Скочи в пристъп на радостен екстаз и с пълна уста, от която се стичаше подобно на

кървави ручейчета лютеница, се присъедини към кълчещите се Стойчо и Калинка. Пред очите му светеха огнени кръгове. Видения и картини се сливаха в пищна вакханалия.

Фрескобалди, Хендел и Бах, Рамо, Шарпантие и Моцарт, задъханите капризи на Паганини и суровата епичност на Вагнер се смесиха с ухилените физиономии на Мухата, Горския и изхвръкналия задник на безропотната Калинка... Тялото му неистово се разтърсваше от оренталския ритъм на кючека и сластния глас на певачката, а на душата му беше леко, леко...

ЕДНА ЧОВЕШКА ИСТОРИЯ

Имах среща с близък приятел, когото не бях виждал от години - беше се върнал предния ден от чужбина. Вече бях пред ресторанта, където трябваше да се срещнем, когато той се обади по мобилния си телефон. Каза че пътува с такси, но попаднали в голямо задръстване и вероятно ще закъснее десетина минути и завърши през смях:

„Влизай в ресторанта и да не си посмял да мръднеш докато не пристигна!"

Намерих подходяща маса, на която се мъдреше табелка „Непушачи", разположих се удобно и се заех с проучването на менюто, а на пристигналия келнер казах, че чакам приятел. Приключих с менюто и започнах да разглеждам интериора и посетителите на ресторанта. Беше изцяло реновиран и много изискан – явно е бил ангажиран известен дизайнер. Музиката беше тиха, добре подбрана и възпроизвеждана от висококачествена уредба. В залата имаше доста хора, но те бяха заели централните маси и нямаше да ни смущават.

През три маси седяха две жени. Очевидно бяха дошли докато разглеждах менюто, защо-

то не ги забелязах при влизането си в ресторанта. Едната от тях седеше с гръб към мен, но другата, млада и много красива, беше отсреща ѝ, така че я виждах добре. Внезапно усетих как сърцето ми заби учестено.

„Не. Не може да бъде! Това е абсурд! Такива чудеса и съвпадения могат да се случат само насън или в латиноамерикански сериал. Ако някой се опита да ми разкаже подобна история, веднага ще му кажа, че е попаднал на неподходяща аудитория", започнах несъзнателно да говоря на себе си.

Отново погледнах към младата жена и явно съм задържал погледа си повече от приличното. Дали беше усетила, че някой я гледа или стана случайно, но тя вдигна глава и погледите ни се срещнаха. На лицето ѝ пролича някакво леко стъписване, но продължи да ме гледа. После се усмихна, кимна едва забележимо с глава и се наведе над менюто.

Сигурен съм, че лицето ми е останало спокойно и тя не е забелязала някакво смущение, но мислите вече бушуваха в главата ми.

„Господи, каква прилика! Изключено е да бъркам. И въпреки всичко, това не може да бъде нищо друго, освен някакво невероятно съвпадение. И то точно сега?" -продължавах да си говоря наум, опитвайки се да овладея обземащото ме вълнение.

И тогава като мълния през съзнанието ми премина друга мисъл:

„Ами усмивката? Тук вече не може да има каквото и да било съвпадение. Но все пак, това не може да е тя. Колкото и да е младолика, не може да изглежда трийсет години по-млада. Ами ако все пак е?"

До такава степен се бях вглъбил в мислите си, че залата престана да ме интересува.

— Прощавай, че закъснях, но задръстването беше наистина ужасно – моят приятел, когото не бях разбрал кога е дошъл до масата, ми подаваше ръка.

— О, извинявай, не те видях, просто се бях замислил за нещо. Сядай! - смотолевих набързо.

— Това нещо трябва да е много сериозно, щом е успяло да изключи прочутото ти периферно зрение. Надявам се да не е неприятно - каза той и се настани срещу мен.

— Не, не е. Напротив, толкова е хубаво, че чак не смея да повярвам.

— Е, щом е хубаво, може би ще ми го кажеш? - отговори с въпрос и взе менюто.

В това време пристигна келнерът и прекъсна разговора ни. Когато свършихме с поръчката, дискретно погледнах към младата жена. Нямаше никакво съмнение - беше силно развълнувана.

— Не ти правя комплимент, но наистина не си мръднал. Още си си същият хубавец. Даже и среброто в косите ти пасва идеално - нарочно казах тези чисто тривиални думи, по-скоро за да отклоня отговора на въпроса, който ми бе задал.

— Тъкмо се канех да кажа същото за теб, но ти успя най-безцеремонно да грабнеш жълтата фланелка и не ми остави никакъв шанс - имаше прекрасно чувство за хумор.

— Този път да, но обикновено по отношение на протокола обикновено водиш ти. Пък и след толкова години престой в тази културна страна, сигурно си станал неустоимо изискан.

— Е, наистина не съм някакъв пън, но нашето финосване започна доста отдавна - и се разсмя искрено.

Не можах да се въздържа и се присъединих към смеха му. Припомнихме си доста случаи от нашето „запознаване" с протокола, но най-много се смяхме, когато той си спомни, че кърпичката в малкото джобче на сакото „в никакъв случай не трябва да се използва, особено за бърсане на носа".

Въпреки всичко, мисълта за младата жена отсреща не ме оставяше на мира.

„Ами сега? Как трябва да постъпя при тази ситуация? Дали... Не, поне не сега. Все пак има, макар и съвсем малка, вероятност да съм се

заблудил. Да, но...", продължих да мисля доста объркан - нещо, което ми се случва изключително рядко.

Той поиска да каже нещо, но в този момент келнерът донесе аперитива и мезетата към него. Веднага взех чашата с водка и спокойно казах:

— Най-после след толкова време отново сме заедно. Добре дошъл и наздраве!

И двамата изпихме чашите си на екс и той направи знак на келнера да ни донесе още две водки. Както обикновено в подобни случаи, разговорът ни се съсредоточи около нещата, които сме преживели през времето след последната ни среща.

Приключихме сравнително бързо с обяда и въпреки че ми беше много приятно и интересно да си говорим, предложих:

— Какво ще кажеш да се поразходим малко из София, а и задръстванията няма как да ни пречат. После ще влезем да изпием по едно хубаво еспресо, разбира се, придружено от кампари със сода.

— С удоволствие. Но ми се струва, че пропусна нещо?

— Да има да вземаш! Но нали виждаш табелката? -отговорих веднага и извадих от джоба на сакото си пакет дълъг „Кент."

— Браво! Сега вече всичко е точно, можем

да тръгваме - каза весело и извика келнера.

На излизане от залата, макар за миг, отново погледнах към масата с двете жени. Нямаше нужда да съм психолог, за да разбера, че младата жена едва сдържа вълнението си.

Вече бяхме във фоайето на ресторанта, когато някой зад нас задъхано попита:

— Извинете, може ли за минутка? – беше тя.

Моят приятел се обърна и застина на мястото си. Жената съвсем се объркa, но все пак успя да каже:

— Вие не сте ли?... - и гласът ѝ просто се стопи.

Приятелят ми продължаваше да стои като статуя. Веднага отговорих:

— Да, ние сме. Мъжете от снимката.

Стори ми се, че тя леко залитна. Хванах я внимателно за ръката и макар и на пресекулки, тихо казах:

— Да, това наистина сме ние. А това е... - и гласът ми се задави, а ръката ми продължаваше да сочи към него.

Усетих как тялото ѝ потръпна и застина, но само за миг. Освободи ръката си от моята и се хвърли на врата на... баща си...

— Татко, татко! Това наистина ли си ти? Моят татко. Татко, толкова много те обичам. Така съм копняла да те прегърна. Мама ми обясни всичко. Бях готова да те чакам до края на света - го-

вореше през сълзи и не преставаше да целува баща си, с когото се срещаше за първи път.

От вцепенението на моя приятел вече нямаше и помен. Неговите железни някога мускули сякаш възвърнаха старата си мощ и той без усилие откъсна младата жена от пода - все едно, че беше току-що проходило детенце.

— Дъщеричката ми! Детенцето ми! Миличката ми! Досега те имаше само в мечтите ми - повтаряше непрекъснато, обсипваше я с целувки, дори забрави да я пусне на пода.

За пръв път видях как по лицето на този невероятно корав, вече със силно прошарени коси мъж, се стичат сълзи, падащи върху разкошните коси на дъщеря му, за чието реално съществуване се бе убедил току-що.

Двамата не се нуждаеха повече от моето присъствие. Промъкнах се тихо покрай тях и излязох на улицата. Свежият въздух ми помогна да дойда на себе си. Запътих се към заведението, където бях решил да отидем с моя приятел, но се отказах. Просто без него нямаше да е същото. Затова ускорих крачките си и скоро се прибрах в къщи.

Кучето Джеки ме посрещна с радостен лай още преди да отворя входната врата. Чак когато съблякох сакото си и го закачих на закачалката, нещата застанаха на мястото си. Гор-

кото животно навярно си беше помислило, че е изоставено завинаги – жена ми беше заминала с една приятелка за Сандански. След като се убеди, че безпокойството му е било съвсем напразно, както беше свикнало от малко, грабна единия ми пантоф и го отнесе в хола. Събух обувките си и по чорапи отидох при него. То обаче тичаше като пощуряло с пантоф в устата и не ми го „даваше" – играеше му се. Накрая взех пантофа, обух го и „загрижено" попитах:

— А къде е другият?

Без да се двоуми нито секунда, Джеки излетя към антрето и веднага се върна, носейки гордо втория пантоф. Разбира се, тази „услуга" трябваше да се възнагради със задължителна, според него, игра. След приключването ѝ на масата се появиха чаша, лед, лимон, ядки, цигари и бутилка кампари и сода.

Приготвих питието, настаних се удобно във фотьойла, запалих цигара и отпих от чашата, без да преставам да мисля за моя приятел, за невероятните чувства, които изпитва в момента, за... но спомените побързаха да ме върнат десетки години назад.

Запознахме се още като юноши, въпреки че бяхме от различни краища на България. И той като мен беше бедно селянче. След това следвахме в София по едно и също време, но в различни факултети.

Към края на следването ни се запозна с едно изключително красиво момиче. И за двамата това беше първата, по-скоро истинската им любов. Приятелката му беше от старо и много богато на времето буржоазно семейство. Дядо ѝ, а след това и баща ѝ били известни хора в София. Имали къща и няколко апартамента в София, вили, разни парцели по атрактивни места и доколкото си спомням, дори някаква фабрика. По време на бомбардировките къщата била изцяло разрушена, а след национализацията им останал само един апартамент, в чийто хол можеше да се вмести средно съвременно градско жилище.

Когато разбрали за дружбата на дъщеря им с моя приятел, родителите ѝ изпаднали в ужас. Забранили ѝ категорично да се среща с „този селяндур", обяснявайки ѝ, че просто е абсурдно да има връзка с такъв човек, че тя е замесена от друго тесто, че трябва да си намери момче от нейната среда, че... и т.н.

Разбира се, това било придружено с тотален контрол, забрани и всичко от този род. Дори претърсили основно стаята ѝ и изгорили всички намерени писма и снимки. По чудо оцеляла само една снимка, която си бяхме направили на Витоша – аз, жена ми и те двамата. Била я сложила в една библия, която, според родителите ѝ, трябвало да бъде настолната ѝ книга.

Тогава, за разлика от сега, момичетата, независимо от техните разбирания, намерения и чувства, бяха длъжни, а и все още се съобразяваха с желанията на родителите си. Просто такова беше възпитанието.

Нахлулите в главата ми нови мисли като цунами пометоха всичко. Остана само един далечен спомен, от една далечна страна, когато моят приятел ми разказа за раздялата му с това очарователно момиче – дотогава аз, още повече той, избягвахме да чоплим тази незарастваща рана.

Ден след защитата на дипломната му работа, с подпухнали от плач и недоспиване очи, тя отишла в квартирата му и през сълзи му казала, че повече нищо не може да се направи и че след седмица ще я оженят за внук на бивш фабрикант. Макар и насилствено, нейните родители все пак намерили сигурен начин да прекъснат връзката им и в упор безмилостно да разстрелят тази силна и непорочна любов.

„Обичам те. Толкова много те обичам, че без теб не виждам смисъл да живея" - промълвила тя, плачейки неудържимо на рамото му.

Той се изплашил не на шега, мислейки и то с основание, че тя може да посегне на живота си.

„Аз също те обичам повече от всичко на

този свят. И ще продължавам да те обичам до края на дните си. Само те моля да не посягаш на живота си. Това ще бъде край и за двама ни.", задъхано казал той.

Макар и в екстремно състояние, тя успяла да разбере, че казаното от него не са високопарни фрази и също се ужасила от думите му. Погледнала го в очите и неочаквано, но твърдо заявила:

„Обещавам ти да не го правя. Но имам една последна молба. Моля те, не ми отказвай!"

„Готов съм на всичко!" - веднага потвърдил той.

„Искам ти да си първият мъж в живота ми".

Изненадата била колкото голяма, толкова и неочаквана. Бил така сащисан, че не успял да каже и дума.

„Моля те, не ми отказвай!", повторила тя и отново се притиснала към него.

„Но това ще ти донесе огромни неприятности", едва успял да промълви.

„Не ме интересува абсолютно нищо друго, та ако ще да съм белязана за цял живот".

Късно вечерта, преди да си тръгне, тя се обърнала към него, погледнала го с красивите си очи, в които се четяла само абсолютна преданост, но не и паника, и без заекване, ясно казала:

„Толкова съм ти благодарна. Сега вече спо-

койно мога да си тръгна. Не ме изпращай! Това е последната ни среща, но аз няма да забравя какво съм ти обещала. И моля те, повече не ме търси."

След това го прегърнала и започнала да го целувала така, както се целува за последно.

Той завърши с отличие, но отказа да приеме предложената му работа в София и помоли да бъде разпределен в провинцията. Изпратиха го на работа в един секретен военен завод, а след няколко години беше преместен на друга работа.

След години се ожени за една изключително интелигентна жена. Тя знаеше за голямата му любов и колкото и да е странно, се отнесе с уважение към нея. За съжаление имаше проблеми със сърцето и почина бременна в шестия месец. Съдбата отново се беше опитала да го смачка, но той успя да издържи и този удар. Повече не се ожени.

Преживя какво ли не, но винаги имах чувството, че просто се присмива на безсилната си вече зла орис. Не беше безразсъден, не поемаше безсмислени или излишни рискове, но никога и пред нищо не се огъна.

След години, за пръв път след раздялата им, срещнах неговото момиче и то съвсем случай-

но пред Софийския университет. Видях я още отдалече. Срещу мен вървеше не някогашната весела и жизнерадостна девойка, а една красива, изискано облечена жена в зряла възраст. Не се бяхме виждали двайсетина години и бях почти сигурен, че няма да ме познае. Противно на предположението ми, тя не само ме позна, а почти се затича към мен, прегърна ме и задъхана от вълнение каза:

— Най-после. Толкова често си мислех за теб. Моля те, не ми отказвай, много искам да си поговорим.

— Аз също. Не съм те виждал цяла вечност. Най-добре да седнем някъде.

— Ти решаваш! - отговори тя и ме хвана под ръка.

Отидохме в дневния бар на хотел „София" (*сега „Радисън"*).

— Искаш ли да пийнем нещо? - попитах след като седнахме на масичка с три стола, разположена в ъгъла.

— Да, с най-голямо удоволствие.

— Тогава освен еспресо предлагам да пийнем и по едно кампари със сода.

— Чудесно.

— А знаеш ли защо ти предлагам точно кампари?

— Досещам се, но все пак ми кажи.

— Защото и той го обича.

Тя потръпна и започна да търси нещо в чантичката си, но после се отказа и пак я остави на свободния до нея стол. Сервитьорката вече беше при нас и прие поръчката ни.

— Не знаех, по наше време нямаше такива напитки - отговори тя и се опита да се усмихне.

— Да, но това не ни пречеше да сме щастливи - казах го, за да не се получи неловко мълчание.

— Така е. Тогава критериите за щастие бяха по-различни от сегашните – беше разбрала причината за моята реплика.

Мълчанието все пак настъпи, но момичето дойде и сервира кафето, чашите с кампари и някакви ядки.

— Наздраве! Да пием за тази неочаквана, но желана среща - каза тя и вдигна чашата си.

— Приемам и определението, и предложението без никакви възражения. Наздраве!

След като отпихме от чашите си, попитах:

— Пушиш ли?

— Да. Започнах веднага след „това", но за много кратко. Пропуших отново няколко години по-късно - замълча и сведе глава.

Явно споменът я отнесе много години назад.

Предложих ѝ цигара. Тя погледна пакета „Кент" и когато запалихме, попита:

— И той ли...?

— Да, това са любимите ни цигари.

Накрая се престраши и попита:

— А как е той?

— Жив и здрав и все така хубав. Сигурен съм, че вие и двамата ще останете красиви до края на живота си, та ако ще да живеете дълго като орлите - нарочно се опитвах да съм галантен – най-вече да ѝ помогна да не попадне изцяло под влиянието на обхваналите я мисли.

— Благодаря. А ще ми кажеш ли къде е сега?

— В чужбина и то за дълго. Искаш ли да му предам нещо?

— Не, по-добре не му казвай нищо - после помисли и развълнувано добави: - Рядко има нощ, когато да не съм си говорила с него. Той идва в съня ми, сяда на леглото до мен и хванати за ръце започваме да си говорим. Може да си помислиш, че съм смахната, но аз все имам чувството, че това наистина се случва - навярно защото много ми се иска да е така. И ми е толкова... толкова хубаво.

Знам, че това е само една илюзия, но аз си я пазя като любима порцеланова фигурка и се ужасявам от мисълта, че мога да я изпусна и да се разбие на хиляди парченца. Не мога да допусна да се разделя и с нея. Затова вечер, когато се прибера в стаята си, целувам единствената снимка, която ми е останала и бързам да заспя, за да не пропусна „срещата". Дори

понякога съм толкова нетърпелива, че взимам сънотворни - само и само да мога да заспя по-бързо.

Продължавах да мълча. А и какво ли можех да кажа след тази невероятна изповед.

— Тя ме погледна и съвсем ясно промълви:

— Повярвай ми, за мен дъщеря ми и тези прекрасни сънища са двете най-хубави неща, за които си заслужава да живея."

Най-после реших да се обадя:

— А няма ли и още нещо? - и веднага съжалих за казаното. Затова побързах да добавя: - Прощавай, просто ми се изплъзна от езика."

Не каза нищо. Отново взе чантичката и развълнувано я отвори. Разстроих се още повече. Помислих, че ще се разплаче и навярно търси кърпичка. Но не стана така. Тя извади нещо като елегантна тънка табакера, отвори я и ми я подаде.

Замрях. От една снимка, сложена в изящна фина рамчица, ме гледаха усмихнатите лица на четирима младежи. Беше снимката, която си бяхме направили с моята „Смяна-2" на Златните мостове.

Гледах чернобялата снимка и си спомнях колко щастливи бяхме тогава - изпълнени с толкова красиви мечти и... и толкова много любов.

Подадох ѝ я обратно без да кажа нищо –

бях разбрал, че това, което чувствам в момента, няма словесен аналог.

— Това е единствената материална вещ, която ми остана от него, но за сметка на това е безценна. Никога не се разделям с нея - затвори много внимателно кутийката и я прибра обратно в чантичката си.

Отпи от чашата си и посегна към цигарите. Веднага ѝ поднесох пакета. Запушихме и двамата. Стори ми се, че иска да каже нещо, но се колебае. Все пак се реши и каза:

— Не се притеснявай за въпроса, който зададе преди малко. Не го споменах, не защото съм го пропуснала. Ако любовта ни не беше толкова силна и всеотдайна, мен отдавна нямаше да ме има на този свят. Тази любов никога не ме е изоставяла и благодарение на нея успявах да превъзмогна всичко, което преживях след това. Тя ми донесе и най-прекрасния дар, който... - но гласът ѝ просто се скъса и тя млъкна.

Любовта ѝ към моя приятел беше останала непокътната.

Не ѝ зададох нито един въпрос относно семейството ѝ, защото не исках ненужно да ровя в незарастващата ѝ рана. Тя обаче разбра и преди да станем, каза:

— Благодаря ти. И без това няма много за разказване. Още от самото начало моят брак

беше само една чиста формалност, такъв си и остана.

Вече на тротоара пред хотела тя се спря, прегърна ме, целуна ме по бузата и вече със спокоен глас каза:

— Щастлива съм, че те срещнах. Ти си вторият човек, пред когото се изповядвам. Сигурна съм, че си ме разбрал и искрено ти благодаря.

Понечи да тръгне, но се спря – явно искаше да каже още нещо.

— Размислих. Когато отново го видиш, кажи му, че има двама души, които го обичат повече от всичко на този свят. Нищо повече. – И въздъхна с облекчение.

Стоях пред тази невероятна жена и не можех да кажа и дума. Прегърнах я силно, а когато си тръгна, дълго гледах как се отдалечава, понесла на крехките си рамене такава голяма, всеотдайна и незалязваща любов.

След настъпилите в страната ни промени случайно разбрах, че тя и мъжът ѝ са едни от крупните реститути в България. Когато стойността на върнатите им имоти достигнали немислими в началото на реституцията цени, продали част от тях за милиони долари. Мъжът ѝ построил прекрасна вила на морето, купил къща на някакви острови, коли, създал фирми и т.н.

Сигурен съм, че въпреки богатството и лукса, едва ли е била щастлива.

Освен... с дъщеря си и... в очакваните с такова нетърпение сънища.

Щастието, което нерядко безцеремонно и внезапно ни напуска, понякога все пак се връща при изоставените от него хора...

Този път то не само се завърна, но и завинаги остана в една далечна, но много красива и подредена във всяко отношение скандинавска страна, при едни всеотдайно обичащи се хора, чиято любов успя да преодолее безмилостните бариери, застанали на пътя ѝ.

... „изящната крехка порцеланова фигурка", която издържа непосилните за много хора изпитания, зае централно място в душите им...

ДВЕ ПРАЗНИ ГИЛЗИ

Трябваше да замина служебно за Швеция, но вместо със самолет, както е нормално да се пътува при такива големи разстояния, тръгнах (*както пък беше привично за мен*) с кола. Направих го не само защото пътьом се налагаше да се отбия в Бремен и Хамбург, а и защото винаги когато имам възможност и време, предпочитам пътуването с автомобил. Това ми дава възможност да съм независим от разни разписания, мога да посещавам места, където не съм бил, трябва или искам да отида, да променям маршрута си когато и както намеря за добре и други полезни неща.

Що се отнася до разстоянията и шофирането, те въобще не ме притесняваха. Зад гърба ми вече имаше над три милиона километра, пропътувани в Европа, Азия и Африка с разнообразни по вид и марка автомобили и то при най-различни пътни условия. С други думи, вече бях придобил онзи непоклатим автоматизъм в шофирането, който нито те разсейва, нито уморява.

В четвъртък към обяд пристигнах в Йонкьпинг, във връзка с вече уговорена среща с наши партньори, а в петък имах друга среща в Упсала, след приключването на която заминах

за Гьотеборг, където и пренощувах. На следващата сутрин потеглих обратно за Регенсбург, но този път реших да не минавам по познатия ми вече маршрут през Копенхаген, а да използвам по-рационално двата почивни дни и да поразгледам северна Дания. Затова се качих на ферибота за Фредериксхавн, който се намира в най-северната ѝ част. Оттам се отправих към Ханстхолм, един от районите, откъдето някога викингите са тръгвали на легендарните си походи.

За мен темата за Втората световна война винаги е била интересна и всъщност това беше основната причина да избера именно този маршрут – по него имаше какво да се види, а и вече знаех доста неща за Дания през този период.

По време на окупирането ѝ от Германия датските въоръжени сили, за разлика от норвежките, не са оказали никаква съпротива. Самият крал дава заповед на армията да сложи оръжие. Цялата операция продължава само един ден - на 9 април 1940-та година немските кораби влизат в пристанището на Копенхаген и войските им завземат столицата и кралския дворец без бой. Ако някой твърди обратното, то си е пълна измислица. Истината е, че по времето на самата окупация също не е имало и помен от сериозна съпротива.

Като „расово приемлив народ", датчаните въобще не са имали някакви особени проблеми с немците, дори датски доброволци са участвали в състава на известната елитна 5-та SS танкова дивизия „Викинг", чийто боен път на различни участъци на източния фронт приключва едва на 5 май 1945. Ще си позволя да добавя, че като дивизионен лекар в тази дивизия е служил и доктор Йозеф Менгеле, но през 1942 г. бил ранен и обявен за негоден за военна служба, поради което го връщат в Берлин. Заради смелостта си на Източния фронт е произведен в чин капитан и го награждават с Железен кръст.

По негова молба, през 1943 година Химлер го назначава за лекар в концентрационния лагер „Освиенцим", където е ключова фигура при избора кои от евреите да бъдат изпратени на работа или в газовите камери, а от 30 май служи като лекар в така наречения цигански лагер в „Аушвиц". Там Менгеле прави своите медицински и антропологични проучвания, подпомаган финансово от Немското изследователско дружество. Известен е с експериментите си върху близнаци, защото те са най-подходящи за сравнителен анализ.

Сред затворниците Менгеле си спечелва прозвището „Ангелът на смъртта". През 1944 г. става водещият лекар на женския лагер в Ауш-

виц. В началото на годината започва работа по проекта „Цвят на очите“. „Подходящите“ за проекта затворници са били убивани и различни проби от органите им се изпращат в Берлин за по-нататъшни изследвания и т.н., но това са неща встрани от този разказ.

Както е известно, още в началото на Втората световна война немците започват изграждането на своя прочут „Атлантически вал”, дълъг почти 3000 км., с 14000 бункера, с цел да предотвратят евентуално нахлуване на съюзническите войски. И точно в района на Ханстхолм е един от основните, и то най-добре укрепени участъци от „Атлантически Вал”. Там, успоредно с другите укрепления, са били построени над 500 големи бункера, съобразени с последните постижения при бункеростроенето, имало е и четири 380 милиметрови оръдия с далекобойност до 55 км., с които пък се охранявал водният път към Балтийско море. Бункерите са строени толкова стабилно, че след приключването на войната тяхното взривяване е било толкова голям проблем, че и досега стърчат на местата си.

Е, в Ханстхолм се намира и най-голямото датско риболовно пристанище, което пък гарантира наличието на всякакъв вид прясна риба и други морски дарове, да не говорим какво се получава от тях, когато преминат през

кухнята на подходяща кръчма, при спазване на строгите изисквания на прочутите им стари рецепти.

Настаних се в един добър семеен хотел, хапнах набързо и веднага тръгнах да разглеждам огромните бункери, някои от които бяха превърнати в музеи. Пристанището, а и самият град, който по време на моето посещение едва ли е имал повече от пет-шест хиляди жители, почти не ме интересуваха, още повече, че когато приключих с обиколката на бункерите, вече беше започнало да се свечерява. Прибрах се в хотела, но само за да оставя колата, и отново излязох, защото... навярно поради оскъдния обяд, чистия въздух и голямата разходка, вече бях започнал да изпитвам вълчи глад.

По принцип когато съм сам, вместо да ходя в луксозни ресторанти, предпочитам да намеря някоя интересна стара местна кръчма. Правех го не заради разликата в цените (*все пак бях директор на немска фирма, а и командировките ми нямаха голяма прилика с тези на българските командировани*), а защото в тези заведения, освен че протоколът не е задължителен, е много по-интересно и естествено. А и за да просъществува една кръчма много години, дори векове и да стане наистина „стара", значи е безспорно добра. Там може да се хапне

нещо приготвено по устоялите на времето стари и то неподправени местни рецепти, може по-отблизо, макар и донякъде, да се запознаеш с обичаите, характера, възпитанието, ако щете и с облеклото на местните хора. Така направих и сега.

Скоро намерих това, което ми трябваше, но се оказа, че няма свободна маса. Не че всички места бяха заети, но това не значи, че просто ей така можеш да седнеш при хора, които не са те поканили, още по-малко ако са непознати.

„Жалко, обстановката много ми харесва, но трябва да потърся друго място или да изчакам да се освободи някоя маса.", помислих си доста разстроен.

Докато се чудех да изляза или да изчакам, забелязах един мъж, който седеше сам на маса за четири души.

„Безспорно този мъж е интелигентен и като ме види как разглеждам, нищо не му пречи да ме покани да седна на неговата маса, поне аз бих направил така на негово място, ако не чакам някого.", помислих с надежда, че това може и да се случи – нали надеждата умирала последна.

Тук ще си позволя едно малко отклонение, по-скоро уточнение:

Стигайки дотук, предполагам че някой от моите мили читатели ще си помисли: „Сега ос-

тава този напълно непознат мъж не само да го покани на масата си, ами и най-приятелски да почнат да си говорят, нещо, което вече сме го чели в „Една необикновена история.""

Това първо ще ме зарадва, защото все пак някой е прочел и нещо друго от „Живот без грим." А що се отнася до непознатия мъж и т.н., нищо не ми пречеше да сменя обстановката и начина на запознаване, дори ако трябва и самия сюжет, да го напиша в трето лице и т.н., при което навярно щеше да се получи хубав и интересен разказ, само че той щеше да е... измислен. Може би някога ще напиша и такива разкази, но ако това стане, те ще бъдат поместени в книга, която ще има съвсем друго име.

Така или иначе, но когато отново го погледнах., той наистина любезно ми направи знак, с който ме канеше на масата си.

Това вече беше друго нещо – бях поканен и без колебание отидох при него. Той стана, каза нещо на датски и ми посочи мястото срещу него. Докато придърпвах стола да седна, отново каза нещо, за чието съдържание по-скоро се досетих, отколкото разбрах, затова казах на немски:

— Много ви благодаря за поканата, но за съжаление не говоря датски.

Той се усмихна и неочаквано каза на перфектен немски език:

— Още по-добре, че сте немец. Значи няма да имаме проблем с езика. И аз самият не съм кой знае колко на „ти" с датския. Приятно ми е, Рудолф - и ми подаде ръка.

— И на мен ми е приятно, Христо - последва моят тривиален отговор и също му подадох ръка.

— Но това не е немско име!

— Не е, защото не съм немец, а българин. Но ако ви затруднява произнасянето на това име, спокойно бихте могли да ме наричате Кристо, Кристофър, Крис или както ви е удобно, например Фернандес.

— О, изборът е голям, но Крис най-много ми хареса - засмя се той и добави: - Аз току-що пристигнах и още нищо не съм поръчал, но вече познавам това заведение, както и менюто му. Обичате ли риба?

— И то много, затова и влязох тук.

— Аз също. Значи и двамата сме на точното място. Знаете, че в скандинавските страни е логично на трапезата да присъстват даровете на студените морета, най-вече риба, приготвена по различни начини: печена, пържена, варена, пушена, сушена, осолена, маринована. Изборът е голям, такъв е и в менюто. Можете да си изберете каквото пожелаете - каза Рудолф и ми подаде менюто.

Поех менюто и го разтворих, но това, което беше написано в него, не ми говореше много,

затова и казах:

— Ако не възразявате, искам да направя едно предложение.

— Интересно ми е да узная какво гласи това загадъчно предложение.

— Ами да направим съвместна поръчка. Така ще можем да опитаме повече специалитети - просто се опитвах да го заговоря.

— Отлична идея. Съгласен!

— Да, но имам и още едно предложение, по-скоро молба. Може ли?

— Ако и то е добро като първото, давайте!

— Вие да направите поръчката, защото аз не говоря датски, а в менюто не виждам превод на друг език - и му върнах менюто.

— Прав сте. Прощавайте, че не съобразих. Но за сметка на това пък с удоволствие приемам тази отговорна задача - и на свой ред не се забави да се пошегува - Но моля без никакви рекламации.

— Всякакъв вид рекламации, пеналии и т.н. са изключени, но сега пък имам въпрос.

Този път той направо се разсмя.

— Знаете ли, вие започвате да ми харесвате. Много обичам да разговарям с хора, които говорят директно. Но първо въпросът.

— Обичате ли водка?

— Я виж ти! Тъкмо щях да ви предложа да пийнем нещо силно, но от въпроса ви личи, че

и вие обичате тази огнена вода. Все пак, преди да ме изпреварите, мисля, че и аз имам право на предложение и въпрос.

— Така е. Слушам ви.

— Предложението ми е да не разкарваме момчето излишно, а да си поръчаме цяла бутилка водка. Що се отнася до въпроса, той е каква е предпочитаната от вас марка.

— Предложението е много мъдро и го приемам безрезервно, а що се отнася до марката на водката, достатъчно е да бъде качествена, за да не ни болят главите сутринта.- Не можех да предявявам някакви претенции, без да знам какво се предлага.

— Ще се оправим. Първо да извикам момчето - каза Рудолф и направи знак на келнера.

Докато той издиктува поръчката, имах възможност да го разгледам. Беше много добро сложен атрактивен мъж на около четиридесет и няколко години - синеок и с леко чуплива руса коса. Истински хубавец.

Скоро момчето ни донесе заскрежена бутилка „Смирнов" и поднос с най-различни, и то отбрани рибни мезета, препечени филийки, две малки бутилки кока-кола, дори и черен хайвер. Келнерът напълни чашите и се отдалечи.

— Наздраве! За нашето толкова неочаквано запознанство! - каза сърдечно Рудолф и вдигна чашата си.

— Наздраве! - отговорих аз и ние чукнахме чашите си.

Чудесна водка, прекрасни мезета, приятен събеседник – това в случая ни беше напълно достатъчно, за да започнем. И започнахме... Келнерът донасяше нови и нови отлично приготвени рибни деликатеси и специалитети. Порциите бяха малки, но за сметка на това пък доста, и то разнообразни. Явно така ги беше поръчал Рудолф.

Говорехме по различни общи теми, когато той ме попита:

— Прощавайте, но ми е интересно как така един българин е попаднал в Дания, и то в Ханстхолм?

„Хм, какво ще рече това? Но сега ще разбера." - и без да се бавя, му обясних накратко как и защо съм се озовал в този град, като не пропуснах на свой ред, но не по особено деликатен начин, да го попитам:

— Да разбирам ли, че правото да се посещава Ханстхолм е преотстъпено предимно на немците, които едва ли не са любимците на хората от този район?

Исках да разбера как ще реагира, затова го погледнах в очите. Предполагах, че ще се обиди, или поне ще му стане неприятно, но тази прогноза направо се провали. Той се засмя и реагира веднага:

— Браво, Крис! Все повече ми харесваш - внезапно преминавайки на „ти" отговори Рудолф, но след това вече сериозно добави: - За да бъда по-точен, аз съм 75% немец и 25% датчанин. Тук съм във връзка с един имот, собственост на майка ми, който се отчуждава за реализирането на нов инфраструктурен проект. Но това по-скоро е формалната причина, а истинската е една много дълга и тъжна лична история, която едва ли горя от желание да разказвам на първия срещнат, а ти пък да я слушаш.

Не беше трудно да видя как в тези чудесни сини очи се появи тъга, която пролича и в гласа му.

— Извинявай, ако без да искам съм докоснал някоя твоя рана. А иначе не само бих изслушал въпросната история, но и много добре ще мога да те разбера, защото и в моя живот има много тъжни неща. При това не бързам за никъде. Извинявай и за тъпия въпрос, който зададох преди малко.

Рудолф ме погледна изненадан и замълча за известно време.

— Благодаря ти. Ще бъда съвсем откровен. Вече от доста време просто чувствам нужда да споделя с някого нещо, което никога не съм разказвал. И сам не мога да си обясня как и защо се получи, но след това, което току-що каза, изведнъж си помислих, че може би точно ти си човекът, с когото наистина мога да я спо-

деля. Повярвай ми, за пръв път ми се случва да вземам такова спонтанно и съвсем непривично за мен решение. Познаваме се по-малко от час, може повече и да не се видим, а съм сигурен, че изборът ми е правилен. И аз самият не мога да го повярвам. Невероятно! - каза приглушено и ме подкани с жест да пийнем. Изпразнихме чашите си, запушихме и... той започна:

— Аз самият чух цялата истина преди два месеца от майка ми. Това стана дни преди да почине. Но за да можеш да ме разбереш по-добре, макар и с по няколко изречения, ще започна от време, далече преди моето раждане.

— Така ще бъде най-добре. Освен това, доколкото разбрах, и ти не бързаш да се прибираш. Обещавам повече да не те прекъсвам.

— Дядо ми по майчина линия бил датчанин и морски капитан. При един курс до Хамбург корабните механици констатирали, че има сериозна повреда по валовата линия, задвижваща единия от винтовете. Това наложило принудителен, и то доста дълъг престой на кораба в Хамбург. По време на този престой дядо ми не само се запознал, но и се влюбил до полуда в бъдещата си жена. Било, както се казва, любов от пръв поглед. Тя била интелигентна, при това много красива жена, току-що завършила английска филология. Накрая дядо ми отплавал обратно за Дания, но на борда на кораба била

и жена му – оженили се още в Хамбург.

Младото семейство заживяло в Ханстхолм, откъдето бил дядо ми. В материално отношение не са имали проблеми. Баба ми родила момиченце – моята майка. Дядо продължил да кръстосва моретата, но в края на Първата световна война починал при някаква злополука. Каква точно е била тази злополука и дали причината не е била друга, майка ми така и не научила. Просто така пишело в изпратеното до семейството му съобщение. А е бил в разцвета на силите си.

Майка ми, освен че наследила красотата на баба ми, с нейна помощ научила перфектно немски и английски. След гимназията отишла да следва в Копенхаген, но когато немците окупирали Дания, тя се върнала при майка си. В това време немците започнали мащабното строителство по бреговата охрана на района, чийто център по стратегически съображения бил Ханстхолм.

— Да, днес успях да се разходя по брега и вече имам реална представа какво и как е било построено в тази част от "Атлантическия вал - неволно си позволих да го прекъсна.

— Доколкото ми е известно, това са били най-добрите и качествени фортификационни съоръжения - каза Рудолф и след кратко мълчание продължи:

— Баща ми, който завършил през 1937 година строително инженерство, бил мобилизиран, и то в така наречената организация „Тодт" (ОТ). След като набрал достатъчно опит и доказал качествата си на специалист по изграждането на фортификационни съоръжения, бил изпратен в Ханстхолм още в началото на 1941 година - отговарял за строителството на бункерите.

Така се запознали с майка ми, която била назначена като преводачка в местната военна комендатура. Това запознанство скоро прераснало във всеотдайна взаимна любов.

Понеже майка ми била половин немкиня, а и от комендатурата били доволни от прецизната ѝ работа, през 1943 година ѝ издали немски паспорт и не само им разрешили да се оженят, но им дали и кратък отпуск да посетят семейството на немския ми дядо, което живеело в Мерсебург.

Дядо бил химик и работел в големите химически заводи в Лойна. Не бил изпратен в армията, защото бил главният технолог при производството на изкуствено гориво, което за Германия по време на войната е било жизнено необходимо. Двамата с баба ми много харесали снаха си и дори настоявали да остане при тях. Младите, естествено, отказали – не искали да се делят в никакъв случай.

За съжаление, седмици след завръщането

на родителите ми обратно в Ханстхолм, баба ми по майчина линия, която така и не могла да преживали смъртта на съпруга си, починала от инсулт. Майка ми практически е нямала други близки роднини в града - останал ѝ само баща ми.

През есента на 1944 год., разбирайки, че крахът на Германия е неизбежен, баща ми решил да изпрати жена си в Германия – все пак да бъде при близки хора, още повече, че била бременна в петия месец с мен. Всичко било вече приготвено за заминаването ѝ, дори багажът ѝ бил готов, а баща ми получил два дни отпуск. Но вечерта преди отпътуването...

Рудолф млъкна и без да ме погледне, сипа остатъка от водката в чашите. Явно му беше трудно да говори. Аз също не се обадих. Като по команда изпихме чашите до дъно. Предложих му цигара, запушихме, но той продължаваше да мълчи, аз също. После пое дълбоко въздух и продължи:

— Майка ми казала, че след обяд ще отиде да се сбогува с най-добрата си приятелка, която била учителка в местното училище. Разбрали се след работа баща ми да мине да я вземе.

Вече се било свечерило, когато той тръгнал със служебната си кола към къщата, в която живеела приятелката на майка ми. Спрял пред входната врата, но когато излязъл от автомобила, чул женски писъци. Веднага извадил пис-

толета си и се втурнал в къщата. Вътре заварил двама пияни немски офицери, които се гаврели с учителката, от чиито дрехи не било останало почти нищо, а майка ми се превивала от болка на пода.

Без да се колебае нито секунда, баща ми застрелял двамата офицери, след това вдигнал майка ми и я сложил да седне в един фотьойл. От силния удар, който ѝ нанесъл един от офицерите, когато се опитала да защити приятелката си, тя се сринала на пода. За щастие, освен болки в рамото, причинени от падането, нямало други наранявания.

Успели да помогнат на приятелката ѝ да излезе донякъде от шока и тя отишла да се облече. След това я завели при баща ѝ, когото посъветвали веднага да я изведе от града, и то колкото може по-далече, без да се обаждат на когото и да било. Прибрали се вкъщи, натоварили багажа в колата и вместо сутринта, още същата вечер заминали за Есберг, откъдето след обяд майка ми продължила с влак за Германия.

Баща ми се върнал на по-следващия ден в Ханстхолм. Всички близки роднини на мамината приятелка били арестувани. Независимо от изтезанията, на които били подложени от хората на СС, те не издали нищо. Не че са били толкова издръжливи, а защото просто наистина не са знаели къде в момента се намира учи-

телката. А тя и баща ѝ явно вече са били далече, но благоразумно на никого не се обадили, че заминават. Есесовците направо полудели от ярост. Още повече, че подобно нещо в Дания се случвало за първи път. Накрая решили за назидание на останалите всички арестувани да бъдат разстреляни.

Когато баща ми разбрал за това решение, отишъл при главнокомандващия на войските, дислоцирани в района и подробно му разказал точно какво и как се е случило. Генералът бил потомствен военен и държал изключително много на репутацията и морала в армията. Няма да се спирам на излишни подробности, но той не само не издал баща ми, но и направил всичко възможно да спаси арестуваните от разстрел и наистина успял. За всеки случай помогнал на баща ми да бъде преместен от Ханстхолм – бил назначен като заместник началник на поделенията, организиращи защитните укрепления пред Берлин. Там и загинал, без въобще да ме види.

Отново настъпи мълчание, което продължи повече от другите. Накрая Рудолф извади от вътрешния джоб на сакото си нещо като малка кожена чантичка, от която пък извади няколко снимки, а след тях две гилзи от пистолет и внимателно ги постави на масата. Не ми беше трудно да се досетя какви са тези снимки

и гилзи, но не казах нищо. Той обаче потвърди предположението ми:

— Това е единственото, което ми е останало от баща ми - а след малка пауза добави: - Независимо от състоянието, в което била изпаднала майка ми, тя взела двете гилзи от пода и ги прибрала в чантата си, с което е искала да предпази мъжа си от преки улики срещу него.

Не казах нищо. Взех снимките и започнах да ги разглеждам. От тях ме гледаха мъж и жена – и двамата млади и много красиви. От озарилите лицата им усмивки, независимо от остарелите вече фотографии, не беше трудно да се почувства колко са се обичали.

Оставих снимките пред Рудолф и взех двете гилзи – по една във всяка ръка. Гилзи като гилзи – нищо особено. Бях сигурен, че са от пистолет „Валтер" P38. Продължавах да ги държа в ръцете си и без сам да знам защо, ги гледах втренчено като хипнотизиран, без да мръдна.

И тогава стана нещо, което вече ми се бе случвало и друг път – видях жива картина. Макар само за секунда – две, видях как баща му стреля по двамата пияни немски офицери. Видението, всъщност и аз самият не знам как да го определя, просто се стопи, но аз продължавах да стоя като препариран, докато не чух гласа на Рудолф:

— Какво стана? Защо изведнъж замръзна така?

Поставих внимателно гилзите на мястото, от което ги бях взел. Не му казах нищо за живата картина – най-вече защото съвсем логично можеше да си помисли, че нещо не съм в ред, или пък да се обиди, мислейки че се занасям с толкова важни за него неща. Погледнах го в очите и без да отговарям на въпроса му, попитах:

— Навярно чакаш да чуеш какво си мисля в момента? - на което отговори приглушено:

— Да, още повече, че както ти казах в началото, ти си първият човек, на когото разказвам тази история.

— Мога ли да отговоря само с едно изречение?

— И то ще ми е достатъчно.

— Рудолф, за мен твоите родители са били изключително стойностни хора и ти с пълно право можеш да се гордееш с тях.

Не каза нищо. Само ми подаде ръка. Когато и аз направих същото, така силно стисна ръката ми, че ако не беше силна и тренирана, направо щеше да се смачка.

МЪРТВИЯТ КРЕПОСТЕН ГРАД

Известно ми е, че ако някой прочете написаното по-долу, така и няма да повярва, че то наистина се е случило и в най-добрия случай ще го приеме като фантастична измислица. Разбирам го, защото и аз на негово място бих си помислил същото. Но се случи и то с мен.

Всъщност една от причините да го напиша е да кажа на тези, които евентуално ще го прочетат, че ако на някого от тях някога, някъде, се случи нещо от този род, да не изпада в паника, защото нито ще бъде първият, нито последният от обитателите на земното кълбо, който е преживял подобни неща и просто да приеме, че информацията, с която разполагаме в момента, не е достатъчна, за да си ги обясним.

Бях в Бенгази/Либия и трябваше да отида до Ал Куфра. Това е голям оазис в либийска Сахара, на хиляда и двеста километра от Бенгази, близо до границите с Египет и Судан.

Вече бях ходил до Куфра както със самолет, така и с автомобил. Интересно е да пътуваш със самолет над Сахара – можеш да наблюдаваш, и то едновременно, големи територии от тази необятност, но за съжаление, за твърде кратко време. Освен това, не можеш да влезеш

в пряк контакт с това, което виждаш, а оттам и да изпиташ истинското удоволствие от непосредствения допир с пустинята. С други думи: със самолет - само ако нямаш време, желание, възможност или смелост да пропътуваш това разстояние по суша.

Всеки може да разказва каквото си иска, но поне за мен пътуването с автомобил в пустинята си е съвсем друго нещо, да не говорим пък за пътуване с камили. То е само за истински мъже.

Заедно с трима либийски инженери, работещи в аграрните комплекси в Сарир и Ал Куфра, пътувахме през пустинята с нов „Тойота Круизер". Първо се отбихме в Жалу (*един от оазисите на Сарир - на 400 км от Бенгази*), за където пътуваха двама от тях, да заредим и преспим, а на сутринта ние двамата с третия либиец трябваше да продължим за Ел Куфра.

Когато наближихме оазиса, слънцето вече залязваше. Но залезът в пустинята, когато е безветрие, е нещо съвсем особено и няма много общо с понятието на хората, които не са били в Сахара.

Не знам защо, но винаги когато гледам залезите в Сахара, все си мисля, че само художник с изключителен талант, и то от друг свят, би могъл да даде истинска представа за това великолепие.

Вече съм наясно, че многобройните опи-

сания на това как „изглеждат", какво „казват и показват" залезите и нощите в Сахара предлагат една бледа и доста различна от оригинала представа. Е, по-точна представа може да се получи от качествени фотографии, каквито вече не е проблем да се намерят в Интернет, но... Но усещането, когато се намираш в живата картина е съвсем друго, по-скоро несравнимо.

За нашето пристигане в оазиса вече се знаеше и ни чакаха. Настаниха ни в една от кокетните къщички, построени преди години от ДСО „Техноекспортстрой" - София, а след това отидохме в столовата, където се предлагаха разнообразни, и то добре приготвени ястия. Просто взимаш таблата, избираш каквото ти хареса и след като си се нахранил обилно, изпил си поредния чай или „Фанта", връщаш таблата и излизаш, без да плащаш. Това се отнасяше за всички работещи в оазиса, както и за очаквани гости като нас.

След вечерята моите спътници ме поканиха да отида с тях да поиграем карти, но аз реших да се поразходя наоколо. Нощта вече беше настъпила, но лунната светлина и кристално чистият въздух осигуряваха достатъчна видимост.

Излязох извън селището, легнах по гръб с разперени ръце на пясъка да погледам небето. Беше новолуние. Видях, че едва ли не в кръга

на луната имаше звезда – знак на важно предзнаменование за мюсюлманите. Аз не съм мюсюлманин, нито пък някакъв вярващ, така че дали има звезда, която почти е в сърпа на луната, а дори и да е „в него", ми беше все едно. Просто се възхищавах на красотата на луната, която в женската си суета навярно бе решила да добави още едно бижу към тоалета си.

Наситеният с кислород чист въздух, при който дишането е истинско удоволствие, ме омайваше. А небето? То беше наистина "небесносиньо". Такова изчистено, диамантено синьо небе може да се види само в пустинята. Синьо, което те разтоварва, ободрява и зарежда, което... просто те гали. И на фона на тази синя феерия примигват едри, надвиснали над главата ти звезди, които ти се струва, че са толкова ниско, че ако си протегнеш ръката нагоре, едва ли не ще ги докоснеш.

Виждах и няколко малки перести облачета, които, необезпокоявани от никого, свободно си плуваха по небето. Когато се вглеждах в някое от тях, всеки път откривах я слонче, я мече, жираф, кон или друго животно, дори човешки образи. Просто невероятни картинки, които можех да наблюдавам с часове.

По едно време като че ли нещо ми подсказа да погледна наляво. Без даже да се надигна,

обърнах главата си настрана и видях някакво подобие на портал, но не на небето, а на земята. Странно, но не можех да определя разстоянието помежду ни.

„Ха, какво ли пък ще е това? Аз съм извън селището, всичко наоколо е равно като тепсия, а и при идването ми тук нямаше и помен от този портал." - помислих си силно изненадан.

Монологът продължи:

„Има си хас някой да го е построил толкова светкавично" - пошегувах се аз.

Шега или не, но видението стоеше неизменно на мястото си. При това зад него, освен пясъци, не се виждаше нищо друго.

„О, ами че това е някакво миражче", намерих бързо решение като спец в тези неща, но веднага се отказах от него.

„Не, не е миражче, такива нощем няма, поне не съм чувал." - засрамено си признах грешката и навярно подразнен от провала си, продължих да разсъждавам:

„По дяволите този портал, я да си гледам облачетата, току-виж започна да виждам и цифри, та да уцеля някоя шестица в тотото, а порталът както е дошъл, така и ще си отиде"- пошегувах се отново и пак се загледах в небето.

Да, ама не, както обичаше да казва един известен с тази фраза български журналист. Все пак се обърнах наляво... и какво? Порталът

съвсем необезпокояван, продължаваше най-нахално да си стои на мястото и да ми пречи да се възхищавам на любимите си облачета. Проклятие! Направих няколко опита да не мисля за досадника, но след техния провал реших да предприема нещо по-ефикасно и започнах да му говоря, знаейки отлично, че той не може да бъде даже и измислен събеседник. Въпреки това, решението ми се видя забавно като някаква игра и направо се обърнах към него:

„Ами добре, щом си портал, значи през теб се влиза някъде, но това което виждам зад теб не е въпросното „някъде" - просто исках да го „предизвикам" и чаках със злорадство как този натрапник, който като знае, че не може да предложи нищо друго освен простата си рамка, ще изчезне на мига."

Никакъв резултат.

„О.К., тогава да видим с какво толкова можеш да ме изненадаш..." Станах и тръгнах съвсем спокойно към него.

Бях убеден, че този път нахалникът наистина ще изчезне. Освен това, бях сигурен, че нищо не може да ми се случи и продължавах да вървя уверено напред. За мое учудване, порталът продължаваше да се кипри отпреде ми. Но колкото повече го приближавах, толкова повече рамката му се размиваше.

„Аха, ето че те стигна страх и доста бързи-

чко започна да се стопяваш." - злорадо си помислих и още по-уверено продължих напред.

Вече преминавах през останалите много бледи, едва различими контури на този натрапник, когато пустинята внезапно изчезна, а заедно с нея и нескопосаните ми опити да се шегувам. Пред мен се разкри нещо, което не ме изплаши, но просто ме стъписа, ако това въобще е подходящата за момента дума. Спрях, търках очите си, но това, което виждах, и то толкова ясно, не се промени ни най-малко. Пред мен...

Пред мен... виждах средновековен крепостен град. Град с истински крепостни стени, с бойниците по горната им част, неизменния ров пълен с вода, с двете задължителни и свързани помежду си централни кули, между които се намира входът за града. Точно както е описан в учебниците по средновековна история. Само че... не се виждаше нито един човек.

Вървях по инерция напред и се взирах до причерняване в крепостния град, а бомбардировката с неизменните въпроси, както и друг път когато съм попадал в подобни невероятни ситуации, не преставаше.

„Какво стана? Откъде изникна този град в пустинята? Кой е той и как пък точно аз попаднах в него? Отново ли съм напуснал тялото си?

Дали пък...?"

Въпросите не свършваха, но до един оставаха без какъвто и да било сносен отговор. Не бях изплашен, но фактът, че става нещо, което е извън не само моите, но изобщо извън нормалните човешки представи, нещо, за което нямам и най-елементарна престава, продължаваше да сипе нови въпроси.

Накрая, примирен с моето „невежество", започнах да разсъждавам като нормален „земен" човек:

"Добре де, нека да се опитам да вляза в града, тогава стражите би трябвало да ме спрат.". Започнах умело да използвам ученическите си знания и да измислям нови предизвикателства.

Но противно на това, което очаквах, не само че падащият мост не беше вдигнат, но и тежките, обковани с огромни ковани гвоздеи крила на входната порта бяха изцяло отворени. Никой не ме спря, не защото не се спазваха строгите правила, а защото нямаше кой. Караулното помещение беше празно. Само на стените бяха подпрени мечове, алебарди и други средновековни оръжия, а на масата още стояха съдове и прибори за ядене. Сега вече престанах с шегичките си.

„Може би е по-добре да си се върна на пясъка в пустинята. Каква е гаранцията, че щом вляза вътре, тези огромни порти няма да хлоп-

нат след мен и аз да остана тук завинаги?", но смело отхвърлих тази разумна мисъл:

„Никакво връщане, такива градове не се срещат под път и над път. Само напред!" - реших дръзко и продължих напред.

Минах през огромната порта и вече бях в града. Озовах се на една безлюдна улица, павирана с едър излъскан калдъръм. Очаквах да чуя човешки говор или поне чаткане на конски подкови. Нищо подобно. Гробна тишина.

От лявата страна имаше тясна уличка, а от двете страни на улицата пред мен имаше непрекъснати редици от къщи с дебели каменни стени. Прозорците бяха обсипани с красиви живи цветя, голяма част от които се спускаха надолу по стените.

От лявата ми страна, на пряката уличка, видях една черна, мрачна сграда. Без и аз самият да знам защо, тръгнах към нея. Както и преди, цареше пълна тишина, но по едно време ми се стори, че чувам някакви тежки, вледеняващи стонове, идващи от сутерена ѝ.

„Може би вътре има хора, нуждаещи се от помощ.", помислих си аз и бързо се отправих към входа на сградата с надеждата, че най-после ще видя хора, макар и страдащи.

Вратата не беше заключена, влязох вътре и без сам да разбирам защо, се отправих направо към сутерена. Стълбището ме отведе до

друга врата, която също не беше заключена. Изглежда в този град изобщо нямаше заключени врати, въпреки че на всяка от тях отвътре имаше яки метални резета, а отвън стърчаха огромни катинари с ключове, пъхнати в тях. Отворих вратата и влязох в едно голямо полутъмно помещение. "Безмълвните" (*не мога да намеря друга подходяща дума*) стонове се усилиха толкова, че чак косата ми настръхна.

Помещението беше много по-мрачно от самата сграда. А в него... имаше най-различни уреди за мъчение – за разтегляне, за размазване на крайници, за стягане на глави, огнище с угаснали черни въглени и подредени до него инструменти за измъчване чрез жигосване, няколко дървени скрипеца с преметнати през тях въжета, единият край на които беше навит на рудани с дръжки за въртене, а на другия висяха големи остри куки, огромни секири за палачи и какви ли не други неща за инквизиция. За някои от тях така и не можах да се досетя за какво могат да служат, но това не им пречеше да изглеждат зловещо, както всичко останало в помещението.

Не мога да кажа, че съм се побъркал от страх, но всичко, което виждах, излъчваше такава жестокост и беше толкова потресаващо, че тичешком се озовах отново на улицата. Спрях се и въпреки че лицето ми беше плувнало

в пот, чувствах вледеняващ студ.

И тогава започна странен монолог.

„Какво става, къде съм и защо съм тук? Я по-скоро да изчезвам от този град."

„Спокойно, моето момче, без паника! Започни да мислиш с главата си, а не с каквото не трябва и не се подвеждай от чувствата си."

„Добре, така да бъде. Нека тогава да се опитам да направя някакъв анализ на ситуацията." - продължавах да разсъждавам, опитвайки се да въведа някакъв ред в мислите си. "Откъде и как дойдох тук?" - запитах се вече по-спокойно и почти веднага си отговорих:

„Аха - сетих се - за всичко е виновен проклетият портал."

Това ме успокои и започнах да връщам лентата назад.

„Ами разбира се, нощта вече е настъпила, аз се намирам в пустинята Сахара, легнал по гръб с разперени ръце на пясъка и се възхищавам на вълшебното небе. Никаква опасност не ме заплашва, дори ми казаха, че тук няма скорпиони. Какви градове, какви чудеса? Пълна глупост." - зарадвах се на тази безспорна констатация и едва ли не се развеселих.

Това обаче не продължи дълго, защото скоро ме обзеха други, не по-малко логични, но и тревожни мисли.

„Но тогава...? Аз все пак не сънувам, но не

съм на пясъка, а в този непознат град. Нещо е станало, но какво?"

Започнах трескаво да мисля:

„Не съм душевно болен, не съм преуморен, дори съм известен като "Железният мъж". Не съм заспал. Тогава какви са тези истории? Да не би пък да съм се побъркал?"

Тази мисъл не на шега ме разтревожи.

„Разбрахме се, без паника! Мисли, човече, мисли."

Тогава неочаквано се сетих, че съм чел как понякога така нареченото астрално тяло можело да напусне физическото тяло на човека и да лети безпрепятствено навсякъде, дори за миг да се озове на хиляди километри далеч.

„Това астрално тяло да си хвърчи където и колкото си иска, но аз съм един напълно нормален земен човек, който си лежи на пясъка.", продължавах да се убеждавам. И без това бях един от последните хора, които могат да повярват в подобно нещо.

Спомних си и за разните машини на времето, но мисълта за подобни измишльотини само ме развесели.

„Да не би пък без да съм разбрал, да съм заспал и това да е някакъв кошмар? Я да се размърдам малко." - продължавах да разговарям със себе си и раздвижих тялото си.

След секунди усетих, че наистина се обръ-

щам наляво, после надясно, даже почувствах пясъка, влязъл в лявото ми ухо. Значи съм заспал.

„Това е! Тук съм си, на пясъка и то напълно в ред. Я по-добре да се прибирам, че захладня." - едва ли не извиках радостно.

Всичко застана на мястото си, дори за кратко отново видях луната с нейната звезда - украшение и поисках да стана.

Обаче преди да успея да се надигна разбрах, че съм си на същото място в този загадъчен крепостен град.

„Това пък сега какво е? Защо пак съм тук? Нали щях да отивам да си лягам? Хайде бързо в леглото!", казах си аз, но вече доста разтревожен.

Реших пак да се размърдам, за да се "върна" отново в пустинята и да се прибера в къщичката, където ме чакаше удобно легло, но в последния момент неочаквано се отказах. Градът ми беше толкова интересен, че просто не ми се искаше да го напусна веднага. При това вече бях сигурен, че щом си размърдам отпуснатото на пясъка тяло, всичко ще се оправи.

„Ами ако вече не успея да се върна? Какво ще правя в този хубав, но мъртъв град?"

Любопитството ми обаче надделя, нещо нехарактерно за мен. Обещах си на никого да не разказвам нищо, приех най-изгодния за мен

вариант, че все някак ще успея да се върна в реалния свят и започнах да се разхождам в безлюдния град.

Разглеждах тесните улички и притиснатите една до друга къщи, площадите и прекрасните паметници, реката, която пресичаше града, чудесните каменни мостчета над нея, пазарите и малките магазинчета, високите и остри като стрели катедрални кули. Качвах се по крепостните стени, заставах на бойниците им и даже си представях, че съм средновековен воин. Но тази роля нещо не ми хареса и веднага я промених. Не, не обикновен воин, а строен, красив, изключително храбър рицар с разкошна броня и позлатен шлем, спечелил редица турнири и битки и естествено, пленил сърцата на прекрасни принцеси и т.н. в този дух. Това ми хареса дотолкова, че едва ли не чувах шума от копитата на "моя" изключително красив и мощен кон, наконтен също в броня и огнено червен плащ. Не си спомням дали стигнах до оръженосеца. Фантазирайки така, продължавах спокойно да кръстосвам града надлъж и шир, стараейки се да не пропусна нещо.

Застанах пред една красива сграда и реших да вляза вътре. На масивната врата висеше сигнално бронзово чукче. Почуках няколко пъти с него, но никой не се появи. Натиснах вратата и не останах изненадан, че тя се отвори. След-

ващата врата също не беше заключена и ме отведе в огромна зала, в средата на която имаше дълга маса с наредени на нея изящни чинии, кани и сребърни прибори. В съдовете обаче нямаше нищо. В красивите свещници стояха наполовина изгорели свещи. Столовете около масата бяха масивни, но много красиви. Вдясно имаше голяма камина с угаснали въглени. По стените бяха окачени множество картини на мъже и жени от Средновековието, ловни сцени, както и различни оръжия от този период.

„И тук няма следа от хора. Къде може да са изчезнали? Щеше да е толкова интересно да си поговоря с някого. Мога да им разкажа толкова неща, за които те дори си нямат понятие. Интересно как биха реагирали на това, което ще им кажа?", помислих си силно натъжен.

„А може би наистина е по-добре, че няма никой. И защо си мисля, че те много ще се зарадват, като видят човек, който ще започне да им разправя разни неща, които в най-добрия случай за тях ще бъдат някакви добре съчинени измислици? Или пък ще си помислят, че в мен се е вселила някаква нечиста сила и на бърза ръка ще ми видят сметката.", продължавах своите безсмислени и съвсем ненужни разсъждения, забравяйки отново, че това е една нереална, макар и много интересна и невероятна "действителност".

„Поне да имаше нещо за ядене. Добре че хапнахме яко в Жалу, иначе в този мъртъв град червата ми скоро щяха да почнат да къркорят.", опитах се дори и да се пошегувам.

Накрая реших, че не е редно да се мотая повече в чужда къща, в която никой не ме е канил и излязох отново на улицата, затваряйки внимателно входната врата. Погледнах небето, но то беше ясно и чисто. Никакви облаци, никакъв вятър, нищо. Само някакво чувство за бледа синевина, но не като тази в пустинята.

Минавах покрай катедралата и реших да вляза в нея. Вратата беше затворена, но както и другите врати незаключена. Вътре всичко беше чисто и подредено. Като че ли всеки момент ще пристигнат хората за поредната меса. Да, но нямаше нито хора, нито свещеници. Никой. Католическите разпятия ме гледаха толкова безизразно, че просто ми стана чоглаво, когато се загледах в безчувствените им очи. Всъщност те винаги са ми действали така. Излязох от катедралата, отидох до реката и от парапета на един от чудните мостове започнах да наблюдавам течащата, кристално чиста вода. Това беше единственото нещо, което се движеше в този странен град.

Но колкото и да се взирах в прозрачната до дъното на реката вода, не можах да видя каквато и да е риба, рак, жаба, водоплаващи птици

или нещо подобно. Нищо. Липсата на каквито и да е признаци на живот в този наистина мъртъв град не само ме натъжи, но започна и сериозно да ме тревожи.

По едно време усетих, че започва да ми се приспива и това вече наистина, и то силно, ме обезпокои. Започнах отново да разговарям със себе си:

„Ами ако заспя тук и в резултат на някаква нелепост остана завинаги в този прекрасен, но мъртъв град?"

„Глупости, нали вече разбра, че това е някаква, макар и непозната игра. Нали реално си легнал на пясъка до селището на оазиса, в който се отбихме."

„Игра, игра, но тялото ми си лежи спокойно в пустинята, а аз се разхождам в този измислен град. Кой всъщност е АЗ тогава? Не разбираш ли, че нещо не е както трябва? Не може едновременно да съм на две различни места и то на хиляди километри едно от друго. Явно това не е сън или някаква халюцинация. Ами ако наистина не мога да се върна? Какво ще стане тогава с тялото ми? То може би не може да съществува без това "нещо", което сега се намира в този мъртъв град?"

Тези логични въпроси ме разтревожиха и то не на шега.

„Да, бе. Щом тялото ми е в пустинята, кой тогава се разхожда тук? Значи съм излязъл от него и си бръмча насам-натам. Трябва наистина да приключвам с всичко това. Реални или не, тези неща сигурно могат да станат и опасни."

„Точно така. Сигурното си е сигурно. Я да си се върна в пустинята, където познатото ми физическо тяло спокойно си лежи на пясъка в Сахара и да поспя, че утре ме чака тежък преход."

Размърдах енергично тялото си и скоро всичко застана на мястото си. Станах от пясъчното си легло и се отправих към къщичката, в която трябваше да преспя. Познатата ми обстановка бързо ме върна в реалната действителност. Вече нямаше от какво да се страхувам. Вървях със спокойна крачка, но продължих да си мисля за мъртвия град. Този път не бях забравил нищо. Не се чувствах схванат или сънлив, нямах и никакво друго усещане като след сън.

Отново се затрупах с купища въпроси, но както и друг път се е получавало, те си останаха без отговор. Погледнах часовника си и установих, че съм прекарал близо три часа, лежейки на пясъка.

Щом главата ми докосна възглавницата, заспах веднага. Сънувах, че съм в София с приятели. Свирех на китара и всички пеехме любимите ни песни. Най-тривиален, но приятен сън.

Събудих се с ведро настроение и започнах да си тананикам една от мелодиите, които бяхме пели по време на съня ми.

Мислех за този хубав сън, когато изведнъж се сетих за безлюдния крепостен град и усмивката ми изчезна.

„Какво беше това? Във всеки случай не беше сън. Тогава какво? Градът си беше истински, но как попаднах в него?", започнах отново да си задавам купища въпроси. Въпроси, останали без какъвто и да било отговор.

Безсилен да намеря някакво, дори и неиздържано обяснение, махнах с ръка и реших, че най-доброто, което мога да направя, е да забравя този случай или най-малкото да не го разправям на никого.

Закусихме богато и с моя спътник тръгнахме за Куфра. Пустинята ме покори отново и аз наистина престанах да мисля за крепостния град, а след време почти го забравих.

След години, вече на работа в Регенсбуг, Германия, на връщане от граничния пункт Вайдхаус реших да мина през град Амберг, който макар и да беше само на 60 км от Регенсбург, все още не бях посещавал.

Но... щом видях крепостните стени, споменът за загадъчния мъртъв град отново изплува от паметта ми с най-дребни подробности, а ко-

гато минах по падащия мост над рова и преминах входната врата, изчезна и последното съмнение - аз познавах много добре този стар, опасан от крепостни стени и дълбок ров, запазил почти непокътнат средновековния си вид град, защото... Защото аз вече съм бил в него.

Разликата беше единствено в модерните магазини, някои нови сгради, лъскавите автомобили и най-вече в гъмжилото от хора със съвременно облекло.

Мъртвият град беше оживял..., дори и „младият непобедим рицар" беше дошъл отново, но без броня и не възседнал буйния си красив кон, а на мощен „Опел Сенатор".

Главата ми пламна от нахлуващите като цунами мисли и въпроси:

„Значи тогава в оазиса „нещо" наистина е напуснало отпуснатото ми на пясъка тяло, за да посети един град на хиляди километри и да го види такъв, какъвто е бил преди векове. Но какво е това „нещо"? Явно не може да е материално. Тогава какво? Значи „то" си се разхожда не само където си поиска, а също и в миналото, може би и в бъдещето."

Този път обаче предпочетох да спра потока на безбройните въпроси, знаейки прекрасно, че не мога да отговоря, макар и донякъде, на нито един от тях. А може би и не съм искал да знам отговора...

Застанах на едно от познатите ми каменни мостчета и се загледах както тогава в течащата вода. Тя пак беше кристално чиста, но в нея плуваха красиви патици и риби. Имаше живот. От мъртвилото, което бях видял тогава, нямаше и помен.

Облегнат на парапета, затворих очи и много ми се прииска да се върна както тогава в пясъците на Сахара, но... не се получи. Може би защото на този парапет беше облегнато не само истинското ми тяло, но и „нещото" си беше в него и не искаше да го напусне. И слава богу...

ОРАКУЛЪТ ОРФЕЙ

Мрачината още не бе отстъпила пред деня, когато оракулът Орфей стигна до светилището. Застана срещу скалния процеп с лице към изток и отправи гореща молитва към Сабазий, за да узнае съдбата на Тракия. Първите лъчи се пречупиха по странен начин. Виолетово неземно сияние се разля над голямата каменна композиция. На фона се очертаваше високата фигура на Орфей, сякаш изсечена от древен скулптор. Посланието не закъсня:

„Земята на траките ще остане непокътната. Тя е по-трайна от съюзите и племената. Те идват и си отиват. Народът на Тракия ще продължи да воюва, ще се претопява като медта и златото. Границите ще се менят. Ще останат реките, планините, песните и легендите. Ще дойдат други народи, но един от тях ще слее кръвта си, костите си, миналото и бъдещето си с тези на траките. Този народ ще прекроява граници, ще събаря империи, ще е горд и унизен; мъдър и неразумен; богат и беден. Тракия ще изчезне, но тракийската земя, музиката, песните, ще оцелеят – това е първата линейна възможност." – така рече Сабазий.

В настъпилата тягостна тишина Орфей прие още едно послание:

„Имало е и друг път. Съдбата го е предоставила, загатнала, но вие сте се отдалечили от него. Някога Тракия е била на кръстопът, но той е останал нереализирана проекция. Голяма, богата, единна Тракия – това е втората линейна реалност, която сте загърбили. Избрали сте враждите и разделението. Величието, което проектирате в мечтите си сега, ще пребъде в тази земя, но чрез народи, дето не ще се именуват траки. Те ще строят върху вашите могили, ще пеят вашите песни, ще притежават вашето злато, по нестинарски въглени ще ходят, но траки няма да се именуват."

Оракулът стоеше с цялото величие и страдание на посветен и смъртен. Слънцето се издигаше два лакътя над хоризонта. Планината, небето, гората – нищо не издаваше злокобата. Природата бе величаво горда и безстрастна пред човешкото страдание.

Орфей трябваше да вземе бързо решение – дали да продължи към мечтата си за обединението на деветдесетте тракийски племена, да се пребори за онази възможност – пропиляната – или да се примири с поражението. Това видение засега ще остави в тайна. Жрецът не бива никога докрай да открива бъдното. Знаеше, че то се доизбистря и променя. Затова

може би ще поведе народа си към мечтата и ще загърби предсказанието на Сабазий. Боговете ще разберат хода му. Човешкото упорство и непокорство не им бяха чужди. Той ще се опита да прекрои съдбата. Беше готов да плати всяка цена, защото Тракия нямаше цена.

През нощта остана на молитвения връх. Сам с прорицанието и с очертанията на бъдното. Тревожни светлинни сигнали изпращаха кодирани послания до Вселената.

Седеше съкрушен, облян от лунната светлина. Самотни откъслечни звуци пронизваха мистичната тишина. Проблясваха далечни светкавици. Половината небе бе превзето от облаци, а другата половина бе ясно, звездно и спокойно.

„Жертвата – тревожно помисли оракулът – изправени сме пред жертвата."

Тракия бе избрала мисията да даде многото и да се оттегли в мита. Тя щеше да остане в гените, да оцелее в паметта, да бъде преоткривана, разгадавана и възпявана хилядолетия след поражението. Защо тази дивна земя трябваше да погребе златото си под земята; да изостави светилищата си; целия този свят, населен с нимфи, музи, воини и да се оттегли в отвъдното?! Военачалниците и жреците не бяха пожелали да пожертват властта си, но щяха да пожертват Тракия. Вървяха по най-трудния път

– да бъдат заличени в това измерение с цялото си величие и мъдрост и да се преселят от небитието направо в бъдното. Раздвоен, жрецът и воинът в него се бунтуваха един срещу друг, виждайки как въглените прегарят, как вятърът отнася мечтите, как всичко изтича като бърза планинска вода...

Оракулът стоеше под лунните сенки, обезсилен като обикновен смъртен човек, на когото съдбата идва и отнема всичко, но му дава утеха – Тракия ще премине през ада, в селенията на долната земя, за да се възроди песен по песен, стих по стих, могила по могила... Ще лежи в паметта хилядолетия, за да пребъде...

И тогава Орфей видя в картини как родната му земя бе положена цяла на жертвения камък. От голямото светилище потекоха реки от кръвта и виното ѝ, златото се разтопи и изтече под земята, вятърът отнесе песента ведно с мелодиите на лирата...

Беше тревожна и злокобна нощ. Разместиха се пластовете на времето и пространството и се сляха в едно далечно и непознато битие.

Орфей извади лирата си и засвири тъжна мелодия, запя горестна песен. Всичко можеше да се пожертва, но паметта трябваше да оцелее.

Народите идват и си отиват. Но потокът на бъдещето събира в едно миналото и настояще-

то, като ги пренася до безопасния и вечен бряг на Сътворението, което дори съдбата е безсилна да заличи. Бог бди над творението си и го оставя да бъде моделирано и прехвърляно в потоците на времето, но винаги го връща в извора на великото Начало.

Тракия принадлежеше на вечността, но трябваше да премине през жертвата...

НА УЛОВ ЗА РАПАНИ

Кака Пена чистачката беше от типа хотелски персонал, който не просто изпълнява задълженията си добре, а влага и добросъвестност, често прескачаща на гости и на престаравването. Днес отново ще мине по стълбището и коридорите преди, а не след като се приберат летуващите от плажа за следобедна почивка по стаите. Тогава отново ще почисти евентуалния пясък, оставен от краката на по-небрежните или метнатите отпадъци в специалните кошчета. Работеше го това от много години. Имаше верен усет и знаеше точно кога ще се появят първите клиенти по етажите. Затова ще провери сега кое как е, преди да са го направили други. Особено от вида, който се рои напоследък. С капризи да смъкват от своите разходи по летуването.

Изненада се възрастната жена от онова, което видяха очите ѝ. Едно от кошчетата на втория етаж я посрещна почти пълно до горе. Тя не допускаше да е пропуск на колежката от нощната смяна и вместо да се обади на някого, за да клевети, зае се да поправи станалото. Внимателно започна да вади смачканите на топки

страници от вестник и слага в черната найлонова торба, която носеше винаги със себе си при тия обиколки за повече хигиена. Не можеше да проумее само защо на някого е трябвало подобно занимание - да ангажира своите длани толкова дълго, вместо да направи обичайното. Почиващите изхвърляха вестници и списания, но ги сгъваха на две – на три. И толкова. Взимала беше от тях да чете през свободното време в стаята за почивка на персонала. Онова, което видя под смачканите хартийки вече я сепна. Напомняха им често - има ли нещо, което изглежда не както трябва, веднага да се обадят на дежурната администраторка.

— Нели, на втория етаж в едно от кошчетата има някакъв пакет.

— Какъв пакет ти се е привидял, како Пено? – поиска уточнение момичето, но повече от видимо не искаше да откъсва поглед от изкуствените нокти на ръцете си.

— Вчера ги купи. Смяташе да им се повъзхищава заедно с почиващите, когато дойдат след малко да искат ключовете за стаите.

— Не знам – призна чистачката. – Казано ни е да не пипаме или взимаме такива работи. Ти, момиче - тонът на възрастната отведнъж заприлича на майчино наставление, – вземи да се обадиш на охраната. Нека той се оправя както са му казвали.

Младата администраторка изпъшка леко, но подчертано шумно. Трябва да се откаже от своето занимание и да натисне копче, защото е ясно, че възрастната чистачка няма да направи дори крачка назад, преди да стане нейната. Изглежда я задоволиха движенията на Нелито, щом произнесе:

— Аз да се качвам горе.

Охранителят беше на годините на нейния син, но тя не изпитваше чувствата, каквито трябва да бъдат. Той се държеше съвсем като някои от големите шефове. Наставляваше чистачките и работещите в кухнята към ресторанта така, сякаш са паднали от небето. И никак не искаше да предположи дори за миг, че измежду тях някои вероятно имаха повече преживявания, отколкото са неговите години. Ето го и сега. Крачи тежко из коридора и упорито иска да каже – „Гледай как съм облечен", а блясъкът в очите му я предупреждаваше открито – „Внимавай, защото може да ти изкарам някое наказание".

„Пикльо" – контрира наум чистачката и си обеща да каже още нещо, стига оня да си отвори устата в подходяща посока.

— Какво има? – попита младежът с тон, като ли че току-що е заловил нарушител на реда в хотела.

— Виж сам.

Охранителят се приготви да го направи, но кака Пена чистачката разгада последващите му действия. Нейният трудов път беше преминал все из помещенията на куротния комплекс. Виждала бе всякакви персони и чешити да щъкат из неговите стаи и коридори.

Пакетът не е метнат просто така, а поставен най-внимателно почти върху дъното на кошчето. И е прикрит добре с направени топки от вестник.

Виновникът за безпокойството на двамата хотелски служители кротуваше на своето място. „Тоя надутко за едното чудо може да стори някоя беля" – помисли кака Пена чистачката и бръкна да извади последното топче смачкан вестник. Да огледа и по-добре пакета, защото удивително приличаше на кутия за лакомства. Стига да не бе обвита толкова старателно в хартията и пристегната здраво със скочлентата, свекървата ѝ би я сбъркала, защото през нейното време не е била така популярна. Жената, която старателно поддържаше коридорите и стълбищетото на хотела, видя и още, дето направо я отказа да пуска повече ръка в кошчето. От странния пакет излизаха жици и отиваха някъде.

И охранителят ги бе забелязал, но стана вече по-съобразителен и предпазлив. След като огледа бавно и внимателно навсякъде покрай кошчето, той констатира, че нищо не оти-

ва под широкия килим в коридора. Приклекна, за да почувства гърба си така, сякаш е стоял цели няколко часа на плажа. Проводниците се шмугваха в... тръбата на парното.

Изтекоха достатъчно минути, откакто му се обади Нелито. Затова успя да проумее, че досега възрастната чистачка го водеше в посока на бдителността, а той получава заплата за това. Разпореди с голяма категоричност:

— Оставаш тук.

— Добре – съгласи се отведнъж кака Пена чистачката, сякаш е искала да го чуе.

Зарадваха се ушите на младия охранител, но веднага доловиха и нещо, за което при друга ситуация непременно би реагирал по начин, който искрено обичаше.

— Бягай при шефа. Преди малко дойде на работа – изкомандва жената, която преди секунди беше образец на изпълнителност.

Собственикът на хотела се намираше в кабинета си. Изслуша дежурния по охраната, но за разлика от него бе ходил в казармата и помнеше добре - паниката понякога е по-лоша и от нещата, които може да се случат по-сетне. Затова разпореди:

— Иди на етажа и кажи на кака Пена да прави и струва, но да е все около кошчето и никой да не го пипа. Ти се върни обратно, да видим какво ще правим по-нататък.

От последното нямаше особен смисъл и собственикът беше наясно. Всичките охранители да извика сега, няма да има особена полза. И той да ходи на етажа, за да регистрира наблюдателност, означава само вероятност да дръпне някоя опашка, дето е заинтересована от действията му. Погледна часовника на ръката си - това го разтревожи почти колкото съобщението за странния пакет. Времето днес е хубаво, но все някога посетителите на хотела ще започнат да се връщат от плажа и разходката.

Един човек ще му бъде полезен. Трябва да набере цифрите. Направи го.

— Здрасти. Толкова ли нямаш работа, че си решил да черпиш още от сутринта? – реагираха отсреща.

Началникът на областната дирекция се държеше неглиже с приятелите, но те знаеха по-важното - обвивка е. Под нея се криеше сериозен професионалист, отзивчив и добронамерен човек.

— Работа имам предостатъчно, но сега изпитвам преголяма нужда от твоята помощ. Не е за по телефона приказването, можеш ли да дойдеш поне след петнайсетина минути?

Обещаха му, а той остави джиесема върху бюрото, без да разбере защо пареше до сега в дланта му. Петнайсет минути са дяволски много време. И никой не иска да го съкрати.

Комисар Даниел Стойчев беше от днешните полицаи, които се чувстваха „сандвич". Отгоре им, чак до най-високото бяха такива, които сменяха прекалено често. Никой от тях не знаеше какво иска или докато те го разберат, друг е седнал вече на неговия стол. И всичко започваше отначало. Отдолу нещата не обичаха розовия цвят. Опитните се стараеха да дочакат пенсия, по-младите напираха без да искат чужд акъл, а трябваше да се работи и с едните, и с другите.

Сега комисар Стойчев изслуша собственика на хотела и отведнъж схвана голямата сериозност на станалото. Охранителят, незнайно защо влязъл непоканен в кабинета, направи опит да бъде по-обстоятелствен и да разкаже подробно какво е установил около кошчето за отпадъци, но шефът на полицията сряза отведнъж мерака му.

— Момче, каквото си видял и направил, е в онова кошче. Сега почакай отвън и дано не ти се налага да обясняваш някъде другаде с още подробности.

Вече останали сами, полицейският шеф се разкомандва, сякаш не приятелят му, а той е собственик на хотела.

— Да отидем и да видим лично с очите си.

Работата наистина изглеждаше сериозна, трябваше да я продължи само добър специалист.

„Е, прощавай, мой човек. Тая вечер може да няма домашно гостуване.” Вчера говори с него, съвипускникът му обеща да прекарат няколко часа заедно в хола на комисаря. Да поговорят за студентските години, да проверят с шеги запазила ли е домакинята отличните си кулинарни способности. Едва ли е още на плажа. По-скоро чете книга или вестник на широко отворен прозорец. Знаеше, той смята горещия пясък за удоволствие на безделниците, а разстоянието между двата хотела е задоволително късо. И всичко изглеждаше прилично до мига, когато джиесемът отсреща се заинати. Упорито отказваше да съдейства на полицейското началство.

Тогава Стойчев набра номера, който му предложи разтревоженият собственик.

— Слушай, момиче - полицейският комисар се представи и отхвърли деликатностите като взрив. И те не зачитаха подобни глезотии. – Прибра ли се... – едвам изчака няколко секунди за проверката отсреща и продължи: – Качвай се незабавно в стаята му и ако трябва, лично ще спреш кранчето на душа, но веднага да се обади на името, с което се представих.

Дали администраторката беше добросъвестен служител или защото проумя напрежението насреща си, но гарантира да изпълни възложеното. И удържа на думата си, а спецът по борба с тероризма и без увод разбираше кога

ситуацията е наистина екстрена. Трябваше сега да прости на тия, дето мятаха зад гърба му с поглед – „Откачалка". Защото такъв можеше да тича неспортно облечен в обедната горещина по алеите на комплекса.

Ръкостискането подмени очакваното за довечера „Наздраве", а думите се оказаха достатъчни, докато се изкачиха до изпълнения с неясна тревога етаж на хотела.

Чистачката стоеше като войник на пост, но едва ли е била и ден в казармата. Спецът много искаше да упрекне собственика и полицейското началство, че с такова решение са изложили на опасност жената, но се въздържа. В приятелски разговор няма да го пропусне, но сега каза на чистачката:

— Идете и почакайте пред кабинета на началството, а другият - не изпита необходимост да уточнява, вярваше, че са го разбрали, - нека дойде при мен. И вие отивайте - това вече определено важеше за комисаря, - там ще обсъдим какво да правим по-нататък.

Нещата изглеждаха повече от сериозни. Отворите за проводници са пробити в бездействащата през летния сезон тръба на парното с акумулаторна дрелка, защото никъде наблизо по коридора той не виждаше електрически контакт, а ползването на удължител щеше да отвори очите и на заспалите.

Охранителят видимо беше предпочел да тича по стълбището, вместо да отговаря в непознат кабинет.

— Застанете в началото на коридора и разубедете всеки, който поиска да влезе в стаите. Сега няма такъв кандидат наоколо, имате време да измислите правдоподобно обяснение.

За разлика от младежа, не разполагаше и със секунда от тоя лукс. Докато съберат специалисти от местната дирекция, да вземат оборудването си и да пристигнат тук, може би вече няма да има кой да им каже за какво става дума.

Спецът по борба с антитероризма не обичаше шаблоните, но сега метна един от тях в главата си да го поразпита. Разгарът е на курортния сезон. Малко шум в хотела на конкуренцията е полезен, а персоналът в него винаги изпитва нужда от добавки към заплатата. Ще се намери и тук мераклия за бомбата, щом няма да гърми в точно определена стая, което си е вече малко по-страшничко. Шаблонът му прахоса от безценното време, а нямаше от къде да търси компенсации. Ровенето сред отпадъци не е измежду хигиеничните занимания, но щом клечката за зъби ще се превърне в помощник, другото е каприз. Под внимателно разкъсаната хартия се показа очакваното. Ужасна машинарийка. Такива не се произвеждаха в нашата страна, но могат да свършат най-гадната рабо-

та в ръцете на всеки професионалист. Окото ѝ сега гледаше към лицето му съвсем като змийско. Напрегнато. В очакване на радиосигнал, за да клъвне безмилостно където поиска.

Проводниците се спускаха по тръбата, но едва ли отиваха в стаите, из които се разпорежда административният персонал. Стигаха ли до парното, през тоя сезон там можеше да не се отваря и цял месец. Какво има над него, вече ще трябва да бъде едно от първите спешни неща за изясняване.

Кабинетът на собственика го очакваше като чудотворец, а не се смяташе за такъв. С риска не се съобразяваха само глупаците, но беше се разшетал здравата из хотела. Очакваха от него повече думи, а той нямаше дори минутка за увод.

— Разполагате с време, докато не стане подходящо за оня, който иска да натисне копчето.

— И колко е? – попита машинално собственикът на хотела.

Вероятно същия въпрос щеше да отправи и комисар Стойчев, но го изпревариха и стана по-добре.

— Щом в сградата се появят достатъчно хора, да оправдаят задачата му. Той го знае, но за всеки случай наблюдава и когато ситуацията го удовлетвори, тогава ще се възползва. Нали не смятате, че кабелите отиват в парното, за да

бъдат разкъсани няколко муфи или шибърни кранове? Кое помещение лежи точно над парокотелното?

— Ресторантът – отговори веднага собственикът, но изглежда още не схващаше цялата сложност на положението.

— Който се пълни с хора главно по обяд и вечеря.

Комисарят на полицията отговаряше за града и курортния комплекс, негово трябваше да е и решението. Опита да изложи такова.

— Ще повикам нашите момчета да обезвредят.

— Ами ако и другият иска тъкмо това? – контрира спецът по антитероризъм. Нямаше и нотка на приятелско предразположение в гласа му. – Имаме работа с радиовзривател, а не часовников механизъм, господа. Докато специалистите се занимават с обезвреждане на взривателя в кошчето, дублиращият ще свърши работата и на двата. Стига да няма и трети прикрепен към схемата. Ще го кажа съвсем кратко, да не губя и секунда от прескъпото ни време - имаме работа с професионалист, а не с аматьор за сплашване. Затова нека проявим единомислие за първото, което следва да направим. Вие - нямаше нужда от уточнение, че се отнася до собственика на хотела, – направете така,че колкото е възможно, по-малко хора

да тръгнат по стаите след връщането си от плажа или да поискат да се насочат за обядване в ресторанта. Включете целия наличен персонал ако трябва, но в сградата временно да останат не повече от няколко души. И организирайте нещо, че оня с опасното копче в ръка, дето наблюдава, да вижда тая картина. Хората са още вън и на площадката пред хотела.

Собственикът чувстваше необходимост да отправи уточняващи въпроси, но не се досещаше точно какви да бъдат. Мисълта му беше вече прекалено заета с онова, което искат от него. Машинално захвана да изпълни чутото.

— Вие се заемете с главното и разпоредете, нека чистачката дойде при нас, да разговаряме. Колкото и да желаем още помощници, очевидно ще се задоволим и поради оскъдното време единствено с нейното съдействие.

Останали сами, двамата приятели се спогледаха и споразумяха отведнъж. Няма по-нататък да пускат и дума за онова гостуване, което толкова емоционално бяха обсъждали само преди ден. Дали кака Пена не схващаше цялата сложност на положението или бе преценила, че съвсем точно е изпълнила задълженията си, но влезе обещаващо спокойно в кабинета.

— Госпожо - никой вътре не се канеше да оспори ролята на спеца и той се пъхна в нея. Благодарим ви, че проявихте съобразителност.

Постъпили сте както трябва, но искаме да ви зададем няколко въпроса.

— Питайте – изрази съгласие жената. – Само имайте предвид, че не разбирам нищо от вашите тънки работи и някъде може да не съм точна, както ще го искате.

„И тая ни стига" – помисли да каже спецът, но се въздържа.

— Щом сте се впечатлили от радиовзривателя, дори проводниците сте забелязали, това никак не е малко. - Вместо за кутийката, попита:

— Кога почиствате коридорите и кошчетата с отпадъци?

— Прави го нощната, която минава и с влажен парцал. Килимите и пътеките оставяме за късния следобяд на дневната смяна. Тогава клиентите ни са излезли от стаите и не пречим с шума от прахосмукачките.

Тая кака Пена наистина ставаше за помощник на някой следовател. И потвърди неговото вече съставено мнение с аргументи. Работили са сутринта около опасното кошче, бързо и професионално. Стружките от пробиването на тръбата лъщяха съвсем пресни и на куп до тръбата на парното и това не биваше да се изпуска в никакъв случай от внимание. Ръката, стискала в дланта си акумулаторната дрелка, е знаела отлично порядъка за хигиенизиране в хотела. Докато настъпи времето за следващо-

то почистване на кошчетата, радиовзривателят ще си е свършил най-пълноценно работата.

— Вие работите от дълго време тук – хвърли във въздуха непроверен факт антитерористът, но имаше своите основания. Такава съобразителност не се придобива за три дни с парцал и кофа. – Може да ни разкажете по нещо за почиващите на тоя етаж. Вярно, камериерките са по-близо до тях, но споделят с останалия персонал. Никак няма да повярвам в обратното и не правете опит да ме убеждавате в това.

Казаното не беше много, но видимо трябваше да се задоволят с него. Семейството от едната стая си е заминало вчера, а другото ще се появи днес, но след обяд за настаняване. Едно използва морската вода и пясъка да поотпусне ставите. Трудно ще му бъде клякането с дрелка в ръце, а още по-малко възможно - шетането из парокотелното, където някои движения направо се доближаваха до спортните, за които повече прилягаше фигурата на младежа от трета стая, който имаше и специален костюм за гмуркане. Оправдание да отсъства по-дълго време от погледа на останалите клиенти на хотела.

Указанията, които трябваше да отправят към чистачката, настояваха да бъдат от кратките. Направиха ги, а жената тръгна да ги изпълнява. Останали сами, спецът по антитероризма вече можеше да каже:

Нашият бомбаджия упорито е искал неговият радиовзривател да бъде необезпокояван дълго време. Можел е да метне отгоре му небрежно вестник или някоя рекламна брошура, но съобразил, ще изкуши някой четящ от скука, дето ще посегне към хартията, а погледът му като нищо да засече жиците - както се е развило упражнението с хотелската чистачка.

Из празните все още коридори на хотела никой не се интересуваше от тяхното мнение, можеше да крачат и без да си приказват. Чистачката е отворила вратата на въпросната стая, напрегната и в очакване на техните по-нататъшни указания.

— Благодаря - кимна към нея комисар Стойчев. – Появи ли се клиентът, кажете: „Повиках ги, защото ми се стори, че вътре има хора". Наистина работя в полицията. Сега затворете и се навъртайте някъде по-наблизо.

„Аз пък съм паднал от Марс" – прииска му се да изтърси спецът по борба с тероризма. При друга ситуация обезателно щеше да го направи, но тая вече си беше избрала посоката и настояваше да тръгнат по нея. Много искаше да чуе и какви ще ги наговори чистачката кака Пена пред летовника, дето толкова много обича да вади рапани от морето, но случката сега е измежду нежелателните.

Комисар Даниел Стойчев изпитваше раз-

дразнение от постоянната нагласа на приятеля му да чува ясни и категорични отговори по всичко. Сякаш, ако не лично е подготвял тоя взрив, поне като наблюдател е присъствал. Затова имаше право на въпроса:

— Откъде си извади заключение, че това е нашият човек?

— Да виждаш нещо, което ще потвърди хобито? – спецът без капка притеснение му върна контравъпрос. Сякаш го питаха харесал ли е кафето, което изпи преди малко. – Някакъв апарат за снимане на морските охлюви да засякоха очите ти?: Дневник, където ще отбелязва впечатленията си за тях? Нищо подобно. Просто е създал легенда за страст към вносните морски обитатели, без да прикрива вековното си занимание.

Мълчанието между двама приятели, които се виждат рядко, не е добър признак. Единият трябваше да го захвърли някъде, докато не е започнало да налага присъствието си.

— Слушай, комисар. Не мисля, че те извиках да огледаме стаята на тоя любител на рапани така, за да се прикрия зад твоя гръб. Исках да ти кажа нещо, което нямаше как да се изговори в кабинета на човек, когото познавам едва от няколко минути. Знам, поемаме риск в опита си да решим сами проблема. Вярно е, но как да пренебрегнем и другото - не стане ли както

трябва и дори с твоите момчета, проблемът пак твой. Добре знаеш принципа – „Началникът е винаги прав". Смятам, че си забелязал и друго - отвратителната напоследък тенденция с появата на важни персони там, по-горе, които упорито искат нашата страна да бъде вписана в категорията „Държава със засилена терористична активност". И докато тук отговорно се опитваш да предотвратиш лошото, някой ще гледа къде стъпваш, за да ти сложи динена кора под краката.

— Личните му документи са налице – съобщи констатацията си комисар Стойчев, но тя дори не опита да впечатли неговия приятел.

Успял вече да се разочарова от вкуса на рапанджията, сега той пак имаше свое мнение за констатацията.

— Толкова е гражданин на страната, която е вписана вътре, колкото днес ще изкарам истинска почивка край морето.

— А в какво да повярваме? – полицейският не скри, че се е засегнал от казаното току-що.

— Някой дребен електро- или шлосерски инструмент. Разбираемо е да няма взривни материали, отишли са вече където трябва. Електродрелката е в колата, ако по пътя си вече не е скочила в някой голям казан за отпадъци.

Спецът по борба с тероризма приклекна на пода. Надникна и под леглото, което заслужи лекия присмех.

— Хей, какво правиш? Да не търсиш и чужденката?

— Нашенка трябва да е, приятелю - отвърна му пишман-летовникът, невпечатлен от забележката.

Когато се изправи, върху лицето му грееше усмивка, за която малко хора ще затрудни определението. На победата беше тя, а в ръката си държеше малка отвертка.

Такива неща не се разнасят през границата, защото може да впечатлят погледа на някой митничар, а ще се купят безобидно от всеки нашенски магазин. Макар и да не зная стават ли въобще за чистене на морските охлюви.

Затова нека не си губим повече от времето за безсмислени проверки. И твоите момчета да дойдат, няма да срещнат нищо полезно. Най-правилно е сега да се огледаме и съобразим откъде и как той може да свърши своята опасна работа. Отиваме до кабинета на собственика и от там пътищата ни се разделят.

— Защо?

— Началниците обичат да командват, а вероятно ще се наложи сега да го правиш. Щом ще бъде все по-сериозно наблюдаван хотелът - спецът погледна часовника си, – разхождането на униформен полицай с ранг на комисар обезателно ще впечатли и не толкова заинтересовани от случващото се.

Логиката си е логика, но притесненията няма как да ги подчините. Управата се е справила с препоръката. Организирала томбола за своите почиващи, която всеки момент ще започне. Върху лицето на собственика не личеше толкова удовлетворение от извършеното. В техния бизнес не харесваха извънредните разходи, дори направени в разгара на летния сезон.

Спецът по борба с тероризма имаше свои проблеми, а нямаше от къде да очаква помощ. Първите върнали се от плажа вече пристъпяха към организаторите на томболата, но добре личеше - интересът по скалъпеното набързо шоу няма да се задържи дълго. Нетърпението за маса, ястия и прибори скоро ще го смачка с лекота и ще го прати по дяволите.

Ресторантът и терасата му предлагаха гледка към морето, но и обратно се виждаше като на длан. На плажа някой да се надигне с бинокъла към прозорците ще е приемлива гледка за дете, а не за опасно занимание, от което ще последва взрив. Рапани също не се срещат толкова често из пясъка, че да задоволяват своите поклонници. И спасителят вече гледа разсеяно, очаква мига в който ще стане безлюдно. Приближи го с най-категоричната крачка.

— Момче, надявам се да разбираш. В това облекло няма как да ти показвам някакви карти и удостоверения. – За оръжието трябваше да

се досети сам, щом се е хванал в професия, за която се изисква наблюдателност. – Нека сега другият се изправи вместо теб за дежурство, а ние с лодката и по най-бързия начин - отсреща на острова. Не го ли направим веднага, гарантирам ти, до няколко минути си без работа и ако настъпят усложнения от забавянето по твоя причина, ще се лишиш за дълго не само от гледка към плажа и морето.

Колегата на спасителя не се впечатли от молбата. Вероятно нервничещият летовник е поредният ревнивец, досетил се да потърси своята жена едва по обяд. И през окулярите на бинокъла гледката нямаше да впечатли особено, зад руля е позната фигура. Другият вероятно е в помощ и търсят някой самонадеян плувец, който не прави разлика между мишци и перките от винта на моторница.

Небрежно хвърленият върху камъните неопренов костюм отричаше категорично да е влизал скоро в контакт с морската вода. И мъжът, който гледаше през бинокъла към сушата, не се интересуваше от чудните извивки по черупките на рапаните.

.....

Защо чужденецът се беше отказал от любимото си хоби да вади рапани от морето и вместо него, избрал да натиска някакви копче-

та, след което ще идва лошо и поразии - това щяха изясняват други институции, а комисар Даниел Стойчев ще седне довечера на маса и домашен уют с поканения си още от вчера гост и дълго ще спорят и уточняват кога и с какво е захванало тяхното приятелство.

СЪДЪРЖАНИЕ

Анна Гюрова
Спомените на Гаргойлите 3

Благой Ранов
Жътвите на Майстора 43
Вартележка 45
Виртуално... 50

Боян Ангелов
Извън синевата 52
Ангелът хранител, който не може да лети 57

Васил Венински
Хайредин паша 70
Обич 79

Георги Връбчев
КОЛЕДА 84

Гергана Апостолова
Ненаписана история 108
Великденските яйца и Магарешката принцеса 110
Хванати в мрежата 118

Елена Николова
Картината 144
Чужда поливка 147
Приятел до оградата 153

Иван Д. Христов
Орлово проклятие.....154
Милуш 159
Манол Макрелата 165

Илияна Гатева
Символът на хиената.....172
За бармана, който всъщност не беше барман 174
Един шлем, един шлейф,
Един шнорхел. А къде е кучето?.....179

Илияна Каракочева (Ина Крейн)
Август.....182
Там, на плажа 186
Доктор за милиони 190
Билет за влака.....195

Камелия Виденова
Морски шах 202

Катина Георгиева
Съвсем обикновени случки 210
1. Ангелска зора.....210
2. Ранените не пеят 229
3. Посланието на цветята 232

Катя Вангелова
Марсианска афера.....233
Сезонът на мусоните 244

Катя Ташева
Зелени обувки 253
А няма да вали 265
Пингвин на екватора.....271
Тайната мисия на една мацка 283

Лили Чолакова
Свекърва 293

Любен Димитров
Сънят на покойника.....300

Мари-Мари Màрина
Молитва за Родопа.....353
Остров Фантазия 363
Цигулката 378

Марияна Дамянова
Трудно решение.....386
Да се завърнеш у дома 399
Амбиции.....411

Мирослав Маринов
Боже, помогни ни!.....422
Маскара 447
Една нощ любов.....454
Николина Серафимова
Последната история.....467
За любовта и обувките на Господ.....476
Не съм герой.....485

Павлин Пушкаров
Замечтана удивителна.....494
Съвпадения по Цветница 496
Над прошката - след сблъсък на орбити 498

Пенка Станчева (Касиана Йоани)
Скрижалите.....499

Скършена песен 507
Любовта на славея 512

Радослав Филипов
Ако убиеш скарабей 517

Радостин Недялков
Живот без корени 539

Рая Видьова (Рая Вид)
Еротика и бира 561
Еротика в жегата 564
Тройка 567
Кака Мара 570
Любов в бурята 573
Жрица на тангото 576
Ама че съм тъпа, руса кучка! 579
Шоу за таланти 582

Светослав Минчев (Слав Чомин)
Двадесет и четирите цигулки на краля 586

Христо Запрянов
Една човешка история 617
Две празни гилзи 636
Мъртвият крепостен град 656

Цветана Качерилска
Оракулът Орфей 677

Цветко Маринов
На улов за рапани 682

*Алманаси „**Нова българска литература**“ са инициатива на Фондация „Буквите“ за представяне на съвременните български автори пред читателската аудитория.*

*За шеста поредна година издаваме Алманах **„Нова българска литература Проза‘2014“,** който се явава едно реалистично представяне на живата съвременна българска литература.*

30 съвременни български автори на над 450 страници книжно тяло.

Цена 18 лв

http://www.bukvite.bg